MER BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED 2009, HERZIENING FASE 1A

GEMEENTE REUSEL-DE MIERDEN

8 april 2013
076971021:0.6 - Definitief
B02012.000377.0100

ARCADIS

Inhoud

Samenvatting **5**

1 Inleiding **11**
1.1 Aanleiding 11
1.2 M.e.r.-plicht 12
1.3 M.e.r.-procedure 13
1.4 Consultatie 15
1.5 Leeswijzer 16

2 Visie en beleidskader **17**
2.1 Inleiding 17
2.2 Visie plattelandsontwikkeling 17
2.3 Inhoud van de partiele herziening van het bestemmingsplan 18
2.3.1 Inleiding 18
2.3.2 Ontwikkelingsmogelijkheden intensieve veehouderijen 20
2.3.3 Overige wijzigingen 23
2.4 Provinciale kaders: Structuurvisie en Verordening Ruimte 23
2.5 Normstelling Wet geurhinder en veehouderij 26
2.6 Bescherming van Natura 2000-gebieden 28

3 Huidige situatie en ontwikkeling landbouw **33**
3.1 Inleiding 33
3.2 Huidige situatie en ontwikkeling veehouderij 33
3.2.1 Landelijke situatie en mogelijke ontwikkeling veehouderij 33
3.2.2 Huidige situatie en ontwikkeling veehouderij in Reusel-De Mierden 36

4 Milieugebruiksruimte **41**
4.1 Veehouderij 41
4.1.1 Ammoniak 41
4.1.2 Geur 44
4.1.3 Fijn stof 46

5 Alternatieven en referentiesituatie **53**
5.1 Alternatieven 53
5.2 Referentiesituatie voor de veehouderij 54
5.3 Best-case voorkeursalternatief 57
5.4 Toegepaste modellen 58

6 Milieubeoordeling **59**
6.1 Inleiding 59
6.2 Plan- en studiegebied 59
6.3 Planhorizon 59
6.4 Beoordelingsschaal 59
6.5 Relevante aspecten 60

6.6 Natuur ... 60
6.7 Geur ... 77
6.8 Fijn stof ... 82
6.9 Landschap, cultuurhistorie en archeologie ... 84
6.9.1 Landschap ... 84
6.9.2 Cultuurhistorie, archeologie en aardkunde ... 86
6.10 Geluid ... 91
6.11 Verkeer ... 94
6.12 Water en bodem ... 95
6.13 Gezondheid ... 101
6.14 Resumé effectbeoordeling ... 104

7 Aanbevelingen ... 105
7.1 Stikstof en Natura 2000 ... 105
7.2 Geur ... 106
7.3 Overige aanbevelingen ... 106

Bijlage 1 Passende Beoordeling ... 109

Bijlage 2 Beleid en wetgeving ... 111
Bijlage 2.1 Europees niveau ... 111
Bijlage 2.2 Landelijk niveau ... 113
Bijlage 2.3 Provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau ... 117

Bijlage 3 Kaartmateriaal geur en ammoniak ... 123

Bijlage 4 Gezondheid ... 125

Bijlage 5 Verklarende woordenlijst ... 129

Bijlage 6 Literatuurlijst ... 133

Colofon ... 135

Samenvatting

Inleiding
In het kader van het opstellen van de gemeentelijke integrale visie plattelandsontwikkeling is er discussie gevoerd over de toekomst van de gemeente Reusel-de Mierden in het algemeen en de toekomst van de intensieve veehouderij bedrijven in de gemeente in het bijzonder. Dit heeft uiteindelijk geleid tot het nemen van een voorbereidingsbesluit door de gemeenteraad op 8 maart 2012, als voorbereiding voor een herziening van het gemeentelijk planologisch beleid, via de "herziening van het bestemmingsplan buitengebied 2009, herziening fase 1A".

De "herziening van het bestemmingsplan buitengebied 2009, herziening fase 1A" heeft betrekking op het wijzigen van de regels die betrekking hebben op de ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderijen. Om ongewenste effecten voor het woon- en leefmilieu te kunnen voorkomen, worden in de herziening van het bestemmingsplan buitengebied 2009, herziening fase 1A (hierna aangeduid als "bestemmingsplan buitengebied") aanvullende voorwaarden opgenomen voor de uitbreiding van intensieve veehouderijen. Dit geldt ook voor uitbreidingen binnen het bestemmingsvlak.

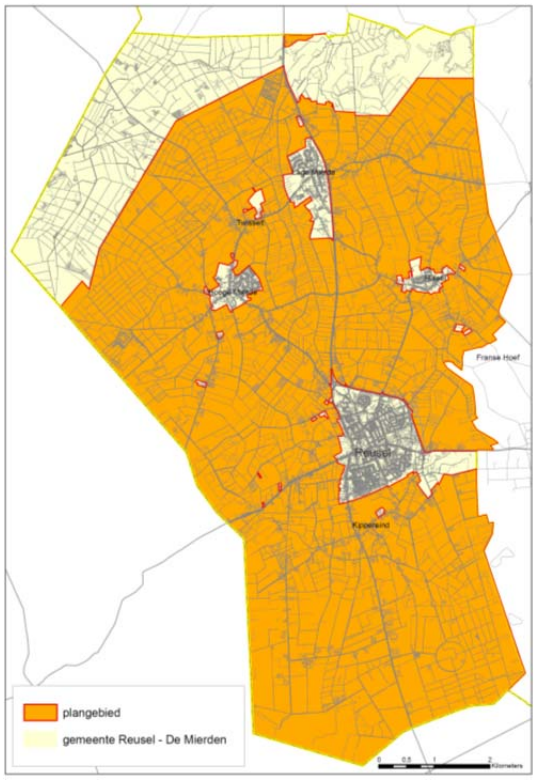
Voor een deel van de locaties die in het bestemmingsplan 2009 zijn aangeduid als intensieve veehouderij, is een regeling opgenomen die gericht is op het beëindigen van de tak intensieve veehouderij voor 2020.

Daarnaast zijn in de partiële herziening het provinciaal aanwijzingsbesluit alsmede de uitspraak van de Raad van State verwerkt, voor zover het een generieke aanpassing betreft van de planregels van het 'moederplan', te weten bestemmingsplan 'Buitengebied 2009' (d.d. 22 september 2009). Voor verwerking van die onderdelen uit de uitspraak van de Raad van State, waarbij aanpassing van de verbeelding noodzakelijk is wordt een apart bestemmingsplan opgesteld. Deze onderdelen zijn niet verwerkt in de herziening fase 1A.

Tenslotte zijn ook enkele ambtshalve correcties van de generieke planregels in de voorliggende partiële herziening opgenomen naar aanleiding van een aantal geconstateerde omissies en onduidelijkheden in het vastgestelde bestemmingsplan. Daarnaast is de gewenste kwaliteitsverbetering bij ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied nader in de juridische regeling verankerd.

Voor de algehele doorwerking van het nieuw provinciale beleid, dat geen betrekking heeft op de ontwikkeling van intensieve veehouderij bedrijven zal op termijn (medio 2014) een algehele integrale herziening van het bestemmingsplan buitengebied worden voorbereid.

Het plangebied omvat het gehele buitengebied van de gemeente Reusel-De Mierden, met uitzondering van die locaties, waarvoor recent een afzonderlijk bestemmingsplan is vastgesteld dan wel in voorbereiding is (zie onderstaande afbeelding). Dit betreft onder meer landgoed Wellenseind en landgoed de Utrecht, alsmede een aantal locaties waar een Ruimte-voor-Ruimte ontwikkeling heeft plaatsgevonden. Betreffende locaties maken geen onderdeel uit van de planherziening.

M.e.r.-plicht

Het opstellen van een milieueffectrapport (MER) is verplicht wanneer het bestemmingsplan ruimte biedt voor activiteiten die zijn genoemd in het Besluit m.e.r. en/of wanneer een Passende Beoordeling op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk is. Beide zijn bij het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Reusel-De Mierden aan de orde. Het plan is onder andere kaderstellend voor m.e.r.-(beoordelings)plichtige veehouderij.

M.e.r.-procedure

Voor de m.e.r.-procedure is de gemeente Reusel-De Mierden zowel initiatiefnemer (IN) als bevoegd gezag (BG). Er is een consultatie over reikwijdte en detailniveau uitgevoerd. Op de daarbij gehanteerde “notitie van het MER” zijn zienswijzen ingediend. Op basis van de notitie van het MER en de ingebrachte zienswijzen is een MER opgesteld. Het MER wordt samen met het ontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd. Een ieder wordt in de gelegenheid gesteld zienswijzen over het MER en het ontwerp bestemmingsplan naar voren te brengen. De Commissie voor de m.e.r. toetst de kwaliteit van het MER en beoordeelt of de informatie aanwezig is (en juist is) om het besluit te kunnen nemen.

Visies, wetten en beleidskaders

Voor het bestemmingsplan buitengebied gelden als kader verschillende visies, wetten en beleidskaders.

De gemeente Reusel-De Mierden heeft in 2011 een "Integrale visie plattelandsontwikkeling" opgesteld. Hierin zijn op hoofdlijnen de toekomst van het buitengebied van Reusel-De Mierden beschreven.
Het is een strategisch plan, waarvan de horizon zich maximaal 15 jaar vooruit bevindt. Ook heeft de gemeente Reusel-De Mierden een gebiedsvisie opgesteld waarin eigen geurnomen zijn vastgelegd. Andere relevante visies en kaders voor het buitengebied zijn de provinciale Structuurvisie en Verordening Ruimte en de Natuurbeschermingswet, die de basis vormt voor de Passende Beoordeling die in het MER is opgenomen.

Huidige situatie en ontwikkeling landbouw

Uit beschikbare gegevens en een trendanalyse blijkt dat in de looptijd van het bestemmingsplan:

- de trend naar minder maar grotere veebedrijven zal doorzetten. Bij de ontwikkeling naar minder maar grotere bedrijven nemen de groeiende bedrijven grond en productierechten (melkquotum, varkens- en kippenrechten) over van stoppende bedrijven.

Milieugebruiksruimte

Om te bekijken of er wel mogelijkheid is voor bedrijfsontwikkeling, is de milieugebruiksruimte bepaald.

Een analyse van de milieugebruiksruimte voor de veehouderij in Reusel-De Mierden voor de meest bepalende thema's (vanwege wettelijke normstelling voor stikstof, geur en fijn stof) geeft het volgende beeld:

- Voor stikstof zijn de Natuurbeschermingswet en de Wet ammoniak en veehouderij bepalend. De mogelijkheden voor ontwikkeling van veehouderijen in de gemeente Reusel-De Mierden worden in belangrijke mate bepaald door de eisen en randvoorden die voortvloeien uit de Verordening stikstof en Natura 2000 die juli 2010 door Provinciale Staten is vastgesteld. De Wav-gebieden, met beperkingen voor veehouderijen, overlappen voor een deel met de extensiveringsgebieden van het Reconstructieplan De Peel. De ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderijen binnen de extensiveringsgebieden zijn ingeperkt tot het vigerende bouwvlak of (vanaf 1 oktober 2010) tot de bestaande bebouwing.
- De gemeente Reusel-De Mierden heeft een eigen geurverordening op basis van de Wet geurhinder en veehouderij. De geurbelasting voor veehouderijen met dieren met een geuremissiefactor (zoals varkens- en pluimveebedrijven) is afhankelijk van de afstand tot veehouderijbedrijven en de emissie van geureenheden. Voor de meeste veehouderijen (met dieren met een geuremissiefactor, vooral intensieve veehouderij) is de milieugebruiksruimte met betrekking tot geur beperkt. Net zoals voor ammoniak zullen veel veehouderijen die willen groeien in het aantal dierplaatsen gebruik moeten maken van technieken om de emissie of belasting te beperken. Die technieken zijn beschikbaar en vergunbaar, maar zullen ook vanuit bedrijfseconomisch oogpunt betaalbaar moeten zijn. Voor bepaalde veehouderijenbedrijven (zoals melkveehouderijen met alleen melkvee) geldt een vaste afstand.
- Het voorkomen van nieuwe overschrijdingen is een belangrijk uitgangspunt van de wet- en regelgeving voor fijn stof. Er blijkt dat in 2010 de jaargemiddelde achtergrondconcentratie van fijn stof (PM10) in het buitengebied van Reusel-De Mierden nergens hoger is dan 27,5 µg/m3, wat ruim onder de maximaal toegestane jaargemiddelde concentratie van 40 µg/m3 fijn stof in de buitenlucht ligt. De trend is dat de achtergrondconcentratie daalt.

Alternatieven en referentiesituatie

In het kader van de voorbereiding op het nieuwe bestemmingsplan buitengebied wil de gemeente inzicht krijgen in de effecten van de geboden ontwikkelruimte in het ontwerp bestemmingsplan buitengebied.

In het MER is er op basis van het ontwerp bestemmingsplan buitengebied een drietal alternatieven gedefinieerd:

- Het voorkeursalternatief (trendmatige ontwikkeling) beschrijft de effecten van het planologisch beleid ten aanzien van veehouderijen zoals opgenomen in het ontwerp bestemmingsplan, met een reële verwachting van groei en krimp van de veehouderijen. Locaties waar nu veehouderijen zijn gevestigd met een beperkte omvang groeien niet of stoppen. Locaties waar bedrijven al een omvang van minimaal 70 nge hebben, zijn mogelijke groeiers, voor zover de planologische ruimte en de milieugebruiksruimte die groei mogelijk maakt.

- Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) richt zich op de mogelijkheden zoals opgenomen in het ontwerp bestemmingsplan, maar met een worst-case benadering. Hierbij wordt inzichtelijk wat maximaal mogelijk is binnen het bestemmingsplan. Hierbij wordt alleen uitgegaan van groei van veehouderijen (en dus geen krimp).
- Een belangrijke voorwaarde voor het bestemmingsplan buitengebied is dat dit uitvoerbaar is in het kader van de Natuurbeschermingswet. Daarvoor is van belang dat wordt aangetoond dat er een scenario is waarbij de instandhoudingsdoelstellingen niet significant worden aangetast. Met andere woorden, dat de gemeente ervoor kan zorgen dat de stikstofdepositie op Natura 2000 niet toeneemt. Om die reden is het voorkeursalternatief (best-case invulling) ontwikkeld, waarbij als eerste het voorkeursalternatief (trendmatige ontwikkeling) de basis vormt en vervolgens de stallen worden uitgevoerd conform de best beschikbare technieken.

Effecten

De alternatieven (trendmatige ontwikkeling en worst-case ontwikkeling) zijn voor een groot aantal thema's beoordeeld op haar effecten. Het voorkeursalternatief (best-case invulling) is alleen beoordeeld voor het criterium stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998, omdat alleen de stikstofdepositie relevant is.

Het voorkeursalternatief (best-case invulling) blijkt positief te scoren voor stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

Er is nog een behoorlijk hiaat in de kennis over intensieve veehouderij en gezondheidsrisico's, vooral wat betreft de uitstoot van grotere bedrijven en concentraties van bedrijven, en hiervoor is dus geen beoordeling uitgevoerd.

In onderstaande tabel is het overzicht gegeven van de effectbeoordelingen.

Aspect	Criterium	Voorkeursalternatief	Worst-case voorkeursalternatief
Natuur	Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998	0	-
	Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur	0	-
	Soortenbescherming Flora- en faunawet	0/-	-
Geur	Geur: Leefklimaat binnen de bebouwde kom	+	0
	Geur: Leefklimaat buiten de bebouwde kom	+	0
Fijn stof	Bedrijfsvoering: fijn stof (PM_{10})	0/-	-
	Verkeer: fijn stof (PM_{10})	0/-	-
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Beïnvloeding van specifieke landschappelijke patronen/objecten en elementen.	0	0/-
	Beïnvloeding van (de context van) historisch landschappelijke patronen, elementen of objecten.	0/-	-
	Beïnvloeding van de archeologische en aardkundige waarden.	0/-	-

Aspect	Criterium	Voorkeursalternatief	Worst-case voorkeursalternatief
	Beïnvloeding van de aardkundige waarden.	0	0
Geluid	Invloed op geluidhinder (bij gevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden en overige bos- en natuurgebieden)	0/-	-
Verkeer	Gevolgen voor de verkeersafwikkeling	0	0
	Gevolgen voor de verkeersveiligheid	0/-	-
Water & Bodem	Invloed op bodemstructuur en geomorfologie	0/-	-
	Invloed op grond- en oppervlaktewatersysteem	0/-	-
	Invloed op bodem-, grond- en oppervlaktewaterkwaliteit	0	0
Gezondheid	Invloed op gezondheid	p.m.	p.m.

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Passende Beoordeling

In de Passende Beoordeling zijn de volgende conclusies getrokken.

Voorkeursalternatief en worst-case variant op het voorkeursalternatief

- Significant negatieve effecten kunnen voor het voorkeursalternatief (VKA), trendmatig worden uitgesloten voor alle Natura 2000-gebieden en het Beschermde Natuurmonument Zwartven.
- Significant negatieve effecten kunnen voor het VKA worst-case alternatief worden uitgesloten voor de Natura 2000-gebieden Regte Heide & Riels Laag, Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout, Valleigebied van de Kleine Nete met aangrenzende brongebieden, moerassen en heiden, Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen en het Beschermde Natuurmonument Zwartven.
- Significant negatieve effecten zijn op het Natura 2000-gebied Kempenland-West, vanuit het worst-case alternatief, niet uit te sluiten.

Best-case variant op het voorkeursalternatief

- De worst-case variant op het voorkeursalternatief zorgt voor een toename aan stikstofbelasting op habitattypen van het Natura 2000-gebied Kempeland-West en heeft daarmee mogelijk significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van dit Natura 2000-gebied. Een dergelijke ontwikkeling past niet binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet. Het benutten van de planologische mogelijkheden die geboden worden in het ontwerp bestemmingsplan, is dus niet mogelijk bij een dergelijke “ontwikkeling”.
- Indien er gebruik wordt gemaakt van de inzet van de best beschikbare staltechnieken (best-case variant op het voorkeursalternatief) is er geen sprake meer van een toename aan stikstofdepositie, maar een afname van stikstofbelasting op de habitattypen van het Natura 2000-gebied Kempenland-West in vergelijking met het referentieniveau van de Natuurbeschermingswet (Vergunde situatie gecorrigeerd voor de feitelijke bezetting via de CBS-correctie). Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande bedrijven, is het dus mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet.

Aanbevelingen

- In het ontwerp bestemmingsplan is al voor de intensieve veehouderijen een voorwaarde (geen toename van emissie) opgenomen. Daarnaast heeft de gemeente door de gekozen planmethodiek (ook voorwaarden bij uitbreidingen binnen het bestemmingsvlak) voor intensieve veehouderijen al voor een belangrijke borging in het bestemmingsplan opgenomen. Ook voor grondgebonden veehouderijen, zoals melkrundbedrijven, is een dergelijke borging nodig. Deze dient ook een plaats te krijgen in de planregels van het bestemmingsplan. Vanuit juridisch oogpunt worden er bij veel andere gemeenten en andere overheden (zoals provincies) discussies gevoerd over de wijze waarop een dergelijke borging het beste gestalte kan en moet krijgen. Betrek waar mogelijk actuele inzichten in de verdere procedure van dit bestemmingsplan.
- De gemeente werkt aan een actualisatie van de geurnormen (voorgrondnormen in het kader van de Wgv). Aanbevolen wordt om in dat kader ook beleid, inclusief streef- en toetswaarden, op te nemen met betrekking tot de achtergrondbelasting. Dergelijke streef- en toetswaarden kunnen worden vastgelegd in een gemeentelijke beleidsregel en worden opgenomen in het onderhavige bestemmingsplan. De gemeente kan bij het vaststellen van deze streef- en toetswaarden rekening houden met het geconstateerde verschil tussen de berekende geurhinder (methodiek Wgv) en de beleefde geurhinder.
- Overweeg om in de toelichting van het bestemmingsplan nader aan te geven welke gebieden waarschijnlijk wel en welke gebieden waarschijnlijk niet als een potentiele duurzame locatie worden aangemerkt. Dat geeft meer helderheid voor belanghebbenden.
- Overweeg om sterker te sturen op de grondgebondenheid van mekveebedrijven indien zij gebruik willen maken van ruimere planologische mogelijkheden (ruimer dan voor de intensieve veehouderijen). Bijvoorbeeld door voor uitbreidingen boven 1,5 hectare een certificering als grondgebonden veehouderij te eisen. Hiermee wordt ook ingespeeld op de veranderingen van het provinciaal ruimtelijk beleid.
- Betrek bij concrete initiatieven een toetsing op soorten uit de Flora- en faunawet. Hierbij gaat het om alle activiteiten waarbij ruimtelijke herinrichting (sloop, afgravingen, bouwen, enz.) is voorzien.
- Aanbevolen wordt om de kennisontwikkeling en adviezen op het gebied van gezondheid te volgen. Pas dit zodra algemeen aanvaard waar nodig toe bij de vergunningverlening en het beoordelen van ruimtelijke initiatieven. Indien er vanuit nieuwe kennis of regels aanleiding toe is, verwerk dat dan ook in de planregels van het nieuwe bestemmingsplan buitengebied. Om invulling te geven aan een voorzorgsprincipe, kan de gemeente bij nieuwbouw van stallen of uitbreiding van stallen binnen
- 250 meter van gevoelige functies, een advies van de GGD vragen. Dat geldt ook voor de realisatie van nieuwe gevoelige functies binnen 250 meter van bestaande stallen of een agrarisch bouwblok.
- Overweeg om, net als voor geur, ook de fijn stof belasting (cumulatief en de lokale bijdrage) mee te nemen of er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Op deze wijze kan de gemeente meer sturing geven bij de ontwikkeling van de fijn stof belasting.

Daarnaast dienen de monitoring en evaluatie van de feitelijk optredende milieueffecten en de ontwikkeling van de veehouderij bijzondere aandachtspunten voor de gemeente te zijn. Het belangrijkste aandachtspunt is daarbij de ontwikkeling van de veestapel, toegepaste stalsystemen en de emissies van geur, ammoniak en fijn stof uit de veehouderij in het plangebied en de concentraties/belasting van die stoffen.

1 Inleiding

1.1 AANLEIDING

In het kader van het opstellen van de gemeentelijke integrale visie plattelandsontwikkeling is er discussie gevoerd over de toekomst van de gemeente Reusel-de Mierden in het algemeen en de toekomst van de intensieve veehouderij bedrijven in de gemeente in het bijzonder. Er is veel maatschappelijke onrust in de gemeente met betrekking tot toekomstige ontwikkelingen hieromtrent. Dit heeft uiteindelijk geleid tot het nemen van een voorbereidingsbesluit door de gemeenteraad op 8 maart 2012, als voorbereiding voor een herziening van het gemeentelijk planologisch beleid, via de “herziening van het bestemmingsplan buitengebied 2009, herziening fase 1A”

Door het nemen van een voorbereidingsbesluit en het vaststellen van een herziening van het bestemmingsplan buitengebied, wil de gemeente voorkomen dat uitbreidingen van intensieve veehouderijen leiden tot ongewenste effecten op het woon- en leefmilieu of tot een vergroting van risico’s voor de volksgezondheid. Het voorbereidingsbesluit is op 9 maart 2012 in werking is getreden, waardoor sindsdien aanvragen voor een omgevingsvergunning voor uitbreidingen van een intensieve veehouderij, dienen te worden aangehouden.

Om ongewenste effecten en risico’s te kunnen voorkomen, zijn in de herziening van het bestemmingsplan buitengebied 2009, herziening fase 1A aanvullende voorwaarden opgenomen voor de uitbreiding van intensieve veehouderijen. Motto van het plan is niet om de bedrijven op slot te zetten, maar om ´ruimte te bieden voor verbetering´. Door maatschappelijk verantwoord ondernemen wordt de mogelijkheid geboden te investeren in ontwikkelingsmogelijkheden voor het eigen bedrijf in combinatie met een investering in een goed woon en leefklimaat.

Gelijktijdig met het ontwerp bestemmingsplan “Herziening van het bestemmingsplan buitengebied 2009, fase 1A” ligt het bijbehorende ontwerp planMER inclusief passende beoordeling ter inzage.
Het doel van het planMER inclusief passende beoordeling is het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming. De resultaten van het onderzoek naar de milieueffecten zijn gebruikt als onderbouwing van het ontwerp en de vaststelling van het bestemmingsplan “Buitengebied 2009, herziening fase 1A” (in de hoofdstukken hierna aangeduid als “bestemmingsplan buitengebied”).
De Commissie voor de milieueffectrapportage zal een toetsingsadvies uitbrengen (verplicht advies).

1.2 M.E.R.-PLICHT

Toelichting op M.E.R.-procedure en de terminologie:
m.e.r. = milieueffectrapportage = de procedure
MER = milieueffectrapport = het product

Het opstellen van een milieueffectrapport (MER) is verplicht wanneer het bestemmingsplan ruimte biedt voor activiteiten die zijn genoemd in het Besluit m.e.r. en/of wanneer een Passende Beoordeling op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk is. De m.e.r.-plicht geldt voor wettelijk of bestuursrechtelijk verplichte plannen (zoals het bestemmingsplan) die het kader vormen voor toekomstige m.e.r.-(beoordelings-) plichtige besluiten (zoals agrarische bedrijven van een bepaald type en minimale omvang).

Het bestemmingsplan buitengebied Reusel-De Mierden stelt voor een aantal activiteiten kaders voor, waarvoor tevens een m.e.r. nodig is. Ook is mogelijk sprake van beïnvloeding van Natura 2000-gebieden die vallen onder de bescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Natuurbeschermingswet 1998.

MER-PLICHT

M.e.r. voor plannen vloeit voort uit de Europese richtlijn 'betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's' (nr. 2001/42/EG). Deze richtlijn is in september 2006 omgezet in de Nederlandse wet- en regelgeving door wijziging van de
Wet milieubeheer (Wm) en het hieraan gekoppelde Besluit m.e.r. Inmiddels is deze richtlijn op aangepaste wijze verwerkt in het nieuwe Besluit milieueffectrapportage. Het nieuwe Besluit is op 1 april 2011 in werking getreden. Het is verplicht om voorafgaand aan de vaststelling, door een overheid, van bepaalde plannen de m.e.r.-procedure te doorlopen. Het gaat daarbij om plannen met een wettelijke status die (uiteindelijk) kunnen leiden tot concrete besluiten (projecten) met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Daarbij is het aangepaste artikel 2, vijfde lid, onder b van het nieuwe Besluit m.e.r relevant. Onder dit artikelonderdeel vallen in het Besluit m.e.r. genoemde activiteiten die beneden de voor de m.e.r.-beoordeling gedefinieerde drempel vallen. Ook voor deze gevallen zal het bevoegd gezag op grond van artikel 7.2, eerste lid, onder b, van de Wet milieubeheer zich ervan moeten vergewissen of de activiteit daadwerkelijk geen aanzienlijke milieugevolgen kan hebben. In overleg met de gemeente zijn alle activiteiten die planologisch mogelijk worden gemaakt langs gelopen. Hierna wordt toegelicht welke activiteiten aan de orde dienen te komen in dit MER. Alle andere activiteiten vallen ver onder de grens van de m.e.r.-beoordelingsdrempel en hebben naar is ingeschat geen aanzienlijke milieugevolgen.

Veehouderij

Het voorgenomen planologisch beleid van de gemeente voor de intensieve veehouderij en grondgebonden melkveehouderij kan worden aangemerkt als een kader voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten, te weten besluiten over milieu- en bouwvergunningen (met inwerkingtreding van de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) per 1 oktober 2010 vervangen door de omgevingsvergunning) van veehouderijen met een omvang boven de m.e.r.-drempel. Om die reden dient voor het bestemmingsplan een m.e.r. te worden doorlopen (zie tekstkader hieronder).

M.E.R.-(BEOORDELINGS)PLICHTIGE PROJECTEN

Op grond van het nieuwe Besluit m.e.r. zijn veehouderijbedrijven m.e.r.-(beoordelings)plichtig als ze groter zijn dan volgende indicatieve drempels: 40.000 stuks pluimvee; 2.000 stuks mestvarkens; 750 stuks zeugen; 2.700 stuks gespeende biggen; 5.000 stuks pelsdieren; 1.000 stuks voedsters of 6.000 vlees- en opfokkonijnen; 200 stuks melk-, kalf- of zoogkoeien ouder dan 2 jaar; 340 stuks vrouwelijk jongvee tot 2 jaar; 340 stuks melk-, kalf- en zoogkoeien ouder dan 2 jaar en vrouwelijk jongvee tot 2 jaar; 1.200 stuks vleesrunderen; 2.000 stuks schapen of geiten; 100 stuks paarden of pony's; 1.000 stuks struisvogels (categorie D14).

Ook het uitvoeren van een Passende Beoordeling vormt een reden dat er een MER dient te worden opgesteld. Voor de ontwikkelingen in het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Reusel-De Mierden geldt dat uit een Passende Beoordeling moet blijken of significante gevolgen uit te sluiten zijn op de Natura 2000-gebieden. Deze Passende Beoordeling is onderdeel van dit MER en opgenomen in bijlage 1.

M.E.R.-PLICHT BIJ PASSENDE BEOORDELING

De Natuurbeschermingswet 1998 en de m.e.r.-plicht zijn aan elkaar gekoppeld. Wanneer een plan wettelijk of bestuursrechtelijk verplicht is (zoals een bestemmingsplan) én hiervoor moet een Passende Beoordeling worden gemaakt, dan geldt automatisch een m.e.r.-plicht. Een Passende Beoordeling is vereist wanneer een wettelijk of bestuursrechtelijk verplicht plan significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. In dit geval moeten MER en Passende Beoordeling worden geïntegreerd in één rapportage.

Het MER beschrijft ontwikkelingen en effecten op het schaalniveau van het buitengebied van de gemeente Reusel-De Mierden. Het MER gaat dus niet in op individuele bedrijven.

M.E.R.-PLICHT VOOR INDIVIDUELE ACTIVITEITEN BLIJFT GEHANDHAAFD

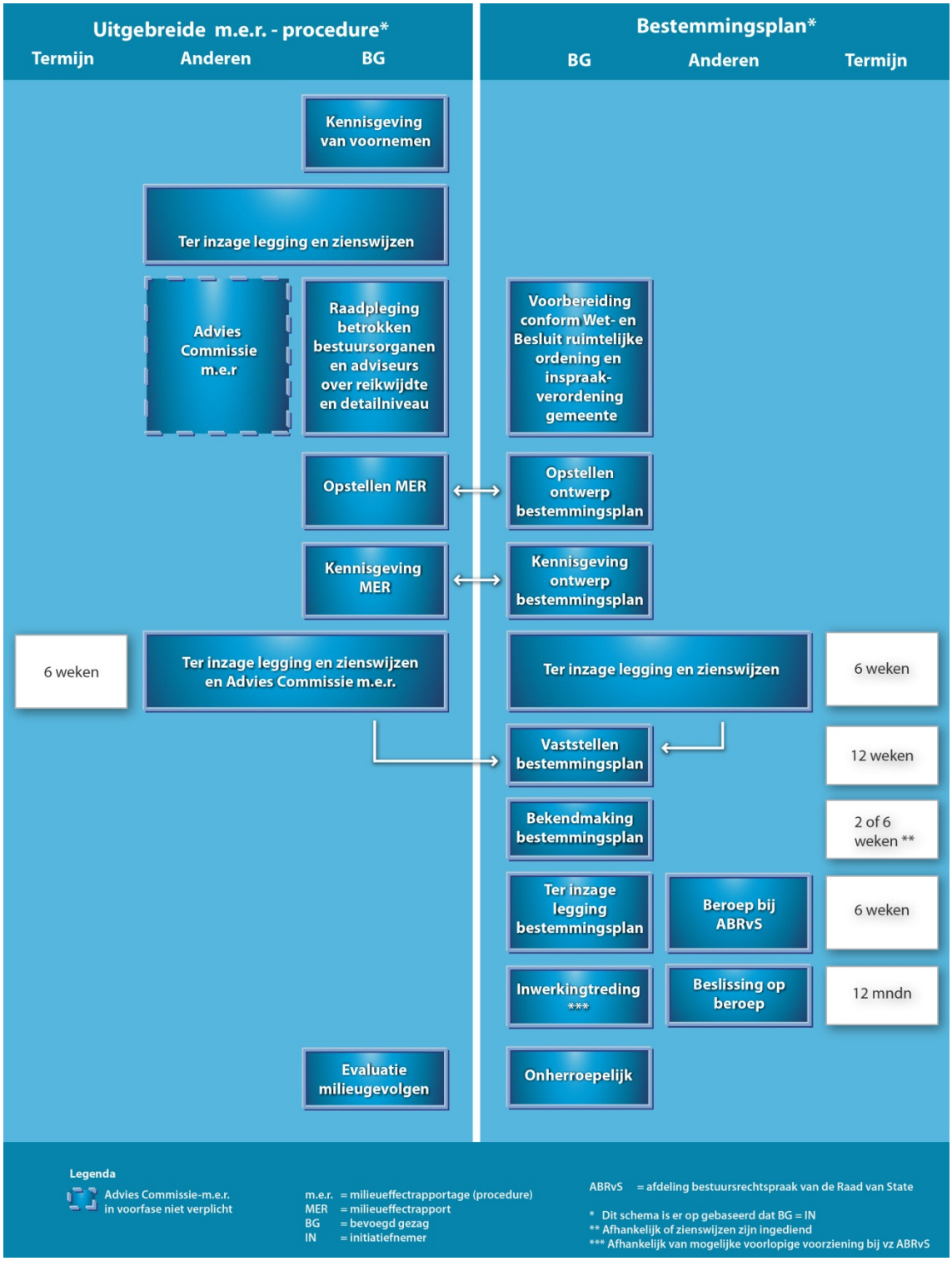
Een misverstand is dat, na het doorlopen van een m.e.r. voor de ruimtelijke procedure, geen MER meer nodig zou zijn voor de individuele activiteiten. Dit is niet het geval: de m.e.r.-plicht blijft onverkort van kracht! Als een veehouderij of tuinder wil uitbreiden wordt de aanvraag voor een nieuwe vergunning getoetst op de m.e.r.-plicht. Basis daarvoor is het Besluit-m.e.r. In de bijlage bij dit besluit staan twee lijsten: de zogenaamde C-lijst met m.e.r.-plichtige activiteiten en de zogenaamde D-lijst voor activiteiten op basis waarvan het bevoegd gezag beoordeelt of er een MER moet worden gemaakt. (zie voor meer informatie: www.infomil.nl of www.vrom.nl).

Initiatiefnemer en Bevoegd Gezag

Voor deze m.e.r.-procedure is de gemeente Reusel-De Mierden zowel initiatiefnemer (IN) als Bevoegd Gezag (BG). Praktisch betekent dit dat het college van burgemeester en wethouders het bestemmingsplan buitengebied en het MER voorbereidt en dat de gemeenteraad het bestemmingsplan buitengebied vaststelt. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan buitengebied maakt de gemeenteraad gebruik van het MER en de reacties en adviezen die worden gegeven naar aanleiding van de ter inzage legging van het voorontwerp en/of ontwerpbestemmingsplan.

1.3 M.E.R.-PROCEDURE

Voor het bestemmingsplan is de uitgebreide m.e.r.-procedure verplicht omdat hier geen sprake is van een milieuvergunning zonder Passende Beoordeling. In Afbeelding 1 is de m.e.r.-procedure in samenhang met de procedure voor het bestemmingsplan geschetst.

Afbeelding 1: De m.e.r.-procedure voor het MER bestemmingsplan buitengebied Reusel-De Mierden.

Stappen in de basisprocedure

Voor de m.e.r. van het bestemmingsplan buitengebied Reusel-De Mierden zijn de volgende stappen gezet:

- De procedure startte met een bekendmaking van het voornemen via een openbare kennisgeving en met een notitie van het MER. De kennisgeving heeft plaatsgevonden op 8 februari 2013.
  De notitie heeft van 8 februari 2013 tot en met 7 maart 2013 ter inzage gelegen.
- De gemeente stuurde een notitie naar andere overheden en maatschappelijke organisaties, maar ook anderen konden een zienswijze indienen over de inhoud van het op te stellen MER. Bijvoorbeeld over de alternatieven, de beoordelingscriteria en suggesties voor de besluitvorming. Bij de m.e.r.-procedure voor het bestemmingsplan buitengebied heeft de gemeente Reusel-De Mierden de organisaties en overheden geraadpleegd zoals genoemd in paragraaf 1.4. Raadpleging heeft plaatsgevonden bij brief van 6 februari 2013.
- Bij het opstellen van het MER is rekening gehouden met de ingebrachte zienswijzen over de reikwijdte en het detailniveau van het MER.
- Nadat het milieuonderzoek in het kader van het MER is afgerond, worden de resultaten daarvan meegenomen bij het formuleren van het beleid, het opstellen van de planregels en het maken van de verbeelding voor het bestemmingsplan buitengebied.
- Het MER wordt samen met het ontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd. Een ieder wordt in de gelegenheid gesteld zienswijzen over het MER en het ontwerp bestemmingsplan naar voren te brengen. De Commissie voor de m.e.r. toetst tevens de kwaliteit van het MER. Ook beoordeelt de commissie of informatie aanwezig is (en juist is) om het besluit te kunnen nemen.

De wijze waarop rekening is gehouden met de mogelijke gevolgen voor het milieu, de alternatieven, de ingebrachte zienswijzen en het advies van de Commissie m.e.r., is verantwoord in de plantoelichting. Ook wordt beschreven op welke wijze de milieugevolgen worden geëvalueerd. In het MER is hiertoe een eerste aanzet voor een evaluatieprogramma opgenomen.

1.4 CONSULTATIE

Door de gemeente, als bevoegd gezag voor de m.e.r.-procedure, is advies ingewonnen omtrent de reikwijdte en het detailniveau voor het MER. Bij het bepalen van de reikwijdte en detailniveau van dit MER raadpleegt het bevoegd gezag minstens de wettelijk voorgeschreven bestuursorganen (artikel 7.11b Wet milieubeheer).

De volgende bestuursorganen en organisaties zijn geraadpleegd:

- Gemeente Bladel.
- Gemeente Hilvarenbeek.
- Gemeente Oirschot.
- Gemeente Arendonk (België).
- Gemeente Ravels (België).
- Gemeente Mol (België).
- Provincie Noord-Brabant.
- VROM-inspectie regio zuid.
- LNV regio zuid.
- Waterschap De Dommel.
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.
- Brabants Landschap.
- Brabantse Milieufederatie.
- Staatsbosbeheer regio zuid.
- Landgoed Wellenseind.
- Landgoed De Utrecht.
- Bosgroep Zuid Nederland.

- GGD Brabant Zuidoost.
- ZLTO Afdeling Reusel-De Mierden.
- Dorpsraad Hooge Mierde.
- Dorpsraad Lage Mierde.
- Dorpsraad Hulsel.
- Commissie voor de m.e.r.
- Ministerie van E,L & I p/a DLG regio Zuid.
- Ministerie I&M p/a Inspectie L & T.
- Ministerie van OCW.

De gemeente Hilvarenbeek, het Ministerie van Infrastructuur en Milieu en het Waterschap De Dommel hebben inhoudelijk gereageerd.

Op dit MER kan wederom door een ieder zienswijzen worden ingediend. Onderstaand staat aan wie dat geadresseerd dient te worden. De gemeente zal in een kennisgeving de ter visieleggingstermijn vaststellen.

Eventuele reacties kunnen per post worden aangeleverd aan:

Gemeente Reusel-De Mierden
Gemeenteraad van Reusel-De Mierden
Postbus 11
5540 AA REUSEL

Voor het indienen van een mondelinge zienswijze kunt u een afspraak maken met de heer Hartgerink, telefoonnummer 0497 – 650 650.

1.5 LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 bevat de visie van de gemeente Reusel-De Mierden op het buitengebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de huidige situatie en trendmatige ontwikkelingen in de veehouderij en hoofdstuk 4 beschrijft de beschikbare milieuruimte voor deze ontwikkelingen. De informatie in de hoofdstukken 2 tot en met 4 zijn kaderstellend voor de alternatieven die in hoofdstuk 5 zijn beschreven. Hoofdstuk 6 beschrijft de effecten van de alternatieven. Hoofdstuk 7 beschrijft de conclusies en aanbevelingen op basis van de effectbeschrijving.

In bijlage 1 is de Passende Beoordeling als deelrapportage opgenomen. De hoofdconclusies hiervan zijn vertaald naar het hoofdrapport. Daarnaast is het van toepassing zijnde beleid en wetgeving uitgeschreven in bijlage 2. Voor ammoniak en geur zijn de effectkaarten opgenomen in bijlage 3. Bijlage 4 gaat nader in op het aspect gezondheid. In bijlage 5 is een verklarende woordenlijst opgenomen en de literatuurlijst is te vinden in bijlage 6. In het rapport is verwezen naar de bijlagen.

2 Visie en beleidskader

2.1 INLEIDING

Zoals beschreven in het vorige hoofdstuk staat de planologische regeling ten aanzien van de ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderij in het op te stellen MER centraal.

In dit hoofdstuk staat de besluitvorming ten behoeve van het bestemmingsplan buitengebied omschreven. Zo wordt er ingegaan op de visie plattelandsontwikkeling en de mogelijkheden voor de veehouderij uit het bestemmingsplan buitengebied.

Er zijn verschillende beleidskaders en wetten relevant voor het voorliggende MER en het bestemmingsplan buitengebied. Het overheidsbeleid en wetgeving zijn zowel kaderstellend als sturend. In hoeverre beleid kaderstellend of sturend is hangt mede af van het niveau waarop het beleid ontwikkeld wordt. In bijlage 2 wordt relevant(e) beleid en regelgeving behandeld aan de hand van Europees, landelijk en provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau. Ook in de toelichting van het bestemmingsplan buitengebied is een overzicht opgenomen van het relevante beleidskader.

In dit hoofdstuk is ingegaan op de belangrijke beleidskaders die van belang zijn voor de ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderijen:

- De visie plattelandsontwikkeling Reusel-De Mierden en de vertaling daarvan in de voorliggende partiële herziening van het bestemmingsplan buitengebied.
- Het provinciaal ruimtelijk beleidskader (Structuurvisie Ruimtelijke ordening en de Verordening Ruimte).
- De Wet geurhinder en veehouderij en de gemeentelijke normstelling.
- De Natuurbeschermingswet en de daarin opgenomen bescherming van Natura 2000-gebieden.

2.2 VISIE PLATTELANDSONTWIKKELING

De gemeente Reusel-De Mierden heeft in 2011 een "Integrale visie plattelandsontwikkeling" opgesteld.[1] Hierin zijn op hoofdlijnen de toekomst van het buitengebied van Reusel-De Mierden beschreven. Het is een strategisch plan, waarvan de horizon zich maximaal 15 jaar vooruit bevindt.

> De visie van de gemeente Reusel-De Mierden is: de gemeente beschikt over een vitaal en mooi platteland, waarin ruimte is voor verschillende functies. Daarbij is een goede samenhang tussen de verschillende functies aanwezig zodat het goed wonen, werken en recreëren is in Reusel-De Mierden.

[1] Gemeente Reusel-De Mierden, "Integrale visie plattelandsontwikkeling", 15 februari 2012.

Vanuit bovenstaande visie zijn door de gemeente de volgende doelstellingen geformuleerd:
- Een door organisaties en inwoners van de gemeente gedragen visie.
- Een multifunctioneel duurzaam platteland.
- Een agrarische sector met toekomstperspectief.
- Betere sociaaleconomische omstandigheden voor landbouw, wonen, werken, toerisme en recreatie en daardoor meer leefbaarheid.
- Een goede omgevingskwaliteit op het gebied van natuur, landschap en cultuurhistorie.
- Kwalitatief goede initiatieven (economisch, landschappelijk en maatschappelijk, duurzaam) die tot uitvoering komen.
- Betere samenwerking tussen diverse belanghebbenden.

Mogelijkheden veehouderij
Het grote aantal intensieve veehouderijen in de gemeente, wordt door een aantal groeperingen als een groot probleem ervaren. Vooral (mogelijke) gezondheidsrisico's die samenhangen met de aanwezigheid van intensieve veehouderij in de lokale leefomgeving zorgt voor de nodige discussies.

De gemeente verwoord in haar visie dat het buitengebied niet langer alleen een productieruimte voor de landbouw betreft. Het is ook een woon-, werk- en recreatiegebied geworden. De landbouw dient zich te verduurzamen. De intensieve veehouderij moet zich transformeren tot 'zorgvuldig intensief'. In deze duurzame vorm van intensieve veehouderij staat dierenwelzijn centraal, is de volksgezondheid gewaarborgd en zijn afvalkringlopen gesloten.

In de visie zijn ook een aantal uitgangspunten met betrekking op de toekomstige landbouw beschreven:
- Duurzame landbouw door gezinsbedrijven.
- Het aantal intensieve veehouderijen en de totale dierbezetting van deze veehouderijen zijn in balans met de normen die zijn gesteld op het gebied van volksgezondheid en dierenwelzijn.
- Oude stallen zijn vervangen door nieuwe stallen, uitgerust met de beste technieken.
- Deze nieuwe stallen leiden tot voordelen met betrekking tot volksgezondheid en dierwelzijn.
- Landschappelijke inpassing van de landbouwbedrijven heeft plaats gevonden.
- Landbouwbedrijven hebben een energie-neutrale bedrijfsvoering.

De vaststelling van dit document leidde tot flinke discussie over de te bieden ontwikkelingsmogelijkheden van intensieve veehouderijbedrijven binnen de gemeente. Dit heeft uiteindelijk geleid tot het voornemen van de raad om via een voorbereidingsbesluit en een herziening van het planologisch beleid negatieve effecten als gevolg van de agrarische ontwikkelingsmogelijkheden van vooral intensieve veehouderij bedrijven te willen kunnen voorkomen.

2.3 INHOUD VAN DE PARTIELE HERZIENING VAN HET BESTEMMINGSPLAN

2.3.1 INLEIDING

De "herziening van het bestemmingsplan buitengebied 2009, herziening fase 1A" heeft betrekking op het wijzigen van de regels die betrekking hebben op de ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderijen. Om ongewenste effecten voor het woon- en leefmilieu te kunnen voorkomen, worden in de herziening van het bestemmingsplan buitengebied 2009, herziening fase 1A aanvullende voorwaarden opgenomen voor de uitbreiding van intensieve veehouderijen. Dit geldt ook voor uitbreidingen binnen het bestemmingsvlak.

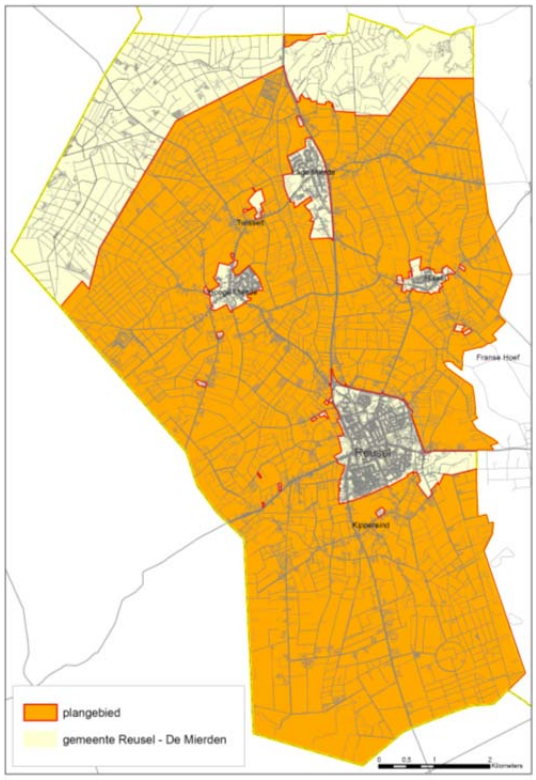
Voor een deel van de locaties die in het bestemmingsplan 2009 zijn aangeduid als intensieve veehouderij, is een regeling opgenomen die gericht is op het beëindigen van de tak intensieve veehouderij voor 2020.

Daarnaast zijn in de partiële herziening het provinciaal aanwijzingsbesluit alsmede de uitspraak van de Raad van State verwerkt, voor zover het een generieke aanpassing betreft van de planregels van het 'moederplan', te weten bestemmingsplan 'Buitengebied 2009' (d.d. 22 september 2009). Voor verwerking van die onderdelen uit de uitspraak van de Raad van State, waarbij aanpassing van de verbeelding noodzakelijk is wordt een apart bestemmingsplan opgesteld. Deze onderdelen zijn niet verwerkt in de voorliggende herziening fase 1A.

Tenslotte zijn ook enkele ambtshalve correcties van de generieke planregels in de voorliggende partiële herziening opgenomen naar aanleiding van een aantal geconstateerde omissies en onduidelijkheden in het vastgestelde bestemmingsplan. Daarnaast is de gewenste kwaliteitsverbetering bij ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied nader in de juridische regeling verankerd.

Voor de algehele doorwerking van het nieuw provinciale beleid, dat geen betrekking heeft op de ontwikkeling van intensieve veehouderij bedrijven zal op termijn (medio 2014) een algehele integrale herziening van het bestemmingsplan buitengebied worden voorbereid.

Het plangebied omvat het gehele buitengebied van de gemeente Reusel-De Mierden, met uitzondering van die locaties, waarvoor recent een afzonderlijk bestemmingsplan is vastgesteld dan wel in voorbereiding is (zie Afbeelding 1). Dit betreft onder meer landgoed Wellenseind en landgoed de Utrecht, alsmede een aantal locaties waar een Ruimte-voor-Ruimte ontwikkeling heeft plaatsgevonden. Betreffende locaties maken geen onderdeel uit van de planherziening.

Afbeelding 2: Plangebied bestemmingsplan Buitengebied.

2.3.2 ONTWIKKELINGSMOGELIJKHEDEN INTENSIEVE VEEHOUDERIJEN

In deze paragraaf is het voorgenomen beleid, zoals opgenomen in het ontwerp van de partiële herziening van het bestemmingsplan buitengebied, samenvattend beschreven.

In het bestemmingsplan is er nadrukkelijk voor gekozen om de intensieve veehouderij niet op slot te zetten. Dit omdat de gemeente verwacht dat het op slot zetten van de sector zou betekenen, dat er niet meer wordt geïnvesteerd door intensieve veehouderijbedrijven in een verbetering van het woon- en leefklimaat, omdat zonder uitbreiding investeringen onrendabel zijn. Daarom is het motto van het voorliggende bestemmingsplan 'Ruimte bieden voor verbetering'. Ruimte bieden voor uitbreidingen van intensieve veehouderijbedrijven betekent ruimte bieden voor een verbetering van het bestaande woon- en leefklimaat.

Conclusie in de zoektocht naar een beoordelingskader over risico's van de intensieve veehouderij voor de gezondheid van omwonenden (GGD, commissie van Doorn, Gezondheidsraad) is, dat de huidige wetenschappelijke gegevensbasis te smal is voor een kwantitatief beoordelingskader, waarin wordt vastgelegd welke risiconiveaus voor omwonenden maximaal toelaatbaar zijn. Evenmin is bekend tot welke afstand omwonenden verhoogde gezondheidsrisico's lopen. Vanuit de gezondheidsraad wordt geadviseerd om op lokaal niveau een meer beleidsmatig gericht beoordelingskader op te stellen. Vanuit de raadsopdracht in het voorbereidingsbesluit van 8 maart 2012 is voornoemd advies nader uitgewerkt om te komen tot een verbetering van het woon- en leefklimaat.

Aanknopingspunten om te komen tot een verbetering van het woon- en leefklimaat zijn als volgt:

- Duurzaam ondernemen: een gezonde toekomst voor de ondernemer en zijn omgeving. Voor de borging van duurzaam ondernemen wordt gebruik gemaakt van beschikbare instrumenten, zijnde de 'Maatlat duurzame veehouderij". Voldoen aan de maatlat is een voorwaarde om in aanmerking te komen voor uitbreiding van een intensieve veehouderij.
- Ruimtelijke ordening: het juiste bedrijf op de juiste plek. Om te komen tot een integrale afweging voor uitbreidingen van intensieve veehouderijen op de juiste plek zijn in het voorliggende bestemmingsplan in aanvulling op het geldende bestemmingsplan extra voorwaarden gesteld. Navolgend wordt in dit collegevoorstel ingegaan op deze voorwaarden.
- Milieu: afwaartse beweging, reductie van emissies, toepassing van innovatieve en duurzame technieken en systemen. Om te komen tot een verbetering van het woon- en leefklimaat wordt binnen de gemeente gewerkt aan een aanscherping van de geurvisie en geurverordening. Beoogd wordt om deze aanscherping van het milieuspoor gelijktijdig met het bestemmingsplan door de raad te laten vaststellen
- Landschap: versterking van landschappelijke waarden. Beleving van het landschap draagt bij aan een goed leefklimaat. De gemeentelijke ambitie om te komen tot een verbetering van de fysieke leefomgeving zijn in het voorliggende bestemmingsplan maatvoeringen opgenomen voor de landschappelijke inpassing van agrarische bedrijfsgebouwen en overige bebouwing.

Voorwaarden voor ontwikkeling: eerder vastgesteld beleid

In het geldende bestemmingsplan buitengebied 2009 zijn al wijzigingsbevoegdheden en ontheffingen opgenomen om uitbreidingen van intensieve veehouderijbedrijven mogelijk te maken. Aan deze wijzigingsbevoegdheden en ontheffingen zijn voorwaarden gekoppeld.

Dat betekent, dat een uitbreiding van een bestemmingsvlak van een intensieve veehouderij uitsluitend mogelijk is als:

- het bedrijf is gelegen binnen een zogenaamd 'verwevinggebied';
- de omvang niet meer bedraagt dan 1,5 ha;
- de vergroting noodzakelijk is voor een doelmatige agrarische bedrijfsontwikkeling van een reëel bedrijf;
- de vergroting plaatsvindt aansluitend aan het bestaande bestemmingsvlak;
- de in het gebied aanwezige waarden niet onevenredig worden aangetast en de ontwikkeling milieu-planologisch haalbaar is (waaronder voldoen aan de gemeentelijke geurnormen en geen toename emissie van stikstof);
- er sprake is van een voldoende landschappelijke inpassing van de bedrijfsbebouwing op basis van een erfbeplantingsplan;
- er vooraf een advies van de AAB wordt ingewonnen bij een uitbreiding van meer dan 20%.

Aanvullend op het bestemmingsplan buitengebied 2009 is door de raad de 'Beleidsnotitie vergroting of vormverandering agrarische bouwvlakken voor intensieve veehouderij' vastgesteld, met de aangescherpte voorwaarden dat tevens:

- vergroting en/of vormverandering alleen op een duurzame locatie is toegestaan;
- er binnen het geldende bestemmingsvlak onvoldoende mogelijkheden bestaan voor uitbreiding van de bebouwing;
- er vooraf altijd een advies van de AAB wordt ingewonnen.

Voor agrarische bouwvlakken die op 20 maart 2010 al een omvang hebben van 1,5 hectare en geheel zijn benut, is éénmalig tot uiterlijk 1 januari 2013 een vergroting of vormverandering van het agrarische bouwvlak tot boven 1,5 hectare toegestaan om te kunnen voldoen aan de huisvestingseisen voortvloeiende uit het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij en uit de op grond van het Gezondheids- en welzijnswet voor dieren gestelde eisen;

- Minimaal 10% van het bouwvlak moet worden aangewend voor een goede landschappelijke inpassing;
- Alle voorzieningen geconcentreerd en binnen het bestemmingsvlak moeten worden geprojecteerd;
- Binnen gebouwen ten hoogste één bouwlaag gebruikt mag worden voor het houden van dieren, met uitzondering van volière- en scharrelstallen voor legkippen waar ten hoogste twee bouwlagen gebruikt mogen worden.

Voorwaarden voor ontwikkeling: aanscherping van de voorwaarden voor uitbreiding

Om te komen tot een goed woon- en leefklimaat zijn in de voorliggende ontwerp partiële herziening van het bestemmingsplan buitengebied de hiervoor genoemde voorwaarden (eerder vastgesteld beleid) verder aangescherpt. Aanvullende voorwaarden zijn, dat:

- Nieuwe stallen moeten voldoen aan de minimumeisen uit get certificeringssysteem 'Maatlat duurzame veehouderij' (zie het tekstkader hierna);
- sprake is van ten minste 10% landschappelijke inpassing van het bestemmingsvlak, uitgaande van een plantstrook om het bestemmingsvlak van 6,5 meter. In het geval van een uitbreiding van het bestemmingsvlak of functiewijziging is tevens sprake van een verplichte kwaliteitsverbetering bovenop de inspanning van de landschappelijke inpassing;
- sprake moet zijn van een reëel agrarisch bedrijf, waarbij de norm van een halve arbeidskracht is vervangen door de term volwaardig agrarisch bedrijf;
- Geen sprake mag zijn van negatieve effecten op de volksgezondheid (voor zover ten tijde van de betreffende uitbreiding aantoonbaar is).

Een Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV)-stal is een veestal met een lagere milieubelasting, met onder meer maatregelen voor diergezondheid en dierenwelzijn. Het certificatieschema Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV) is gekoppeld aan een aantal overheidsregelingen. MDV is ontwikkeld voor de diercategorieën eenden, kalkoenen, konijnen, leghennen, melkvee, varkens, vleeskalveren en vleeskuikens.

- Ammoniakemissie: stallen dienen voorzien te zijn van een emissie reducerend systeem dat de emissie meer reduceert dan wettelijk verplicht wordt gesteld.
- Dierenwelzijn: in de stallen dienen maatregelen te worden getroffen om het welzijn te verbeteren, bij de puntenwaardering voor de maatregelen is uitgegaan van de meerwaarde voor het dier.
- Diergezondheid: bij dit thema zijn de maatregelen gebaseerd op drie uitgangspunten: preventie dat ziekten het bedrijf binnenkomen, verhinderen dat een ziekte zich binnen het bedrijf verspreidt en het verbeteren van de weerstand van het dier in de stal.
- Energie: de maatregelen dragen bij om CO2-uitstoot terug te dringen via energiebesparing en opwekking van duurzame energie ten behoeve van het eigen gebruik.
- Fijn stof: maatregelen zijn gericht op de emissiereductie van fijn stof naar het milieu en het verminderen van fijn stof in de dierverblijven.
- Bedrijf & omgeving: dit thema is uitgewerkt in vier onderwerpen. Landschap is daarvan het belangrijkste. De andere zijn omgevingsgerichtheid, verstoring (geur, geluid, licht) en water.

Om uitbreidingsruimte te behouden voor agrarische bedrijven is er niet voor gekozen om een norm op te nemen voor de maximale omvang van een agrarisch bedrijf. Ook is er geen groeipercentage opgenomen voor de uitbreiding van de bebouwing ten opzichte van de bestaande bebouwing.

Nieuw in de partiële herziening: latente ruimte toetsbaar maken

Ook toetsing aan de aangescherpte voorwaarden bij uitbreiden binnen het bestemmingsvlak
Om te komen tot een goed woon- en leefklimaat is in het voorliggende ontwerp bestemmingsplan tevens de latente (lees onbenutte) ruimte binnen een bestemmingsvlak gekoppeld aan voorwaarden.
Latente ruimte kan op basis van het geldende bestemmingsplan (2009) direct worden benut door het indienen van een omgevingsvergunning zonder dat een wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk is. In het voorliggende bestemmingsplan (2013) is de latente ruimte toetsbaar gemaakt, door in het bestemmingsplan de bestaande intensieve veehouderijbebouwing te inventariseren en vast te leggen in vierkante meters. In het bestemmingsplan is een lijst opgenomen van alle intensieve veehouderijen (blijvende intensieve veehouderijen, niet de bedrijven die hebben aangegeven uiterlijk 2020 te stoppen), waarbij per bedrijf de oppervlakte aan intensieve veehouderijbebouwing is vastgelegd. Uitbreiding van de bebouwing binnen een bouwblok is dus nier rechtstreeks mogelijk, alleen onder vooraarden. Het gaat daarbij om dezelfde voorwaarden die zijn gekoppeld aan een uitbreiding van een bouwblok (zoals hiervoor beschreven).

Verwijderen iv-aanduidingen van veehouderijen die stoppen met de tak intensieve veehouderij tot 2020
De gemeente heeft er voor gekozen om voor locaties waar geen vee meer wordt gehouden en/of waar de eigenaar te kennen heeft gegeven om uiterlijk in 2020 te stoppen met de intensieve veehouderij, de aanduiding ‘iv’ te verwijderen. In dit kader zijn alle intensieve veehouderijen geïnventariseerd op onder andere de aanwezigheid van dieren (bron web-B.V.B.) dan wel of de betreffende eigenaar in het kader van AMvB dierhuisvesting heeft aangegeven om in 2020 te stoppen met de intensieve veehouderij tak. In het voorliggende bestemmingsplan worden de locaties die nu nog een intensieve veehouderijtak kennen maar die uiterlijk in 2020 stoppen, onder het zogenaamde ‘overgangsrecht’ geplaatst. In concrete betekent dat, dat wanneer het bedrijf eenmaal stopt met de intensieve veehouderij, er in de toekomst geen intensieve veehouderij mag worden gevestigd, maar uitsluitend een grondgebonden bedrijf.

In hoofdstuk 4 van de toelichting van het ontwerp bestemmingsplan is nader ingegaan op het gemeentelijk beleid t.a.v. de intensieve veehouderij en de vertaling daarvan in de planologisch-juridische regeling.

2.3.3 OVERIGE WIJZIGINGEN

Zowel Landgoed De Utrecht en landgoed Wellenseind vallen onder de werking van het voorbereidingsbesluit. Op beide landgoederen spelen momenteel planologische ontwikkelingen waarvoor een bestemmingsplanprocedure wordt gestart. Technisch is het niet mogelijk om gelijktijdig één locatie twee ontwerp bestemmingsplannen in procedure te brengen. Daarom moet een keuze worden gemaakt welk plan prevaleert. Op beide landgoederen zijn geen intensieve veehouderijbedrijven gelegen.

Op 7 december 2011 heeft de Raad van State uitspraak gedaan inzake het bestemmingsplan buitengebied 2009. Voor zover deze uitspraak betrekking heeft op een aanpassing van de regels zijn deze aanpassingen meegenomen in de voorliggende herziening.

Ambtshalve zijn in het bestemmingsplan buitengebied 2009 een aantal kleine omissies geconstateerd. Deze omissies zijn aangepast in de regels van de voorliggende herziening.

Deze overige wijzigingen hebben geen betrekking op functies waarbij er sprake is van een m.e.r. (beoordelings)plicht of waarbij de ontwikkeling van die functies gepaard kan gaan met belangrijke milieugevolgen. Deze wijzigingen zijn daarmee ook niet van belang voor dit MER of voor de Passende Beoordeling.

2.4 PROVINCIALE KADERS: STRUCTUURVISIE EN VERORDENING RUIMTE

De provincie Noord-Brabant heeft de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening (SVRO) waarin het nieuwe beleid tot 2025 (met een doorkijk naar 2040) wordt beschreven op 1 oktober 2010 vastgesteld.
Op 1 januari 2011 is de Structuurvisie van kracht geworden. De structuurvisie vervangt de Interim Structuurvisie (ISV), is zelfbindend voor de provincie, maar niet voor gemeenten, en geeft voor de opgenomen beleidsonderdelen het provinciale belang aan.

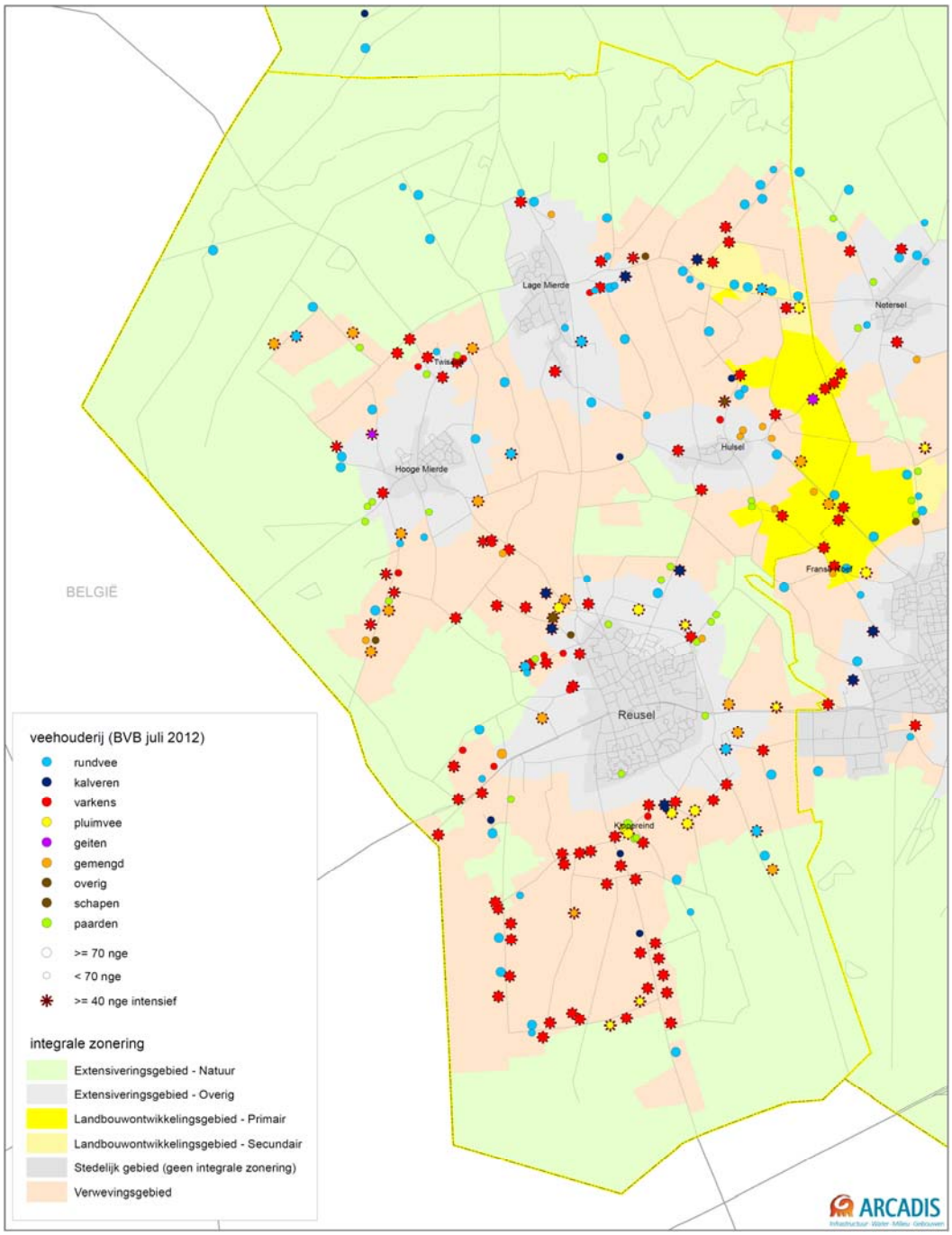
Wat betreft het buitengebied kent de structuurvisie een aantal wijzigingen ten opzichte van de ISV die samenhangen met de zonering van natuur, landschap en landbouw. Gebiedsaanduidingen in de ISV zijn (deels) samengevoegd in gebiedsaanduidingen in de SVRO, wat als consequentie heeft dat het gedetailleerde beleid uit de ISV wordt losgelaten. In de SVRO is daarbij in het hele buitengebied, buiten de ecologische hoofdstructuur, uitgegaan van een ‘ja-mits’ benadering terwijl in de ISV een sterk onderscheid wordt gemaakt tussen gebieden met waarden, waarvoor het ‘nee-tenzij’ principe geldt, en gebieden zonder waarden waar ontwikkelingen mogelijk zijn (ja-principe).

De Verordening Ruimte is één van de instrumenten om het provinciaal ruimtelijk beleid te realiseren, naast bijvoorbeeld ontwikkelingsgerichte communicatieve en financiële instrumenten. De Verordening Ruimte bevat instructieregels die van belang zijn voor gemeenten bij het opstellen van hun bestemmingsplannen.

De Brabantse verordening Ruimte is tot stand gekomen in twee fasen. Fase 1 gaat over de onderwerpen waarvoor het Rijk uitwerking van de provincie vraagt en de onderwerpen die zijn gebaseerd op eerder vastgesteld beleid. Ook de consequenties van de besluiten van Provinciale Staten (PS) over de ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderij zijn in de Verordening ruimte fase 1 verwerkt. In de verordening fase 2 zijn onderwerpen geregeld die voortkomen uit verplichtingen door provinciale keuzes in de Structuurvisie en uit het ontwerp 'Algemene Maatregel van Bestuur Ruimte'.

Hieronder zijn de provinciale beleidskaders beschreven die relevant zijn voor het beleid ten aanzien van de intensieve veehouderij.
Het bestemmingsplan buitengebied zal (minimaal) moeten voldoen aan de regels uit de verordening (zie Afbeelding 3).

- Binnen extensiveringsgebieden (rond natuur en kernen) is geen nieuwvestiging, uitbreiding (van bouwblokken), hervestiging of omschakeling van intensieve veehouderijen mogelijk. Uitbreiding van bebouwing ten behoeve van intensieve veehouderij binnen het bestaande bouwblok is sinds 1 oktober 2010 niet meer mogelijk.
- Binnen verwevingsbieden en landbouwontwikkelingsgebieden is hervestiging of uitbreiding mogelijk mits sprake van duurzame locatie en bouwblokken mogen niet groter worden dan 1,5 hectare. Nieuwvestiging is niet (meer) mogelijk. Datzelfde geldt voor uitbreidingen van bouwblokken boven 1,5 hectare. Wel is er een ontheffingsmogelijkheid (onder voorwaarden) tot uitbreiden van bouwblokken tot een maximum van 2,5 ha voor zogenaamde lopende zaken. De provincie moet die ontheffing verlenen.
- Omschakeling naar intensieve veehouderij is mogelijk op duurzame locaties in de verwevingsgebieden en de landbouwontwikkelingsgebieden

Afbeelding 3: Integrale zonering intensieve veehouderij en ligging veehouderijen: extensiveringsgebieden (groen en grijs), verwevingsgebieden (oranje) en landbouw-ontwikkelingsgebieden (geel).

DUURZAME LOCATIES

In het reconstructieplan en in de verordening is het beleid ten aanzien van duurzame locaties aangeduid, onder andere in de vorm van een aantal criteria die bepalend zijn of een locatie wel of niet als duurzaam kan worden aangemerkt. Op basis van de Verordening is uitbreiding van het bouwblok van intensieve veehouderijen en omschakeling naar intensieve veehouderij mogelijk in verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden, mits er sprake is van aantoonbaar ruimtelijk-economische belangen, zuinig ruimtegebruik en de ontwikkeling is aanvaardbaar vanuit het oogpunt van milieu (m.n. ammoniak, geur, fijn stof en gezondheid voor mensen) en ruimte (m.n. natuur, landschap en cultuurhistorie).

Herziening Structuurvisie Ruimtelijke Ordening en Verordening

Koersdocument

De provincie bereidt een wijziging van de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening en de Verordening Ruimte voor. Vaststelling van dit nieuwe beleid is voorzien in 2014.

Deze voorgenomen wijziging sluit aan bij de koers voor het Brabantse landelijk gebied, zoals die is uiteengezet in het document "Transitie Stad en Platteland" en is vastgesteld door Provinciale Staten in december 2011. In het koersdocument "De transitie van het Stad en Platteland" is een nieuwe manier van sturing voor de landbouw gepresenteerd die uitgaat van productie van kwaliteit en toegevoegde waarde in plaats van bulkproductie. Deze strategie is mede gebaseerd op het rapport van de Commissie Van Doorn (Al het vlees duurzaam), dat onderschreven is door Provinciale Staten.
Volgens dit rapport zijn er twee pijlers die de transitie moeten gaan dragen, namelijk:

- een gecoördineerde ketenaanpak die verduurzaming in de gehele voedselketen garandeert en die zowel door de keten zelf als door de overheid geborgd moet worden;
- een lokaal inpassingsbeleid met goede betrokkenheid van de burgers.

Als sluitstuk van de werkzaamheden van de Commissie Van Doorn is op donderdag 1 september 2011 het Verbond van Den Bosch gesloten met de volgende ambitie: De supermarktketens in Nederland hebben in 2020 alleen nog duurzaam vlees in de schappen liggen. Ze creëren daarmee een marktzekerheid die de veehouderij de ruimte biedt zich om te vormen tot 'zorgvuldig intensief'. Hierin staat dierenwelzijn centraal, is de volksgezondheid gewaarborgd en zijn afvalkringlopen gesloten.

Denklijn

Gedeputeerde Staten hebben, om uitvoering te geven aan het rapport Van Doorn, een denklijn uitgezet voor de transitie van de veehouderij naar 2020. Voor alle veehouderijen in Brabant is het uitgangspunt dat ontwikkelruimte verdiend moet worden met stappen in verduurzaming. Verduurzaming wordt bepaald met een maatlat. Het gaat om maatregelen in de bedrijfsvoering, maar het kan ook gaan om de mate van concentratie en begrenzing van bedrijven en dieren in een gebied. Deze maatlat sluit aan op het ketenkwaliteitssysteem van het Verbond van Den Bosch en op bestaande systemen zoals de Maatlat Duurzame Veehouderij. De bedrijfsvoering bepaalt uiteindelijk het ***hoe*** op locatieniveau. Uit het ***hoe*** volgt dan het ***waar***. Naast sturing naar zorgvuldige veehouderij op individueel niveau, wil de provincie ook op gebiedsniveau bezien welke maatregelen nodig zijn om een goede omgeving te realiseren. Dat kan betekenen dat een individueel bedrijf geen ontwikkelruimte krijgt omdat de cumulatieve belasting van een gebied al te hoog is.

2.5 NORMSTELLING WET GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

Bij het verlenen van vergunningen voor veehouderijen en in de ruimtelijke ordening moet rekening worden gehouden met geuroverlast van veehouderijen. De op 1 januari 2007 in werking getreden Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt hiervoor het beoordelingskader. Deze wet geeft aan hoe bij een aanvraag voor een milieuvergunning de geuremissies uit veehouderijstallen en de geurbelasting op geurgevoelige objecten moet worden meegenomen. Daarnaast heeft deze wet consequenties voor de wijze waarop in ruimtelijke plannen het aspect geurbelasting door veehouderijen een rol speelt.

Gemeenten kunnen op grond van de Wet geurhinder en veehouderij binnen een bepaalde bandbreedte variëren met de bescherming van geurgevoelige objecten. Als een gemeente geen gebruik maakt van deze bevoegdheid of besluit geen eigen, afwijkende waarde, vast te stellen, gelden de vaste wettelijke waarden.

De Wgv stelt eisen aan de maximale geurbelasting die de veehouderij mag veroorzaken op een gevoelig object zoals een woning. De geuremissie en -belasting worden uitgedrukt in zogenaamde Odour Units (OU's). De in de wet opgenomen "standaard waarden" voor de maximale geurbelasting zijn maximaal 14 OU/m³ voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom en maximaal 3 OU/m³ voor geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom (dit bij 98% percentiel, oftewel 98% van de tijd) in het zogenaamde concentratiegebied, waartoe de gemeente Reusel-de Mierden behoort. Voor bepaalde veehouderijbedrijven (geen intensieve veehouderij, zoals melkrundveebedrijven) geldt een vaste afstand die in acht genomen dient te worden. Deze afstand bedraagt ten aanzien van geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom 100 meter en voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom 50 meter. Voor intensieve veehouderijen wordt de norm niet uitgedrukt in een afstandsnorm, maar in een geurcontour, die een grillige vorm kan hebben.

Een eventuele afwijkende gemeentelijke normering dient vastgelegd te worden in een verordening, een gebiedsvisie moet deze verordening onderbouwen. De gebiedsvisie moet aantonen dat een – van de wet afwijkende – gemeentelijke normstelling nodig is om de gewenste ruimtelijke visie te realiseren.

In 2008 heeft de gemeenteraad van Reusel - de Mierden een gemeentelijke gebiedsvisie en geurverordening vastgesteld. Destijds is gekozen voor een individuele norm van 1 ou op de woonkern Reusel en 2 ou op de woonkernen Hooge Mierde, Lage Mierde en Hulsel. Voor gronden gelegen in extensiveringsgebied wonen, de plangebieden voor woningbouw en ruimte voor ruimte woningen en de bufferzone van 500 meter van de woonkern Reusel geldt een norm van 7 ou. Voor het industrieterrein Kleine Hoeven geldt een norm van 10 ou. Voor het overige buitengebied geldt een de vaste wettelijke norm van 14 ou.

De huidige gehanteerde geurnormen zoals opgenomen in de in 2008 vastgestelde geurverordening en gebiedsvisie zijn onlangs geëvalueerd. Uit de vergelijking van de geursituatie van 2008 met die van 2012 blijkt dat de geuremissie van veehouderijen in de afgelopen 4 jaar is toegenomen. Dit betekent dat de achtergrondbelasting (cumulatief) in 2012 hoger is dan die in 2008. Dit heeft geleid tot een hogere druk op het woon- en leefklimaat op de woonkern Reusel, met name in het Noordoosten, oosten en zuiden. Daarbij moet worden opgemerkt dat het woon- en leefklimaat op grond van de beoordeling van de geurhinderrelaties, conform de handreiking bij de Wgv, als redelijk goed, zijn te beschouwen.

De gemeente heeft de afgelopen jaren klachten ontvangen over geurhinder en (intensieve) veehouderij. Uit het rapport "Geurhinder doorveehouderijen in Reusel-de Mierden 2008-2010, analyse naar aanleiding van geurklachten" (SRE Milieudienst, 8 juli 2011) blijkt er geen eenduidige verklaring voor de geurklachten te zijn. In het rapport worden een aantal mogelijke verklaringen aangedragen, zoals het gebruik van brijvoer, piekbelastingen en een andere geurhinderrelatie dan op grond van handreiking bij de Wgv aan de orde is.

Dit is voor de gemeente aanleiding om nieuwe geurnormen te overwegen. Bij het opstellen van een nieuwe geurgebiedsvisie wordt daarom, conform de geformuleerde uitgangspunten in de gemeentelijke integrale visie plattelandsontwikkeling gezocht naar normen die een standstil van de geurbelasting (cumulatief) bewerkstelligen. Omdat daarmee geen substantiële vermindering van de bestaande geurbelasting wordt bereikt, worden in de concept gebiedsvisie tevens voorstellen voor aanvullend geurbeleid aangedragen, zoals het opnemen van aanvullende regels in het voorliggende bestemmingsplan. Vaststelling van de nieuwe gebiedsverordening staat gepland voor 2013.

2.6 BESCHERMING VAN NATURA 2000-GEBIEDEN

Algemeen

Om de biodiversiteit binnen de Europese Unie (EU) te behouden en te herstellen is het Natura 2000-beleid opgesteld. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie. Het netwerk is nog in ontwikkeling en omvat alle gebieden die beschermd zijn op grond van de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992).

De Vogelrichtlijn (vastgesteld in 1979) is een regeling die tot doel heeft alle in het wild levende vogelsoorten op het grondgebied van de EU te beschermen. De lidstaten van de EU zijn verplicht voor alle vogelsoorten die in hun land leven leefgebieden van voldoende grootte en kwaliteit te beschermen. Gebieden waar zeldzame vogelsoorten leven of waar zeldzame trekvogels gebruik van maken moeten extra beschermd worden. Deze gebieden moeten door de lidstaten aangewezen worden als speciale beschermingszones. In bijlage I van de Vogelrichtlijn staan de soorten vermeld waarvoor de lidstaten speciale beschermingszones moeten aanwijzen.

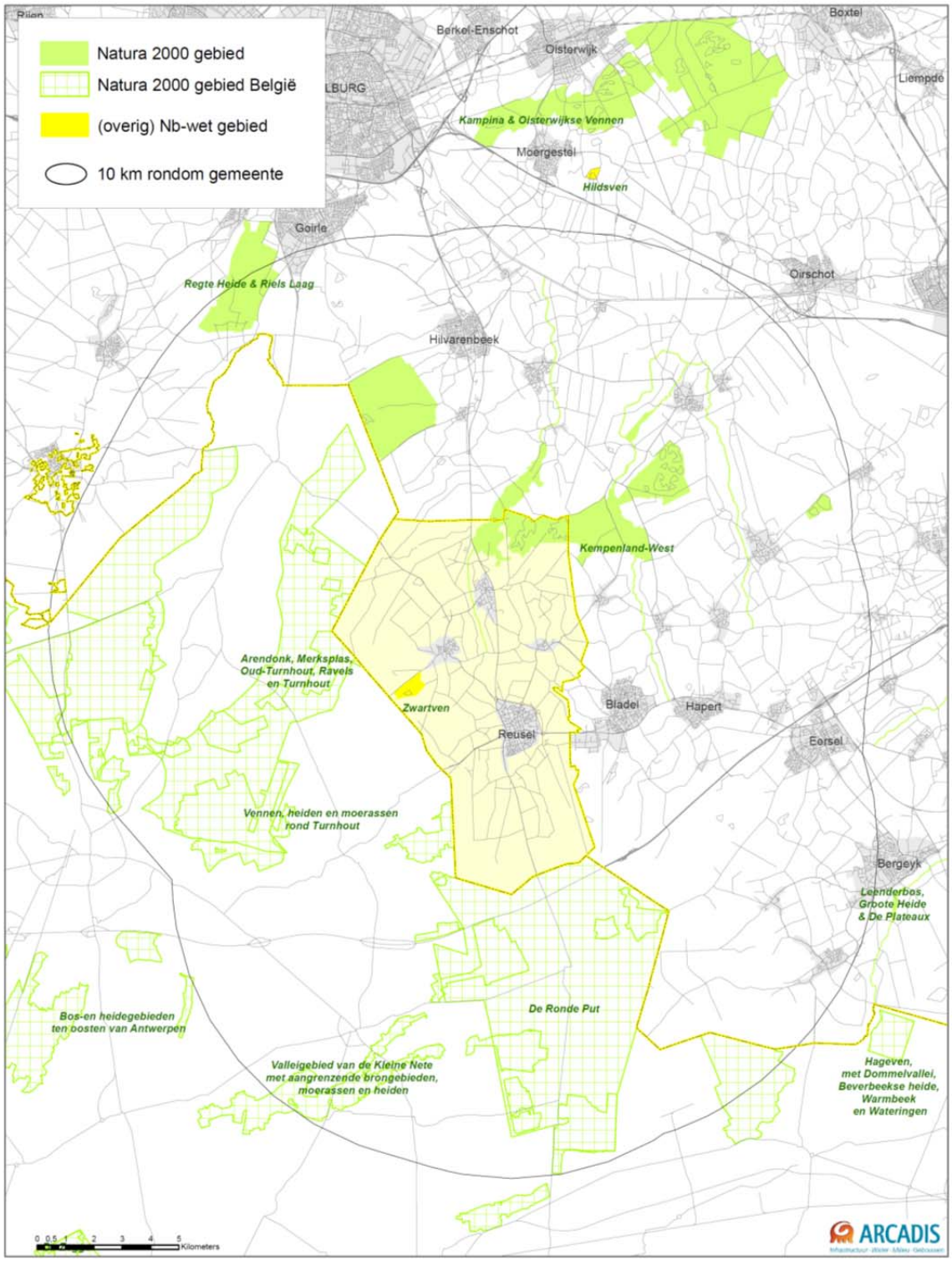
De Habitatrichtlijn is in 1992 door de Europese Unie vastgesteld. Deze richtlijn beoogt de biologische diversiteit te waarborgen, door het in stand houden van de natuurlijke en halfnatuurlijke leefgebieden en de wilde flora en fauna. De Habitatrichtlijn omvat een lijst van soorten (bijlage II van de Habitatrichtlijn) en natuurtypen (habitattypen, bijlage I) die internationaal bescherming behoeven. Elke lidstaat is verplicht voor de in de lijst voorkomende habitattypen en soorten speciale beschermingszones aan te wijzen.

De Nederlandse bijdrage aan het Europees netwerk van beschermde natuurgebieden bestaat uit 162 gebieden. De Natura 2000-gebieden worden in delen (zogenaamde tranches) aangewezen. Momenteel loopt het proces van de aanwijzing van de Natura 2000-gebieden en het formuleren van de instandhoudingsdoelen en de kaders voor beheerplannen, een deel van de Natura 2000-gebieden is al aangewezen en inmiddels definitief vastgesteld.

De feitelijke bescherming wordt doorvertaald in het nationaal beleid. Voor Nederland is de feitelijke bescherming geregeld in de Flora- en faunawet (soortenbescherming) en de Natuurbeschermingswet (gebiedsbescherming).

Natuurbeschermingswet

Vanaf 1 oktober 2005 vindt de gebiedsbescherming in Nederland plaats via de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. De aangewezen Natura 2000-gebieden in en in de directe nabijheid van de gemeente Reusel-de Mierden worden op grond van deze Natuurbeschermingswet beschermd. Binnen het grondgebied van de gemeente Reusel-de Mierden is het Natura 2000-gebied Kempenland-West en het Beschermde Natuurmonument Zwartven gelegen. Ook zijn er in de directe nabijheid van de gemeente Natura 2000-gebieden aanwezig. Het gaat om het Nederlandse Natura 2000-gebied Regte Heide & Riels Laag en de Belgische Natura 2000-gebieden “Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout”, “Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout”, “Valleigebied van de Kleine Nete met aangrenzende brongebieden, moerassen en heiden”, “Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen” en “De Ronde Put”. Dit is te zien in Afbeelding 4. Voor de gebieden die beschermd zijn op grond van de Natuurbeschermingswet geldt dat projecten en handelingen niet mogen leiden tot verslechtering van de kwaliteit van de habitats of tot een verstorend effect op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten en handelingen die de beschermde natuurwaarden in een Natura 2000-gebied kunnen schaden, is een provinciale vergunning ex art. 19d Natuurbeschermingswet noodzakelijk (geldt overigens niet voor een bestemmingsplan).

Afbeelding 4: Beschermingsgebieden in en rondom de gemeente Reusel-De Mierden.

Veehouderijen en de bescherming van Natura 2000-gebieden

De veehouderij beïnvloedt ecosystemen vooral door vervluchtiging van ammoniak uit stallen, die later neerslaat op natuurgebieden (depositie van stikstof), en heeft dus via de emissie van ammoniak ook invloed op Natura 2000-doelstellingen. Andere mogelijke effecten door veehouderijen zijn verstoring door verkeer en machines zoals ventilatoren en het onttrekken van water (drainage van percelen en grondwateronttrekkingen).

Afhankelijk van de mate van beïnvloeding kunnen voor veehouderijen Passende Beoordelingen en vergunningen in het kader van de Natuurbeschermingswet nodig zijn.
In het kader van dit MER en het bestemmingsplan buitengebied wordt alleen ingegaan op de mogelijke effecten door een toename van de ammoniakemissie en stikstofdepositie (zie ook de Passende Beoordeling in bijlage 1). Andere effecten kunnen aan de orde zijn voor veehouderijen die in of zeer dicht bij de te beschermen habitats gelegen zijn, maar die effecten zijn in het kader van dit MER niet te identificeren. Dat zal, indien van toepassing, aan de orde moeten komen bij procedures voor concrete ontwikkelingen. In het algemeen kan gesteld worden dat ontwikkelingen in het buitengebied van Reusel-de Mierden die significante negatieve gevolgen voor de Natura 2000-gebieden hebben, niet vergunbaar zullen zijn, ook niet via een zogenaamde Passende Beoordeling. In Bijlage 1 is de Passende Beoordeling opgenomen.

Provinciale Verordening stikstof en Natura 2000
De provincie is bevoegd gezag voor de uitvoering van de Natuurbeschermingswet.
Dit betekent dat zij verantwoordelijk is voor het opstellen van beheerplannen voor deze gebieden, het verlenen van vergunningen en beoordelen van meldingen (in het kader van de Verordening stikstof en Natura 2000, zie hierna), handhaving van die verordening en beoordeling van bijvoorbeeld bestemmingsplannen met mogelijk nadelige gevolgen voor de Natura 2000-gebieden.

De mogelijkheden voor ontwikkeling van veehouderijen in de gemeente Reusel-de Mierden worden in belangrijke mate bepaald door de (on)mogelijkheden om een Natuurbeschermingswet- vergunning te krijgen voor de gewenste ontwikkeling van het bedrijf en de eisen en randvoorwaarden die voortvloeien uit de Verordening stikstof en Natura 2000 die in juli 2010 door Provinciale Staten is vastgesteld.

De verordening beoogt:
- het beschermen van natuur en landschap, waaronder het terugdringen van de achteruitgang van biodiversiteit door reductie van de stikstofdepositie;
- ruimte geven aan agrarische bedrijfsontwikkeling door het reduceren van vergunningenprocedures in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998;
- het terugdringen van de regeldruk en administratieve lasten door facilitering van saldering via de depositiebank.

De verordening is gebaseerd op een convenant dat op 29 september 2009 met diverse partijen is bereikt. Deze partijen zijn de provincie Noord-Brabant, provincie Limburg, Brabantse Milieufederatie (BMF), Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO), Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB), Stuurgroep Dynamisch Platteland, Brabants Landschap, Limburgs Landschap, Staatsbosbeheer en Vereniging Natuurmonumenten.

Eisen maximale emissie
De verordening stelt (extra) technische eisen aan stallen die qua emissiereductie verder gaan dan de vereisten uit de AMvB-Huisvesting. Nieuwe stallen worden vanaf juli 2010 getoetst aan de streefwaarden die in de bijlagen bij de verordening zijn genoemd en de toepassing van stallen/technieken met een ammoniakemissie per dier die ligt onder die streefwaarden. Voor bijvoorbeeld varkensstallen geldt een streefwaarde van 85% reductie ten opzichte van traditionele stallen en zijn er ook voldoende technieken beschikbaar die voldoen aan die streefwaarden. Voor een aantal diercategorieën zoals melkkoeien, geiten en legkippen in scharrelsysteem zijn er nog geen stallen/technieken beschikbaar die aan de streefwaarden voldoen. Voor die diersoorten geldt dat gebruik moet worden gemaakt van die technieken die het meest in de buurt van de streefwaarden komen en praktisch toepasbaar zijn. Dit wordt beoordeeld door een commissie van deskundigen die de streefwaarden periodiek bijstelt, naar gelang de beschikbaarheid van nieuwe technieken of een te hoog regionaal depositieniveau.

Deze eisen gelden voor nieuwe stallen, niet voor bestaande stallen. Uiterlijk op 1 januari 2028 (na drie beheerplanperioden) dient het bedrijf als geheel gemiddeld te voldoen aan de vereisten uit de provinciale verordening.

Aanvragen voor een Natuurbeschermingswetvergunning c.q. meldingen worden getoetst aan de wettelijke refererentie. Dat is veelal de emissie van ammoniak volgens de op 7 december 2004 geldende vergunning. Voor bedrijven die al eerder een Natuurbeschermingswetvergunning hebben gekregen is dat de daarin vergunde situatie. Is de emissie in de nieuwe, aangevraagde situatie hoger dan die referentiewaarde, dan dient er gesaldeerd te worden (eigen saldering of via de provinciale depositiebank (zie hierna). Is er onvoldoende saldo beschikbaar, dan kan de vergunning niet verleend worden.
Is er voldoende saldo beschikbaar of is de emissie in de nieuwe, aangevraagde situatie lager dan de referentiewaarde (en wordt voldaan aan de hiervoor beschreven eisen met betrekking tot maximale emissie per dierplaats), dan is er vanuit de verordening geen belemmering voor vergunningverlening.

Depositiebank Provincie Noord-Brabant
De depositiebank is een registratie- en monitoringssysteem dat de ontwikkelingen van de stikstofdepositie (N-depositie) op de gevoelige habitats binnen de Natura 2000-gebieden van veehouderijbedrijven registreert en via saldering de mogelijkheid biedt voor agrarische bedrijfsontwikkeling. De depositiebank wordt door de provincie beheerd. Door te salderen wordt een door een bedrijf veroorzaakte toename (van emissie van ammoniak, boven het emissieplafond) van de N-depositie op een N-gevoelig habitat verevend met de (eerdere) afname van de N-depositie op hetzelfde habitat als gevolg van het geheel of gedeeltelijk beëindigen van de bedrijfsvoering door (een of meer) andere bedrijven. Als er onvoldoende saldo op de bank beschikbaar is, is saldering niet mogelijk en wordt de aanvraag geweigerd.

De depositiebank wordt gevuld met:
- depositierechten van veehouderijbedrijven die gestopt zijn na 7 december 2004 en op die datum nog aantoonbaar actief waren;
- depositierechten van bedrijven die sinds 7 december 2004 zowel in emissie (en daarmee in depositie) als ook in aantallen dieren, ingekrompen zijn.

Uitgifte van depositierechten vindt plaats ten behoeve van initiatiefnemers, die een nieuwe stal bouwen dan wel een stal geheel of gedeeltelijk renoveren na 25 mei 2010 waarvoor een bouwvergunning krachtens de Woningwet noodzakelijk is (met de komst van de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) per 1 oktober 2010 vervangen door een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen). Dit in het geval dat de nieuwe situatie leidt tot een depositietoename ten opzichte van de depositie van de uitgangssituatie op 7 december 2004 of, bij het in bezit hebben van een geldende Natuurbeschermingswetvergunning, ten opzichte van de depositie van de uitgangssituatie in die vergunning.

BEREKENINGEN T.B.V. DE DEPOSITIEBANK

In het kader van de depositiebank wordt de depositie berekend als de depositie op alle habitats in een Natura 2000-gebied, welke geheel of gedeeltelijk gelegen zijn binnen 25 km van een door te rekenen bedrijf. De berekende depositie wordt per habitattype gesommeerd voor zowel de inkomende deposities als de uitgaande deposities.
Op basis van de depositiepiek valt een bedrijf in een bank voor bedrijven tot 5 mol depositiepiek of daarboven.
Bedrijven met een depositiepiek die lager is dan 5 mol, mogen saldo's uit beide deelbanken voor saldering benutten.
Bedrijven met een depositiepiek van 5 mol of meer alleen maar uit de deelbank voor bedrijven > 5 mol. Op deze wijze wordt een afwaartse beweging ten opzichte van de Natura 2000-gebieden gestimuleerd. Saldering is niet mogelijk voor bedrijven met een depositiepiek van 50 mol of meer. Het streven is om zoveel mogelijk bedrijven met een hoge piekdepositie te saneren.

Door de eis van saldering bij emissies boven het emissieplafond (vergunning december 2004) en dat er voldoende saldo beschikbaar moet zijn dankzij stoppers en inkrimpers voor er gesaldeerd kan worden, is verzekerd dat de depositie van stikstof door veehouderijen op de gevoelige habitats, niet hoger kan worden dan de depositie op basis van de vergunde emissies per 7 december 2004.

Het gebruik van de planologische ontwikkelruimte voor veehouderijen die in het bestemmingsplan buitengebied wordt geboden, kan dus niet gepaard gaan met een toename van de depositie van stikstof boven het niveau van december 2004. Daar waar een veehouderijbedrijf gebruik wil maken van de geboden planologische ontwikkelruimte, zal dit gepaard moeten gaan met een emissieniveau dat ligt onder het gecorrigeerd plafond op bedrijfsniveau of, bij een toename, bij een minstens even zo grote gebleken afname van depositie op elk gevoelig habitatgebied door stoppers en krimpers.
Deze administratie verloopt via de Depositiebank bij de Provincie Noord-Brabant.

De Provincie Noord-Brabant heeft in december 2010 een beleidsregel vastgesteld die ingaat op de bescherming van de zogenaamde natuurmonumenten. Die beleidsregel lijkt op de verordening voor de Natura 2000-gebieden.

3 Huidige situatie en ontwikkeling landbouw

3.1 INLEIDING

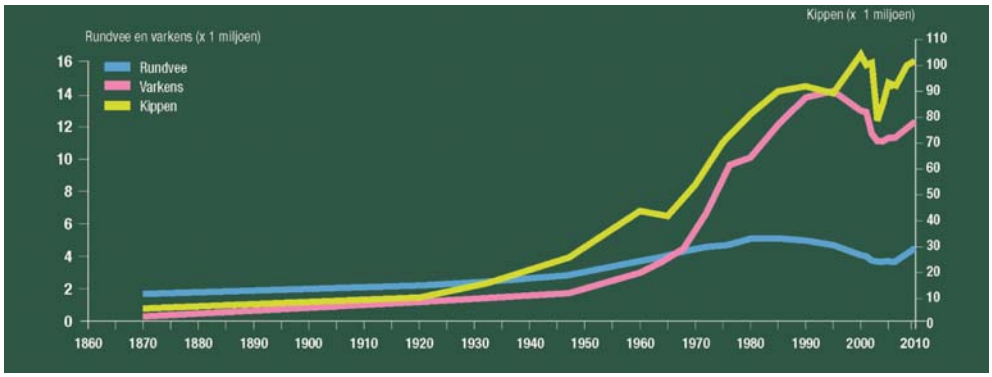
De huidige situatie en vaststaande autonome ontwikkelingen vormen de referentie voor het beoordelen van de alternatieven in het MER. De ontwikkeling in de landbouw maakt geen deel uit van de referentie maar is als een belangrijke factor in het vormgeven van de alternatieven. Daarom is de ontwikkeling van de landbouw in dit hoofdstuk beschreven. Hoofdstuk 4 beschrijft de milieugebruiksruimte voor ammoniak, geur en fijn stof. Deze milieuaspecten zijn bepalend voor wat mogelijk is in de ontwikkeling van veehouderijen. Binnen deze milieugebruiksruimte, en rekening houdend met de ontwikkeling in veehouderij zijn vervolgens in Hoofdstuk 5 de alternatieven ontwikkeld. De referentiesituatie voor de overige aspecten is beschreven in Hoofdstuk 6 waarin de effecten zijn beoordeeld.

3.2 HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING VEEHOUDERIJ

3.2.1 LANDELIJKE SITUATIE EN MOGELIJKE ONTWIKKELING VEEHOUDERIJ

Huidige situatie Nederland

Afbeelding 5 laat de ontwikkeling van de Nederlandse veestapel zien tot 2010.

Afbeelding 5: Ontwikkeling Nederlandse veestapel. (bron ARCADIS op basis van CBS-cijfers).

Ter toelichting op Afbeelding 5 is het volgende van belang:

- De veestapel in Nederland en ook Reusel-de Mierden nam sinds het midden van de vorige eeuw sterk toe als gevolg van intensievere landbouwmethoden en de import van veevoer.
- Het aantal runderen daalt sinds de invoering van de melkquotering in 1984, om de zuiveloverschotten in Europa te beteugelen. Bij een gelijkblijvend nationaal melkquotum daalde sindsdien het aantal melkkoeien als gevolg van een steeds hogere melkproductie per koe. De laatste paar jaar stijgt het aantal melkkoeien weer als gevolg van verruiming van het melkquotum.
- Na het in 1987 instellen van mestproductierechten is het aantal varkens en kippen in Nederland sinds 1999 gemaximeerd door het invoeren van een systeem van varkens- en pluimveerechten wat sindsdien een plafond betekent voor de totale omvang van de pluimvee- en varkensstapel in Nederland. Dit om milieuredenen om het nationale mestoverschot beheersbaar te houden. De afname van het aantal varkens en kippen begin jaren 2000 komt vooral door de eenmalige opkoopregeling van varkens- en pluimveerechten om het Nederlandse mestoverschot te verminderen. In de periode 2003-2010 groeide de varkens- en kippenstapel weer. Deels komt dit door het uitgeven van extra dierrechten door het rijk, in ruil voor afzet van de mest buiten de Nederlandse landbouw en deels wellicht door een hogere benuttingsgraad van rechten. Ook de rundveestapel groeide weer door verruiming van het melkquotum en door meer vleeskalveren.
- De schaalvergroting naar minder maar grotere bedrijven gaat gestaag door.
  Groeiende bedrijven nemen daarbij grond, melkquotum, varkens- of pluimveerechten over van stoppende bedrijven. Het LEI verwacht dat de komende 15 jaar het aantal landbouwbedrijven in Nederland met circa een derde zal afnemen. Dat betekent een (voortgaande) afname met enkele procenten per jaar (LEI rapport 2010.042).
- Op 1 januari 2008 is de zogenoemde compartimentering van de varkens- en pluimveerechten afgeschaft. Deze compartimentering zorgde er voor dat varkens- en pluimveerechten niet konden verschuiven naar en tussen de concentratiegebieden: het concentratiegebied oost (Gelderland, Overijssel en een deel van Utrecht) en het zuidelijke concentratiegebied (Noord-Brabant en Limburg). Sinds begin 2008 heeft zich per saldo een migratie voorgedaan van varkens- en pluimveerechten naar Brabant en Limburg.
  Op 23 april 2010 heeft het kabinet besloten om de compartimentering met onmiddellijke ingang weer in ere te herstellen overeenkomstig de regels vóór 1 januari 2008. Dit om verdere concentratie van varkens en kippen en het mestoverschot in de concentratiegebieden te voorkomen.

Autonome ontwikkeling veehouderij in Nederland en Noord-Brabant

Bedrijven moeten in 2013 voldoen aan de AMvB-Huisvesting. Dit Besluit is vanaf 1 april 2008 van kracht en bepaalt het algemene emissiebeleid voor heel Nederland. Met dit besluit moeten dierenverblijven, waar emissiearme huisvestingssystemen voor beschikbaar zijn, op den duur emissiearm worden uitgevoerd[2]. Hiertoe bevat het besluit zogenaamde maximale emissiewaarden. Op grond van het besluit mogen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, toegepast worden. Bedrijven die voor 2020 stoppen mogen vanaf 2013 aan de eisen voldoen door minder vee te gaan houden, in plaats van de stallen aan te passen.

In 2013 worden daarnaast de Europese dierenwelzijn eisen van kracht. Een consequentie hiervan is een verbod op legbatterijen. Het is de verwachting dat de eisen op het gebied van milieu en dierenwelzijn er toe leiden dat een substantieel aantal intensieve veehouderijen zal stoppen waarbij de varkens- en pluimveerechten worden overgenomen door bedrijven die uitbreiden met stallen die wel aan de eisen kunnen voldoen en de investeringen daarvoor kunnen dragen.

[2] Volgens het gedoogbeleid hebben veehouders tot 1 april 2010 de tijd gehad om in een plan aan te geven hoe en wanneer ze voldoen aan de eisen voor ammoniakuitstoot. Dat staat in het Actieplan ammoniak veehouderijen dat op 1 december 2009 bekend is gemaakt. Het actieplan is gericht op pluimvee-, varkens- en melkveehouderijen.

De toekomstige ontwikkeling van de omvang van de veestapel in Nederland en Reusel-de Mierden zal vooral afhangen van het mestbeleid na 2015 (al of niet afschaffen van het systeem van varkens- en pluimveerechten, al of niet rundveerechten in plaats van de af te schaffen melkquotering, al of niet voldoende afzet voor de mest) en de internationale concurrentiepositie van de Nederlandse veehouderij. Nederland is nu 200 tot 300% zelfvoorzienend voor melk, vlees en eieren. Tweederde van de productie moet dus geëxporteerd worden. Gegeven de sterke Nederlandse concurrentiepositie enerzijds en de beperkte mestafzetruimte voor groei van de veestapel anderzijds is het voorshands niet aannemelijk dat de Nederlandse veestapel als geheel, ook na 2015, grote krimp of groei zal laten zien. Wel kan er sprake zijn van lokale en regionale verschillen.

In opdracht van de provincie Noord-Brabant is het rapport Regionaal de hand aan de kraan? opgesteld, waarin prognoses over de mogelijke ontwikkeling van de veestapel in Noord-Brabant zijn samengevat. Uit dat rapport (ARCADIS, 2012) komt onderstaande samenvatting.

De toekomstige ontwikkeling van de omvang van de veestapel in Noord-Brabant is omgeven met een aantal onzekerheden en zal vooral afhangen van de invulling van het mestbeleid na 2015, de internationale concurrentiepositie van de veehouderij en van de planologische- en milieugebruiksruimte in Noord-Brabant.
Als hoofdlijn voor de ontwikkeling van de veestapel komt het volgende beeld naar voren:

- De melkproductie kan 10 tot 20% toenemen en daarmee kan het aantal melkkoeien gelijk blijven tot licht groeien, afhankelijk van de toename van de melkproductie per koe en de mate van toename van de totale melkproductie.
- De ontwikkeling van nationale en Brabantse varkensstapel is sterk afhankelijk van het succes en de betaalbaarheid van mestbewerking en mestafzet en van het eventueel verder concentreren van de Nederlandse varkensstapel in Noord-Brabant. Uitgaande van het voorgenomen beleid kan de varkensstapel krimpen met 6% (vleesvarkens) tot 10% (zeugen). Na het mogelijk vervallen van de compartimentering in 2015 kan de Nederlandse varkensstapel zich verder concentreren in Noord-Brabant met als mogelijk gevolg een in Noord-Brabant niet afnemende of een toenemende varkensstapel.
  Dat deze concentratie zich snel kan voordoen is gebleken tijdens het tijdelijk vervallen van de compartimentering tussen 2008 en 2010. Een dergelijke regionale concentratie kan zich na 2015 weer in hetzelfde tempo voordoen gelet op de sterke positie van de varkensbedrijven in Noord-Brabant. In Noord-Brabant bevinden zich relatief veel en grote bedrijven. Het is aannemelijk dat vooral de nu al grotere bedrijven zullen groeien.
- De pluimveestapel kan licht toenemen met circa 5 tot 10%.
- Het LEI geeft aan dat het gebruikte rekenmodel de ontwikkeling van de veestapel mogelijk onderschat en dat de vele onzekerheden die er bestaan er toe kunnen leiden dat de geschetste toekomst van de agrosector er anders uit kan zien.
- De provinciale Verordening Ruimte bevat specifieke regels voor intensieve veehouderijen. De sturing in de extensiveringsgebieden rond natuurgebieden en kernen is het grootst. In deze gebieden ligt ruim een kwart van de locaties met intensieve veehouderij. De provinciale verordening Ruimte bevat minder regels voor de melkveebedrijven.

- De veestapel zal zich, ook bij een maximummaat van 1,5 ha en één bouwlaag, verder concentreren op minder maar grotere locaties. Naarmate de toegestane maximumomvang van bedrijfslocaties kleiner is zullen veebedrijven in de toekomst vaker gaan bestaan uit meerdere locaties door het overnemen en uitbreiden van locaties van stoppende bedrijven. Bouwblokken van veehouderijen zijn in Noord-Brabant gemiddeld genomen ruim 1 hectare. Uitgaande van een maximum maat van 1,5 ha van bouwblokken is dus een toename van bebouwing voor intensieve veehouderijen mogelijk. Ook is een verdere intensivering van het gebruik van bestaande bouwblokken mogelijk (bij één bouwlaag), van circa 100 tot 125 nge per hectare bouwblok naar circa 175 tot 200 nge per hectare bouwblok. Daarmee is dan groei van de totale veestapel in Noord-Brabant mogelijk, ook bij beperking van de locatieomvang zoals dat is gedaan bij de aanpassing van de Verordening Ruimte in 2010 en 2011.
- De omvang, spreiding en uitvoering van de intensieve veehouderij wordt regionaal (provincie en gemeenten) vooral gestuurd via de ruimtelijke ordening (verordening Ruimte, bestemmingsplannen), de Wet Geurhinder en de Natuurbeschermingswet / verordening Stikstof en Natura 2000.
  Voor pluimveebedrijven kunnen normen op het gebied van luchtkwaliteit sturen in de ontwikkelingsmogelijkheden. Het gaat bij deze regionale sturing om sturing op de effecten (bebouwingsmogelijkheden, ruimtelijke inpassing, geurbelasting, ammoniakemissie en –depositie) en niet om een directe sturing op dieraantallen.
- De omvang, spreiding en uitvoering van melkveebedrijven wordt in mindere mate gestuurd door provincie en gemeenten. Voor deze bedrijven is vooral de Natuurbeschermingswet / Verordening Stikstof en Natura 2000 en de ruimtelijke ordening (bestemmingsplannen) van belang. Ook hierbij gaat het om een sturing op effecten (bebouwingsmogelijkheden, ruimtelijke inpassing) en niet om een directe sturing op dieraantallen.

3.2.2 HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING VEEHOUDERIJ IN REUSEL-DE MIERDEN

Situatie en ontwikkeling veehouderij op basis van CBS-cijfers

Tabel 1 geeft een overzicht van het aantal dieren en veehouderijbedrijven in Reusel-De Mierden in de periode 2000-2012. In 2012 zijn er 206 landbouwbedrijven in Reusel-De Mierden. Hiervan zijn 96 bedrijven met graasdieren (rundvee en schapen), 71 varkensbedrijven, 10 pluimveebedrijven en 8 bedrijven met geiten. Tussen 2004 en 2012 is het totale aantal landbouwbedrijven afgenomen met 17%, circa 2% per jaar. Het aantal bedrijven met graasdieren nam af met 30% maar het aantal runderen nam toe met 13%, vooral door de toename van het aantal vleeskalveren met 79%. Het aantal varkens nam toe met 25%, het aantal bedrijven met varkens nam af met 38%. Uit deze trend blijkt een ontwikkeling naar minder maar grotere bedrijven. Het aantal kippen nam af met 8%, het aantal bedrijven met kippen met 23%.
Omdat een aantal bedrijven meerdere takken heeft (bijvoorbeeld melkvee en varkens) is het totale aantal landbouwbedrijven in de gemeente Reusel-De Mierden kleiner dan de optelling van de aantallen bedrijven per bedrijfstak, zoals weergegeven in Tabel 1.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2012in % van 2004*
Totaal aantal landbouw-bedrijven	273	255	254	248	241	236	226	230	221	212	213	206	83
Glastuinbouw aantal bedrijven	8	9	6	5	5	5	5	5	6	5	5	5	200
Glastuinbouw aantal ha	4	5	4	2	2	2	4	4	4	4	4	4	100
Aantal bedrijven met champignons	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100
Aantal bedrijven met graasdieren	156	144	145	137	134	123	119	115	110	100	98	96	70
Totaal aantal rundvee	12291	11769	10943	10384	9565	9650	9923	10470	10291	10156	10545	11784	113
Aantal bedrijven met vleeskalveren	15	14	10	11	15	15	12	11	7	10	7	11	100
Aantal vleeskalveren	2786	3382	2471	2109	1704	2394	2865	3321	2798	3029	2405	3777	179
Aantal bedrijven met schapen	24	20	20	19	20	18	19	16	16	14	13	14	74
Aantal schapen	1038	1159	1305	1253	1440	1154	1831	1273	1211	1239	985	935	74
Aantal bedrijven met geiten	14	9	8	7	7	5	7	6	8	8	8	8	114
Aantal geiten	1162	1022	1160	1178	1259	1186	1190	1155	1183	1089	1052	1157	98
Aantal bedrijven met paarden en pony's	69	59	57	57	53	56	52	48	44	40	38	31	54
Aantal paarden en pony's	441	430	431	428	399	327	333	325	294	332	239	237	55
Aantal bedrijven met varkens	129	123	118	114	107	103	98	94	86	83	81	71	62
Aantal varkens totaal	253104	224745	204354	222100	222350	221332	228963	245896	260858	260232	284759	277686	125
Aantal bedrijven met kippen	16	16	12	13	16	15	15	14	13	14	13	10	77
Aantal kippen totaal	538020	511150	444080	444550	604150	536650	603762	527425	537057	504366	436297	410308	92
Aantal bedrijven met konijnen	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	75
Aantal konijnen	20723	20037	19359	14061	19179	17563	17234	17015	16226	17621	17971	20272	144

Tabel 1: Aantal dieren en bedrijven (groter dan 3 nge) Reusel-De Mierden in de periode 2000-2012 (bron: CBS).

** aantallen bedrijven en dieren 2012 zijn uitgedrukt in % van 2004 omdat 2004-2012 een stabiele trend weergeeft na de vogelpest en de opkoopregeling van varkens- en pluimveerechten.*

Uit cijfers van CBS Statline blijkt dat in 2011 de gehele veestapel in Reusel-De Mierden 1350 ton fosfaat in dierlijke mest produceert. Slechts 320 ton van deze productie is plaatsbaar op alle landbouwgrond in Reusel-De Mierden (op basis van de wettelijke maximumbemestingsnormen van de Meststoffenwet).

Dit betekent dat circa driekwart van de mest in Reusel-De Mierden moet worden afgevoerd naar landbouwgrond buiten de gemeente. Het mestoverschot neemt tot 2015 nog wat toe als gevolg van het aanscherpen van de bemestingsnormen in de mestwetgeving.
Dit overzicht is weergegeven in fosfaat (en niet in stikstof) omdat in de mestwetgeving fosfaat het meest beperkend is voor de bemesting met dierlijke mest.

Situatie en ontwikkeling veehouderij op basis van milieuvergunningen
Met behulp van het Bestand Veehouderij Bedrijven (BVB) is een overzicht beschikbaar van de veehouderijbedrijven[3]. In Tabel 2, Tabel 3 en Afbeelding 6 zijn de veehouderijen weergegeven.

Omvang in nge	Melk-/overig rundvee	Vleeskalveren	Varkens	Pluimvee	Geiten	Gemengd	Paarden	Overig	Totaal
Gestopt*	9								
1 – 40	2	0	8	0	0	2	1	1	14
40 – 70	3	1	5	4	1	2	1	1	18
70 – 140	5	5	19	2	0	3	0	1	35
140 – 280	15	1	21	5	1	8	0	0	51
> 280	5	0	21	0	0	1	0	0	27
Totaal	30	7	74	11	2	16	2	3	145**

Tabel 2: Omvang veehouderijen in de gemeente Reusel-De Mierden, BVB-bestand februari 2013.

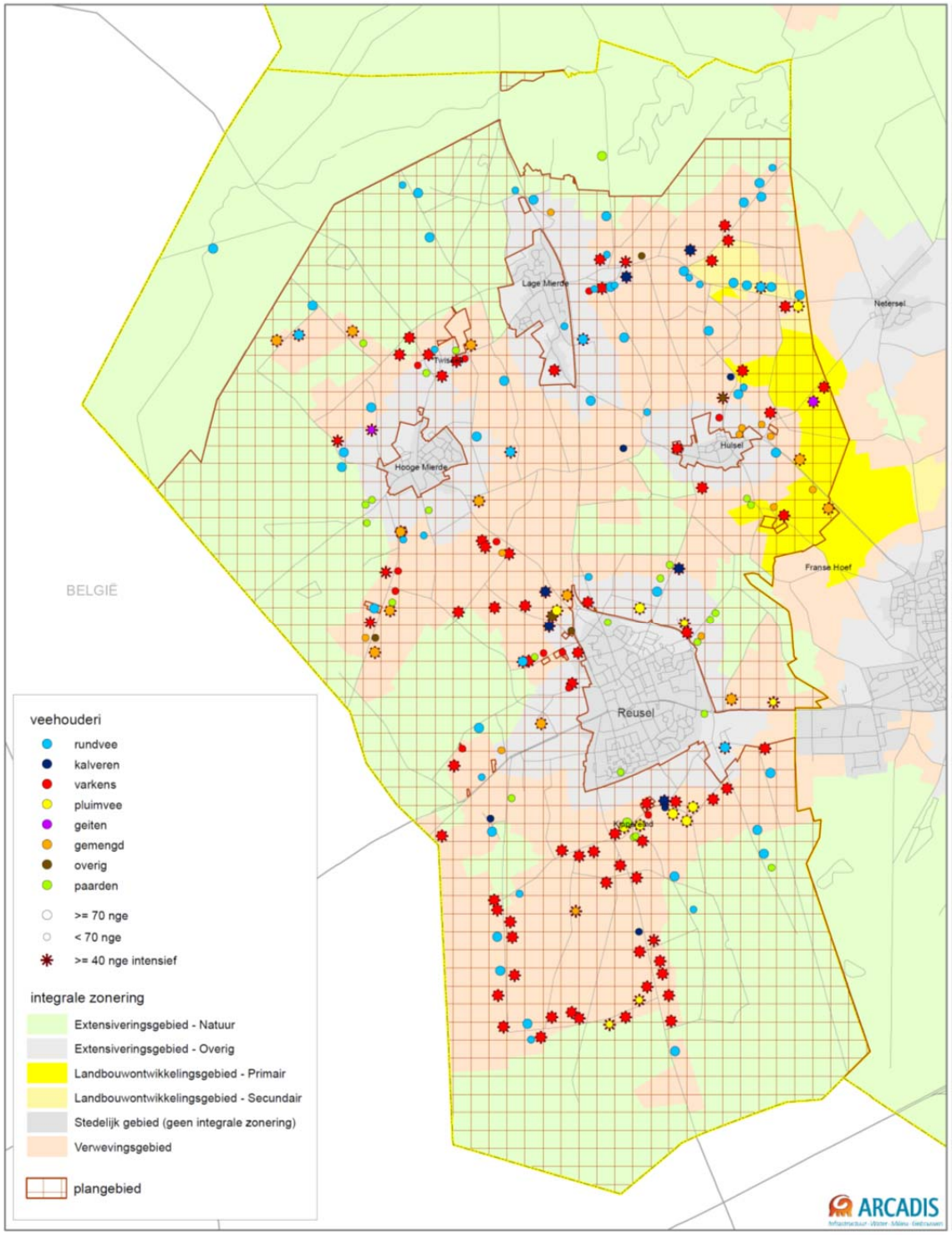
** Locaties die in het bestemmingsplan 2009 zijn aangeduid als intensieve veehouderij maar waarvan de milieuvergunning inmiddels is ingetrokken.*
*** Totaal zonder het aantal gestopte bedrijven.*

	Melk-/overig rundvee	Vleeskalveren	Varkens	Pluimvee	Geiten	Gemengd	Paarden	Overig	Gestopt*	Totaal
Extensiveringsgebied overig	6	2	11	2	0	4	1	1	3	30
Extensiveringsgebied natuur	5	0	2	0	0	0	1	0	0	8
Verwevingsgebied	15	5	54	9	1	10	0	2	5	101
LOG	4	0	5	0	1	2	0	0	0	12
Stedelijk gebied/geen reconstructie	0	0	2	0	0	0	0	0	1	3
Totaal	30	7	74	11	2	16	2	3	9	145**

Tabel 3: Ligging veehouderijen in de gemeente Reusel-De Mierden, BVB-bestand februari 2013.

[3] Peildatum voor de gegevens is het milieuvergunningenbestand uit juli 2012 van de provincie Noord-Brabant.

** Locaties die in het bestemmingsplan 2009 zijn aangeduid als intensieve veehouderij maar waarvan de milieuvergunning inmiddels is ingetrokken.*
*** Totaal zonder het aantal gestopte bedrijven.*

Afbeelding 6: Veehouderijen op basis van milieuvergunningen, BVB-bestand februari 2013.

Te verwachten ontwikkeling

Ook in Reusel-De Mierden zal de trend naar minder maar grotere bedrijven doorzetten. De melkrundveestapel kan gaan toenemen na afschaffen van de melkquotering in 2015. De kans op niet

grondgebonden ontwikkeling van de melkveebedrijven wordt dan ook groter. De varkens – en kippenstapellen kunnen na 2015 (verder) gaan toenemen door het mogelijk afschaffen van het systeem van varkens- en pluimveerechten in 2015. Momenteel is er nog veel onzekerheid over het toekomstige rijks- en provinciaal beleid en de invloed daarvan op de ontwikkeling van de veestapel in Reusel-De Mierden. Dat kan variëren van het uitsluiten van groei van de veestapel met landelijke en regionale plafonds op de veestapel (door middel van dierrechten en eisen van grondgebondenheid van de melkveehouderij) tot forse groeimogelijkheden bij voldoende mestverwerking in combinatie met het niet instellen van plafonds op de veestapel. Ook het (toekomstige) beleid van de gemeente is van invloed op de groeimogelijkheden van de veestapel in Reusel-De Mierden, met name door middel van het bepalen van de ruimte voor uitbreiding van bouwblokken in het bestemmingsplan buitengebied en het reguleren van de milieugebruiksruimte met bijvoorbeeld gemeentelijk geurbeleid.

4 Milieugebruiksruimte

4.1 VEEHOUDERIJ

De milieugebruiksruimte (hierna ook wel milieugebruiksruimte genoemd) is het verschil tussen de huidige milieubelasting en de maximale milieubelasting op basis van wettelijke normen of andere toets waarden. Ontwikkeling van de veehouderij binnen Reusel-De Mierden kan slechts binnen deze milieugebruiksruimte plaatsvinden.

Dit hoofdstuk bevat een analyse van de milieugebruiksruimte voor de veehouderij in Reusel-De Mierden, die bepaald wordt door de milieugebruiksruimte op basis van ammoniak (maximale emissies per dier of per bedrijf of maximale depositie op Europees beschermde natuurgebieden), geur (maximale geurbelasting op voor geurhinder gevoelige objecten zoals woningen in een kern of woningen in het buitengebied) en fijn stof (vooral voor de pluimveehouderij). De milieugebruiksruimte en planologische beleidsruimte bepalen de ontwikkelingsruimte van de alternatieven (zie hoofdstuk 5).

4.1.1 AMMONIAK

Stikstof en Natura 2000-gebieden

In hoofdstuk 2 zijn de achtergronden en de inhoud van de provinciale Verordening stikstof en Natura 2000 beschreven. De mogelijkheden voor ontwikkeling van veehouderijen in de gemeente Reusel-De Mierden worden in belangrijke mate bepaald door de eisen en randvoorden die voortvloeien uit de Verordening stikstof en Natura 2000 die juli 2010 door Provinciale Staten is vastgesteld .

Vanuit het oogpunt van stikstof en Natura 2000 kunnen ten aanzien van milieugebruiksruimte twee vragen gesteld te worden:

- Is bedrijfsontwikkeling in de gemeente Reusel-De Mierden mogelijk onder toepassing van de saldering van de Verordening of door binnen het emissieplafond te blijven?
- Hoeveel bedrijven resulteren in een depositie van meer respectievelijk minder dan 5 mol/ha, jaar en zijn er bedrijven met een depositie van meer dan 50 mol/ha, jaar? Dit omdat er verschillende spelregels gelden voor deze categorieën bedrijven.

Bedrijfsontwikkeling mogelijk?

Per saldo geldt voor veehouderijbedrijven dat zij niet mogen toenemen met hun depositie op Natura 2000-gebieden. In de directe nabijheid van de gemeente Reusel-De Mierden zijn zowel op Nederlands als op Belgisch grondgebied Natura 2000-gebieden aanwezig. Vanuit de systematiek van depositiesaldering en de schaarse beschikbaarheid van rechten in de provinciale depositiebank (situatie voorjaar 2013) zal uitbreiding boven het emissieplafond lastig zijn. Voor veehouderij zijn er echter diverse mogelijkheden om de ammoniakemissie omlaag te brengen door toepassing van emissiearme staltechnieken.

Varkensbedrijven hebben meer mogelijkheden dan pluimveebedrijven en melkrundvee-bedrijven om het aantal dierplaatsen uit te breiden binnen het (gecorrigeerd) bedrijfsemissieplafond vanwege de beschikbaarheid en toepasbaarheid van technieken die emissies reduceren.

Juist in de vee-dichte gebieden zijn er relatief meer bedrijven die kunnen en zullen investeren in emissie reducerende technieken. In deze gebieden zullen er ook meer bedrijven zijn die stoppen of krimpen en ontstaat er zo ontwikkelruimte voor de groeiers. In vee-arme gebieden kan de ruimte voor saldering beperkt zijn omdat er minder bedrijven zijn die stoppen of krimpen. Ook zijn er rondom die gebieden minder bedrijven die door de inzet van technieken binnen hun emissieplafond kunnen groeien.

In Tabel 4 is weergegeven de emissie uit stallen van veehouderijen in Noord-Brabant op basis van de vergunde rechten uit 2012 vergeleken met de emissie op basis van de AMvB-Huisvesting (gecorrigeerd emissieplafond), op basis van de eisen voor nieuwe stallen uit de provinciale verordening en uitgaande van de stalsystemen en technieken die de emissies maximaal reduceren (uitgaande van de in medio 2012 vergunbare stalsystemen, zoals opgenomen in de Rav-lijst). Uit Tabel 4 blijkt dat een verdere ontwikkeling (groei) van de veehouderij binnen de kaders van de Natuurbeschermingswet en de provinciale verordening Stikstof en Natura 2000 mogelijk is, maar dat een dergelijke ontwikkeling wel gepaard zal moeten met de inzet van technieken om de emissie per dierplaats vergaand te reduceren. Bij een groei van de veestapel zal een deel van de emissiereductie die bereikt wordt door het toepassen van reducerende technieken weer worden opgevuld.

Emissie van ammoniak uit stallen van veehouderijen in Noord-Brabant	Procentueel (vergunde emissie 2012= 100%)
Vergund, 2012	100%
Veebezetting als vergund 2012, maar alle stallen voldoen minimaal aan besluit Huisvesting	90%
Veebezetting als vergund 2012, maar alle stallen voldoen minimaal aan eisen provinciale verordening (BBT ++)	57%
Veebezetting als vergund 2012, maar alle stallen volgens de laagste emissiewaarden uit de huidige (medio 2012) Rav-lijst	38%

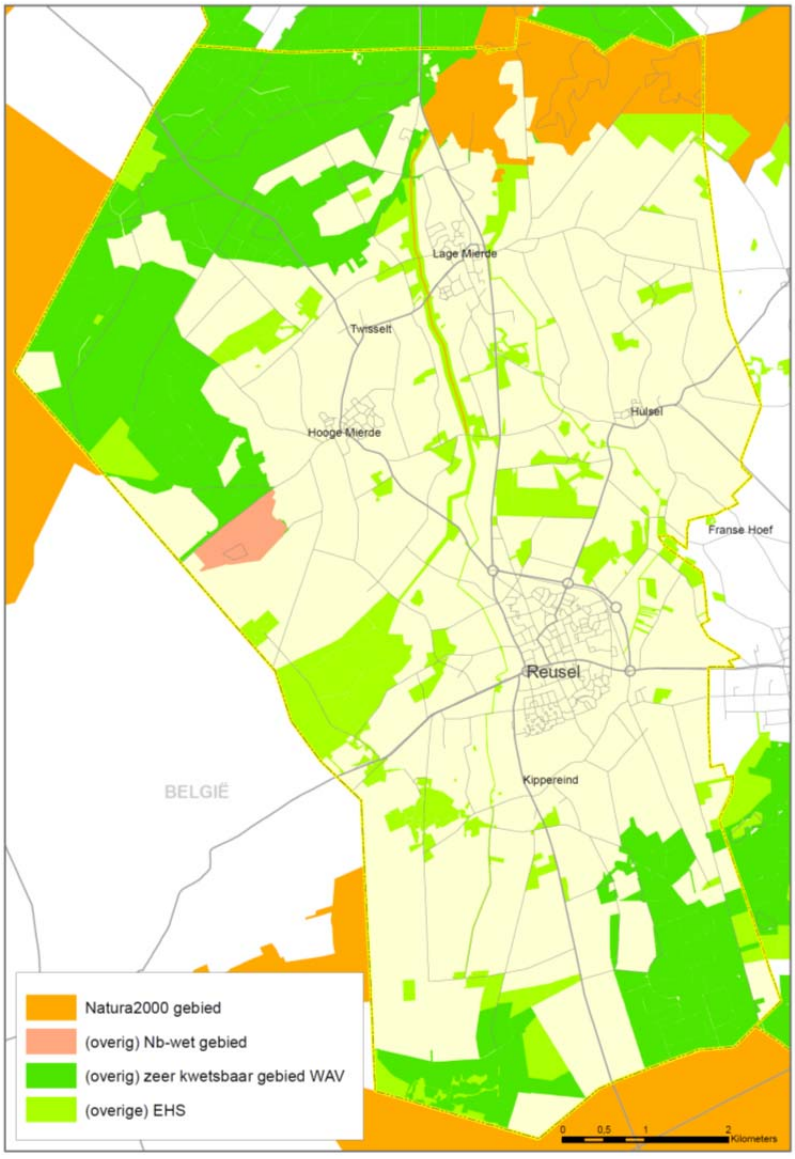
Tabel 4: Effect toepassen emissie reducerende technieken, uitgaande van de vergunde emissie uit stallen van veehouderijen in 2012 Bron: regionaal de hand aan de kraan, provincie Noord-Brabant.

Deposities boven 5 respectievelijk 50 mol/ha, jaar

In de Verordening is bepaald dat bedrijven met stikstofdepositie met meer dan 5 mol/ha, jaar alleen mogen salderen met rechten van andere bedrijven met depositie met meer dan 5 mol/ha, jaar.
Verder is in de Verordening bepaald dat saldering niet mogelijk is voor bedrijven met een depositiepiek van 50 mol/ha, jaar of meer, omdat het streven is om zoveel mogelijk bedrijven met een hoge piekdepositie te saneren.

Wet ammoniak en veehouderij (Wav)

Ook het beschermingsregime voor Wav-gebieden (gebieden die op grond van de Wet ammoniak en veehouderij zijn aangewezen als zeer kwetsbare natuur) en overige natuurgebieden kunnen beperkend werken voor de milieugebruiksruimte. Op nationaal niveau is de bescherming van de voor ammoniakdepositie gevoelige bos- en natuurgebieden geregeld in de Wet ammoniak en veehouderij (Wav). Deze wet geeft de Provincie de bevoegdheid om bepaalde afwegingen te maken ten aanzien van de te beschermen gebieden. De Wet ammoniak en veehouderij (Wav) is bedoeld als basis voor het beoordelen van het aspect ammoniak afkomstig van dierenverblijven van veehouderijen. De Wav heeft alleen betrekking op de ammoniakemissie uit dierenverblijven van een veehouderij en niet op andere bronnen van ammoniak binnen een veehouderij. Bij beslissingen inzake het oprichten of veranderen van een veehouderij moet op grond van de Wav worden besloten of de aangevraagde vergunning kan worden verleend of moet worden geweigerd. In de Wav-gebieden en in een zone van 250 meter daaromheen hebben bedrijven te maken met een gecorrigeerd emissieplafond (vergunde emissie gecorrigeerd voor de AMvB-Huisvesting). Saldering is hierbij niet aan de orde. In Afbeelding 7 is de ligging van de Wav gebieden weergegeven.

Afbeelding 7: Wav-gebieden in de gemeente Reusel-De Mierden.

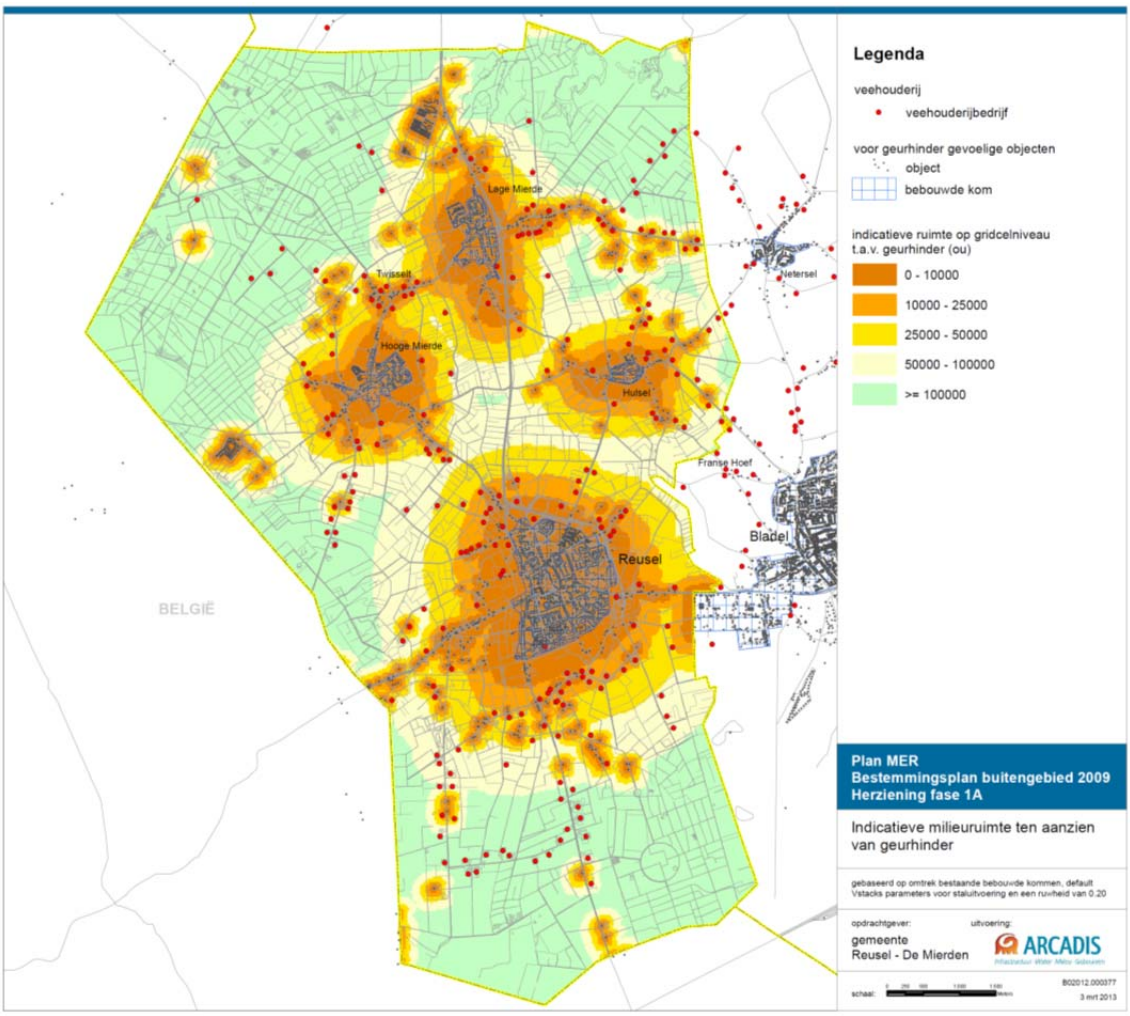
De Wav-gebieden overlappen voor een deel met de extensiveringsgebieden. De ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderijen binnen de extensiveringsgebieden zijn ingeperkt tot het vigerende bouwvlak of (vanaf 1 oktober 2010) tot de bestaande bebouwing.

4.1.2 GEUR

Bij het verlenen van vergunningen voor veehouderijen en in de ruimtelijke ordening moet rekening worden gehouden met geuroverlast van veehouderijen. De op 1 januari 2007 in werking getreden Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt hiervoor het beoordelingskader. De Wgv stelt eisen aan de maximale geurbelasting die de veehouderij mag veroorzaken op een gevoelig object zoals een woning. De geuremissie en -belasting worden uitgedrukt in zogenaamde Odour Units (OU's). Een eventuele afwijkende gemeentelijke normering dient vastgelegd te worden in een verordening, een gebiedsvisie moet deze verordening onderbouwen. In 2008 heeft de gemeenteraad van Reusel - de Mierden een gemeentelijke gebiedsvisie en geurverordening vastgesteld. Destijds is gekozen voor een individuele norm van 1 ou op de woonkern Reusel en 2 ou op de woonkernen Hooge Mierde, Lage Mierde en Hulsel. Voor gronden gelegen in extensiveringsgebied wonen, de plangebieden voor woningbouw en ruimte voor ruimte woningen en de bufferzone van 500meter van de woonkern Reusel geldt een norm van 7 ou. Voor het industrieterrein Kleine Hoeven geldt een norm van 10 ou. Voor het overige buitengebied geldt een de vaste wettelijke norm van 14 ou. De gemeente Reusel-De Mierden is momenteel bezig met het evalueren en actualiseren opstellen van een geurverordening.

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) verbiedt het overschrijden van de geurnorm bij gevoelige objecten en beperkt daarmee de milieugebruiksruimte voor veehouderijen, vooral intensieve veehouderijen. De geurbelasting is afhankelijk van de afstand van gevoelige objecten tot veehouderijbedrijven en de emissie van geureenheden.

Afbeelding 8 laat de indicatieve ruimte voor geuremissie in de gemeente, uitgaande van de geurnormen zoals deze in 2008 door de gemeenteraad zijn vastgesteld.

Afbeelding 8: Indicatie milieuruimte geur op basis van de standaard wettelijke waarden. Oranje-geel: weinig ruimte; groen: veel ruimte).

De geurbelasting voor veehouderijen met dieren met een geuremissiefactor (zoals varkens- en pluimveebedrijven) is afhankelijk van de afstand tot veehouderijbedrijven en de emissie van geureenheden. Bij intensieve veehouderijen is er ten opzichte van melkrundvee-bedrijven een grotere kans dat de milieugebruiksruimte beperkt wordt door de aanwezigheid van geurgevoelige objecten binnen of nabij de maximale geurbelastingscontouren.

Bij de overgang van de oudere regelgeving naar de Wgv in 2007 zijn er veranderingen doorgevoerd in normstelling en methodiek. Het betreft onder andere een geactualiseerd geurbelevingsonderzoek, het inperken van het aantal categorieën (indeling in meerdere typen gebieden, waaraan verschillende beschermingsniveaus zijn gekoppeld) en het feit dat bij de normstelling voor individuele beoordeling van vergunningaanvragen rekening is gehouden met een bepaalde (standaard) achtergrondbelasting (basis toeslag). Dit heeft er toe geleid dat de ontwikkelingsruimte voor wat betreft de toename van geurhinder (emissie en belasting) voor bedrijven met een geuremissiefactor (zoals intensieve veehouderijen) is ingeperkt ten opzichte van de oudere regelgeving, vooral voor de grotere bedrijven.
Onder de oude regelgeving werd de hinder door stallen met een hoge geuremissie sterk onderschat.

Maar, ten opzichte van de oude regelgeving maakt de Wet geurhinder en veehouderij het mogelijk dat er bij de vergunningverlening veel meer rekening wordt gehouden met de technische uitvoering van stallen. Het betreft maatregelen om op bedrijfsniveau de geurverspreiding te beïnvloeden en daarmee de geurbelasting op een of meer geurgevoelige objecten te verminderen. Deze zorgen dus weer voor extra ontwikkelingsruimte. Niet in de zin van de mogelijkheid om de emissie van geur te vergroten, maar veeleer in de mogelijkheid om binnen een bepaalde maximale geurbelasting meer dieren te houden. Dergelijke technieken zijn vooral goed toepasbaar bij nieuwbouw, grotere uitbreidingen of grote verbouwingen. Voor bestaande bedrijven zijn deze niet altijd economisch haalbaar.

Voor de meeste veehouderijen (met dieren met een geuremissiefactor) is de milieugebruiksruimte met betrekking tot geur beperkt. Ook kunnen er vanuit het bestemmingsplan beperkingen zijn (omvang bouwvlak en maximaal toegestane bebouwing daarbinnen).

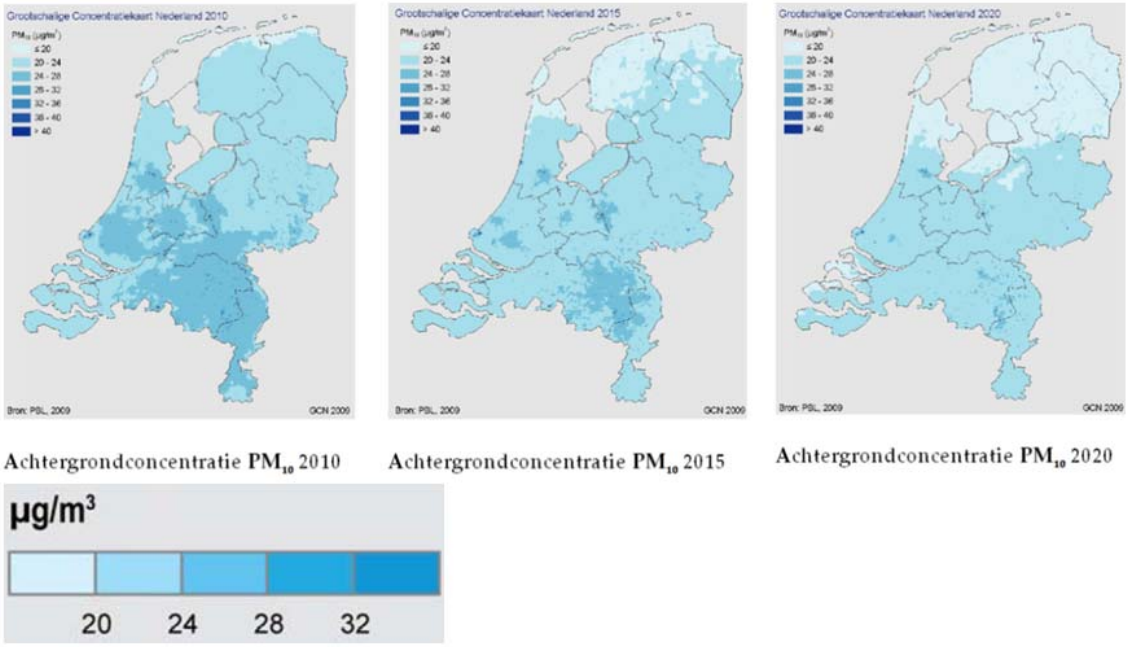
Net zoals voor ammoniak zullen veel veehouderijen die willen groeien in het aantal dierplaatsen gebruik moeten maken van technieken om de emissie of belasting te beperken. Die technieken zijn beschikbaar en vergunbaar, maar zullen ook vanuit bedrijfseconomisch oogpunt betaalbaar moeten zijn. In de regel zijn bedrijven met een grotere omvang hiertoe beter in staat dan kleinere bedrijven.

4.1.3 FIJN STOF

Fijn stof wordt gezien als één van de meest schadelijke stoffen van luchtverontreiniging. Tot fijn stof worden in de lucht zwevende deeltjes kleiner dan 10 micrometer (PM_{10}) gerekend. Fijn stof blijft in de lucht zweven en bestaat uit deeltjes van verschillende grootte, van verschillende herkomst, met een verschillende chemische samenstelling. Uit verschillende publicaties is bekend dat fijn stof gezondheidsproblemen en vroegtijdige sterfte kan veroorzaken bij de mens. Concentratie van veehouderijen kan de kans op overschrijding van de fijn stof normen verhogen. Mogelijk vormt dit een beletsel bij de vergunningverlening voor grotere intensieve veehouderijen.

Het voorkomen van nieuwe overschrijdingen is een belangrijk uitgangspunt van de wet- en regelgeving. In het kader van vergunningverlening zal de gemeente Reusel-De Mierden rekening houden met de wet- en regelgeving met betrekking tot fijn stof. Deze wet- en regelgeving is relatief nieuw. Inmiddels is er een toetsingskader, een verspreidingsmodel en een handreiking over fijn stof en de landbouw.
Voor fijn stof gelden de volgende normen:

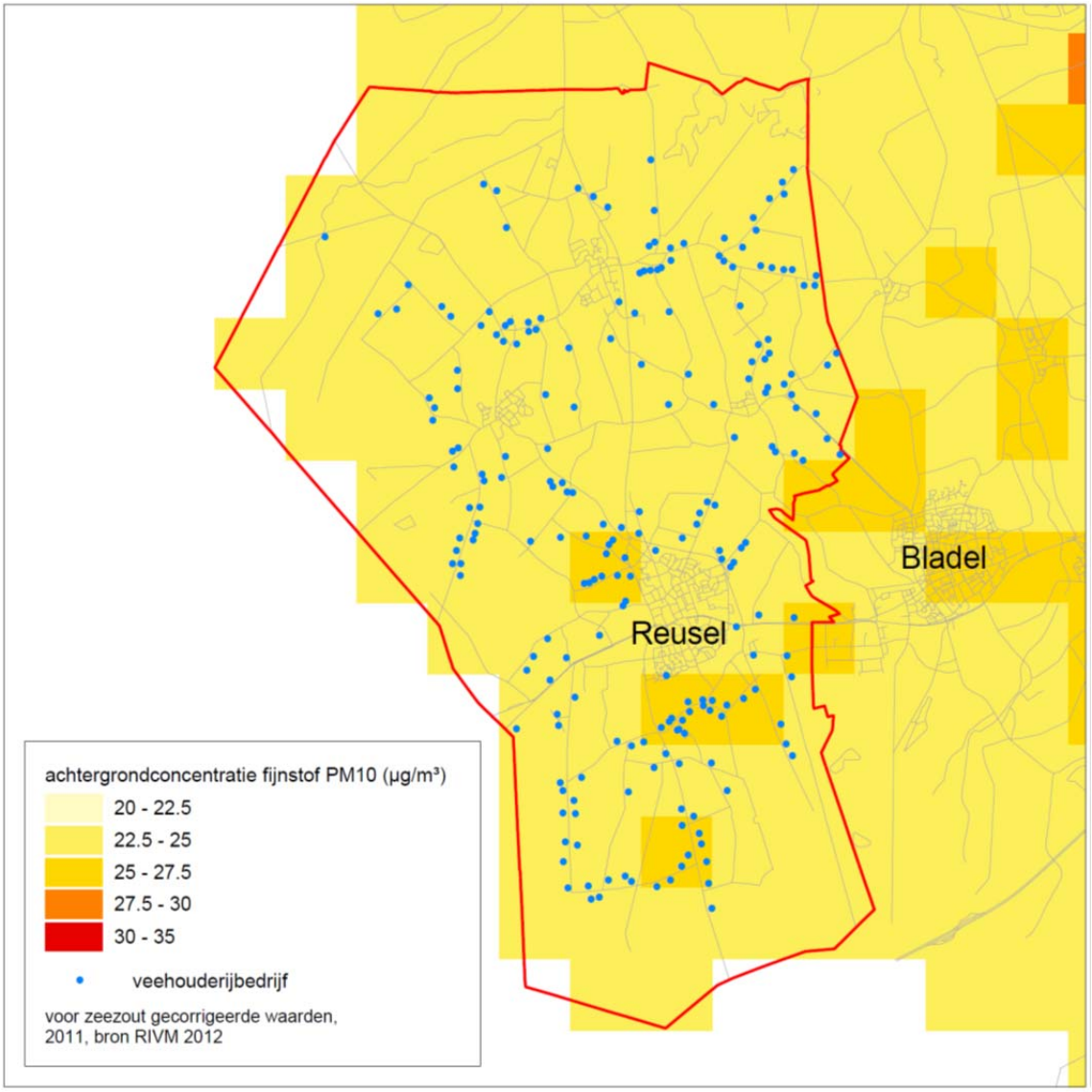
- Een jaargemiddelde concentratie van 40 $\mu g/m^3$ fijn stof in de buitenlucht.
- Een daggemiddelde concentratie van 50 $\mu g/m^3$ welke maximaal 35 keer per jaar mag worden overschreden.

Afbeelding 9: Achtergrondconcentraties PM10 in 2010, 2015 en 2020.

Medio 2008 is het verspreidingsmodel uitgekomen, aangevuld met de handreiking en per 24 december 2008 is ook het te hanteren toetsingskader vastgelegd in de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007. In het toetsingskader is opgenomen dat de concentratie van fijn stof uitsluitend wordt beoordeeld op woonlocaties en op locaties die voor het publiek toegankelijk zijn. Met behulp van dit toetsingskader en de tabel met emissiefactoren fijn stof kan en zal de gemeente de milieuaanvragen toetsen op het onderwerp fijn stof.

De totale emissie van fijn stof in Nederland bedroeg in het jaar 2000 circa 50 Kton aan PM_{10}. Hiervan was circa 10 Kton (20%) afkomstig uit de landbouw. Van de fijn stof uit de landbouw is het overgrote deel afkomstig van pluimvee- en varkensstallen (geschatte bijdrage circa 9 Kton). In Afbeelding 10 is de achtergrondconcentraties fijn stof (PM_{10}) weergegeven (situatie 2011).

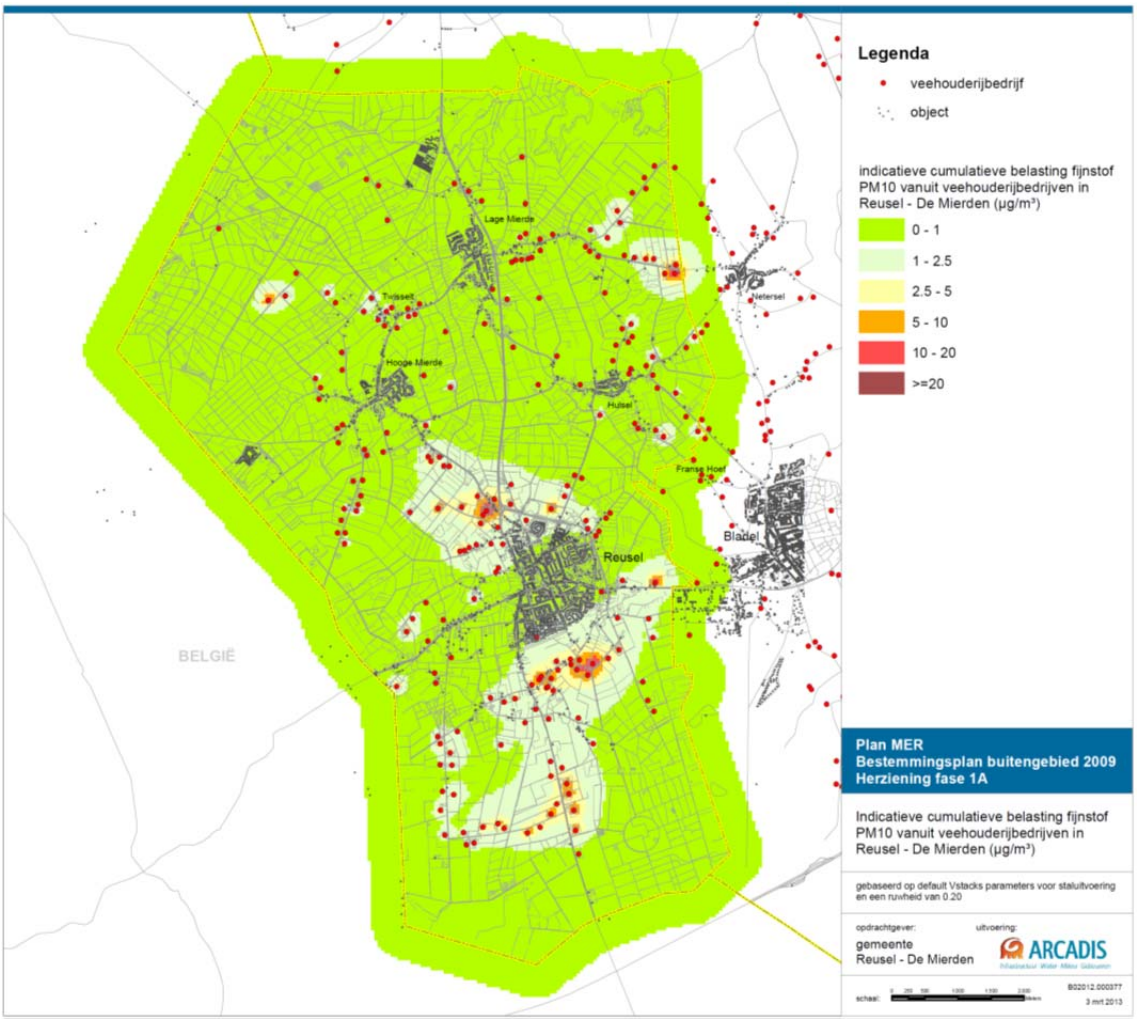
Afbeelding 10: Achtergrondconcentratie fijn stof in de gemeente Reusel-De Mierden.

Uit Afbeelding 10 blijkt dat in 2012 de jaargemiddelde achtergrondconcentratie van fijn stof (PM_{10}) in het buitengebied van Reusel-De Mierden ligt tussen 22,5 en 27,5 µg/m³. Dit ligt onder de maximaal toegestane jaargemiddelde concentratie van 40 µg/m³ fijn stof in de buitenlucht. Echter, het gezondheidsadvies van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) voor fijn stof bestaat uit een maximum jaargemiddelde concentratie van 20 µg/m³. Het WHO advies stelt de gezondheid van de mens centraal en is scherper dan die van de EU. De EU hanteert ook 40 µg/m³ maar hanteert wel een scherpere streefwaarde dan de norm zelf.

In het planperiode zullen de concentraties mogelijk dalen, doordat de emissies uit verkeer mogelijk afnemen. Of de emissies uit de veehouderij afnemen hangt af van de bedrijfsontwikkeling. Enerzijds is waarschijnlijk sprake van afname door de maatregelen vanwege de AMvB-Huisvesting (vooral voor intensieve veehouderijen), anderzijds zal door het legbatterijverbod en de omschakeling naar scharrelhuisvesting of andere systemen (pluimvee, leghennen) de emissie van fijn stof kunnen gaan toenemen.

De jaargemiddelde achtergrondconcentraties van fijn stof (PM_{10}) in het buitengebied van Reusel-De Mierden is dus nergens hoger dan de wettelijke norm van 40 µg/m³. Naast deze norm geldt nog dat de grenswaarde van 50µg/m³ niet meer dan 35 keer per jaar wordt overschreden. Als richtwaarde voor de achtergrondconcentratie waarbij dit dreigt te gebeuren wordt in het algemeen een achtergrondconcentratie van 32 µg/m³ gehanteerd. De maximale concentratie ligt ook hier onder, zodat ook ten aanzien van de overschrijdingsdagen vanuit de achtergrondconcentratie de wettelijke normen niet overschrijden worden. Tenzij er sprake is van een hoge lokale bijdrage.

In Afbeelding 11 is op basis van het vergunningenbestand (BVB, februari 2013) de cumulatieve bijdrage weergegeven van de bestaande veehouderijbedrijven aan de jaargemiddelde concentratie fijn stof PM_{10}. Hieruit blijkt dat er vooral ten noorden en ten zuiden van de kern Reusel sprake is van een hogere bijdrage van de fijn stof belasting door veehouderijen.

Afbeelding 11: Indicatieve cumulatieve milieubelasting fijn stof vanuit veehouderijen.

Aanpassing NIBM regeling

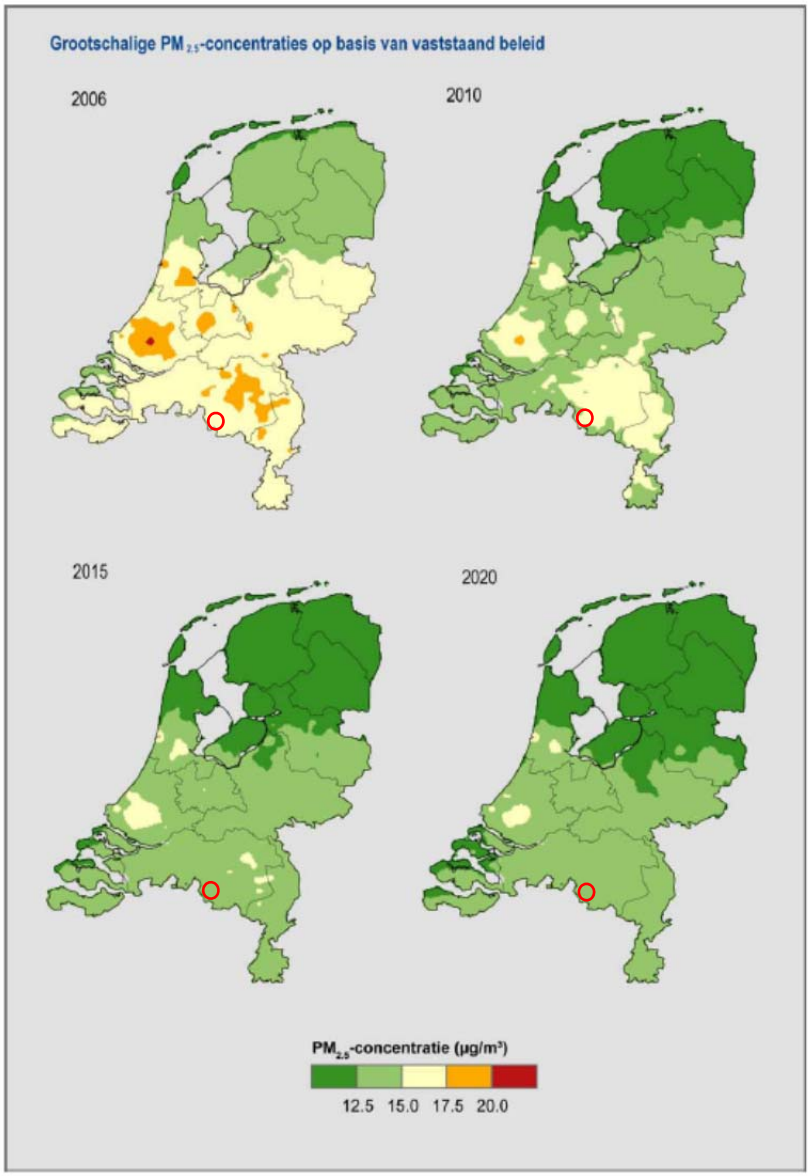
Het Besluit Niet In Betekenende Mate en de bijbehorende regeling bieden bedrijven de mogelijkheid uit te breiden en meer fijn stof te emitteren indien de toename maximaal 1,2 microgram (3% van de grenswaarde) is op het beoordelingspunt. Hierdoor ontstaat de ongewenste situatie dat overschrijdingen blijven bestaan of dat er nieuwe knelpunten kunnen ontstaan. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu werkt aan een aanpassing van de NIBM regeling op locaties waar dat ongewenst. In de regeling zal een gebied worden benoemd waar de mogelijkheid om uit te breiden niet meer is toegestaan. In een publicatie van de Staatscourant van 21 maart 2013 zijn gebieden in de gemeenten Nederweert, Asten, Deurne, Barneveld, Ede, Renswoude en Scherpenzeel aangeduid waar de NIBM-regeling niet meer van toepassing zal zijn.

Eisen aan stallen t.a.v. de maximale fijn stof emissie per dierplaats

Op dit moment worden steeds meer technische maatregelen om de emissie van fijn stof te beperken ontwikkeld. Naast beschikbaarheid zal de economische en technische haalbaarheid van deze technieken toenemen. Op den duur kunnen daardoor een deel van deze technieken als Best Beschikbare Techniek (BBT) worden aangemerkt. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu is bezig met planvorming rondom het vastleggen van maximale emissie-eisen voor fijn stof in regelgeving. De maximale emissie-eisen zullen gebaseerd zijn op beschreven technieken in het BBT-document. De bedoeling is deze maximale emissie eisen worden opgenomen in het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij. De uitbreiding en wijziging van bestaande bedrijven en de bouw van nieuwe stallen moet voldoen aan deze emissie-eisen. Eventueel worden ook eisen toegevoegd die gaan gelden voor bestaande stallen. Het voornemen is het gewijzigde besluit op 1 januari 2014 in werking te laten treden.

Zeer fijn stof

Voor $PM_{2,5}$ (zwevende deeltjes kleiner dan 2,5 micrometer) is nog geen Grootschalige Concentratiekaart Nederland vastgesteld. Wel is een indicatieve kaart beschikbaar (zie Afbeelding 12). Hieruit is af te leiden dat in 2010 de achtergrondconcentratie $PM_{2,5}$ in Reusel-De Mierden vanuit alle fijn stof bronnen rond de 17,5 µg/m^3 bedraagt. Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de richtwaarde 25 µg/m^3 voor 2010. Er is nog geen nauwkeurige informatie beschikbaar van de emissie van $PM_{2,5}$ van veehouderijen, maar uit informatie van de Commissie voor de m.e.r. blijkt dat de emissie voor primair $PM_{2,5}$ grofweg gelijkgesteld kan worden aan 20 % van de PM_{10} emissies. Daarnaast is er nog een geringe bijdrage van secundair $PM_{2,5}$ dat ontstaat door de omzetting van geëmitteerd NH3 in NH4-deeltjes. De richtwaarde voor $PM_{2,5}$ vanuit de veehouderij komt effectief overeen met 77 % van de grenswaarde voor PM_{10} circa 30 µg/m^3.

Afbeelding 12: Achtergrondconcentratie fijn stof $PM_{2,5}$.

5 Alternatieven en referentiesituatie

5.1 ALTERNATIEVEN

In het kader van de voorbereiding op het bestemmingsplan wil de gemeente inzicht krijgen in de effecten van de geboden ontwikkelruimte in het bestemmingsplan. Het gaat daarbij om effecten op het milieu voor die onderdelen van het bestemmingsplan waarbij er sprake kan zijn van belangrijke gevolgen voor het milieu.

In het kader van een m.e.r. (procedure) wordt als basisregel gehanteerd dat alles waarover een nieuw besluit kan worden genomen onderdeel is van het voornemen.
Toegespitst op het MER, dat vooral ingaat op de milieueffecten van de veehouderij betekent dit dat het voornemen is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- De begrenzing van de bouwblokken op de verbeelding van het bestemmingsplan. Hoeveel planologische ruimte wordt er geboden voor uitbreiding van bebouwing zonder dat hiervoor een nieuwe planologische procedure voor hoeft te worden doorlopen?
- Welke flexibiliteitsmogelijkheden biedt het plan? Welke besluiten kunnen het college nemen zonder dat hiervoor een nieuw besluit van de raad (vaststelling bestemmingsplan) nodig is? Hierbij gaat het om de ontheffings- en wijzigingsbevoegdheden van het college voor het vergroten van de bouwblokken.

In deze m.e.r.-procedure is er op basis van het bestemmingsplan een voorkeursalternatief (uitgaande van een trendmatige ontwikkeling) en een worst-case variant voorkeursalternatief gedefinieerd.

Voorkeursalternatief, trendmatige ontwikkeling
In m.e.r.-termen wordt het voornemen of concept bestemmingsplan het voorkeursalternatief genoemd. In deze m.e.r.-procedure bestaat het voorkeursalternatief uit het ontwerp bestemmingsplan buitengebied (i.c. de partiële herziening van het bestemmingsplan buitengebied 2009, fase 1A). Het alternatief 'voorkeursalternatief' (VKA) beschrijft de effecten van het planologisch beleid ten aanzien van veehouderijen zoals opgenomen in het ontwerp bestemmingsplan, met een reële verwachting van groei en krimp van de veehouderijen.

Locaties met een aanduiding intensieve veehouderij, waar nu veehouderijen zijn gevestigd met een beperkte omvang groeien niet (in verwevingsgebieden en de LOG's) of stoppen (in extensiveringsgebieden). Locaties waar bedrijven al een omvang hebben van een volwaardig bedrijf, zijn mogelijke groeiers, voor zover de planologische ruimte (maximaal bouwblok is 1,5 hectare) en de milieugebruiksruimte (i.c. de uitbreidingsruimte qua geur, geurnormen 2008) die groei mogelijk maakt.

Locaties van een dergelijke omvang die gelegen zijn in extensiveringsgebieden zijn aangeduid als blijvers

Van locaties die geen aanduiding meer hebben als intensieve veehouderijen, wordt er van uitgegaan dat de tak intensieve veehouderij wordt beëindigd.

Als op deze locaties een volwaardige tak melkrundvee aanwezig is, wordt uitgegaan van groei van die melkrundveetak met 20%.

Worst-case voorkeursalternatief
De tweede variant 'worst-case variant op het voorkeursalternatief' (worst-case VKA) richt ook op de mogelijkheden zoals opgenomen in het ontwerp bestemmingsplan, maar met een worst-case benadering. Hierbij wordt inzichtelijk wat maximaal mogelijk is binnen het bestemmingsplan. Hierbij wordt alleen uitgegaan van groei van veehouderijen (en dus geen krimp).

In dit alternatief wordt er van uitgegaan dat ook de locaties waar nu kleinere intensieve veehouderijen gevestigd zijn, zullen groeien met die tak (voor zover gelegen in verwevingsgebieden en in landbouwontwikkelingsgebieden). Ook hier voor zover de planologische ruimte (maximaal bouwblok is 1,5 hectare) en de milieugebruiksruimte (i.c. de uitbreidingsruimte qua geur, geurnormen 2008) die groei mogelijk maakt. Locaties in extensiveringsgebieden, ook de kleinere locaties, zijn voor wat betreft de tak intensieve veehouderij aangeduid als blijvers.

Van locaties die geen aanduiding mee hebben als intensieve veehouderijen, wordt er van uitgegaan dat de tak intensieve veehouderij wordt beëindigd, maar dat hier groei van een melkrundveebedrijf (tot maximaal 200 melkkoeien en bijbehorend jongvee) mogelijk is.

Voor zowel het alternatief "voorkeursalternatief, trendmatige ontwikkeling" als het alternatief "worst-case voorkeursalternatief" is er van uitgegaan dat:
- bestaande stallen minimaal voldoen aan de maximale emissiewaarden uit het Besluit Huisvesting;
- nieuwe stallen voldoen aan grenswaarden uit bijlage 1 van de geldende verordening stikstof en Natura 2000 van de provincie Noord-Brabant.

5.2 REFERENTIESITUATIE VOOR DE VEEHOUDERIJ

De milieueffecten van de huidige situatie plus de autonome ontwikkeling vormen gezamenlijk de referentiesituatie voor het MER, waarmee de alternatieven vergeleken moeten worden. Met name voor bestemmingsplannen buitengebied is het soms lastig om te bepalen welke elementen nu behoren tot de referentiesituatie en welke tot het voornemen.

Toegespitst op de milieueffecten van de veehouderij is de referentiesituatie opgebouwd uit:
- bouwvlakken en vergunningen voor de veehouderijen, voor zover die feitelijk zijn ingevuld;
- bouwvlakken en vergunningen die nog niet (volledig) zijn ingevuld, maar wel op korte termijn worden ingevuld;
- ontwikkelingen in de veehouderij op basis van andere reeds genomen besluiten (de zogenaamde autonome ontwikkeling), zoals de AMvB-Huisvesting die eisen stelt aan de stalsystemen (maximale emissies per dier) die worden toegepast.

Het is lastig te bepalen welk deel van de vergunde ruimte (= milieuvergunningen dan wel vallend onder een AMvB ingevolge de Wet milieubeheer, hierna tezamen aangeduid als vergunningen) die nu nog niet is gerealiseerd op korte termijn (bijvoorbeeld binnen drie jaar) wel zal zijn gerealiseerd. De vergunningen van veehouderijen worden systematisch door gemeenten en provincie geregistreerd; informatie over concrete initiatieven of plannen om te investeren (of juist niet) is veel minder goed toegankelijk.

Een aanpak die daarom vaak wordt gehanteerd is:

- Op basis van de vergunde rechten van de veehouderijen in het plangebied en omgeving wordt de (vergunde) milieubelasting in beeld gebracht. Dus de milieubelasting op basis van de vergunde stalsystemen en het vergunde aantal dieren (Huidige situatie vergund).
- Uitgaande van de normen (maximale emissie per dierplaats) uit de AMvB-Huisvesting wordt geschat hoe de milieubelasting zich zal ontwikkelen indien het nu vergunde aantal dieren is gehuisvest in stallen volgens die maximale emissiewaarden. Dus het huidig vergunde aantal dieren en de emissie per dier voldoet aan de eisen uit dit besluit. (Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting)
- Uitgaande van de CBS landbouwtellingen wordt op gemeenteniveau een inschatting gemaakt van het verschil tussen het vergunde aantal dierplaatsen (milieuvergunningen) en de opgave van het daadwerkelijk aantal dieren dat gemiddeld aanwezig is (CBS mei tellingen) (zie hieronder).
- De milieubelasting op basis van de huidige vergunde situatie (Huidige situatie vergund) en op basis van de AMvB-Huisvesting (Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting) kan met dat verschil worden “gecorrigeerd” om ten behoeve van de effectvergelijking de alternatieven te kunnen vergelijken met de referentiesituatie (Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel) en met een inschatting van de huidige milieubelasting (Huidige situatie + CBS-correctie veestapel).

Hieronder worden de verschillende situaties kort toegelicht:

- Huidige situatie vergund
  Met dit scenario wordt inzichtelijk wat de milieubelasting is van de aanwezige veehouderijen binnen de verleende vergunningen. De basis voor dit scenario zijn de dieraantallen en stallen op basis van de verleende vergunningen.
- Huidige situatie + CBS-correctie veestapel
  Dit scenario beschrijft de huidige situatie zoals de veehouderijen momenteel feitelijk in bedrijf zijn. Voor dit scenario gebruiken we het percentuele verschil tussen de vergunde rechten en werkelijk aanwezige dieren binnen de gemeente Reusel-De Mierden. Voor Reusel-de Mierden bedraagt die correctiefactor 15%. Het percentage verrekenen we met het scenario huidige situatie vergund.
- Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting
  De autonome situatie is gelijk aan de huidige situatie vergund echter wordt hierbij uitgegaan van de verplichting dat alle stallen voldoen aan het AMvB-Huisvesting.
- Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie). De autonome situatie is gelijk aan de huidige situatie CBS. Echter, er wordt hierbij uitgegaan van de verplichting dat alle stallen voldoen aan de AMvB-Huisvesting. Voor ammoniak is er sprake van een ingeschatte afwijking tussen Huidige situatie vergund en Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel van 15%. Dit is de referentiesituatie voor het MER.

Vergund versus werkelijk gebruik

Zoals ook de Commissie voor de m.e.r. in haar adviezen aangeeft, is de vergunde situatie voor veehouderij niet altijd in overeenstemming met het werkelijke aantal gehouden dieren. Daarom is inzichtelijk gemaakt hoe groot dit verschil ongeveer is binnen de gemeente Reusel-De Mierden. De vergelijking is gemaakt aan de hand van de mei tellingen van het CBS. Een verschil tussen beide cijfers, kan ontstaan door verschillen in wijze van registreren (locatie inrichting versus locatie eigenaar), functionele leegstand (afvoeren van slachtvee, schoonmaken van de stallen), het feit dat bedrijven in opbouw zijn en daarom de vergunde ruimte nog niet volledig benutten, bedrijven gestopt zijn maar vergunningen nog niet zijn ingetrokken of omdat bedrijven structureel of vanwege marktomstandigheden hun vergunde ruimte niet benutten.

Consequenties voor referentiesituatie ammoniak en geur

In Tabel 5 en Tabel 6 is het verschil in de huidige (werkelijke) bezetting (CBS-gegevens) versus de vergunde situatie weergegeven voor ammoniak en geur. Wanneer rekening wordt gehouden met de functionele leegstand die al is verdisconteerd in de wettelijke emissiefactoren per dier (gemiddeld 5 tot 10%) en bedrijven die in opbouw zijn, is de latente vergunde ruimte in Reusel-De Mierden op basis van deze vergelijking circa 10% tot 20%. In de berekeningen voor ammoniak en geur die verder in dit MER zijn opgenomen, is uitgegaan van een verschil van 15%.

Diercategorie	CBS 2012 aantal dieren	Vergund aantal	Vergund NH_3	Bezetting %	Indicatie CBS emissie NH_3 bezetting x emissie
Melk- en kalfkoeien (>= 2 jaar)	3575	6322	60573	57%	34253
Zoogkoeien (>= 2 jaar)	93	661	3506	14%	493
Jongvee voor de melkveehouderij	3307	5723	22325	58%	12900
Vleeskalveren	4581	7069	28504	65%	18472
Fokstieren, ov. Rundvee >= 2 jaar	228	417	3965	55%	2168
Schapen	935	1311	918	71%	655
Melkgeiten	789	1785	3392	44%	1499
Overige melkgeiten	368	420	324	88%	284
Biggen*	78971	91239	21155	87%	18310
Fokvarkens	23425	27064	70070	87%	60648
Vleesvarkens	147297	181201	250066	81%	203277
Leghennen en ouderdieren	105112	224812	22320	47%	10436
Ouderdieren van vleeskuikens	137586	125039	47903	110%	52710
Vleeskuikens	167610	416880	29936	40%	12036
Konijnen	20272	31848	9431	64%	6003
Paarden en pony's	237	1074	4123	22%	910
Totaal			578511		435055
Verschil tussen vergunningen en CBS					75%
Gecorrigeerd percentage (gehanteerd in voorliggend MER)					15%

Tabel 5: Verschil werkelijk gebruik versus vergunde situatie ammoniak. * *Biggen op percentage fokvarkens gezet.*

Diercategorie	CBS 2012 aantal dieren	Vergund aantal	Vergund OU	Bezetting %	Indicatie CBS emissie OU bezetting x emissie
Melk- en kalfkoeien (>= 2 jaar)	3575	6322	0	57%	0
Zoogkoeien (>= 2 jaar)	93	661	0	14%	0
Jongvee voor de melkveehouderij	3307	5723	0	58%	0
Vleeskalveren	4581	7069	251656	65%	163083
Fokstieren, ov. Rundvee >= 2 jaar	228	417	0	55%	0
Schapen	935	1311	10227	71%	7294
Melkgeiten	789	1785	33558	44%	14833
Overige melkgeiten	368	420	4634	88%	4060
Biggen*	78971	91239	517795	87%	448172
Fokvarkens	23425	27064	477430	87%	413235
Vleesvarkens	147297	181201	2990822	81%	2431218
Leghennen en ouderdieren	105112	224812	76436	47%	35738
Ouderdieren van vleeskuikens	137586	125039	76871	110%	84585
Vleeskuikens	167610	416880	100051	40%	40226
Konijnen	20272	31848	0	64%	0
Paarden en pony's	237	1074	0	22%	0
Totaal			4539480		3642445
Verschil tussen vergunningen en CBS					80%
Gecorrigeerd percentage (gehanteerd in voorliggend MER)					15%

Tabel 6: Verschil werkelijk gebruik versus vergunde situatie geur. ** Biggen op percentage fokvarkens gezet.*

5.3 BEST-CASE VOORKEURSALTERNATIEF

In aanvulling op het VKA trendmatig en het worst-case VKA is er voor het aspect ammoniak een extra variant gedefinieerd en doorgerekend: het best-case VKA.

Hierbij is uitgegaan van aanpassingen van de bestaande stallen, verdergaand dan de eisen uit het Besluit Huisvesting. Per diersoort is de minimale ammoniakemissie bepaald die op dit moment vergunbaar is (R.a.v. 2013) en vervolgens zijn emissies van bestaande bedrijven bepaald, indien ze hun dieren zouden houden op de stalsystemen met deze minimale emissies. Dit alternatief is voor het aspect ammoniak (stikstofbelasting) extra onderzocht en beschreven, om aan te geven of en hoe via bronmaatregelen aan de stallen significante negatieve effecten op Natura2000-gebieden voorkomen kunnen worden.

Dit betreft een modelmatige benadering en is bedoeld om te onderzoeken en te onderbouwen dat dat het bestemmingsplan buitengebied uitvoerbaar is binnen de kaders van de Natuurbeschermingswet.

5.4 TOEGEPASTE MODELLEN

De berekeningen van de ammoniakdeposities zijn uitgevoerd met het modelprogramma OPS-pro 4.3.

Output is een grid met een 100*100m resolutie, waarmee de depositiekaarten gemaakt zijn. De belasting op Natura 2000-gebieden en overige voor verzuring gevoelige natuurgebieden is berekend door het grid te confronteren met de Natura 2000-gebieden in GIS. Hierbij is per gebied de gemiddelde, maximale en minimale depositie berekend en beschreven in het MER en de Passende Beoordeling. De toe- en afname van ammoniakemissies is in OPS vertaald naar depositiekaarten.

De geurberekeningen zijn uitgevoerd met het rekenprogramma VSTACKS-gebied, aangevuld met een GIS-module ontwikkeld door ARCADIS. Die module is ontwikkeld om met minder handmatige handelingen de geurbelasting en de uitbreidingsruimte voor wat betreft geur voor een groter plangebied te berekenen. In de modelberekeningen is uitgegaan van default V-Stacks parameters en een vaste ruwheid, zoals aangegeven op de kaarten in het MER. Per scenario/alternatief is de achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder berekend op een 50*50m grid voor kaartpresentaties en op de voor geurhinder gevoelige objecten.

6 Milieubeoordeling

6.1 INLEIDING

Dit hoofdstuk beschrijft de effecten van de alternatieven op de verschillende milieuaspecten. De effecten zijn getoetst op basis van verschillende criteria. Onderstaande paragrafen beschrijven respectievelijk het studiegebied, de planhorizon, de beoordelingsschaal en de relevante aspecten. De daaropvolgende paragrafen geven per aspect de effectbeschrijving weer.

6.2 PLAN- EN STUDIEGEBIED

Bij de beschrijving van de mogelijke effecten voor een aantal thema's zal sprake zijn van een groter beïnvloedingsgebied dan het plangebied voor het bestemmingsplan, omdat er ook sprake kan zijn van mogelijke effecten buiten het plangebied.

Veelal zal de gehele gemeente Reusel-De Mierden het studiegebied voor de effectbeschrijving zijn. Echter, daar waar relevant (bijvoorbeeld voor het thema ammoniakdepositie op bos- en natuurgebieden) zal het studiegebied worden uitgebreid met gebieden buiten Reusel-De Mierden en bijvoorbeeld ook aanpalende gemeenten of verder weg gelegen natuurgebieden betreffen.

6.3 PLANHORIZON

Omdat het bestemmingsplan een looptijd van minstens tien jaar zou moeten omvatten, geldt als planhorizon – en dus als referentiejaar – de situatie anno 2023.

6.4 BEOORDELINGSSCHAAL

De ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt door het bestemmingsplan leiden tot effecten voor het milieu. Dit zijn overigens niet altijd negatieve effecten, ook positieve effecten kunnen optreden.

In het MER zijn de effecten van de alternatieven op verschillende aspecten in beeld gebracht en vergeleken met de referentiesituatie. Per aspect worden één of meer criteria gebruikt voor de effectbeoordeling.
De effecten worden kwalitatief beoordeeld met de zevenpunts-beoordelingsschaal zoals weergegeven in Tabel 7.

Score	Omschrijving
++	Zeer positief ten opzichte van de referentiesituatie
+	Positief ten opzichte van de referentiesituatie
0/+	Licht positief ten opzichte van de referentiesituatie
0	Neutraal
0/-	Licht negatief ten opzichte van de referentiesituatie
-	Negatief ten opzichte van de referentiesituatie
- -	Zeer negatief ten opzichte van de referentiesituatie

Tabel 7: Tabel effectscores.

6.5 RELEVANTE ASPECTEN

De ontwikkeling van de veehouderij kenmerkt zich door een aantal prominente gevolgen voor de leefomgeving en het milieu, die in het MER aan de orde zullen komen.

Het betreft, min of meer in afnemende volgorde van impact:
- natuur;
- geur;
- fijn stof;
- landschap, cultuurhistorie en archeologie;
- geluid;
- verkeer;
- water en bodem;
- gezondheid.

Deze aspecten worden in navolgende sub paragrafen 6.6 t/m 6.13 nader uitgewerkt.

6.6 NATUUR

Methodiek

De volgende criteria worden gehanteerd:
- Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998.
- Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur.
- Soortbescherming Flora- en faunawet.

Voor wat betreft stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden, Wav-gebieden en overige natuur is de ontwikkeling van de veehouderij van belang. Aangezien op het niveau van dit MER de detailinformatie over soorten niet voorhanden is, is er op hoofdlijnen getoetst aan de effecten op soorten door invloed van de veehouderij.

Wettelijk kader: Natuurbeschermingswet 1998

In Nederland hebben veel natuurgebieden een beschermde status onder de Natuurbeschermingswet 1998 gekregen.

Daarbij kunnen twee categorieën beschermingsgebieden worden onderscheiden:
- Natura 2000-gebieden.
- Beschermde Natuurmonumenten.

Natura 2000-gebieden

Omdat het bestemmingsplan buitengebied een plan is met potentieel significante effecten op Natura 2000-gebieden, is volgens de Natuurbeschermingswet 1998 (art. 19j) een Passende Beoordeling vereist als significante effecten niet zijn uit te sluiten met een Voortoets.

Passende Beoordeling Natura 2000

Bij de Passende Beoordeling wordt gedetailleerd in kaart gebracht wat de effecten (kunnen) zijn van de activiteit op de natuurwaarden in het gebied en welke verzachtende (mitigerende) maatregelen de initiatiefnemer van plan is te nemen. Hierbij wordt rekening gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen. De significantie van de gevolgen moet met name worden beoordeeld in het licht van de specifieke milieukenmerken en omstandigheden van het gebied. Omkeerbare en tijdelijke effecten kunnen ook significant zijn.

De Passende Beoordeling die op plan-m.e.r.-niveau is uitgevoerd, richt zich op het niveau van het bestemmingsplan. Voor gedetailleerd locatieonderzoek is het plan te globaal. Locatie, omvang en type van de veehouderijbedrijven die worden doorgerekend, zijn immers grotendeels modelmatig. Het onderzoek relateert de depositieberekeningen voor de relevante gebieden aan de gevoeligheid voor stikstofdepositie van habitattypen en natuurdoelen binnen de beschermde gebieden. Het betreft een globale beoordeling op basis van de mogelijkheden die het bestemmingsplan buitengebied biedt.

Bij de effectbeschrijving op de Natura 2000-gebieden zijn de kritische depositiewaarden (KDW) van de habitattypen gebruikt als norm. De KDW is gedefinieerd als de grens waarboven het risico niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitattype significant wordt aangetast door de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie (Van Dobben & Van Hinsberg, 2009). In de huidige situatie is echter de achtergronddepositie, dat wil zeggen de depositie ten gevolge van de huidige luchtkwaliteit, ter plekke van alle Natura 2000-gebieden, al hoger dan de kritische depositiewaarde van deze gebieden. Er is dus al sprake van een overbelaste situatie ten aanzien van stikstof.

De effecten zijn beschreven in relatie tot de instandhoudingsdoelen voor habitattypen. Voor deze doelen is een duidelijke, kwantitatief te onderbouwen, relatie aanwezig met de hoeveelheid stikstofdepositie. De effecten van stikstofdepositie op habitatsoorten en vogelrichtlijnsoorten is indirect. Deze effecten zijn daarom kwalitatief beschreven.

Beschermde Natuurmonumenten

Sinds de inwerkingtreding van de (oude) Natuurbeschermingswet zijn 188 gebieden aangewezen als beschermd natuurmonument of staatsnatuurmonument. Door de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 verdwijnt het verschil tussen Beschermde en Staatsnatuurmonumenten. Deze gebieden vallen dan onder de noemer van Beschermde Natuurmonumenten. Een deel van de Beschermde Natuurmonumenten vallen samen met Natura 2000-gebieden. Hiervoor geldt bij definitieve aanwijzing van de Natura 2000-gebieden dat de doelen voor het voormalig Beschermde Natuurmonument onderdeel worden van de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied. Waar de gebieden niet samen vallen, blijven Beschermde Natuurmonumenten in stand en vallen onder het toetsingskader van artikel 16 van de Natuurbeschermingswet, dat hieronder wordt toegelicht.

BEOORDELINGSKADER VAN BESCHERMDE NATUURMONUMENTEN

De status Beschermd Natuurmonument betekent dat het zonder vergunning verboden is om handelingen te verrichten die schadelijk kunnen zijn voor dat natuurmonument. Het gaat om handelingen die significante gevolgen kunnen hebben voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied. Tenzij er zwaarwegende openbare belangen zijn ('dwingende reden van openbaar belang') die het verlenen van een vergunning 'noodzaken'. In tegenstelling tot de afweging bij een Natura 2000-gebied, hoeft hier geen alternatievenonderzoek plaats te vinden. Ook een Passende Beoordeling is niet verplicht.
Bij Beschermde Natuurmonumenten ontbreken de instandhoudingdoelen als toetsingskader voor mogelijke effecten, zoals bij de Natura 2000-gebieden. Het aanwijzingsbesluit van een Beschermd natuurmonument bevat echter een overzicht van de te behouden natuurwaarden. Het toetsingskader is vergelijkbaar met dat van de Natura 2000-gebieden. Voor handelingen buiten het beschermde natuurmonument (voor zover aangewezen voor de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998) die significante effecten kunnen hebben op het gebied is het begrip 'externe werking' van toepassing (art. 65 Nbwet[4]). Dit betekent dat de vergunningplicht ook van toepassing is op handelingen buiten een Beschermd natuurmonument die negatieve gevolgen kunnen hebben.

Omdat artikel 19d en artikel 47b alleen ingaan op Gebieden ter uitvoering van Europeesrechtelijke verplichtingen (Natura 2000-gebieden), vallen de Beschermde Natuurmonumenten onder art. 16 en artikel 46 in de Natuurbeschermingswet.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en de Wet ammoniak en veehouderij (Wav)

Om de natuur in Nederland tot een goed functionerend ecologisch netwerk te maken, wordt de EHS begrensd en aangelegd als netwerk van bestaande en nieuwe natuur. Het wettelijke kader voor het aanwijzen (begrenzen) en beschermen van de EHS is de Nota Ruimte. De EHS wordt op provinciaal niveau uitgewerkt in provinciale structuurvisies en verordening ruimte (wettelijk toetsingskader en ruimtelijke ordening) en natuurbeheerplannen (financieel kader en uitvoering). Op de EHS is ook de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) van toepassing. De Wav is het wettelijke kader dat van toepassing is bij de toetsing van ammoniakinvloeden op de EHS.

Op 1 mei 2007 is de gewijzigde Wet ammoniak en veehouderij (Wav) in werking getreden. De Wav is bedoeld ter bescherming van de zeer kwetsbare gebieden tegen de effecten van ammoniakdepositie. Provinciale Staten wijzen deze zeer kwetsbare gebieden aan op basis van criteria die in de wet staan vermeld. De Wav bevat regels met betrekking tot de ammoniakemissie uit dierenverblijven. Het bevoegd gezag moet die regels toepassen bij beslissingen over de verlening van milieuvergunningen voor veehouderijen. De wet geeft regels voor veehouderijen die in een zeer kwetsbaar gebied of in een zone van 250 meter rondom zo'n kwetsbaar gebied liggen. Hoofdlijn hierbij is dat vestiging in deze zones niet mogelijk is en dat uitbreiding slechts mogelijk is binnen een bedrijfsemissieplafond. Alleen voor verzuring gevoelige gebieden, of delen daarvan, die zijn gelegen in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) kunnen als zeer kwetsbaar gebied worden aangewezen (art. 2, lid 2 Wav). Alle voor verzuring gevoelige gebieden, die in Beschermde Natuurmonumenten of Natura 2000-gebieden liggen, moeten worden aangewezen als zeer kwetsbaar gebied, op voorwaarde dat ze binnen de EHS liggen. Provinciale Staten zijn hiertoe verplicht (art. 2, lid 3 Wav).

[4] In artikel 16 staat dat externe werking alleen geldt voor in het aanwijzingsbesluit beschreven activiteiten.
Uit art. 65 blijkt echter dat dit alleen geldt voor beschermde natuurmonumenten die na 1 oktober 2005 zijn aangewezen en die zijn er (nog) niet.

Voor de effecten op EHS-gebieden wordt gekeken of er toe- of afnames van stikstofdepositie zijn te verwachten in de voor stikstof gevoelige delen van de EHS die begrensd zijn als voor zeer gevoelig in het kader van de Wav. Daarnaast wordt gekeken of er toe- of afnames van stikstofdepositie zijn te verwachten in overige delen van de EHS, die niet zijn aangewezen als Wav-gebied of Natura 2000-gebied.
De effectbeoordeling van EHS-gebieden wordt vooral bepaald door de effecten op Wav-gebieden.
De effecten op overige EHS-gebieden worden wel meegenomen maar tellen minder zwaar mee in de totale effectbeoordeling van EHS-gebieden.

Flora- en faunawet

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient in Nederland te worden getoetst aan de Flora- en faunawet. Deze wet regelt de bescherming van inheemse dier- en plantensoorten. Voor de algemene soorten uit Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt een vrijstelling voor artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld, mits de zorgplicht in acht wordt genomen.

Voor soorten die voorkomen in Tabel 2 van de Flora- en faunawet geldt een vrijstelling voor bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, mits er een goedgekeurde gedragscode wordt gevolgd. In dat geval hoeft er voor deze activiteiten geen ontheffing aangevraagd te worden.
Voor strikt beschermde soorten van Tabel 3 (Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 AMvB art. 75 Flora- en faunawet) geldt geen vrijstelling, ook niet op basis van een gedragscode. Voor deze soorten is een ontheffing alleen mogelijk indien er een belang is op grond van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten[5] (bijlage 1 soorten) of een belang uit de Habitatrichtlijn (bijlage 4 soorten)[6].
Vogels zijn niet opgenomen in Tabel 1 t/m 3 van de Flora- en faunawet: alle vogels zijn in Nederland beschermd tijdens het broedseizoen. Sommige soorten hebben jaarrond beschermde nesten.
Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij broedvogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord zijn verboden. Voor vogels kan alleen een ontheffing aangevraagd worden volgens een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn[7]. Voor alle beschermde soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken.

Er is in dit MER een overzicht gegeven van het voorkomen van beschermde soorten in en nabij het plangebied. De effecten op beschermde soorten door invloed van de (uitbreiding van de) veehouderij zijn vervolgens op hoofdlijnen getoetst.

---

[5] Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 3 kan een ontheffing aanvragen worden op grond van alle belangen uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. In de praktijk komen bij Bijlage 1-soorten onderstaande vier belangen het meeste voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep.
· Bescherming van flora en fauna (b)
· Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
· Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
· Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

[6] Voor Bijlage IV-soorten uit Tabel 3 geldt dat voor een ruimtelijke ingreep alleen een ontheffing verkregen kan worden op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dat zijn:
· Bescherming van flora en fauna (b)
· Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
· Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)

[7] Een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn kan zijn: Bescherming van flora en fauna (b) , Veiligheid van het luchtverkeer (c) en Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)).

Bij concrete initiatieven dienen de aanwezige soorten van de betreffende planlocatie te worden geïnventariseerd en effecten van de ingreep te worden getoetst aan de Flora- en faunawet.

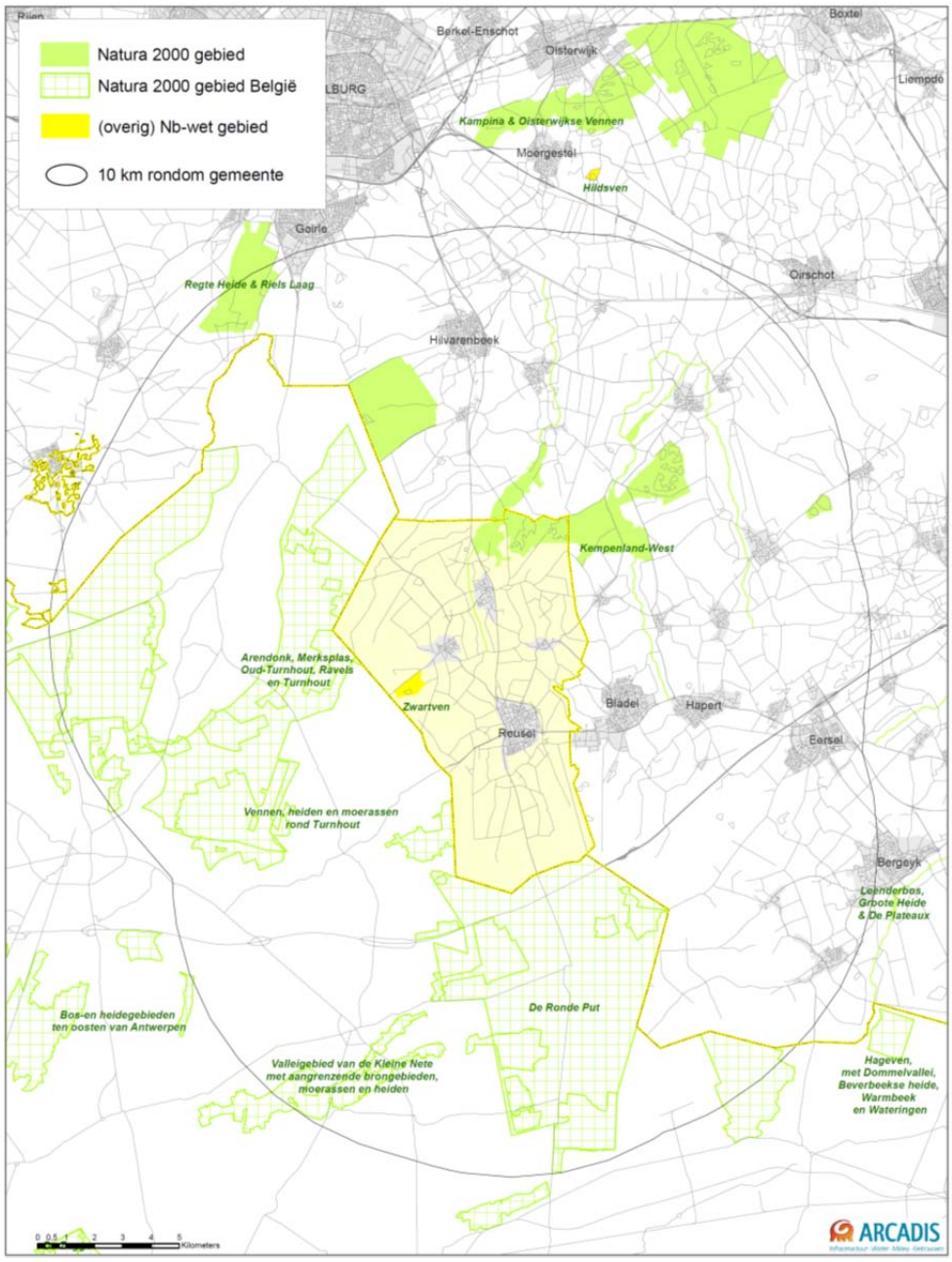
Referentiesituatie

Beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998

Binnen het plangebied voor het bestemmingsplan buitengebied ligt het natura 2000-gebied Kempenland-West en het Beschermde Natuurmonument Zwartven. Ook zijn er een aantal Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied voor het bestemmingsplan buitengebied.

Hieronder een overzicht van de meest nabijgelegen beschermingsgebieden (zie Afbeelding 13):

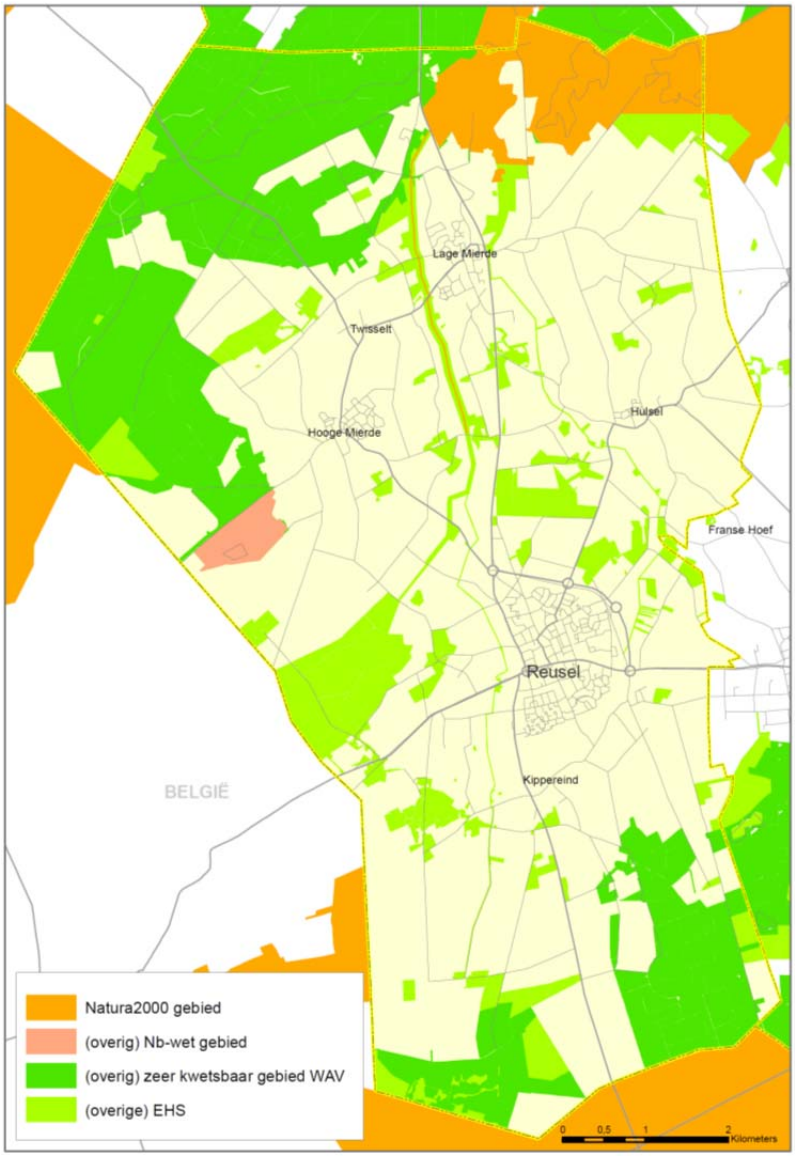
- Natura 2000-gebied Regte Heide & Riels Laag.
- Natura 2000-gebied Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout.
- Natura 2000-gebied Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout.
- Natura 2000-gebied Valleigebied van de Kleine Nete met aangrenzende brongebieden, moerassen en heiden.
- Natura 2000-gebied Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen.
- Natura 2000-gebied De Ronde Put.

Afbeelding 13: Beschermingsgebieden in en rondom de gemeente Reusel-De Mierden.

Wav-gebieden

In Afbeelding 7 zijn de Wav-gebieden weergegeven die gelegen zijn in en rondom het plangebied. Alleen 'voor verzuring gevoelige' gebieden die liggen in de Ecologische hoofdstructuur (EHS) kunnen als zeer kwetsbaar worden aangewezen.

Afbeelding 14: Wav-gebieden in de gemeente Reusel-De Mierden.

Overige natuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Het vormt de basis voor het Nederlandse natuurbeleid. In de gemeente Reusel-De Mierden zijn een aantal EHS-gebieden gelegen. Ook zijn er een aantal Ecologische Verbindingszones gelegen binnen de gemeente Reusel-De Mierden.

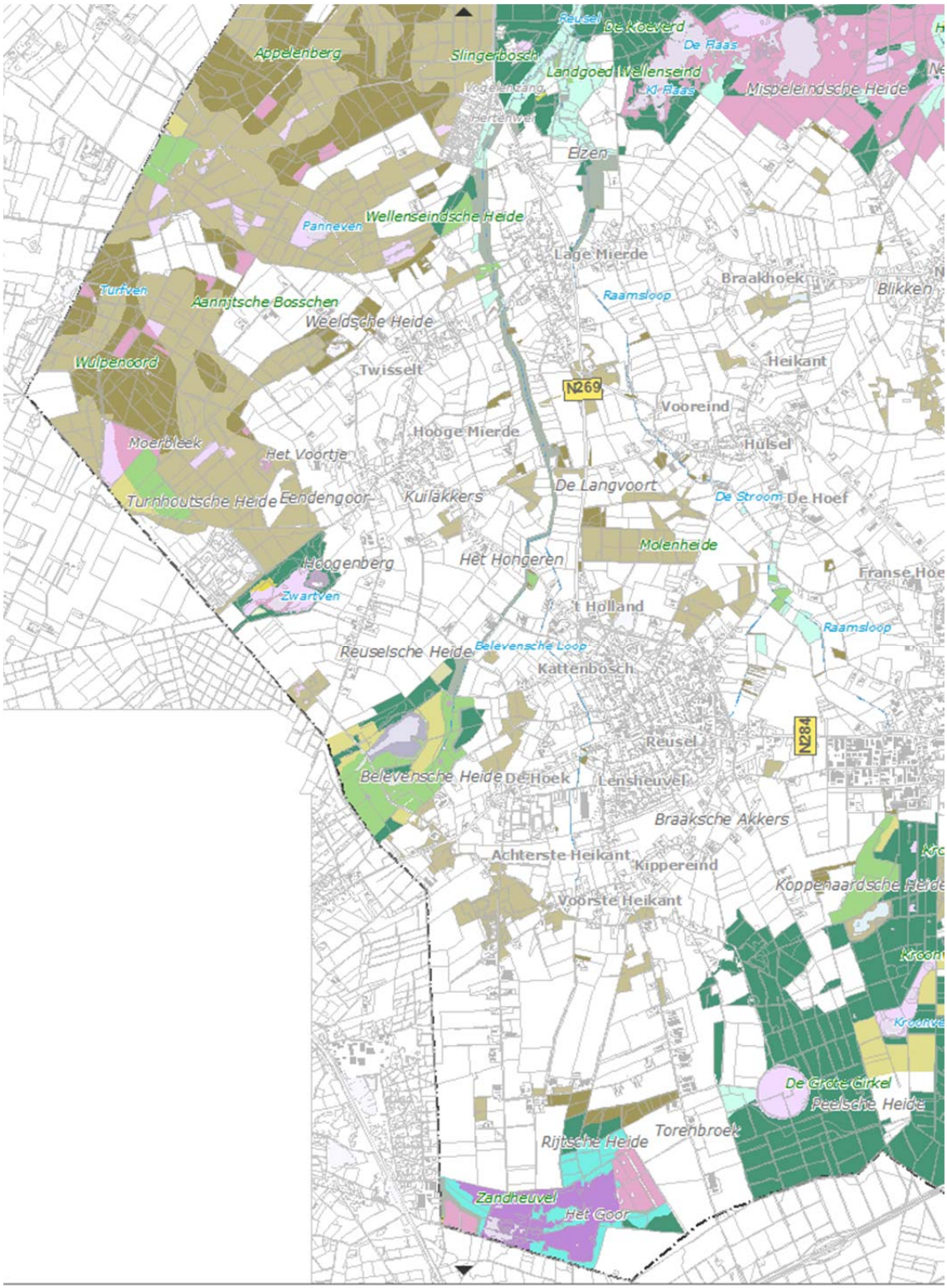
In het Natuurbeheerplan heeft de provincie Noord-Brabant de natuurdoelen voor de EHS-gebieden vastgesteld.

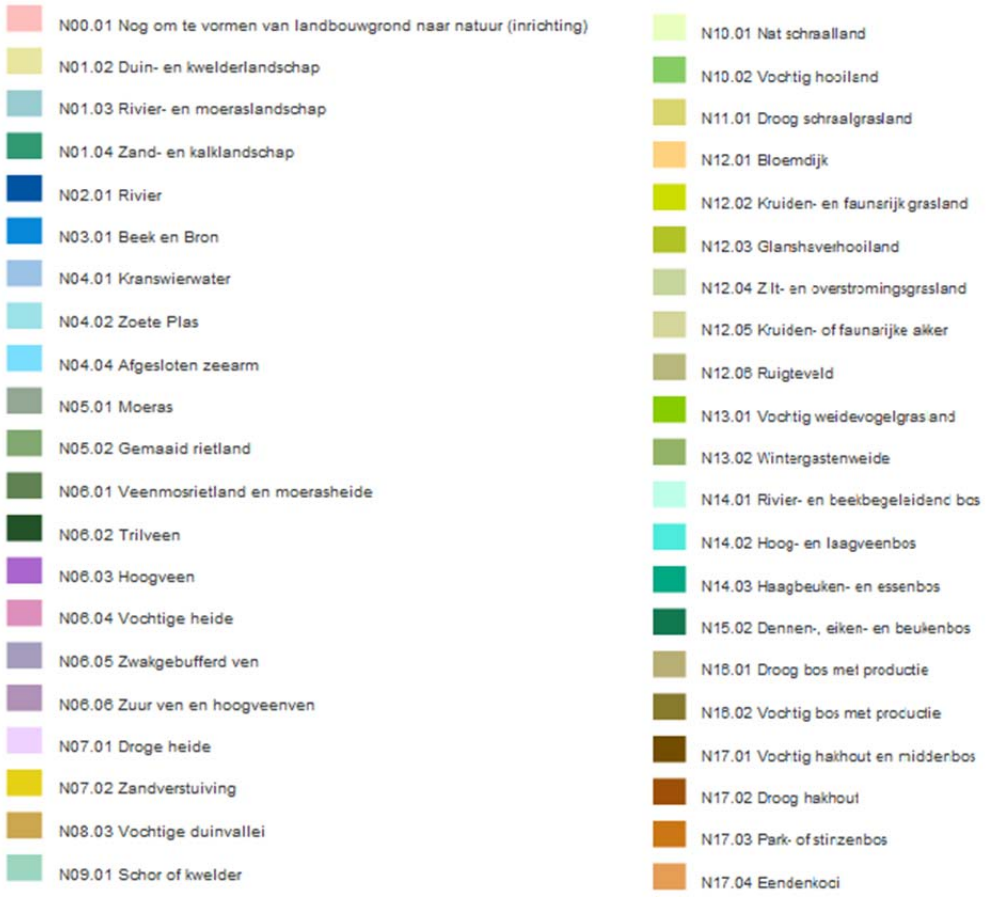
De basis van dit plan bestaat uit een tweetal kaarten:

- Beheertypenkaart (huidige natuurbeheertypen).
- Ambitiekaart (gewenste natuurbeheertypen).

Op de natuurambitiekaart (Afbeelding 15) staan de natuurbeheertypen weergegeven voor de gemeente Reusel-De Mierden zoals gesteld in het Natuurbeheerplan. De natuurdoeltypen binnen het plangebied bestaan voor een groot gedeelte uit: " droog bos met productie", "vochtig bos met productie", "vochtige heide", "zuur ven en hoogveenven".

Daarnaast zijn verspreid –en minder omvangrijk- ook nog de volgende natuurdoeltypen in het gebied vastgesteld: "droge heide"," zandverstuiving", "vochtig hooiland", "droog schraalgrasland", "kruiden- en faunarijk grasland", "dennen- eiken- en beukenbos". Voor negen deelgebieden geldt dat ze in het verleden een andere functie dan natuur hadden, maar nu omgevormd worden naar natuur. Ze kunnen echter nog niet tot een beheertype worden gerekend (code N00.01).

Reusel
De Koevert
De Haas
Appelenberg
Slingerbosch
Landgoed Wellenseind
Kl Haas
Mispeleindsche Heide
Vogelenzang
Hertenwel
Elzen
Panneven
Wellenseindsche Heide
Lage Mierde
Braakhoek
Blikken
Turfven
Aannijtsche Bosschen
Raamsloop
Weeldsche Heide
Wulpenoord
Twisselt
Heikant
N269
Vooreind
Hooge Mierde
Moerbleek
Het Voortje
Hulsel
De Langvoort
Turnhoutsche Heide
Eendengoor
Kuilakkers
De Stroom
De Hoef
Molenheide
Hoogenberg
Het Hongeren
Franse Hoe
Zwartven
't Holland
Raamsloop
Reuselsche Heide
Belevensche Loop
Kattenbosch
N284
Reusel
Belevensche Heide
De Hoek
Lensheuvel
Braaksche Akkers
Achterste Heikant
Kippereind
Koppenaardsche Heide
Voorste Heikant
De Grote Cirkel
Peelsche Heide
Torenbroek
Rijtsche Heide
Zandheuvel
Het Goor

Afbeelding 15: Natuurambitiekaart gemeente Reusel-De Mierden (bron: Provincie Noord-Brabant).

Soorten in de gemeente Reusel-De Mierden

Beschermde planten- en diersoorten (tabel 2 en 3-soorten in het kader van de Flora- en faunawet) in Reusel-De Mierden komen zowel in natuurgebieden voor (planten, vogels, insecten) als in het agrarisch gebied (vleermuizen, vogels, amfibieën). In het MER is voor het criterium "soortbescherming Flora- en faunawet" onder andere gebruik gemaakt van de zogenaamde prioritaire soorten voor de gemeente Reusel-De Mierden (wat geen relatie heeft met de Habitatrichtlijn). Dit zijn 94 planten en dieren waarvoor de Provincie Noord-Brabant belangrijk is en die ernstig in hun voorbestaan worden bedreigd. Uit de *Handleiding biodiversiteit Maatregelen voor prioritaire soorten en hun leefgebieden* (provincie Noord-Brabant, april 2011) blijkt dat er in het buitengebied van de gemeente Reusel-De Mierden verschillende prioritaire soorten voorkomen. In Tabel 8 zijn deze prioritaire soorten weergeven voor die gevallen waar uit de actuele leefgebieden kaarten blijkt dat een concentratie aanwezig is in de gemeente Reusel-De Mierden. Uit de "Handleiding biodiversiteit" is bovendien te herleiden dat onderstaande prioritaire soorten zich veelal bevinden binnen de begrenzing van de huidige natuurgebieden.

Onderverdeling	Prioritaire soort
Planten	Beenbreek, Drijvende waterweegbree, Heidekartelblad, Kleine veenbes, Klein glidkruid
Insecten	Beekoeverlibel, Bont dikkopje, Bruine eikenpage, Gentiaanblauwtje, Gevlekte glanslibel, Heideblauwtje, Hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, Kleine ijsvogelvlinder, Kommavlinder, Veenmier, Venwitsnuitlibel
Reptielen en amfibieën	Alpenwatersalamander, Gladde slang, Hazelworm, Heikikker, Levendbarende hagedis, Poelkikker, Rugstreeppad, Vinpootsalamander
Vogels	Geoorde fuut, Huiszwaluw, Kerkuil, Korhoen, Nachtzwaluw, Oeverzwaluw

Tabel 8: Prioritaire soorten in het Buitengebied van de gemeente Reusel-De Mierden.

Naast deze prioritaire soorten zijn ook de aanwezige en beschermde soorten uit de Flora- en faunawet van belang. Prioritaire soorten kunnen overigens ook beschermd zijn in het kader van de Flora- en faunawet. Met behulp van verspreidingsgegevens uit verspreidingsatlassen en openbare websites (www.waarneming.nl, www.telmee.nl) is bepaald dat onderstaande beschermde soorten van de Flora- en faunawet in of in de nabijheid van het plangebied voorkomen[8]. De nadruk is hierbij gelegd op de zwaarder beschermde soorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet.

Soortgroep/soorten	Flora- en faunawet
Zoogdieren	
Eekhoorn	Tabel 2
Steenmarter	Tabel 2
Diverse vleermuizen: Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Franjestaart, Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis, Grijze grootoorvleermuis	Tabel 3, bijlage IV EU-Habitatrichtlijn
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	
Boomvalk	Vogels, categorie 4
Buizerd	Vogels, categorie 4
Gierzwaluw	Vogels, categorie 2
Grote gele kwikstaart	Vogels, categorie 3
Havik	Vogels, categorie 4
Huismus	Vogels, categorie 2
Kerkuil	Vogels, categorie 3
Ransuil	Vogels, categorie 4
Roek	Vogels, categorie 2
Slechtvalk	Vogels, categorie 3
Sperwer	Vogels, categorie 4
Steenuil	Vogels, categorie 1
Wespendief	Vogels, categorie 4
Reptielen	
Levendbarende hagedis	Tabel 2
Hazelworm	Tabel 3, bijlage 1 AMvB
Gladde slang	Tabel 3, bijlage IV EU-Habitatrichtlijn

[8] Deze tabel betreft geen uitputtende lijst. Bij concrete initiatieven dienen de aanwezige soorten van de betreffende planlocatie te worden geïnventariseerd en effecten van de ingreep te worden getoetst aan de Flora- en faunawet.

Soortgroep/soorten	Flora- en faunawet
Amfibieën	
Alpenwatersalamander	Tabel 2
Heikikker	Tabel 3, bijlage IV EU-Habitatrichtlijn
Poelkikker	Tabel 3, bijlage IV EU-Habitatrichtlijn
Rugstreeppad	Tabel 3, bijlage IV EU-Habitatrichtlijn
Vinpootsalamander	Tabel 3, bijlage 1 AMvB
Vissen	
Rivierdonderpad	Tabel 2
Dagvlinders	
Heideblauwtje	Tabel 3, bijlage 1 AMvB
Vaatplanten	
Steenanjer	Tabel 2
Klokjesgentiaan	Tabel 2
Veldsalie	Tabel 2

Tabel 9: Relatie tussen soorten aanwezig in of in de nabijheid van het plangebied en de bescherming hiervan op grond van de Flora- en faunawet (tabel 2 en 3).

Effecten en effectbeoordeling

Stikstofdepositie op Beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998

In de Passende Beoordeling (zie Bijlage 1 in dit MER) is informatie opgenomen over de ammoniakbelasting op de verschillende habitatgebieden binnen de Nederlandse Natura 2000-gebieden Kempenland-West en Regte Heide & Riels Laag en de Belgische Natura 2000-gebieden Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout, Valleigebied van de Kleine Nete met aangrenzende brongebieden, moerassen en heiden en Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen. Het Belgische Natura 2000-gebied "Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout" en "De Ronde Put" is niet opgenomen, aangezien er in dit gebied geen habitattypen zijn aangewezen. Ook is er in de Passende Beoordeling ingegaan op het Beschermde Natuurmonument Zwartven.

In Tabel 10 is de ontwikkeling weergegeven van de gemiddelde depositie op de Natura 2000-gebieden als totaal en het Beschermde Natuurmonumenten Zwartven.

Beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998		Huidige situatie vergund	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (referentie Nb-wet)	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie)	Voorkeursalternatief	Worst-case voorkeursalternatief	Best-case voorkeursalternatief
	Habitattype	Gem.	Gem.	Gem.	Gem.	Gem.	Gem.	Gem.
Kempenland-West	2310	35,9	30,5	26,3	22,4	21,4	30,2	7,6
	3130	45,3	38,5	34,0	28,9	28,3	38,4	10,1
	4010	84,9	72,2	64,8	55,1	55,3	73,2	21,5
	4030	60,6	51,5	45,9	39,0	38,6	52,3	15,2
	7150	39,0	33,2	29,3	24,9	24,4	33,4	9,2
	91E0C	110,3	93,8	81,5	69,2	64,4	99,3	25,6
Regte Heide & Riels Laag	3130	5,6	4,7	4,1	3,5	3,4	4,7	1,1
	3160	10,8	9,1	7,9	6,7	6,4	9,0	2,1
	4010	5,6	4,8	4,1	3,5	3,4	4,7	1,1
	4030	5,5	4,6	4,0	3,4	3,3	4,6	1,1
	7150	6,6	5,6	4,9	4,1	4,0	5,5	1,3
Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout		25,9	22,0	19,2	16,4	16,2	21,5	5,0
Valleigebied van de Kleine Nete met aangrenzende brongebieden, moerassen en heiden		24,0	20,4	17,8	15,1	15,1	19,7	4,4
Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen		13,1	11,2	9,7	8,3	8,1	10,9	2,5
Zwartven		136,3	115,9	94,4	80,3	64,0	104,3	22,6

Tabel 10: De stikstofdepositiewaardes voor het voorkeursalternatief, het worst-case alternatief en de best-case alternatief op de verschillende Natura 2000-gebieden en het Beschermde Natuurmonument.

Voor een toetsing aan de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet is de vergelijking met de waarden voor Huidige Situatie – CBS het belangrijkste, als een zo goed mogelijke benadering van de huidige feitelijke, legale situatie (de vergelijkingsbasis voor de Natuurbeschermingswet).

Uit bovenstaande tabel blijkt dat een trendmatige ontwikkeling van de veehouderij ten opzichte van de huidige situatie + CBS correctie gepaard gaat met een afname van de ammoniakbelasting op de Natura 2000-gebieden en het Beschermde Natuurmonument. Daarentegen zorgt een worst-case ontwikkeling van de veehouderij ten opzichte van de huidige situatie + CBS wel voor een toename van de ammoniakbelasting op een aantal habitats (H4010, H4030, H7150 en H91E0C) van het Natura 2000-gebied Kempenland-West.

Uit bovenstaande tabel blijkt ook dat een trendmatige ontwikkeling en worst-case ontwikkeling van de veehouderij ten opzichte van de huidige situatie + AMvB-Huisvesting + CBS correctie zorgt voor een toename van de ammoniakbelasting op een aantal habitats (H4010 (ook bij het voorkeursalternatief), H4030, H7150 en H91E0C) van het Natura 2000-gebied Kempenland-West.

Gelet op het feit dat deze habitats gevoelig zijn voor en te hoge stikstofbelasting en nu al overbelast zijn, is niet op voorhand uit te sluiten dat een toename van de ammoniakbelasting niet kan leiden tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van die gebieden. In de Passende Beoordeling is daar verder op ingegaan.

De stikstofdepositieberekening van het best-case alternatief laat zien dat, met toepassing van de beste staltechnieken en benutting van de planologische mogelijkheden conform de uitgangspunten van het worst-case voorkeursalternatief, de stikstofdepositie niet toeneemt. Dit toont aan dat het bestemmingsplan in principe uitvoerbaar is binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet. Weliswaar is toepassing van dergelijke technieken niet direct afdwingbaar via een bestemmingsplan, maar de gemeente kan initiatieven wel toetsen aan de randvoorwaarden van onder andere de Natuurbeschermingswet.
Het best-case alternatief geeft aan dat er in principe de mogelijkheid bestaat om bij gebruikmaking van de planologische mogelijkheden, te voldoen aan de Natuurbeschermingswet.

In het ontwerp bestemmingsplan is een dergelijke borging in de planregels opgenomen. Een toename van de emissie is niet toegestaan en ook uitbreidingen binnen het bestemmingsvlak worden getoetst aan deze voorwaarden. Op basis van inspraakreacties en adviezen (o.a. van de commissie m.e.r.) kan deze borging nog verder aangescherpt, maar gesteld moet worden dat er juridische vraagpunten bestaan over de wijze waarop een dergelijke borging in een bestemmingsplan gestalte moet en kan krijgen.

Het voorkeursalternatief is op het criterium stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998 als neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie (de referentie voor het MER, dus HS+AMVB+CBS correctie) . Het worst-case alternatief scoort voor dit criterium negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie. En het best-case voorkeursalternatief scoort positief (+) ten opzichte van de referentiesituatie.

Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur
In Tabel 11 en Tabel 12 is de ontwikkeling weergegeven van de gemiddelde stikstofdepositie op de Wav-gebieden en EHS-gebieden binnen 1 kilometer van het plangebied voor zover geen Natura 2000.

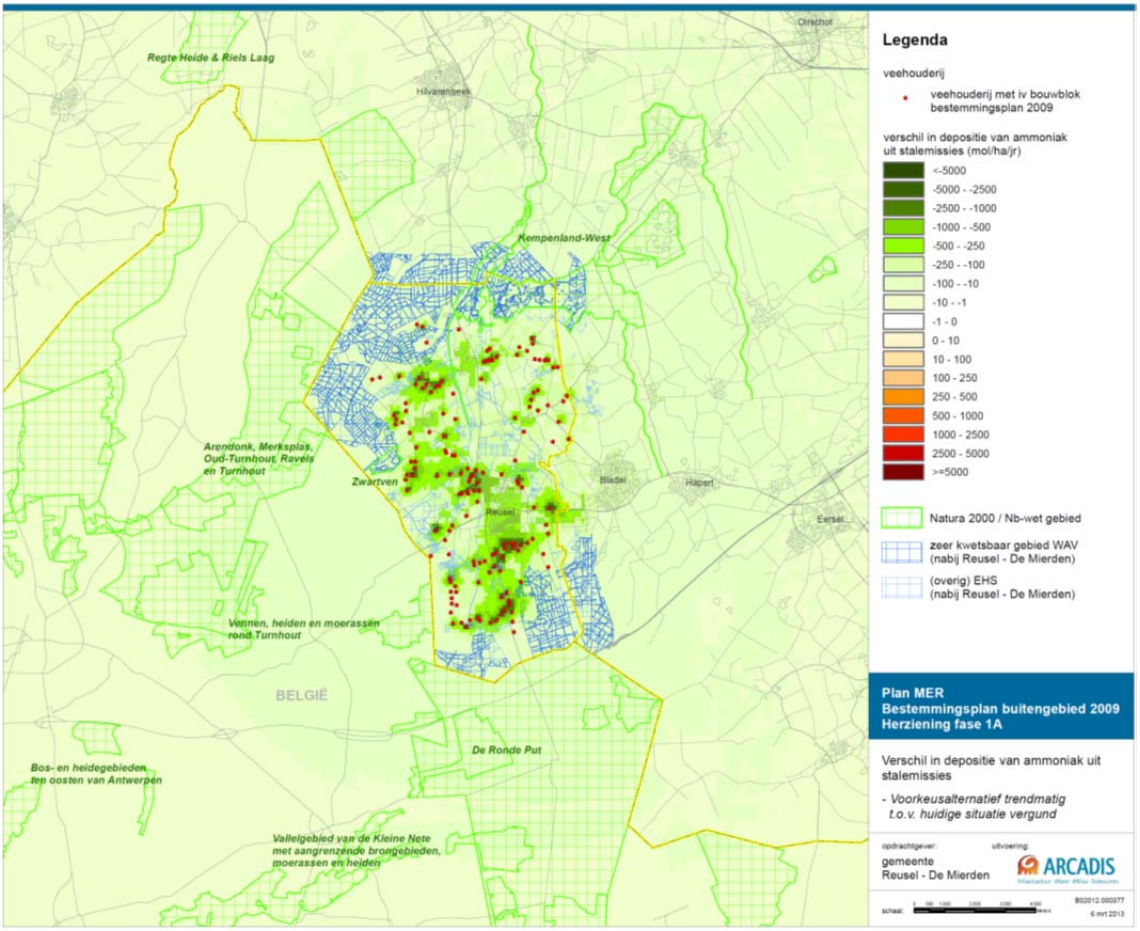
	Gemiddelde stikstofdepositie (mol/ha/jaar)
Huidige situatie vergund	178
Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (referentie Nb-wet)	152
Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting	133
Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie)	113
Voorkeursalternatief	112
Worst-case voorkeursalternatief	150
Best-case voorkeursalternatief	39

Tabel 11: Stikstofdepositie (mol/ha/jaar) op Wav-gebieden binnen 1 km van het plangebied (voor zover geen Natura 2000).

	Gemiddelde stikstofdepositie (mol/ha/jaar)
Huidige situatie vergund	369
Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (referentie Nb-wet)	313
Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting	270
Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie)	230
Voorkeursalternatief	222
Worst-case voorkeursalternatief	300
Best-case voorkeursalternatief	67

Tabel 12: Stikstofdepositie (mol/ha/jaar) op EHS-gebieden binnen 1 km van het plangebied (voor zover geen Natura 2000).

In Afbeelding 16 is het verschil in de ammoniakbelasting van de bos- en natuurgebieden in en rondom Reusel-De Mierden weergegeven tussen enerzijds het voorkeursalternatief en anderzijds de ammoniakbelasting op basis van de vergunningen. In de afbeeldingen in bijlage 3, is ook de ammoniakbelasting weergegeven tussen enerzijds het worst-case voorkeursalternatief/best-case voorkeursalternatief en anderzijds de ammoniakbelasting op basis van de vergunde situatie rekening houdend met CBS-correctie.

Afbeelding 16: Voorkeursalternatief trendmatig t.o.v. huidige situatie vergund. Deze kaart is op groter formaat (A3) opgenomen in de bijlagen van dit MER.

Ten aanzien van de trends geldt voor de Wav- en EHS-gebieden hetzelfde als voor de Natura 2000-gebieden en het Beschermde Natuurmonument. Een trendmatige ontwikkeling en worst-case ontwikkeling van de veehouderij ten opzichte van de huidige situatie + AMvB-Huisvesting + CBS correctie leidt tot een toename van de ammoniakbelasting op de Wav- en EHS-gebieden. De stikstofdepositieberekening van het best-case alternatief laat zien dat, met toepassing van de beste staltechnieken en benutting van de planologische mogelijkheden conform de uitgangspunten van het worst-case voorkeursalternatief, de stikstofdepositie niet toeneemt op de Wav- en EHS-gebieden.

In Tabel 13 en Tabel 14 is de ontwikkeling weergegeven van de gemiddelde stikstofdepositie op de Wav- en EHS-gebieden in het natuurgebied de Reuselse Moeren. De Reuselse Moeren is een natuurgebied ten zuiden van het dorp Reusel. In dit natuurgebied liggen natuurdoeltypen (o.a. hoogveen en hoog- en laagveenbos) die gevoelig tot zeer gevoelig zijn voor stikstofdepositie.

	Gemiddelde stikstofdepositie (mol/ha/jaar)
Huidige situatie vergund	176
Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (referentie Nb-wet)	150
Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting	129
Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie)	110
Voorkeursalternatief	117
Worst-case voorkeursalternatief	140
Best-case voorkeursalternatief	32

Tabel 13: Stikstofdepositie (mol/ha/jaar) op Wav-gebieden in Reuselse Moeren.

	Gemiddelde stikstofdepositie (mol/ha/jaar)
Huidige situatie vergund	443
Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (referentie Nb-wet)	376
Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting	324
Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie)	275
Voorkeursalternatief	309
Worst-case voorkeursalternatief	349
Best-case voorkeursalternatief	80

Tabel 14: Stikstofdepositie (mol/ha/jaar) op EHS-gebieden in Reuselse Moeren.

Ook voor dit natuurgebied geldt dat een trendmatige ontwikkeling en worst-case ontwikkeling van de veehouderij ten opzichte van de huidige situatie + AMvB-Huisvesting + CBS correctie leidt tot een toename van de ammoniakbelasting. De stikstofdepositieberekening van het best-case alternatief laat zien dat, met toepassing van de beste staltechnieken en benutting van de planologische mogelijkheden conform de uitgangspunten van het worst-case voorkeursalternatief, de stikstofdepositie niet toeneemt op de Reuselse Moeren.

De toename op Wav- en EHS-gebieden en het natuurgebied de Reuselse Moeren ontstaat door het opvullen van de latente ruimte in de vergunningen en bedrijfsontwikkelingen nabij deze natuurgebieden. Bij de worst-case ontwikkeling zijn die effecten heviger omdat dat scenario uitgaat van meer bedrijfsontwikkeling.

Bij bovenstaande effectbepaling op de Wav- en EHS-gebieden en het natuurgebied de Reuselse Moeren is geen rekening gehouden met de grenzen die er zijn in het kader van de Natuurbeschermingswet: een toename van de ammoniakbelasting op Natura 2000-gebieden is niet vergunbaar. Dit leidt er toe dat ook een toename op de Wav-gebieden en overige natuurgebieden praktisch gezien niet kan optreden.

Indien het benutten van de planologische ontwikkelingsmogelijkheden gepaard gaat met de toepassing van staltechnieken met de meest vergaande ammoniakreductie (ook voor bestaande stallen), dan hoeft een dergelijke bedrijfsontwikkeling niet gepaard te gaan met een toename van de ammoniakbelasting op de Wav-gebieden en overige natuurgebieden.

Het voorkeursalternatief is op het criterium stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur als neutraal (0) en opzichte van de referentiesituatie. Het worst-case alternatief scoort voor dit criterium negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Effecten op soorten
In het bestemmingsplan buitengebied is uitbreiding binnen bestaand bouwblok of uitbreiding van het bouwblok van veehouderijen mogelijk.

Van de vermelde soorten in de gemeente Reusel-De Mierden ondervindt voornamelijk de Steenuil invloed door uitbreiding binnen het bestaand bouwblok of uitbreiding van het bouwblok van veehouderijen. Dit vanwege het verlies van habitat. Wanneer bebouwing gesloopt wordt dan is er mogelijk ook sprake van invloed op de Huiszwaluw, Huismus, Kerkuil en diverse soorten vleermuizen. Dit omdat er dan jaarrond beschermde nestplaatsen kunnen verdwijnen. Echter in dit MER is het uitgangspunt gehanteerd dat sloopwerkzaamheden geen onderdeel zijn van het voornemen. Een aandachtspunt is de eventuele aanwezigheid van de Heikikker en Poelkikker. Mogelijk zijn beide soorten aanwezig binnen de bestaande en toekomstige bouwblokken.

Geconcludeerd kan worden dat bij maximale invulling van het bestemmingsplan buitengebied het grootste effect kan ontstaan door uitbreiding binnen bestaand bouwblok of uitbreiding van het bouwblok. Dit omdat bij maximale invulling van de planologische mogelijkheden uit het betstemmingsplan buitengebied de kans op het verlies aan habitat voor de Steenuil het grootst is.

Het voorkeursalternatief is op het criterium effecten op soorten beoordeeld als licht negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie. In het worst-case voorkeursalternatief geldt voor dit criterium een nog zwaarder effect, hetgeen is beoordeeld als negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Criterium	Voorkeursalternatief	Worst-case voorkeursalternatief	Best-case voorkeursalternatief
Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998	0	-	+
Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur	0	-	n.v.t.
Soortenbescherming Flora- en faunawet	0/-	-	n.v.t.

Tabel 15: Totale effectscores natuur.

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen
Toepassing van emissiearme staltechnieken kan de emissie van ammoniak uit stallen beperken. Dit is ook opgenomen in het VKA (voor nieuwe stallen) en het best-case VKA (voor alle stallen). Een belangrijk deel van de ammoniakemissie is afkomstig van melkveebedrijven. De planologische ontwikkelingsmogelijkheden voor deze bedrijven zijn ruimer dan die voor intensieve veehouderijen. De technieken die beschikbaar zijn om emissies te reduceren zijn in mindere mate beschikbaar. Economisch zijn de vooruitzichten voor de melkveebedrijven beter dan die voor de intensieve veehouderij. Waarschijnlijk zal het aandeel van de melkveebedrijven in de totale emissie- en depositie van stikstof toenemen. De grondgebondenheid van deze sector is het belangrijkste argument om deze bedrijven extra planologische ruimte te geven. Tegelijkertijd vindt bij een deel van de melkveebedrijven een ontwikkeling plaats dat activiteiten meer gebouw gebonden worden. De gemeente kan extra toetsen aan de grondgebondenheid, bijvoorbeeld door een certificaat te eisen bij ontwikkeling van een bouwblok boven 1,5 hectare (vergelijkbaar met eisen voor de intensieve veehouderij). Bij een toetsing op grondgebondenheid stelt de beschikbare grond een limiet aan het aantal dieren en wordt op deze manier een ongewenste toename van de ammoniakemissie in deze sector beperkt.

Leemten in kennis en informatie
Er zijn geen leemten in kennis die de oordeel- en besluitvorming beïnvloeden.

6.7 GEUR

Methodiek
Op basis van het gemeentelijke vergunningenbestand is voor de alternatieven met een door ARCADIS ontwikkelde GIS-applicatie (gecombineerd met het programma V-stacks-gebied) berekend en in kaart gebracht welke achtergrondbelasting aan geur optreedt ten gevolge van de stalemissies in gemeente Reusel-De Mierden. Deze achtergrondbelasting geeft samen met onderstaande milieukwaliteitscriteria (Tabel 16) een beeld van het leefklimaat in het buitengebied van de gemeente.

De volgende criteria zijn gehanteerd:
- Ontwikkeling woon- en leefklimaat aan de hand van de geurbelasting binnen de bebouwde kom (achtergrondbelasting).
- Ontwikkeling woon- en leefklimaat aan de hand van de geurbelasting in het buitengebied (achtergrondbelasting).

Bij de beschrijving van de mogelijke ontwikkeling van de geurbelasting is de volgende indeling gebruikt:

Achtergrondbelasting (OU/m3)	Kans op geurhinder	Beoordeling leefklimaat
0 – 3	<5%	Zeer goed
3.1 – 7.4	5-10%	Goed
7.5 – 13.1	10-15%	Redelijk goed
13.2 – 20.0	15-20%	Matig
20.1 – 28.3	20-25%	Tamelijk slecht
28.4 – 38.5	25-30%	Slecht
38.6 – 50.7	30-35%	Zeer slecht
>50.7	>35%	Extreem slecht

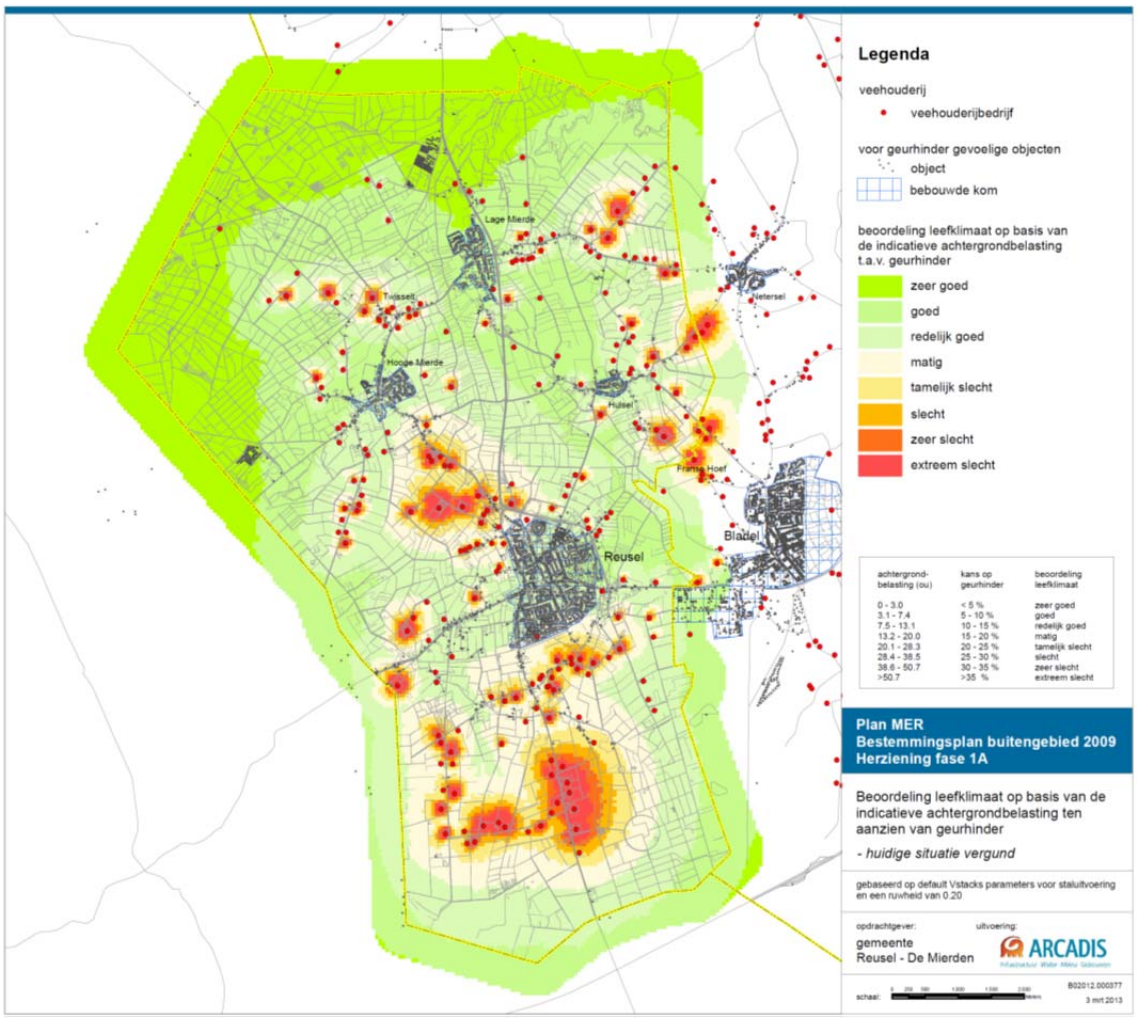
Tabel 16: Milieukwaliteit criteria voor geurhinder Bron: Infomil, Handreiking Wet geurhinder en Veehouderij, 2007, beoordeling achtergrondbelasting in de concentratiegebieden)

Voor het aspect geur wordt er gekeken naar de ontwikkelingen van de intensieve veehouderij. Deze levert namelijk een bijdrage aan geurhinder door middel van stalemissies. Voor melkveehouderijen is geen geuremissiefactor vastgesteld, hiervoor geldt een minimum afstand tussen het dichtstbij gelegen emissiepunt van de melkveehouderij en een geurgevoelig object. De melkveehouderij is daarom niet meegenomen in de berekening van de achtergrondbelasting.

Ontwikkeling achtergrondbelasting

De afbeeldingen in de bijlagen van het MER geven de achtergrondbelasting weer voor de huidig situaties, alternatieven op basis van de modelmatige uitgangspunten. Een beschrijving van de modelmatige uitgangspunten is opgenomen in hoofdstuk 5.

In Afbeelding 17 is de achtergrondbelasting van geur uit stallen van veehouderijen in en rondom Reusel-De Mierden weergegeven. Het betreft de cumulatieve geurbelasting op basis van de vergunningen. In de tabel die later in deze paragraaf is opgenomen, is ook de geurbelasting op basis van de referentiesituatie (vergund en rekening houdend met het Besluit Huisvesting en het verschil tussen opgave CBS en de vergunde dierplaatsen) opgenomen.

Afbeelding 17: Indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder in de huidige situatie. Deze kaart is op groter formaat (A3) opgenomen in de bijlagen van dit MER.

Afbeelding 17 en de andere geurbelastingskaarten (bijlage 3) geven een beeld van een mogelijke ontwikkeling van de achtergrondbelasting. Daarbij is het nodig om de achtergrondbelasting te relateren aan milieukwaliteitscriteria (zie hierboven) en het aantal geurgehinderden (de blootstelling aan de geurbelasting). In onderstaande tabellen (Tabel 17 en Tabel 18) zijn de resultaten weergegeven ten opzichte van de geurgevoelige objecten (zoals woningen in het buitengebied).

Binnen bebouwde kom	Huidige situatie vergund	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie)	Voorkeursalternatief	Worst-case voorkeursalternatief
Classificatie*						
Zeer goed	7	162	87	319	572	481
Goed	1473	2332	1809	2633	2738	2478
Redelijk goed	2686	2135	2517	1752	1425	1761
Matig	576	116	329	41	10	25
Tamelijk slecht	5	2	5	2	2	2
Totaal	4747	4747	4747	4747	4747	4747
Hinder-percentage**	11,3	10,0	10,7	9,5	8,9	9,4

Tabel 17: Achtergrondbelasting geur binnen de bebouwde kom naar classificatie woon- en leefmilieu voor de alternatieven (in absolute aantallen geurgehinderden).

* Niet alle classificaties zijn aanwezig en om die reden zijn deze dan ook niet meegenomen in deze tabel.

** Berekend door per klasse te vermenigvuldigen met de kans op geurhinder en te sommeren.

Hieruit blijkt dat bij een trendmatige ontwikkeling van de veehouderij er ten opzichte van de huidige vergunde situatie een afname van de geurbelasting in de bebouwde kom wordt verwacht.
Ook is er sprake van een afname van de geurbelasting in de bebouwde kom ten opzichte van de referentiesituatie (Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel). De extra afname die door het plan wordt veroorzaakt, door het planologisch borgen dat de tak intensieve veehouderij op een aantal locaties wordt beëindigd, zorgt voor dit positief effect. Bij een groei van de overblijvende intensieve veehouderijen volgens het worst-case scenario, wordt een deel van deze milieuwinst weer teniet gedaan.

Buiten bebouwde kom	Huidige situatie vergund	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie)	Voorkeursalternatief	Worst-case voorkeursalternatief
Classificatie						
Zeer goed	244	258	256	277	295	287
Goed	164	232	196	236	262	240
Redelijk goed	232	201	204	205	167	171
Matig	125	109	125	97	87	109
Tamelijk slecht	68	49	60	35	35	39
Slecht	21	9	14	8	12	12
Zeer slecht	6	6	7	6	5	5
Extreem slecht	5	1	3	1	2	2
Totaal	865	865	865	865	865	865
Hinder-percentage*	11,3	10,1	10,7	9,6	8,9	9,5

Tabel 18: Achtergrondbelasting geur buiten de bebouwde kom naar classificatie woon- en leefmilieu voor de alternatieven (in absolute aantallen geurgehinderden).

* Berekend door per klasse te vermenigvuldigen met de kans op geurhinder en te sommeren.

Hieruit blijkt dat bij een trendmatige ontwikkeling van de veehouderij er ten opzichte van de huidige vergunde situatie een afname van de geurbelasting buiten de bebouwde kom wordt verwacht. Ook is er sprake van een afname van de geurbelasting in de bebouwde kom ten opzichte van de referentiesituatie (Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel).

Het voorkeursalternatief zorgt voor een verbetering van het woon- en leefmilieu ten opzichte van de referentiesituatie (Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel) omdat voor een deel van de locaties die in het bestemmingsplan 2009 zijn aangeduid als intensieve veehouderij, een regeling is opgenomen die ervoor zorgt dat de tak intensieve veehouderij wordt beëindigd voor 2020. Bij een groei van de overblijvende intensieve veehouderijen volgens het worst-case scenario, wordt een deel van deze milieuwinst weer teniet gedaan.

In de effectbepaling is geen rekening gehouden met een toets op de achtergrondbelasting bij ruimtelijke procedures. In de planregels van het ontwerp bestemmingsplan is wel een voorwaarde opgenomen voor het voldoen aan de gemeentelijke geurnormen. Indien een dergelijke toets niet alleen beperkt blijft tot een toets op de voorgrondnormen maar ook op normen ten aanzien van de maximale achtergrondbelasting, zal de ontwikkeling van de geurhinder positiever zijn dan in voorgaande effectberekeningen zijn weergegeven.

Het voorkeursalternatief is op het criterium leefklimaat binnen en buiten de bebouwde kom beoordeeld als positief (+) ten opzichte van de referentiesituatie. Het worst-case alternatief scoort voor dit criterium neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie.

Criterium	Voorkeursalternatief	Worst-case voorkeursalternatief
Leefklimaat binnen de bebouwde kom	+	0
Leefklimaat buiten de bebouwde kom	+	0

Tabel 19: Totale effectscores geur.

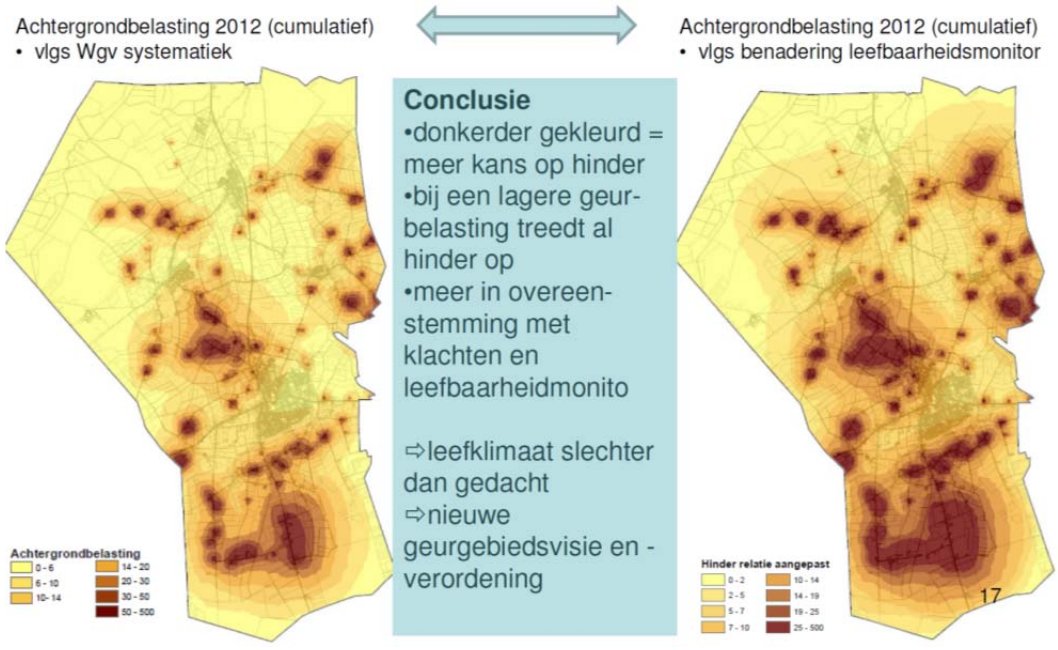
Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

De gemeente maakt al gebruik van haar bevoegdheid om eigen normen te stellen in het kader van de Wgv. Bij het opstellen van een nieuwe geurgebiedsvisie wordt, conform de geformuleerde uitgangspunten in de gemeentelijke integrale visie plattelandsontwikkeling gezocht naar normen die een standstil van de geurbelasting (cumulatief) bewerkstelligen. Omdat daarmee geen substantiële vermindering van de bestaande geurbelasting wordt bereikt, worden in de concept gebiedsvisie tevens voorstellen voor aanvullend geurbeleid aangedragen, zoals het opnemen van aanvullende regels in het voorliggende bestemmingsplan.

Leemten in kennis en informatie

De gemeente heeft de afgelopen jaren klachten ontvangen over geurhinder en (intensieve) veehouderij. Uit het rapport "Geurhinder doorveehouderijen in Reusel-de Mierden 2008-2010, analyse naar aanleiding van geurklachten" (SRE Milieudienst, 8 juli 2011) blijkt er geen eenduidige verklaring voor de geurklachten te zijn. In het rapport worden een aantal mogelijke verklaringen aangedragen, zoals het gebruik van brijvoer, piekbelastingen en een andere geurhinderrelatie dan op grond van handreiking bij de Wgv aan de orde is (meer hinderbeleving dan verondersteld op basis van de classificatie van de achtergrondbelasting volgens de methodiek uit de Wet geurhinder en veehouderij (zoals ook in dit MER toegepast)) wordt voorspeld. De beleefde geurhinder (klachten en de resultaten van de volwassenmonitor 2009 van de GGD) is hoger dan de "voorspelde" geurhinder. In Afbeelding 18 (bron: SRE, presentatie in het kader van de actualisatie van de geurverordening, raadscommissie 4 februari 2013) is het verschil tussen berekende en beleefde geurhinder geïllustreerd.

Afbeelding 18: Achtergrondbelasting 2012 volgens Wgv systematiek en volgens benadering leefbaarheidsmonitor.

6.8 FIJN STOF

Methodiek

Voor emissies van fijn stof zijn onderscheidend het type bedrijf en de verkeersbewegingen die daarbij een rol spelen.

Daarom is luchtkwaliteit beoordeeld op de volgende criteria:

- Bedrijfsvoering: fijn stof (PM_{10}).
- Verkeer: fijn stof (PM_{10}).

Voor wat betreft de invloed op fijn stof is de veehouderij relevant. In de alternatieven kan er een toename ontstaan aan (vracht)verkeer. Daarnaast kan een concentratie aan veehouderijen de concentratie aan fijn stof verhogen. In de achtergrondconcentraties zijn de bijdrages van de bestaande veehouderijen al inbegrepen. Nieuwe overschrijdingen van de wettelijke normen in de toekomst kunnen bij een adequate vergunningverlening in principe niet plaatsvinden, tenzij de normen worden bijgesteld op basis van nieuwe inzichten bijvoorbeeld de dosis-effectrelatie.

Referentiesituatie

In paragraaf 4.1.3 is ingegaan op de fijn stof situatie in de gemeente Reusel-De Mierden. Er kan gesteld worden dat in de gemeente de normen voor fijn stof niet worden overschreden, althans op globaal niveau. Wel is er sprake van een hogere achtergrondconcentratie. In Afbeelding 11 in paragraaf 4.1.3 is op basis van het vergunningenbestand (BVB, februari 2013) de cumulatieve bijdrage weergegeven van de bestaande veehouderijbedrijven aan de jaargemiddelde concentratie fijn stof PM_{10}. Hieruit blijkt dat er vooral ten noorden en ten zuiden van de kern Reusel sprake is van een hogere bijdrage van de fijn stof belasting door veehouderijen.

Kijkend naar de wettelijke normen t.a.v. de maximale concentratie en het maximaal aantal overschrijdingsdagen (zie paragraaf 4.1.3) kan gesteld worden dat fijn stof voor veehouderijen in de gemeente Reusel-De Mierden geen bepalend of zeer beperkend criterium is voor wat betreft de milieuruimte veehouderijen. Maar lokaal zijn de concentraties hoger en kunnen er knelpunten zijn of ontstaan door een relatief hoge concentratie. Vooral bij een groei van pluimveebedrijven of een omschakeling naar pluimveebedrijven.

Effecten en effectbeoordeling

Bedrijfsvoering

In het bestemmingsplan buitengebied is uitbreiding van veehouderijen voorzien. Intensieve veehouderijen, voornamelijk pluimveebedrijven, hebben in vergelijking met een melkrundveebedrijf grote fijn stof-emissies (de fijn stof emissie van één kip is van dezelfde orde van grootte als die van een melkkoe, maar kippen worden in veel grotere aantallen gehouden). Bij maximale invulling van het bestemmingsplan buitengebied is de uitbreiding van veehouderijen groter dan bij trendmatige invulling van het bestemmingsplan buitengebied. Naast de uitbreiding van veehouderijen verslechtert de fijn stof-emissie ten opzichte van de referentiesituatie ook door de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen.

Gezien fijn stof ook in de vergunde situatie geen problemen veroorzaakt wordt het voorkeursalternatief op het criterium bedrijfsvoering (fijn stof) vanwege de uitbreiding van veehouderijen (voornamelijk vanwege de intensieve veehouderij) beoordeeld als licht negatief (0/-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Uitbreiding van de fijn stof emissies en concentraties is lokaal mogelijk door uitbreiding van pluimveebedrijven of het omschakelen naar andere stalsystemen (vanwege eisen t.a.v. dierwelzijn) van pluimveebedrijven. Een zeer grote groei van de pluimveesector wordt in het kader van de trendmatige ontwikkeling niet verwacht.

Het worst-case voorkeursalternatief is voor dit criterium beoordeeld als negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie. Een verdere groei van de bestaande pluimveebedrijven of omschakeling naar pluimveebedrijven (bijvoorbeeld van varkens naar pluimvee) is niet uitgesloten. Een daarmee gepaard gaande toename van de fijn stof emissies en concentraties is wettelijk niet uitgesloten: de wettelijke grenswaarden zijn hoger en een uitbreiding binnen de NIBM-drempel (zie paragraaf 4.1.3) is mogelijk, zelfs bij een overschrijding van de grenswaarden.

Verkeer

Het bestemmingsplan buitengebied zorgt vanwege de uitbreiding binnen bestaand bouwblok of uitbreiding van het bouwblok voor een toename aan transportbewegingen in het buitengebied. Een toename aan transportbewegingen veroorzaakt ook een toename aan fijn stof emissies. De toename aan transportbewegingen en daarmee fijn stof emissies is bij maximale invulling van het bestemmingsplan buitengebied groter dan bij trendmatige invulling van het bestemmingsplan buitengebied. Dit omdat bij maximale invulling van het bestemmingsplan buitengebied de planologische mogelijkheden uit het betstemmingsplan buitengebied volledig worden ingevuld.

Het voorkeursalternatief en het worst-case voorkeursalternatief zijn op het criterium verkeer (fijn stof) beoordeeld als licht negatief (0/-) en negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Criterium	Voorkeursalternatief	Worst-case voorkeursalternatief
Bedrijfsvoering: fijn stof (PM_{10})	0/-	-
Verkeer: fijn stof (PM_{10})	0/-	-

Tabel 20: Totale effectscores fijn stof.

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Voor beperking van fijn stof emissies uit de veehouderij bestaan desgewenst de volgende mogelijkheden:

- Aanpak van de bron: voermaatregelen (gebruik coating tegen stofverspreiding) & huisvesting (strooisel, mest afdekken).
- Aanpak luchtkwaliteit in de stal: vernevelen (olie/water), elektrostatisch filter.
  Aanpak luchtkwaliteit bij de uitlaat: (combi-)wasser, watergordijn, filters, groensingels. Bij toepassing van een chemische of biologische luchtwasser kan de emissie van fijn stof met circa 60% worden gereduceerd. Bij toepassing van de gecombineerde luchtwasser bedraagt de reductie circa 80%.
- Het opnemen van een toets t.a.v. de maximale fijn stofbelasting (eigen bijdrage en cumulatieve bijdrage) in het bestemmingsplan, vergelijkbaar met een toets voor het aspect geur. De gemeente kan ook bij een lagere achtergrondconcentratie dan de wettelijke grenswaarden eisen of voorwaarden stellen. In het kader van een ruimtelijke procedure heeft de gemeente dus meer beleidsvrijheid.

Leemten in kennis en informatie
De effectscores zijn bepaald op basis van expertbeoordeling. De modelberekeningen (cumulatieve concentratie fijn stof door veehouderijen (zie Afbeelding 11)) zijn uitgevoerd op basis van standaard stalparameters. De uitvoering van stallen zoals de exacte ligging van emissiepunten en de wijze van de uitstroom van lucht uit de stallen, bepalen in sterke mate lokale concentraties. Net als de aanwezigheid van andere lokale bronnen, die onvoldoende zichtbaar zijn in de landelijke gegevens met betrekking tot de achtergrondbelasting. In het kader van dit onderzoek zijn onvoldoende gegevens beschikbaar om een betere prognose te maken. Het voldoen aan de grenswaarde van een uitbreiding wordt nader getoetst in het kader van de daarvoor benodigde vergunningaanvraag. Er zijn geen leemten die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming.

6.9 LANDSCHAP, CULTUURHISTORIE EN ARCHEOLOGIE

In de volgende drie subparagrafen worden het landschap, de cultuurhistorie en de archeologie beoordeeld. Gezien het hoge abstractieniveau van dit MER wordt ook de referentiesituatie in hoofdlijnen beschreven.

De veehouderij kan invloed hebben op de landschappelijke en cultuurhistorische patronen, objecten en elementen. De invloed van de veehouderij ontstaat met name door verstening/bouwmassa.
Daarnaast worden de archeologische waarden door de veehouderij mogelijk beïnvloed door het aanleggen van onder andere funderingen, mestkelders en verhardingen.

6.9.1 LANDSCHAP

Methodiek
Het volgende criterium wordt gehanteerd:
- Beïnvloeding landschappelijke patronen, objecten en elementen.

Referentiesituatie
Binnen het buitengebied van de gemeente zijn navolgende landschapstypen te onderscheiden (bron: Biodiversiteit actieplan gemeente Reusel – De Mierden, Grontmij).

Bestaand bos- en natuurgebied
De voornaamste bos- en natuurgebieden in Reusel- de Mierden zijn de Mispeleindsche heide (Flaesven) Turnhoutse heide (Zwartven), Belevengebied, Grote- en kleine Cirkel, Torenbroek en de Reuselse Moeren. De bossen bestaan grotendeels uit naaldbossen die zijn aangeplant voor de houtproductie. Deze functie heeft echter grotendeels plaats gemaakt voor een natuur en recreatiefunctie. De bosgebieden in de gemeente Reusel-De Mierden worden op een aantal locaties afgewisseld door heidevelden. In de gemeente Reusel-De Mierden is één van de laatste gebieden van Brabant met levend hoogveen te vinden, de Reuselse Moeren. Dit gebied herbergt tal van zeer zeldzame plant- en dierensoorten zoals de Gladde slang, Hoogveenglanslibel en veenmossen.

Beekdal
De gemeente heeft op haar grondgebied een aantal waterlopen: de Belevense Loop, de Reusel, Raamsloop en Rouwenbogtloop. Deze beken en waterlopen zijn gekanaliseerd zodat van de oude meanderende beeklopen niet veel meer terug te vinden is in het huidige landschap. De beekdalen liggen momenteel vrijwel volledig in het agrarisch gebied. Beekdalen kennen vanwege de grote variëteit aan omringende landschappen en biotopen een hoge biodiversiteit. In de gemeente Reusel-De Mierden worden de komende jaren veel maatregelen genomen om met name de Reusel, de Raamsloop en de Rouwenbogtloop zo veel mogelijk in haar natuurlijke staat te herstellen of een meer natuurlijk uiterlijk te geven.

Oude zandontginningen
Dit betreft de kleinschalige cultuurlandschappen op de overgang van het beekdal naar de hogere zandgronden, die van oorsprong rond de dorpen en gehuchtjes zijn gelegen. Hier liggen de bolle akkers, de zogenaamde essen. Kleinschalige cultuurlandschappen worden getypeerd door de talrijke houtwallen, houtsingels, slootjes, poelen en bosjes. Door de grote verscheidenheid in biotopen en landschapselementen is de biodiversiteit van kleinschalige cultuurlandschappen (vrij) hoog, er leven veel planten en dieren. Tegenwoordig is het kleinschalige cultuurlandschap op veel plaatsen verdwenen of sterk gedegradeerd, als gevolg van de grootschalige ruilverkaveling in de jaren zeventig.

Open en halfopen jonge zandontginning
Typerend voor de zandgronden is dat ze over het algemeen zeer voedselarm zijn. Van nature vind je op de hogere zandgronden loofbossen met Zomereik en Berk, afgewisseld met heide en stuifzanden. Kenmerkend zijn ook de vennen. De droge zandgronden waren van nature niet geschikt als landbouwgrond. De loofbossen zijn gekapt voor het hout. Langzaam veranderde het loofbos in uitgestrekte heidevelden. De heideplaggen en mest van het vee vormde de basis voor de akkerbouw. Door de introductie van de kunstmest verviel de economische waarde van de heidevelden. Veel heidevelden zijn met behulp van kunstmest en machines omgezet in grootschalige landbouwgebieden. De biodiversiteit van de jonge zandontginningen is vaak vrij laag, met name in de grootschalige gebieden. De jonge zandontginningen zijn in feite een “uitgeklede” versie van het kleinschalige cultuurlandschap. De karakteristieke soorten van het kleinschalige cultuurlandschap kunnen vrijwel allemaal in dit landschap worden aangetroffen indien landschapselementen worden aangebracht.

Effecten en effectbeoordeling
In het bestemmingsplan buitengebied is uitbreiding binnen bestaand bouwblok of uitbreiding van het bouwblok van veehouderijen onder voorwaarden mogelijk. Met name uitbreidingen van veehouderijen binnen de oude zandontginningen en open en halfopen jonge zandontginningen kan vanwege verstening/bouwmassa van invloed zijn op de landschappelijke patronen/objecten en elementen. Zo kan door uitbreidingen van veehouderijen het kleinschalige cultuurlandschap van de oude zandontginningen of het open en half open karakter van de jonge zandontginningen worden aangetast.

Bij maximale invulling van het bestemmingsplan buitengebied en daarmee ook zeker bij trendmatige invulling van het bestemmingsplan buitengebied is de invloed door verstening/bouwmassa naar verwachting beperkt omdat uitbreiding alleen mogelijk is onder voorwaarden zoals een voldoende/ zorgvuldige/ gedegen landschappelijke inpassing.

De mogelijkheden voor de veehouderij zoals opgenomen in het bestemmingsplan buitengebied hebben dan ook naar verwachting geen of slechts beperkte invloed op de landschappelijke patronen/objecten en elementen. Het voorkeursalternatief en het worst-case voorkeursalternatief zijn op het criterium beïnvloeding landschappelijke patronen/objecten en elementen respectievelijk beoordeeld als neutraal (0) en licht negatief (0/-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Criterium	Voorkeursalternatief	Worst-case voorkeursalternatief
Beïnvloeding van specifieke landschappelijke patronen/objecten en elementen.	0	0/-

Tabel 21: Totale effectscores landschap.

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen
De gemeente stelt in het bestemmingsplan buitengebied voorwaarden aan de ontwikkeling, maar het is vervolgens nog niet concreet gemaakt waaraan de gemeente deze voorwaarde toetst.
Een beeldkwaliteitsplan of voorbeelden van een goede landschappelijke inpassing kan daarbij behulpzaam zijn.

Leemten in kennis en informatie
Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming.

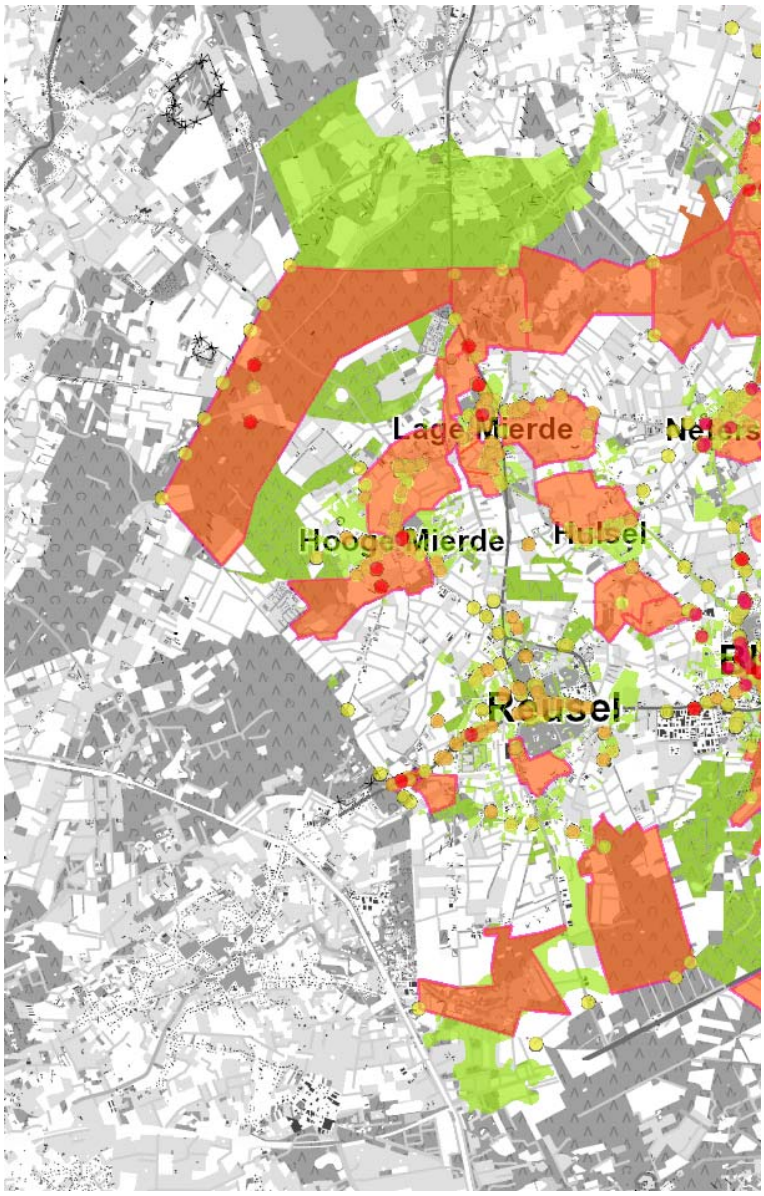
6.9.2 CULTUURHISTORIE, ARCHEOLOGIE EN AARDKUNDE

Methodiek
Het volgende criterium wordt gehanteerd:
- Beïnvloeding van cultuurhistorische patronen, objecten en elementen.
- Beïnvloeding van de archeologische waarden.
- Beïnvloeding van de aardkundige waarden.

Referentiesituatie
Cultuurhistorie
De gemeente Reusel-De Mierden telt 22 inschrijvingen in het rijksmonumentenregister, waaronder 6 archeologische monumenten. In de cultuurhistorische waardenkaart (Afbeelding 19) vallen de rijksmonumenten –vanzelfsprekend- onder categorie 1.

Toelichting op de verschillende categorieën met voorschriften:
1. Categorie 1 (Rood): Beschermde cultuurhistorische monumenten. Cultuurhistorische objecten of gebieden die vanuit nationaal of gemeentelijk oogpunt behouden dienen te blijven en daarom als monument beschermd zijn ingevolge de Monumentenwet 1988 (voor Rijksmonumenten) of de gemeentelijke Erfgoedverordening. De wettelijke bescherming verbiedt hier de meeste verstorende activiteiten, tenzij de Minister van OC&W of het College van B&W van de gemeente hiervoor vooraf vergunning verleent.
2. Categorie 2 (Oranje): Object of gebied met een zeer hoge cultuurhistorische waarde. Op basis van de bekende historische gegevens en/of de landschappelijke ligging zoals aangeduid op de gemeentelijke erfgoedkaart, kunnen deze objecten of gebieden gezien worden als belangrijke elementen van de regionale identiteit. Deze cultuurhistorische waarden verdienen het om behouden te worden, maar vooral ook om als inspiratiebron te worden gebruikt bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.
   De aanwezige cultuurhistorische waarden mogen in principe niet worden verstoord of vernietigd. Nieuwe ontwikkelingen moeten zo mogelijk de cultuurhistorische waarden versterken. Bij gebouwen geldt dat onderhoud en versterken voor vernieuwen en ontwikkelen gaat en dat vernieuwen en ontwikkelen geschiedt vanuit en met respect voor de cultuurhistorische waarden.

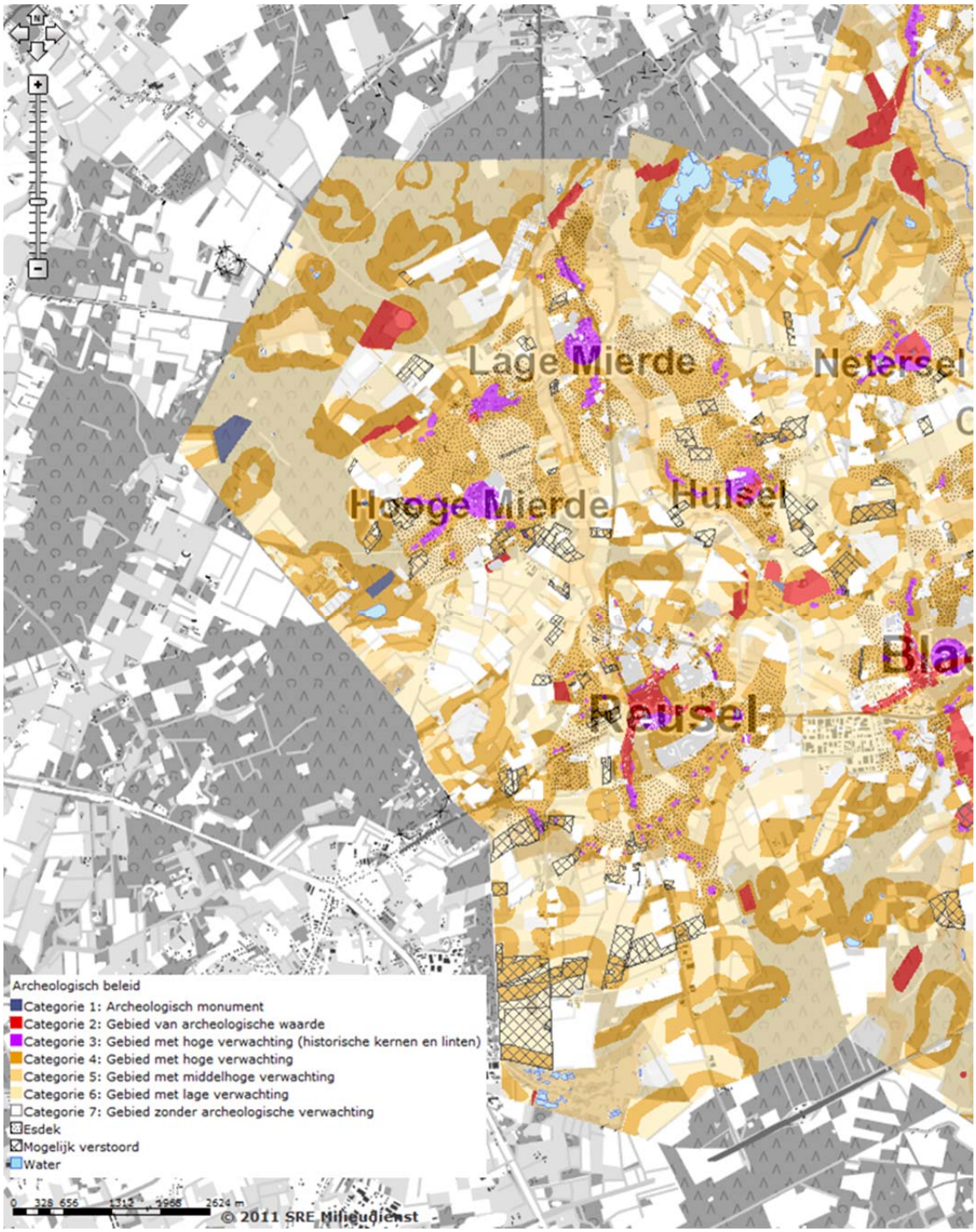
3. Categorie 3 (Groen): Object of gebied met een hoge cultuurhistorische waarde. Op basis van de bekende historische gegevens en/of de landschappelijke ligging zoals aangeduid op de gemeentelijke erfgoedkaart, kunnen deze objecten of gebieden gezien worden als belangrijke elementen van de lokale identiteit. Deze cultuurhistorische waarden verdienen het om behouden te worden, maar vooral ook om als inspiratiebron te worden gebruikt bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

Afbeelding 19: Cultuurhistorische waardenkaart.

Archeologie

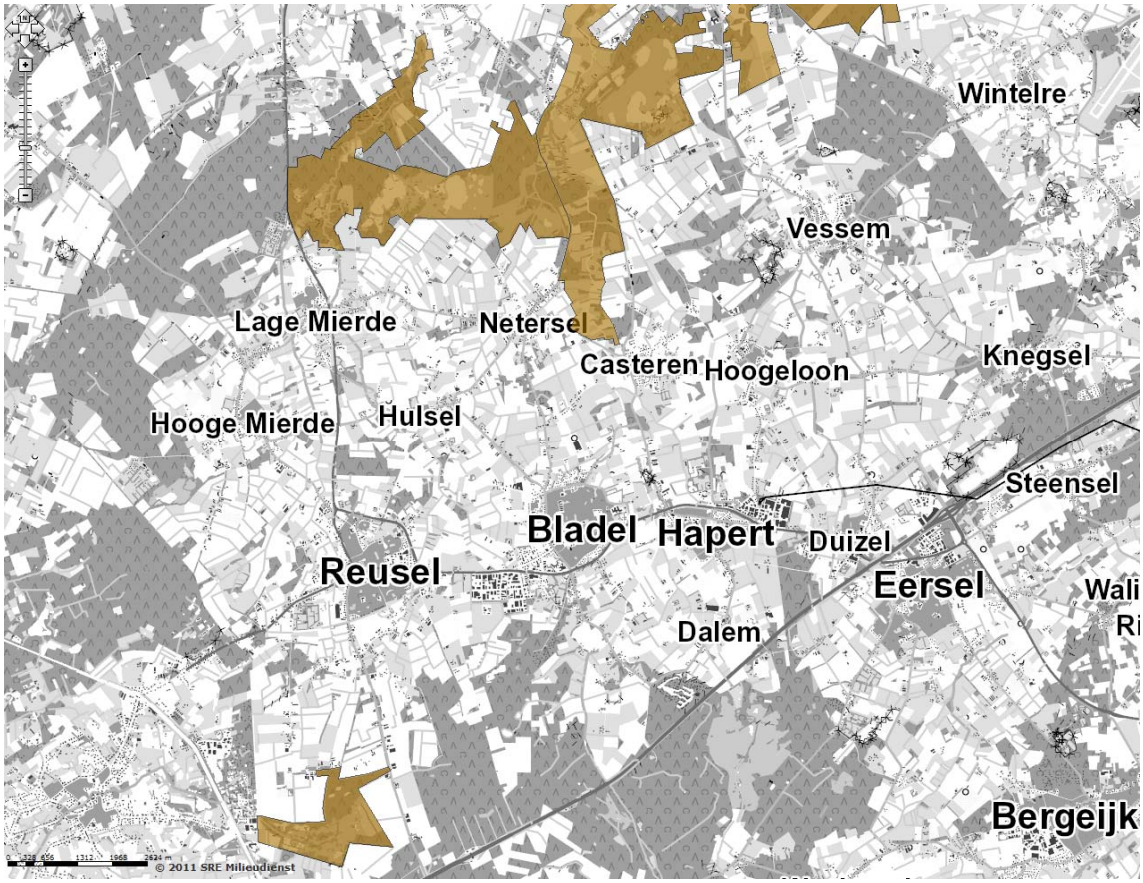
Zoals hierboven al werd vermeld, telt de gemeente Reusel-De Mierden 6 archeologische rijksmonumenten. In de archeologische waarden en verwachtingenkaart (Afbeelding 20) vallen deze rijksmonumenten – vanzelfsprekend- onder categorie 1.

Afbeelding 20: Archeologische waarden- en verwachtingenkaart

Aardkunde

De provincie Noord-Brabant heeft 42 waardevolle aardkundige gebieden opgenomen in de Structuurvisie ruimtelijke ordening en in de Verordening ruimte. Twee van deze gebieden liggen (gedeeltelijk) in de gemeente Reusel-De Mierden en ook binnen het plangebied.

Afbeelding 21: Aardkundige waardevolle gebieden.

De Reusel en de Mispeleindsche Heide

Dit gebied omvat de beekdalen van de Reusel en De Stroom, de bijhorende beekdalglooiingen en het aangrenzende licht golvend dekzandlandschap, waar dekzandruggen, lage landduinen, en -op de Mispeleindsche Heide- ook enkele grote en talrijke kleinere vennen voorkomen. In de beekdalen komt historische beemdenperceling en broekbos voor. Het productiebos in het westen van het gebied maakt deel uit van Landgoed De Utrecht.

Potentiële bedreigingen voor het gebied zijn:

- verdroging die tot herverstuiving van de dek- en stuifzanden op de hoogste en droogste delen van het landschap zou kunnen leiden (in de heide- en landduingebieden);
- vergravingen en uitgravingen ten behoeve van natuurbeheer en -ontwikkeling kunnen het bodemarchief en het natuurlijke microreliëf aantasten.

Reuselse Moeren

Dit gebied bestaat uit een zuidelijk gelegen moerassige laagte omgeven door licht golvend dekzandlandschap, met in het noorden van het gebied een kleine zone met lage landduinen. In de zuidelijke moerassige laagte vindt actieve hoogveenvorming plaats. Ze sluit in het westen en noordoosten aan op een dalvormige venige laagte waarin de gegraven 'Vaartloop' ligt. In het gebied komen veenontginningsstructuren en naaldbossen voor, beide uit de periode 1910-1940. In het zuiden komen enkele lijnvormige veenontginningsstructuren (kaden, paden) voor.

Potentiële bedreigingen voor het gebied zijn:

- verdroging en eventueel daaraan gekoppelde maaivelddaling door veenoxidatie .

Effecten en effectbeoordeling

Cultuurhistorie, archeologie en aardkunde

In het bestemmingsplan buitengebied is uitbreiding binnen bestaand bouwblok of uitbreiding van het bouwblok van veehouderijen onder voorwaarden mogelijk. Met name uitbreidingen van het bouwblok van veehouderijen kunnen van invloed zijn op de historisch landschappelijke patronen, elementen of objecten. Een aantal veehouderijen is namelijk gelegen in gebieden met hoge of zeer hoge cultuurhistorische waarden. Voor uitbreiding van intensieve veehouderijen is in het bestemmingsplan buitengebied overigens als voorwaarde opgenomen dat het moet gaan om een duurzame locatie. Een duurzame locatie is een bestaand agrarisch bouwblok met een zodanige ligging dat de beoogde uitbreiding van intensieve veehouderijbebouwing zowel vanuit milieuoogpunt, in het bijzonder wat betreft ammoniak, geur, fijn stof en gezondheid van mensen, als vanuit ruimtelijk oogpunt, in bijzonder wat betreft natuur, landschap en cultuurhistorie aanvaardbaar is.

Ook kunnen uitbreidingen van het bouwblok van veehouderijen van invloed zijn op archeologische waarden omdat een aantal veehouderijen is gelegen in gebieden met een middelhoge en hoge verwachtingswaarde. Er zijn geen veehouderijen gelegen in aardkundig waardevolle gebieden.

Indien het niet (volledig) mogelijk is om binnen het bestemmingsplan de landschappelijke inpassing op te nemen is maatwerk mogelijk met schriftelijke instemming van het college van burgermeesters en wethouders onder andere in de vorm van: fysieke inrichtingsmaatregelen gericht op behoud of herstel van cultuurhistorie en archeologie.

De mogelijkheden voor de veehouderij zoals opgenomen in het bestemmingsplan buitengebied zijn dan ook van invloed op de historische landschappelijke patronen, elementen of objecten en archeologische waarden in het buitengebied. Het voorkeursalternatief en het worst-case voorkeursalternatief zijn op het criterium historische landschappelijke patronen, elementen of objecten en elementen beoordeeld als licht negatief (0/-) respectievelijk negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie. Het voorkeursalternatief scoort op het criterium invloed op archeologische waarden en aardkundige waarden licht negatief (0/-) en het worst-case alternatief scoort negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Het voorkeursalternatief en het worst-case voorkeursalternatief scoren neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie voor het aspect aardkundige waarden, omdat er geen veehouderijen gelegen zijn in de aardkundig waardevolle gebieden.

Criterium	Voorkeursalternatief	Worst-case voorkeursalternatief
Beïnvloeding van (de context van) historisch landschappelijke patronen, elementen of objecten.	0/-	-
Beïnvloeding van de archeologische waarden.	0/-	-
Beïnvloeding van de aardkundige waarden.	0	0

Tabel 22: Totale effectscores cultuurhistorie en archeologie.

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Met het opnemen van aanvullende regels voor bescherming van cultuurhistorische en archeologische waarden in het bestemmingsplan buitengebied zullen de effecten naar verwachting beperkt blijven.

Leemten in kennis en informatie
Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming.

6.10 GELUID

Methodiek
De geluidbelasting in het buitengebied wordt voornamelijk bepaald door de agrarische bedrijven, bestemmings- en doorgaand verkeer. De geluidbelasting van de agrarische bedrijven (vooral ventilatoren bij intensieve veehouderijen, laden en lossen) wordt gereguleerd via de vergunningverlening. Hierdoor wordt voorkomen dat op gevoelige objecten en terreinen (zoals woningen in het buitengebied) geluidhinder boven de gestelde (voorkeurs-) grenswaarde komt.

Op basis van algemeen beschikbare gegevens is globaal ingeschat of en waar (indicatief) de veehouderij van invloed kunnen zijn op de geluidgevoelige functies: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden. Ook kan er overlast worden ervaren in andere gebieden, zoals bos- en natuurgebieden, hoewel deze niet wettelijk zijn beschermd.

Volgens het *VNG-handboek Bedrijven en Milieuzonering (2009)* bedraagt voor het thema geluid de aan te houden afstand minimaal 50 meter tussen een inrichting en een gevoelige functie (zoals wonen). Is de afstand groter, dan wordt de kans op directe geluidhinder (uit ventilatoren en dergelijke) snel kleiner. Wel kan er sprake zijn van indirecte hinder (geluidhinder door extra verkeersbewegingen).

De ligging van de locaties waar er sprake is van veehouderij ten opzichte van de bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen en woningen is in belangrijke mate bepalend voor eventuele geluidhinder. Op basis van algemeen beschikbare gegevens is globaal ingeschat of een toename aan veehouderij invloed kan hebben op de geluidgevoelige functies.

Het volgende criterium wordt voor geluid gehanteerd:
- Verandering geluidsemissie bij geluidgevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden en overige bos- en natuurgebieden.

Referentiesituatie
Naar verhouding is het aantal mensen dat ernstige geluidshinder ervaart in Reusel-De Mierden beperkt (15%). De belangrijkste bronnen voor geluidshinder in Reusel-De Mierden zijn wegverkeer (6%), buren (3%) en vliegtuigen (2%).[9]

Bebouwde kom
De bebouwde kom bestaat uit de kernen Reusel, Hooge Mierde, Lage Mierde en Hulsel. Reusel is de grootste kern en ligt in de directe omgeving van de provinciale weg N284, Eersel - Arendonk. Lage Mierde ligt aan de provinciale weg N269, Reusel – Hilvarenbeek. Hulsel en Hooge Mierde liggen tussen Reusel en Lage Mierde aan weerszijden (respectievelijk oostelijk en westelijk) van de provinciale weg N269 op ongeveer 1,5 km. Door de kernen lopen ook nog enkele relatief drukke, doorgaande wegen.

In de kernen is sprake van gemengde activiteiten; een combinatie van wonen en lichte bedrijfsactiviteiten. In het centrumgebied van Reusel is daarbij ook nog sprake van een concentratie van horeca-inrichtingen.

[9] GGD Brabant Zuidoost,' Op weg naar een gezonder Reusel-De Mierden Regionale Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2011.'

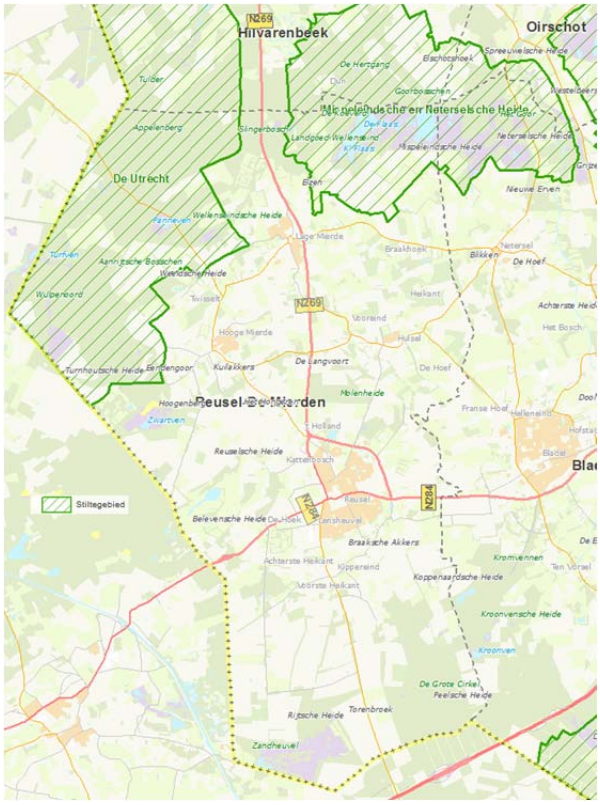
Geluidgevoelige gebouwen en terreinen
In de kernen, liggen enkele geluidgevoelige gebouwen zoals, scholen en zorginstellingen (bron: Google en Google Maps). In de huidige situatie zijn geen problemen bekend ten aanzien van geluidbelasting.

Woningen
Burgerwoningen zijn voornamelijk gelegen in de kernen. In solitaire woningen in het buitengebied kan sprake zijn van geluidhinder als gevolg van de bedrijfsvoering van de veehouderij.

Volgens het VNG-handboek Bedrijven en Milieuzonering (2009) bedraagt voor het thema *geluid*, de aan te houden afstand minimaal 50 meter tussen een inrichting en een gevoelige functie (wonen). Deze afstand is kleiner dan de vaste afstand die geldt voor geurhinder voor objecten in de bebouwde kom en zij is gelijk aan de afstand voor het buitengebied (voor bedrijven zonder geuremissiefactor, zoals melkveehouderijen). Voor (grotere) intensieve veehouderijen kan een grotere afstand vanwege geluid nodig zijn, maar zal ook een grotere afstand vanwege geur gelden. De milieugebruiksruimte voor geluid -in verband met aanwezigheid van woningen- is voor deze bedrijven niet onderscheidend c.q. niet méér beperkend dan de milieugebruiksruimte vanwege geur.

Stiltegebieden overige bos- en natuurgebieden
Stiltegebieden zijn milieubeschermingsgebieden waarin het aspect stilte bijzondere bescherming nodig heeft, aangezien het anders verloren dreigt te gaan. De provincie Noord-Brabant heeft verschillende stiltegebieden aangewezen via de provinciale Milieuverordening. In de provinciale Milieuverordening zijn binnen het plangebied twee stiltegebieden aanwezig (Afbeelding 22):

- Natuurgebied de Mispeleindsche en Neterselse heide.
- Landgoed De Utrecht;

Afbeelding 22:Stiltegebieden

Een aantal agrarische bedrijven is gelegen in of op zeer kleine afstand van deze stiltegebieden. Dit geldt ook voor de overige bos- en natuurgebieden (zie paragraaf 6.6 voor de situering).

Effecten en effectbeoordeling
In het bestemmingsplan buitengebied is uitbreiding binnen bestaand bouwblok of uitbreiding van het bouwblok van veehouderijen onder voorwaarden mogelijk. In de gebieden waar uitbreiding binnen bestaand bouwblok of uitbreiding van het bouwblok plaatsvindt wordt de kans op een lokale toename van de geluidbelasting vanwege stationaire bronnen (de ventilatoren die worden toegepast in de intensieve veehouderij) en geluidbelasting door verkeer (zoals vrachtauto's) op woningen en geluidgevoelige gebouwen en terreinen vergroot. Bij de grondgebonden melkveehouderij wordt de kans op een lokale toename aan geluidbelasting door ventilatoren als niet aanwezig verondersteld, omdat dergelijke stallen op natuurlijke wijze geventileerd worden.

De verwevingsgebieden, gebieden waar er voor bestaande intensieve veehouderijen in principe mogelijkheden zijn voor uitbreiding binnen bestaand bouwblok of uitbreiding van het bouwblok, zijn voor een deel gelegen op enigen afstand van de stiltegebieden en overige bos- en natuurgebieden. In die delen van het verwevingsgebieden liggen er ook bestaande intensieve veehouderijen. Bij ontwikkeling van die bedrijven kan de geluidsbelasting in deze stiltegebieden toenemen. De te verwachten geluidsbelasting is bij maximale invulling van het bestemmingsplan buitengebied groter dan bij trendmatige invulling van het bestemmingsplan buitengebied. Dit omdat bij maximale invulling van het bestemmingsplan buitengebied de planologische mogelijkheden uit het betstemmingsplan buitengebied volledig worden ingevuld.

Het voorkeursalternatief is op het criterium invloed van geluidhinder beoordeeld als licht negatief (0/-) ten opzichte van de referentiesituatie. Het worst-case voorkeursalternatief is voor dit criterium beoordeeld als negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Criterium	Voorkeursalternatief	Worst-case voorkeursalternatief
Invloed op geluidhinder	0/-	-

Tabel 23: Totale effectscores cultuurhistorie en archeologie.

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen
Directe geluidhinder kan worden beperkt door extra emissiebeperkende maatregelen (bijvoorbeeld laden en lossen inpandig of tijdsgebonden) via de vergunningverlening te eisen. Indirecte geluidhinder (wegverkeer) kan worden beperkt door de routing van het vrachtverkeer en locatie van inritten in relatie tot nabij gelegen geluidgevoelige functies te sturen.

Leemten in kennis en informatie
Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming.

6.11 VERKEER

Methodiek

Een toename van veehouderijen heeft invloed op de hoeveelheid (vracht-)verkeer op het wegennet in de gemeente Reusel-De Mierden. Ten behoeve van de MER is onderzocht wat de effecten zijn van de te verwachten toename aan verkeersbewegingen bij de alternatieven.
De volgende criteria zijn daarbij gehanteerd:

- Gevolgen voor de verkeersafwikkeling.
- Beïnvloeding van de verkeersveiligheid.

Referentiesituatie

Binnen het plangebied liggen twee provinciale wegen; de N269 Reusel – Hilvarenbeek en de N284 Eersel - Arendonk. Verder zijn met name de uitvalswegen (Poppelsedijk, Neterselsedijk, Latestraat, Hulselseweg, Postelsedijk) en de drie verbindingsroutes (De Stad-De Gagel-Hooge Mierdesweg, Kuilenrode-Koestraat-Hooge Mierdseweg, Vloeieind-Vooreind) tussen de verschillende kernen van belang.

Naast deze wegen zijn er ook een groot aantal plattelandswegen aanwezig in het buitengebied. Afhankelijk van de functie van de weg (bijvoorbeeld ontsluiting van slechts agrarisch land of woningen) varieert de wegbreedte en verkeersintensiteit.

Effecten en effectbeoordeling

Verkeersafwikkeling

Omdat de verkeersafwikkeling momenteel geen probleem is in het buitengebied, is de verwachting dat de wegenstructuur bij trendmatige en maximale invulling van het bestemmingsplan buitengebied capaciteit heeft om een mogelijke toename van (vracht)verkeer veroorzaakt door de mogelijkheid van uitbreiding van veehouderijen te verwerken.

Het voorkeursalternatief en het worst-case voorkeursalternatief zijn op het criterium gevolgen voor de verkeersafwikkeling beoordeeld als neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie.

Verkeersveiligheid

In het bestemmingsplan buitengebied zal als gevolg van de mogelijkheid tot uitbreiding binnen bestaand bouwblok of uitbreiding van het bouwblok van veehouderijen het (vracht)verkeer gaat toenemen. Dit leidt tot meer landbouwverkeer in het buitengebied en tot meer fricties met andere weggebruikers. Ook zullen de vrachtwagens elkaar relatief vaker moeten passeren op smalle wegen. Dit leidt tot een afname van de veiligheid voor andere weggebruikers, met name voetgangers en fietsers. Door de toename van aan landbouw gerelateerd verkeer neemt de verkeersveiligheid af. Bij maximale invulling van het bestemmingsplan buitengebied zal de toename aan landbouw gerelateerd verkeer groter zijn dan bij trendmatige invulling van het bestemmingsplan buitengebied.

Het voorkeursalternatief is derhalve op het criterium gevolgen voor de verkeersveiligheid beoordeeld als licht negatief (0/-) ten opzichte van de referentiesituatie. Het worst-case voorkeursalternatief is voor dit criterium beoordeeld als negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Criterium	Voorkeursalternatief	Worst-case voorkeursalternatief
Gevolgen voor de verkeersafwikkeling	0	0
Gevolgen voor de verkeersveiligheid	0/-	-

Tabel 24: Totale effectscores verkeer.

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen
Het verbreden van de weg kan op projectniveau noodzakelijk zijn, indien blijkt dat de wegen niet geschikt zijn voor de verkeersbewegingen van het zware vrachtverkeer (tractor / trekker met oplegger: 2,65 meter breed, 4,15 meter hoog en maximaal 70 ton aan gewicht).

De aanleg van gescheiden fiets- en wandelpaden, grasbetontegels in de berm, passeerhavens, een verplichte routing voor vrachtverkeer en het creëren van overzicht zijn aanvullende maatregelen voor de verbetering van de verkeersveiligheid op wegvlakken of kruisingen waar een knelpunt kan ontstaan. De aanleg van maatregelen heeft op projectniveau een grotere kans van slagen.

Leemten in kennis en informatie
Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming.

6.12 WATER EN BODEM

Methodiek
Zowel de bodemstructuur als de geomorfologische waarden kunnen invloed ondervinden door een groei van veehouderijbedrijven. Dit vanwege de daarmee gepaard gaande toename van het verhard oppervlak.

Veehouderijen kunnen het grond- en oppervlaktewatersysteem beïnvloeden. Dit door grondwateronttrekkingen (bijvoorbeeld veedrenking, zodat geen leidingwater hoeft worden ingezet) en bodemenergiesystemen. De mate waarin deze systemen kunnen worden ingezet hangt af van de bodemopbouw, de grondwaterkwaliteit en van juridische beperkingen. De beoordeling daarvan past niet bij het niveau van dit MER en is van belang voor de individuele vergunningprocedure (en eventueel daaraan gekoppelde project-MER procedure).

Vanuit het waterschap gelden voor ruimtelijke ontwikkelingen in de veehouderij dezelfde eisen als voor andere ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de uitbreidingen van dorpen. Deze maatregelen zijn dat er waterneutraal moet worden gebouwd en dat piekbelastingen op het oppervlaktewater moeten worden voorkomen. Voor het extra verhard oppervlak (daken van schuren, wegen, parkeren enz.) dient waterberging te worden gerealiseerd. Dit past binnen het beleid om zoveel mogelijk water vast te houden in het gebied alvorens het af te voeren.

Omdat als uitgangspunt geldt dat de veehouderijen waterneutraal opereren is het effect op grond- en oppervlaktewatersystemen neutraal.

In de veehouderij is er geen beïnvloeding van de bodemkwaliteit en grond- en oppervlaktewaterkwaliteit vanwege vergunningseisen als vloeistofdichte vloeren.

De volgende criteria worden voor water en bodem gehanteerd:
- Effect op de bodemstructuur en geomorfologie.
- Effect op het grond- en oppervlaktewatersysteem.
- Effect op de bodemkwaliteit en de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit.

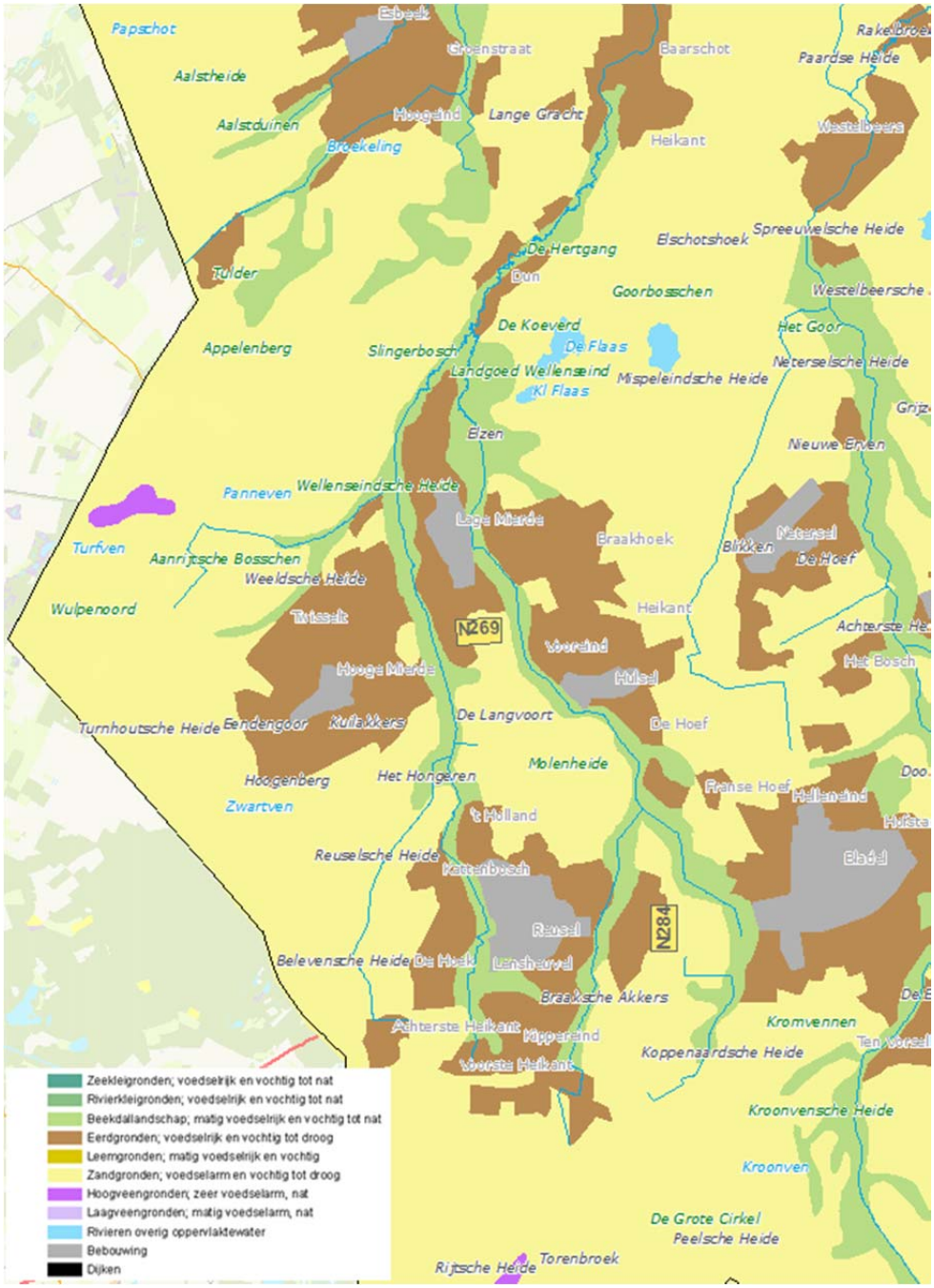
Referentiesituatie

Bodem en geomorfologie

De gemeente Reusel-De Mierden behoort tot de Brabantse zandgebieden waarin de oude aardbreuken de ontwikkeling van het landschap hebben beïnvloed. De gemeente is gelegen op de hoge kant van de Feldbissbreuk. Geologisch oude bodemlagen liggen relatief ondiep. Het dekzand is doorsneden door de Reusel. Het verschil in ondergrond van de bovenlaag is vooral het gevolg van de ontginningsgeschiedenis van het gebied. De toenmalige bewoners vestigden zich op de overgang van de hogere drogere delen (dekzandruggen) naar lagere, nattere gronden (beekdalen).

Op de overgangen van de hogere gronden naar de lagere gronden werden gewassen verbouwd en op de lagere delen werd het vee geweid en hooi geoogst. Door jarenlange ophoging met potstalmest (heideplaggen gemengd met mest) zijn zogenaamde ‘eerdgronden’ ontstaan.

In Afbeelding 23 is de bodemopbouw visueel weergegeven.

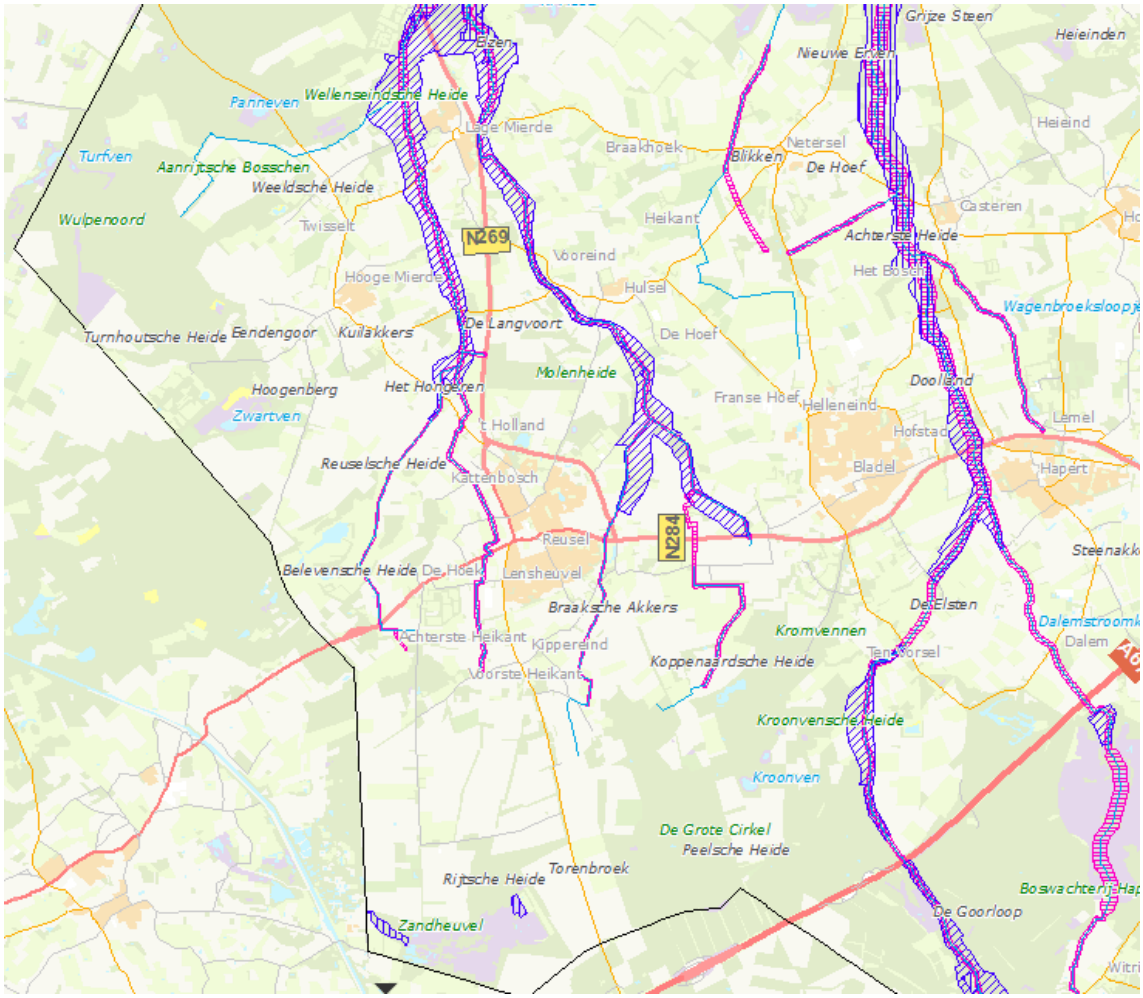

Afbeelding 23: Bodemopbouw.

Oppervlaktewater

Binnen de gemeente is sprake van een natuurlijke afwatering via een aantal beken. De gemeente maakt hoofdzakelijk deel uit van de grotere beekstelsels van de Reusel en Raamsloop, die uiteindelijk afstromen op de Essche Stroom en de Dommel. Het uiterste zuidelijke deel van de gemeente maakt deel uit van het stromingsstelsel van de Nete. Binnen de gemeente is een aantal deelstroomgebieden te onderscheiden die begrensd worden door waterscheidingen. Binnen de gemeente komt een aantal vennen voor, zoals het Goorven, Zwartven, Turfven, Panneven en de vennen op de Mispeleindsche Heide zoals de Flaes en Kleine Flaes. Ze worden van water voorzien door regenwater en water uit lokale kwelstromen dat zich verzamelt op ondoorlatende lagen. Deze vennen hebben veelal een gave morfologie en de natuurwaarden zijn hoog, alhoewel verzuring en vermesting hier invloed op hebben.

Delen van het plangebied zijn aangeduid als regionaal waterbergingsgebied en reserveringsgebied waterberging. Rond de beken is in sommige gevallen een zoekgebied voor behoud en herstel van watersystemen aangewezen (zie Afbeelding 24).

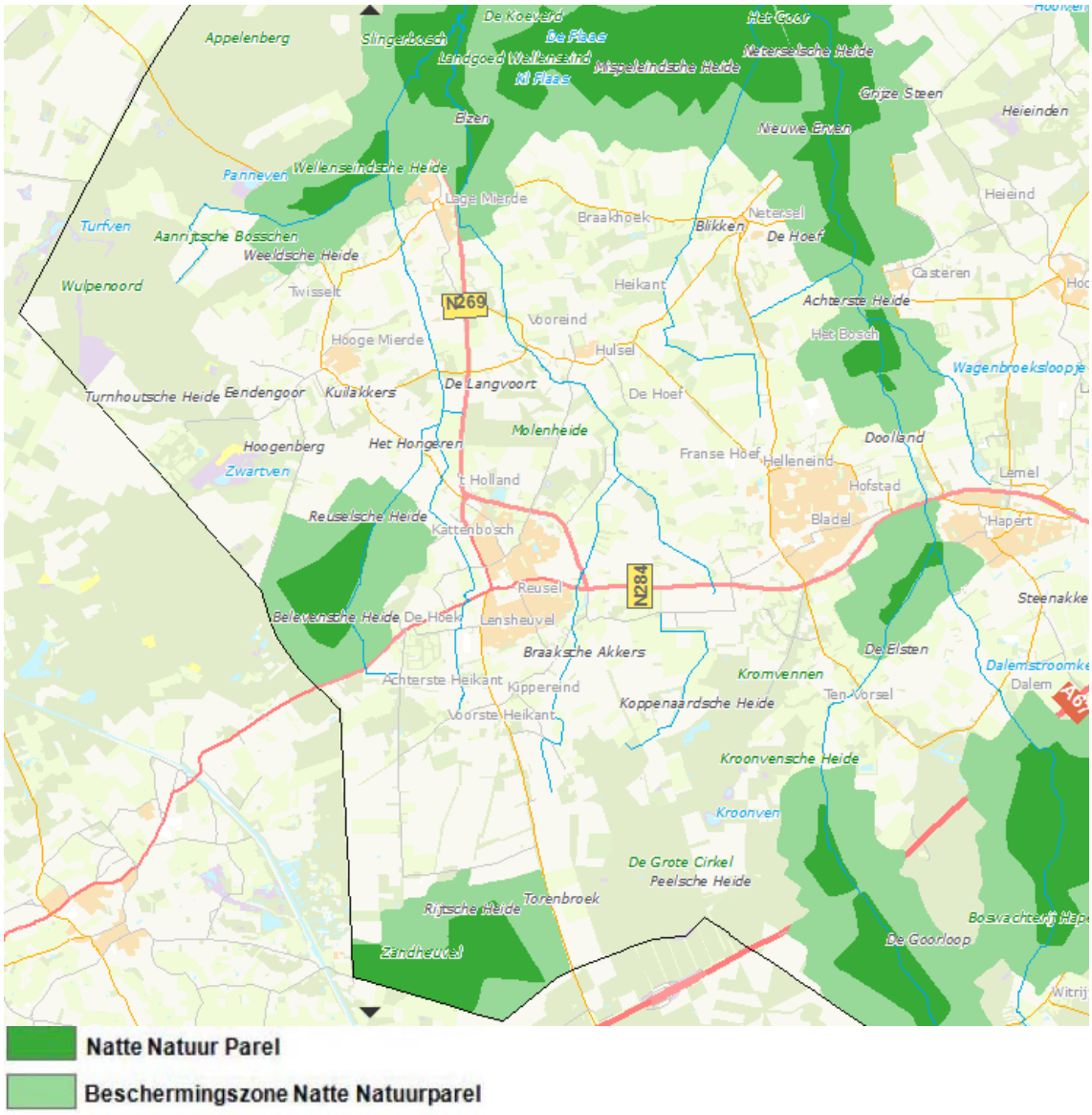
Regionaal waterbergingsgebied

Reserveringsgebied waterberging

Ruimte voor herstel en behoud van watersystemen

Afbeelding 24: Regionaal waterbergingsgebied, reserveringsgebied waterberging en ruimte voor herstel en behoud van watersysteem.

Ook zijn er in het buitengebied van de gemeente Reusel-De Mierden Natte Natuurparels gelegen. Deze Natte Natuurparels hebben een beschermingszone (zie Afbeelding 25).

Afbeelding 25: Natte Natuurparels.

Grondwater
Het grondgebied van de gemeente maakt deel uit van het zogeheten Lommel/Neerpelt-systeem. De kerninfiltratiegebieden van dit systeem omvatten het Landgoed De Utrecht, de Staatsbossen oostelijk van Ravels en de Turnhoutse Heide, beide in België, en de boswachterij Hapert ten zuiden van Bladel. Het infiltrerende grondwater kan hier tot grote diepte doordringen. Het ondiepe grondwatersysteem behoort grotendeels tot het systeem van de Voorste Stroom. Binnen de gemeente kan een aantal lokale deelwatersystemen worden onderscheiden, dat min of meer samenvalt met de deelstroomgebieden van de Reusel, de Raamsloop en hun bovenlopen. De kwaliteit van het ondiepe grondwater is beïnvloed door intensief agrarisch grondgebruik met name in infiltratiegebieden en intermediaire gebieden en dit heeft gevolgen voor voedselarme vegetaties in kwelgebieden.

Effecten en effectbeoordeling
Bodemstructuur en geomorfologie
Het bestemmingsplan maakt uitbreiding van veehouderijen onder voorwaarden mogelijk. Uitbreidingen binnen bestaande bouwblokken hebben geen effect op de bodemstructuur en geomorfologie omdat verwacht mag worden dat de bodem hier al verstoord is. Daarentegen leidt een toename van de oppervlakte/omvang van bouwvlakken mogelijk voor een aantasting van de bodemstructuur en geomorfologische waarden. Bij maximale invulling van het bestemmingsplan buitengebied zijn de effecten of de risico's groter.

Het voorkeursalternatief is daarom op het criterium invloed op bodemstructuur en geomorfologie beoordeeld als licht negatief (0/-) ten opzichte van de referentiesituatie. Het worst-case voorkeursalternatief is voor dit criterium beoordeeld als negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Grond- en oppervlaktewatersysteem
Als uitgangspunt is aangenomen dat uitbreidingen aan veehouderijen waterneutraal worden gerealiseerd. Echter kan een toename van de onttrekking van grondwater (voor nieuwe locaties (tenzij er een bestaande bron wordt 'ingeleverd') en oppervlaktewater zijn onttrekkingen niet aan de orde) leiden tot geringe effecten op het gewenst grond- en oppervlaktewaterregime. Deze toename is naar verwachting het grootst bij maximale invulling van het bestemmingsplan buitengebied. Dit omdat in tegenstelling tot trendmatige invulling bij maximale invulling van het bestemmingsplan buitengebied de planologische mogelijkheden uit het betstemmingsplan buitengebied volledig worden ingevuld.

Het voorkeursalternatief is daarom op het criterium invloed op grond- en oppervlaktewatersysteem beoordeeld als licht negatief (0/-) ten opzichte van de referentiesituatie. Het worst-case voorkeursalternatief is voor dit criterium beoordeeld als negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Bodemkwaliteit en grond- en oppervlaktewaterkwaliteit
Uitgangspunt is dat veehouderijen door maatregelen (zoals vloeistofdichte vloeren) in het kader van vergunningen geen emissies naar het grond- en oppervlaktewater veroorzaken. Het effect van het voorkeursalternatief en het worst-case voorkeursalternatief op de bodem-, grond- en oppervlaktewaterkwaliteit is daarom neutraal (0) beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

Criterium	Voorkeursalternatief	Worst-case voorkeursalternatief
Invloed op bodemstructuur en geomorfologie	0/-	-
Invloed op grond- en oppervlaktewatersysteem	0/-	-
Invloed op bodem-, grond- en oppervlaktewaterkwaliteit	0	0

Tabel 25: Totale effectscores water en bodem.

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen
Uitgangspunt is dat nieuwe bebouwing en terreinverhardingen waterneutraal worden gerealiseerd, door het aanleggen van waterbergings- of infiltratievoorzieningen. Op het niveau van het bestemmingsplan Buitengebied zijn geen nadere mitigerende en compenserende maatregelen te nemen.

Leemten in kennis en informatie
Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

6.13 GEZONDHEID

Methodiek
Door het hiaat aan kennis over intensieve veehouderij en gezondheidsrisico's is er geen effectbeoordeling van de alternatieven te geven, zeker niet op het schaalniveau van dit MER voor het bestemmingsplan buitengebied. De effectbeoordeling van de alternatieven beperkt zich tot een samenvatting van het advies "Gezondheidsrisico's rond veehouderijen" van de gezondheidsraad van 30 november 2012.
De samenvatting geeft een goed en actueel overzicht van de stand van zaken van kennis(leemten) en gezondheidsrisico's. Een uitgebreide samenvatting van het advies is opgenomen in bijlage 4. In bijlage 4 is ook een samenvatting opgenomen van het advies "De invloed van stikstof op de gezondheid" van de Gezondheidsraad van 10 december 2012.

Korte samenvatting Advies van de gezondheidsraad van 30 november 2012
Hieronder is de letterlijke tekst weergeven behorende bij het persbericht van de Gezondheidsraad bij het verschijnen van het advies "Gezondheidsrisico's rond veehouderijen".

Essentie: Het is niet bekend tot welke afstand omwonenden van veehouderijen verhoogde gezondheidsrisico's lopen. Daarom is er niet op wetenschappelijke gronden één landelijke 'veilige' minimumafstand vast te stellen tussen veehouderijen en woningen. Omwonenden zijn echter vaak ongerust, en dat verdient serieuze aandacht. Daarom zouden gemeenten samen met de GGD (Gemeenschappelijke GezondheidsDienst) en belanghebbenden lokaal beleid moeten ontwikkelen met minimumafstanden. Die kunnen namelijk wel op beleidsmatige gronden vastgesteld worden.

Er is veel maatschappelijke discussie over de intensieve veehouderij in ons land, die vaak in de nabijheid van woongebieden is gevestigd. De uitbraak van de Q-koorts heeft de ongerustheid over gezondheidsrisico's van wonen in de buurt van veehouderijen verder versterkt.

Daarom hebben de minister van VWS (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) en de staatssecretarissen van I&M (Infrastructuur en Milieu) en van EZ (Economische Zaken) de Gezondheidsraad gevraagd te adviseren over deze gezondheidsrisico's. Het gaat om de risico's in de normale situatie, zonder dat er sprake is van een uitbraak van een dierziekte.

Volgens de raad zijn er aanwijzingen dat wonen in de buurt van veehouderijen gezondheidsrisico's met zich mee kan brengen. Maar de aard en omvang van die risico's zijn niet precies bekend. Er is bijvoorbeeld wel onderzoek naar fijn stof en de gezondheidsklachten die dat kan veroorzaken, maar die zijn gebaseerd op fijn stof in de stad, dat heel anders van samenstelling is dan op het platteland. Ook is er onderzoek dat uitwijst dat werknemers van veehouderijen door blootstelling aan endotoxinen chronische long- en luchtwegklachten kunnen krijgen. De veilige grens die voor werknemers geldt, is echter niet toepasbaar op omwonenden.

Er is dus te weinig informatie om een wetenschappelijk onderbouwde norm vast te stellen voor een veilige afstand tussen een veehouderijbedrijf en woningen. Maar niet alleen harde gegevens zijn van belang, ook de zorgen van mensen tellen. Volgens de raad heeft de maatschappelijke onrust over de intensieve veehouderij behalve met gezondheidsrisico's, ook te maken met risicopercepties en geurhinder. Geurhinder vermindert de kwaliteit van leven. Bovendien hebben omwonenden vaak het gevoel dat ze geen controle hebben over de situatie, wat de ongerustheid kan vergroten en stress kan veroorzaken. Aan de negatieve gezondheidseffecten die hierdoor worden veroorzaakt, is wel degelijk iets te doen.

De raad beveelt daarom aan dat op lokaal niveau beleid gemaakt wordt en minimumafstanden tussen veehouderijen en woningen worden vastgesteld. Op beleidsmatige gronden kan dat namelijk wél. Hulpmiddel daarbij is het zogeheten
Beoordelingskader Gezondheid en Milieu, dat helpt om de relevante aspecten in kaart te brengen. De onzekerheden over de gezondheidsrisico's spelen daarbij een rol, maar ook de waardering van andere (economische) belangen: de mogelijkheden om risico's en overlast te beperken bijvoorbeeld en de kosten en baten van maatregelen. De raad benadrukt dat de lokale aanpak gebaseerd moet zijn op een dialoog met alle belanghebbenden, waaronder bewoners, veehouders en overheid.

Parallel daaraan bepleit de raad vermindering van de uitstoot van stoffen die geurhinder of gezondheidsschade kunnen veroorzaken, bijvoorbeeld door het gebruik van luchtwassers en andere technieken. Blijvende aandacht is nodig voor nieuwe vormen van bedrijfsvoering en - hygiëne.
Welke plaats de veehouderijsector in de toekomst kan innemen is een politieke vraag, die aanleiding kan zijn voor een nationaal debat, vindt de raad.

Reactie van de Vereniging Nederlandse Gemeenten op het advies van de gezondheidsraad
Op 3 december 2012 gaf de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) de volgende letterlijke reactie op het bovenstaande advies van de gezondheidsraad.

De Gezondheidsraad adviseert gemeenten om samen met betrokken partijen lokaal beleid te ontwikkelen voor minimumafstanden tussen veehouderijen en andere bebouwing. De VNG wil in overleg met gemeenten, provincies en Rijk het advies verder uitwerken tot een passende oplossing of handreiking voor gemeenten. Al sinds 2009 dringt de VNG bij het Rijk aan op duidelijkheid over de relatie tussen intensieve veehouderij en risico's voor de volksgezondheid. Voor gemeenten is het op dit moment lastig om vergunningaanvragen te beoordelen op gezondheidsrisico's. De maatschappelijke onrust over megastallen, de Q-koorts, het rapport van de commissie-Alders en recent gezondheidsonderzoek maken dit wel noodzakelijk.

Mitigerende en compenserende maatregelen
De schaalvergroting in de intensieve veehouderij betekent niet per definitie een verslechtering van de gezondheidsrisico's. Bij nieuwbouw van veehouderijbedrijven kunnen maatregelen (luchtwassers) worden genomen die een aantal dreigingen voor de volksgezondheid kunnen beperken. Ook via de bedrijfsvoering kunnen risico's worden beperkt (bron: brief van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan de Tweede kamer; kenmerk: PG/ZP-2920705;d.d. 29 mei 2009).

In oktober 2011 heeft de GGD een informatieblad "Intensieve Veehouderij en Gezondheid Update 2011" gepubliceerd. De GGD adviseert in haar publicatie om uit voorzorg bij nieuwbouw en planontwikkeling geen intensieve veehouderij in een straal van 250 meter van gevoelige bestemmingen te bouwen en geen gevoelige bestemmingen binnen 250 meter van intensieve veehouderijen te bouwen. De GGD heeft verder geadviseerd dat binnen een zone van 250 – 1000 meter tussen een landbouwontwikkelingsgebied (LOG) of bedrijf tot een woonkern of lintbebouwing bij vergunningverlening een aanvullende gezondheidskundige risicobeoordeling moet worden uitgevoerd. In het daaruit voortvloeiende advies kunnen dan bedrijfsspecifieke kenmerken zoals diersoort, type bouw (open/gesloten stal), ligging, windrichting en andere ruimtelijke ordeningsaspecten worden meegewogen.

Andere partijen zoals het IRAS (Institute for Risk Assessment Sciences), betrokken bij het gezondheidsonderzoek, en de LTO (Land- en Tuinbouworganisatie) hebben kritiek geuit op het advies van de GGD, omdat hiervoor de wetenschappelijke onderbouwing ontbreekt. Dat er sprake is van grote leemten in kennis over de relatie tussen intensieve veehouderij en gezondheid wordt door alle partijen onderschreven.

Het overnemen van het advies van de GGD door de provincie of gemeenten in hun ruimtelijk beleid (zoals bestemmingsplannen) kan grote gevolgen hebben voor de uitbreidingsmogelijkheden van intensieve veehouderijen.

De uitkomst van nader onderzoek kan leiden tot aanpassing of introductie van wettelijke normen.
Daar waar locatiekeuze aan de orde is kunnen gezondheidsaspecten in de overweging worden betrokken.

Leemten in kennis en informatie
Er is nog een behoorlijk hiaat in de kennis over intensieve veehouderij en gezondheidsrisico's zoals blijkt uit het aangehaalde advies van de gezondheidsraad.

6.14 RESUMÉ EFFECTBEOORDELING

In Tabel 26 zijn de effectscores voor de alternatieven per criterium weergegeven.

Aspect	Criterium	Voorkeursalternatief	Worst-case voorkeursalternatief
Natuur	Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998	0	-
	Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur	0	-
	Soortenbescherming Flora- en faunawet	0/-	-
Geur	Geur: Leefklimaat binnen de bebouwde kom	+	0
	Geur: Leefklimaat buiten de bebouwde kom	+	0
Fijn stof	Bedrijfsvoering: fijn stof (PM_{10})	0/-	-
	Verkeer: fijn stof (PM_{10})	0/-	-
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Beïnvloeding van specifieke landschappelijke patronen/objecten en elementen.	0	0/-
	Beïnvloeding van (de context van) historisch landschappelijke patronen, elementen of objecten.	0/-	-
	Beïnvloeding van de archeologische en aardkundige waarden.	0/-	-
	Beïnvloeding van de aardkundige waarden.	0	0
Geluid	Invloed op geluidhinder (bij gevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden en overige bos- en natuurgebieden)	0/-	-
Verkeer	Gevolgen voor de verkeersafwikkeling	0	0
	Gevolgen voor de verkeersveiligheid	0/-	-
Water & Bodem	Invloed op bodemstructuur en geomorfologie	0/-	-
	Invloed op grond- en oppervlaktewatersysteem	0/-	-
	Invloed op bodem-, grond- en oppervlaktewaterkwaliteit	0	0
Gezondheid	Invloed op gezondheid	p.m.	p.m.

Tabel 26: Overzicht effecten alternatieven.

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

7 Aanbevelingen

7.1 STIKSTOF EN NATURA 2000

De groei van veehouderijen die in het bestemmingsplan mogelijk wordt gemaakt, kan in theorie gepaard gaan met een toename van de emissies van stikstof en de stikstofbelasting. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten kunnen daarom op voorhand, wanneer er alleen wordt uitgegaan van de planologische mogelijkheden, niet worden uitgesloten. Een dergelijke ontwikkeling past niet binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet en de provinciale verordening stikstof. Dus in praktische zin is een dergelijke toename, bij een juiste toets aan de regels uit de Natuurbeschermingswet en de provinciale stikstofverordening, niet mogelijk.

Juridisch gezien zijn er voor veel bestemmingsplannen buitengebied knelpunten aangezien de Natuurbeschermingswet (artikel 19j) zekerheid vereist dat er geen significante effecten kunnen optreden, waarbij een verwijzing naar een toets aan de Natuurbeschermingswet uit juridisch oogpunt als onvoldoende wordt beschouwd.

Indien er gebruik wordt gemaakt van de inzet van de best beschikbare staltechnieken (best-case scenario) is er geen sprake meer van een toename, maar een afname van stikstofbelasting op Natura 2000-gebieden in vergelijking met het referentieniveau van de Natuurbeschermingswet (Vergunde situatie gecorrigeerd voor de feitelijke bezetting via de CBS-correctie). Ook ten opzichte van de AMvB-Huisvesting zal een afname optreden. Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande bedrijven, is het dus mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet.

In het ontwerp bestemmingsplan is al voor de intensieve veehouderijen een voorwaarde (geen toename van emissie) opgenomen. Daarnaast heeft de gemeente door de gekozen planmethodiek (ook voorwaarden bij uitbreidingen binnen het bestemmingsvlak) voor intensieve veehouderijen al voor een belangrijke borging in het bestemmingsplan opgenomen. Ook voor grondgebonden veehouderijen, zoals melkrundbedrijven, is een dergelijke borging nodig. Deze dient ook een plaats te krijgen in de planregels van het bestemmingsplan.

Vanuit juridisch oogpunt worden er bij veel andere gemeenten en andere overheden (zoals provincies) discussies gevoerd over de wijze waarop een dergelijke borging het beste gestalte kan en moet krijgen. Betrek waar mogelijk actuele inzichten in de verdere procedure van dit bestemmingsplan.

7.2 GEUR

De gemeente werkt aan een actualisatie van de geurnormen (voorgrondnormen in het kader van de Wgv). Aanbevolen wordt om in dat kader ook beleid, inclusief streef- en toetswaarden, op te nemen met betrekking tot de achtergrondbelasting. Op basis van uitspraken van de Raad van State is het verstandig dat de gemeenteraad expliciet vast stelt welke achtergrondbelasting als een aanvaardbaar woon- en leefklimaat kan worden aangemerkt bij het ontwikkelen van nieuwe ruimtelijke plannen. Deze uitspraken geven daarmee de mogelijkheid om als gemeente (i.c. gemeenteraad) goed gemotiveerde normen vast te stellen met betrekking tot een aanvaardbaar woon-, leef- en werkklimaat, die afwijken van de normen die gelden voor het beoordelen van milieuvergunningaanvragen (de directe norm).

Dergelijke streef- en toetswaarden kunnen worden vastgelegd in een gemeentelijke beleidsregel en worden opgenomen in het onderhavige bestemmingsplan. Het is gebruikelijk om de mate van milieubelasting die aanvaardbaar wordt geacht in een bepaald gebied af te laten hangen van het (gewenste) gebruik van dat gebied. De functies of de gewenste functies in een gebied bepalen immers welke milieukwaliteitseisen passend zijn. Achterliggend idee is dat als de achtergrondbelasting lager is dan de beleidsregel opgenomen toetswaarden, er vanuit het deelaspect 'achtergrondbelasting geurhinder voor veehouderijen' geen belemmeringen zijn om mee te werken aan een ruimtelijk initiatief. Dit laat echter onverlet dat initiatieven op een groot aantal aspecten moeten worden beoordeeld.

Is de achtergrondbelasting wel hoger dan de toetswaarden, dan zijn er bezwaren vanuit dit deelaspect en is er in beginsel geen sprake van een 'aanvaardbaar woon- en leefklimaat' en is de ruimtelijke ontwikkeling (het plan of project) daarmee planologisch niet aanvaardbaar. Indien, met uitzondering van de achtergrondwaarde, de beoordeling van de overige aspecten wel positief uitvalt, kan overwogen worden om gemotiveerd van deze toetswaarden af te wijken. Bijvoorbeeld omdat er concreet zicht is op een verbetering van de achtergrondbelasting of er vanwege het gebruik weinig hinder is te verwachten. Een nadere motivering en besluitvorming is dan wel nodig.

De gemeente kan bij het vaststellen van deze streef- en toetswaarden rekening houden met het geconstateerde verschil tussen de berekende geurhinder (methodiek Wgv) en de beleefde geurhinder.

Het toetsen op de achtergrondwaarde (cumulatie) in de vergunningverlening kent op dit moment geen wettelijke grondslag. De toets dient te worden uitgevoerd in het kader van de omgekeerde werking, dus bij het nemen van planologische besluiten. Het kan daarbij gaan om woningbouw in of buiten de keren, maar ook om de uitbreiding van een intensieve veehouderij.

7.3 OVERIGE AANBEVELINGEN

- Overweeg om in de toelichting van het bestemmingsplan nader aan te geven welke gebieden waarschijnlijk wel en welke gebieden waarschijnlijk niet als een potentiele duurzame locatie worden aangemerkt. Dat geeft meer helderheid voor belanghebbenden. Hiermee kan ook worden ingespeeld op een uitspraak van de Raad van State (Baarle-Nassau). De gegevens die verzameld en bewerkt zijn ten behoeve van het bestemmingsplan buitengebied en dit MER, kunnen daarbij gebruikt worden. Bijvoorbeeld gegevens over de huidige milieubelasting (zoals geur en fijn stof), de milieuruimte t.a.v. het aspect geurhinder en aanwezige waarden (zoals natuur en landschap).
- Overweeg om sterker te sturen op de grondgebondenheid van mekveebedrijven indien zij gebruik willen maken van ruimere planologische mogelijkheden (ruimer dan voor de intensieve veehouderijen). Bijvoorbeeld door voor uitbreidingen boven 1,5 hectare een certificering als grondgebonden veehouderij te eisen. Hiermee wordt ook ingespeeld op de veranderingen van het provinciaal ruimtelijk beleid.

- Dit MER ontslaat veehouders niet van de plicht om in de toekomst eventueel een m.e.r.-procedure te doorlopen, in geval zij een initiatief ontplooien voor uitbreiding van hun bedrijf. Het is dus van belang om iedere ontwikkeling te toetsen aan de m.e.r.-(beoordelings)plicht.
- De gemeente wordt aanbevolen om bij concrete initiatieven de toetsing op soorten uit de Flora- en faunawet te betrekken. Hierbij gaat het om alle activiteiten waarbij ruimtelijke herinrichting (sloop, afgravingen, bouwen, enz.) is voorzien. Het is noodzakelijk om de effecten op beschermde soorten te toetsen. Aanbevolen wordt (in sommige gevallen zelfs verplicht voor een ontheffing) om maatregelen te laten nemen.
- Hierbij is raadzaam om de ontwikkelingen rond de Natuurbeschermingswet en de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS, rijksbeleid) te volgen. Er moet voldoende juridische borging zijn dat voldaan wordt aan de Natuurbeschermingswet. De gemeente heeft hier al concreet invulling aan gegeven door te toetsen op een toename van ammoniakemissie en ook uitbreidingen binnen een bestemmingsvlak te toetsen. De formuleringen kunnen mogelijk worden aangescherpt in de periode tot vaststelling van het bestemmingsplan.
- Aanbevolen wordt om de kennisontwikkeling en adviezen op het gebied van gezondheid te volgen. Pas dit zodra algemeen aanvaard waar nodig toe bij de vergunningverlening en het beoordelen van ruimtelijke initiatieven. Indien er vanuit nieuwe kennis of regels aanleiding toe is, verwerk dat dan ook in de planregels van het nieuwe bestemmingsplan buitengebied. Om invulling te geven aan een voorzorgsprincipe, kan de gemeente bij nieuwbouw van stallen of uitbreiding van stallen binnen 250 meter van gevoelige functies, een advies van de GGD vragen. Dat geldt ook voor de realisatie van nieuwe gevoelige functies binnen 250 meter van bestaande stallen of een agrarisch bouwblok.
- Overweeg om, net als voor geur, ook de fijn stof belasting (cumulatief en de lokale bijdrage) mee te nemen of er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Op deze wijze kan de gemeente meer sturing geven bij de ontwikkeling van de fijn stof belasting.

Daarnaast dienen de monitoring en evaluatie van de feitelijk optredende milieueffecten en de ontwikkeling van de veehouderij bijzondere aandachtspunten voor de gemeente te zijn. Het belangrijkste aandachtspunt is daarbij de ontwikkeling van de veestapel, toegepaste stalsystemen en de emissies van geur, ammoniak en fijn stof uit de veehouderij in het plangebied en de concentraties/belasting van die stoffen.

Bijlage 1 Passende Beoordeling

PASSENDE BEOORDELING MER BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED 2009, HERZIENING FASE 1A

GEMEENTE REUSEL-DE MIERDEN

8 april 2013
076970512:0.7 - Definitief
B02012.000377.0100

ARCADIS

Inhoud

1 Inleiding ... 3
1.1 Aanleiding ... 3
1.2 Afbakening ... 3
1.3 Leeswijzer ... 5

2 Planbeschrijving ... 7
2.1 Plangebied ... 7
2.2 Studiegebied ... 8
2.2.1 Natura 2000-gebieden binnen de invloedssfeer ... 8
2.2.2 Beschermde Natuurmonumenten binnen de invloedssfeer ... 10
2.3 Inhoud van de partiele herziening van het bestemmingsplan ... 10
2.3.1 Inleiding ... 10
2.3.2 Ontwikkelingsmogelijkheden intensieve veehouderijen ... 10
2.3.3 Overige wijzigingen ... 13
2.4 Mogelijke effecten bestemmingsplan buitengebied ... 13
2.4.1 Veehouderij stikstofdepositie ... 13
2.5 Uitgangspunten Passende Beoordeling ... 14

3 Wettelijke kader en toetsingskader ... 15
3.1 Natura 2000 en de Natuurbeschermingswet 1998 ... 15
3.2 Toetsingskader Nederlandse Natura 2000-gebieden ... 16
3.2.1 Algemeen ... 16
3.2.2 Kempenland-West ... 17
3.2.3 Regte Heide & Riels Laag ... 18
3.3 Toetsingskader Belgische Natura 2000-gebieden ... 18
3.3.1 Algemeen ... 18
3.3.2 Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout ... 19
3.3.3 Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout ... 19
3.3.4 Valleigebied van de Kleine Nete met aangrenzende brongebieden, moerassen en heiden 21
3.3.5 Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen ... 23
3.3.6 De Ronde Put ... 25
3.4 Toetsingskader Beschermde Natuurmonumenten ... 26
3.4.1 Zwartven ... 26
3.4.2 Landschotsche heide, Mispeleindse en Neterselse heide, Groot en Klein Meer ... 26

4 Effectbepaling en –beoordeling stikstofdepositie ... 27
4.1 Algemeen ... 27
4.1.1 De referentiesituatie ... 27
4.1.2 Het voorkeursalternatief, het worst-case alternatief en het best-case voorkeursalternatief ... 27
4.2 Beoordelingskader ... 29
4.2.1 Vermesting en verzuring door depositie van stikstof ... 29
4.2.2 Beoordelingswijze Nederland ... 30

4.2.3 Kritische depositiewaarden 34
4.2.4 Achtergronddeposities 36
4.3 Effectbeschrijving en effectbeoordeling 36
4.3.1 Verandering stikstofdepositie door het voorkeursalternatief, het worst-case alternatief en het best-case voorkeursalternatief 36
4.3.2 Mitigerende maatregelen 40
4.3.3 Cumulatieve effecten 40

5 Conclusies 41
5.1 Stikstofdepositie 41

Colofon 43

1 Inleiding

1.1 AANLEIDING

In het kader van het opstellen van de gemeentelijke integrale visie plattelandsontwikkeling is er discussie gevoerd over de toekomst van de gemeente Reusel-de Mierden in het algemeen en de toekomst van de intensieve veehouderij bedrijven in de gemeente in het bijzonder. Er is veel maatschappelijke onrust in de gemeente met betrekking tot toekomstige ontwikkelingen hieromtrent. Dit heeft uiteindelijk geleid tot het nemen van een voorbereidingsbesluit door de gemeenteraad op 8 maart 2012, als voorbereiding voor een herziening van het gemeentelijk planologisch beleid, via de “herziening van het bestemmingsplan buitengebied 2009, herziening fase 1A”

Door het nemen van een voorbereidingsbesluit en het vaststellen van een herziening van het bestemmingsplan buitengebied, wil de gemeente voorkomen dat uitbreidingen van intensieve veehouderijen leiden tot ongewenste effecten op het woon- en leefmilieu of tot een vergroting van risico’s voor de volksgezondheid Het voorbereidingsbesluit is op 9 maart 2012 in werking is getreden, waardoor sindsdien aanvragen voor een omgevingsvergunning voor uitbreidingen van een intensieve veehouderij, dienen te worden aangehouden.

Om ongewenste effecten en risico’s te kunnen voorkomen, zijn in de herziening van het bestemmingsplan buitengebied 2009, herziening fase 1A aanvullende voorwaarden opgenomen voor de uitbreiding van intensieve veehouderijen. Motto van het plan is niet om de bedrijven op slot te zetten, maar om ´ruimte te bieden voor verbetering´. Door maatschappelijk verantwoord ondernemen wordt de mogelijkheid geboden te investeren in ontwikkelingsmogelijkheden voor het eigen bedrijf in combinatie met een investering in een goed woon en leefklimaat.

Gelijktijdig met het ontwerp bestemmingsplan “Herziening van het bestemmingsplan buitengebied 2009, fase 1A” ligt het bijbehorende ontwerp planMER inclusief passende beoordeling ter inzage.
Het doel van het planMER inclusief passende beoordeling is het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming. De resultaten van het onderzoek naar de milieueffecten zijn gebruikt als onderbouwing van het ontwerp en de vaststelling van het bestemmingsplan “Buitengebied 2009, herziening fase 1A” (in de hoofdstukken hierna aangeduid als “bestemmingsplan buitengebied”).
De Commissie voor de milieueffectrapportage zal een toetsingsadvies uitbrengen (verplicht advies).

1.2 AFBAKENING

Voor de ontwikkelingen in het bestemmingsplan Buitengebied geldt dat significante effecten op voorhand niet zijn uit te sluiten en daarom is een Passende Beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk.

In deze Passende Beoordeling draait het om de beantwoording van de volgende centrale vragen:

1. Tot welke (mogelijke) effecten leidt het plan?
2. Wat is de reikwijdte van mogelijke effecten?
3. Hoe beïnvloeden de effecten de kwalificerende natuurwaarden, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen?
4. Zijn mogelijke negatieve effecten significant?
5. Op welke wijze kunnen negatieve effecten voorkomen of verminderd worden?

Door de mogelijkheden voor de veehouderij in het bestemmingsplan Buitengebied zijn op voorhand effecten op de Natura 2000-gebieden en een Beschermde Natuurmonument als gevolg van een verandering van de stikstofdepositie niet uit te sluiten. Voor de mogelijkheden uit het bestemmingsplan Buitengebied zijn alle andere mogelijke effecten uit te sluiten (zie motivering in paragraaf 2.5 van deze Passende Beoordeling). Een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden en een Beschermd Natuurmonument als gevolg van de mogelijkheden uit het bestemmingsplan Buitengebied leidt mogelijk tot significante negatieve effecten. In deze Passende Beoordeling wordt het voornemen daarom getoetst op mogelijke effecten van verandering van de stikstofdepositie op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden en een Beschermd Natuurmonument. Het volgende tekstkader beschrijft de rol van de Passende Beoordeling in het MER.

DE ROL VAN DE PASSENDE BEOORDELING IN HET MER

De Commissie voor de m.e.r. zegt het volgende over de rol van een Passende Beoordeling in het MER (website www.commissiemer.nl Tips en praktijkvoorbeelden planMER):

“De lijn die de Commissie hanteert is dat de Passende Beoordeling qua abstractieniveau kan aansluiten bij die van het plan en daarmee de concreetheid van de te nemen besluiten. Bij een meer strategisch plan heeft de Passende Beoordeling het karakter van een verkenning van de kans (het risico) dat het voorgenomen beleid binnen de randvoorwaarden van de natuurbeschermingswetgeving (niet) uitvoerbaar is. Door de onderdelen van het voorgenomen beleid te leggen naast de Natura 2000-gebieden in het plan- of studiegebied kunnen daarover uitspraken worden gedaan op basis van (gemotiveerd) deskundigenoordeel. De conclusies kunnen geformuleerd worden op grond van de ‘stoplichtbenadering’.”

De Passende Beoordeling richt zich op de gebiedsbescherming in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Om de gehele Natuurbeschermingswetprocedure te kunnen doorlopen, dienen nadere bepalingen plaats te vinden van de haalbaarheid van zowel natuurdoelen als voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling. Aan de hand van voorliggende Passende Beoordeling kan een goede gefundeerde keuze gemaakt worden tussen alternatieven. Indien een definitieve keuze gemaakt is voor een alternatief, zal mogelijk nog een ADC-toets uitgevoerd moeten worden. Dit is overigens alleen het geval als de gekozen alternatief mogelijk significant negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden heeft. In de ADC-toets worden de Alternatieven, Dwingende reden van groot openbaar belang en Compensatie uitgewerkt.
Compensatie is het sluitstuk van de toets en is dus alleen van toepassing als op bevredigende wijze de Alternatieven en Dwingende reden uitgewerkt zijn. In de lijn van wat de Commissie voor de m.e.r. zegt over de rol van een Passende Beoordeling (zie hierboven) moet onderhavige Passende Beoordeling in het kader van het bestemmingsplan Buitengebied gezien worden als een risico-inschatting.

Een toetsing aan de soortbescherming (Flora- en faunawet) vindt niet plaats in voorliggend rapport.

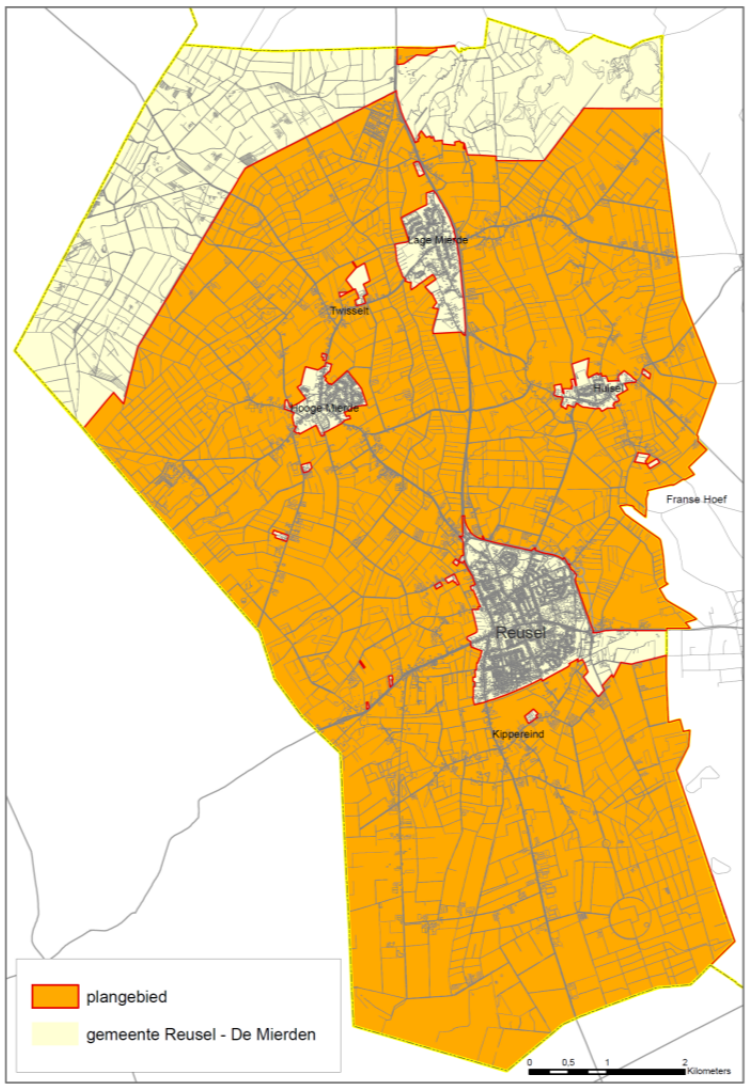
1.3 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt kort ingegaan op het plan- en studiegebied, het voornemen, de effecten van het bestemmingsplan Buitengebied en op de uitgangspunten voor de Passende Beoordeling.
Hoofdstuk 3 beschrijft het wettelijk kader en het daaruit volgend toetsingskader.
De effectbeschrijving en –beoordeling voor wat betreft stikstofdepositie, dus de feitelijke toetsing, vindt plaats in hoofdstuk 4.
Tot slot worden in hoofdstuk 5 de conclusies en aanbevelingen gegeven.

2 Planbeschrijving

2.1 PLANGEBIED

Het plangebied omvat het gehele buitengebied van de gemeente Reusel-De Mierden, met uitzondering van die locaties, waarvoor recent een afzonderlijk bestemmingsplan is vastgesteld dan wel in voorbereiding is. Dit betreft onder meer landgoed Wellenseind en landgoed de Utrecht, alsmede een aantal locaties waar een Ruimte-voor-Ruimte ontwikkeling heeft plaatsgevonden. Betreffende locaties maken geen onderdeel uit van de planherziening.

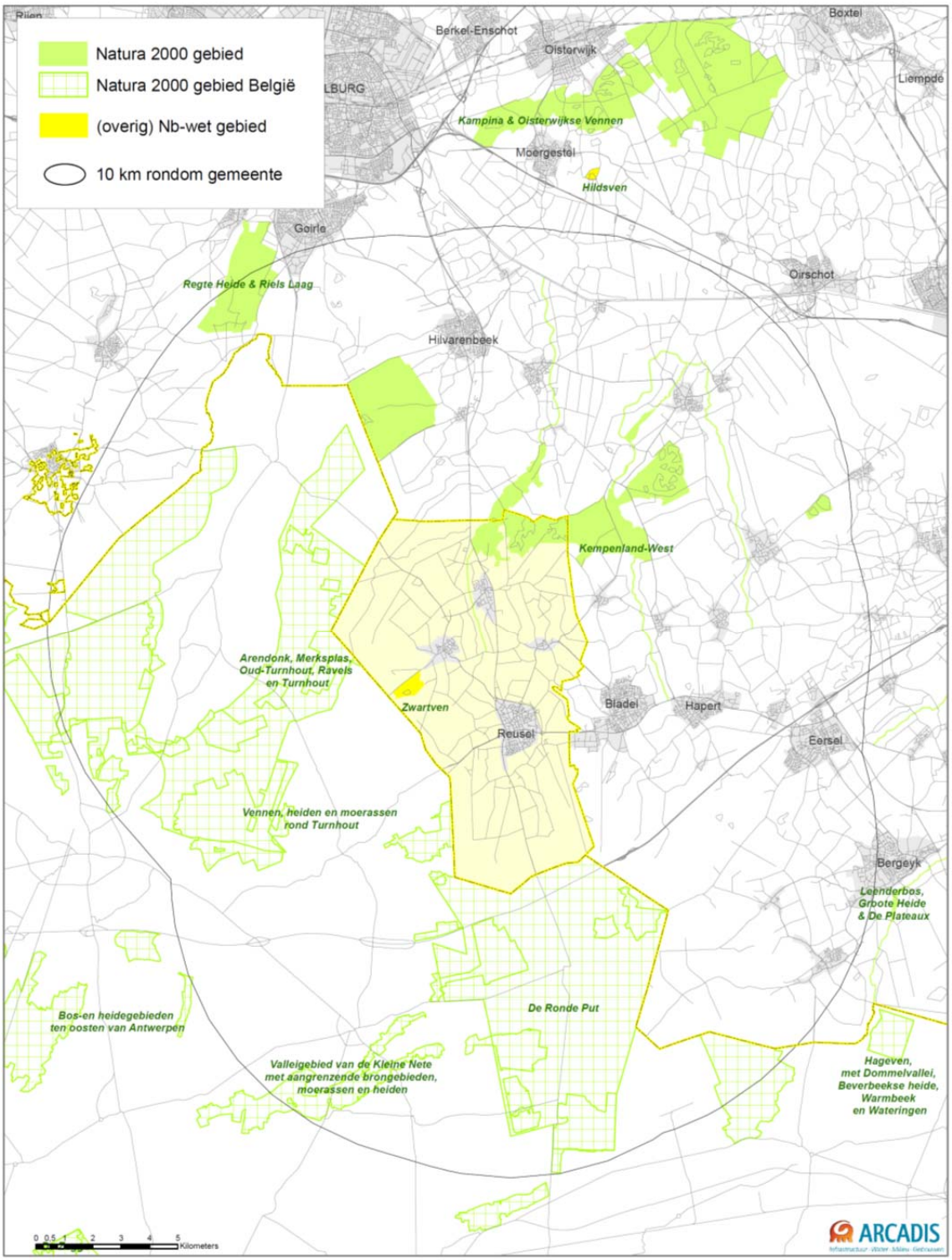

Afbeelding 1: Plangebied bestemmingsplan Buitengebied.

2.2 STUDIEGEBIED

2.2.1 NATURA 2000-GEBIEDEN BINNEN DE INVLOEDSSFEER

Uit het Alterra-rapport *Ammoniakemissie en -depositie in en rondom de Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten in de provincie Gelderland (Alterra, 2009)* blijkt dat ammoniakdepositie met name invloed heeft op relatief korte afstanden (0-3 kilometer) van de bron. Maar ook op grotere afstanden kan ammoniakdepositie nog invloed hebben op gevoelige natuurlijke habitats. In het Alterra-rapport wordt als maximum toetsingsafstand 10 kilometer aangehouden. Ook de commissie voor de m.e.r. geeft in haar advies *Natura 2000 en verzurende/vermestende deposities in m.e.r.* aan dat naar effecten van stikstofdepositie gekeken moet worden tot een afstand van 10 kilometer en zelfs nog verder wanneer daar aanleiding toe is. In voorliggende Passende Beoordeling wordt derhalve nader ingegaan op effecten van het bestemmingsplan Buitengebied op de Natura 2000-gebieden Kempenland-West, Regte Heide & Riels Laag, Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout, Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout, Valleigebied van de Kleine Nete met aangrenzende brongebieden, moerassen en heiden, bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen en De Ronde Put (zie Afbeelding 2), binnen een zone van 10 kilometer rondom het plangebied.

Afbeelding 2: Beschermingsgebieden in en rondom de gemeente Reusel-De Mierden.

2.2.2 BESCHERMDE NATUURMONUMENTEN BINNEN DE INVLOEDSSFEER

In de omgeving van het plangebied heeft het Rijk Zwartven als Beschermd Natuurmonument aangewezen (zie Afbeelding 2).

2.3 INHOUD VAN DE PARTIELE HERZIENING VAN HET BESTEMMINGSPLAN

2.3.1 INLEIDING

De “herziening van het bestemmingsplan buitengebied 2009, herziening fase 1A” heeft betrekking op het wijzigen van de regels die betrekking hebben op de ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderijen. Om ongewenste effecten voor het woon- en leefmilieu te kunnen voorkomen, worden in de herziening van het bestemmingsplan buitengebied 2009, herziening fase 1A aanvullende voorwaarden opgenomen voor de uitbreiding van intensieve veehouderijen. Dit geldt ook voor uitbreidingen binnen het bestemmingsvlak. Voor een deel van de locaties die in het bestemmingsplan 2009 zijn aangeduid als intensieve veehouderij, is een regeling opgenomen die gericht is op het beëindigen van de tak intensieve veehouderij voor 2020.

Daarnaast zijn in de partiële herziening het provinciaal aanwijzingsbesluit alsmede de uitspraak van de Raad van State verwerkt, voor zover het een generieke aanpassing betreft van de planregels van het ‘moederplan’, te weten bestemmingsplan ‘Buitengebied 2009’ (d.d. 22 september 2009). Voor verwerking van die onderdelen uit de uitspraak van de Raad van State, waarbij aanpassing van de verbeelding noodzakelijk is wordt een apart bestemmingsplan opgesteld. Deze onderdelen zijn niet verwerkt in de voorliggende herziening fase 1A.

Tenslotte zijn ook enkele ambtshalve correcties van de generieke planregels in de voorliggende partiële herziening opgenomen naar aanleiding van een aantal geconstateerde omissies en onduidelijkheden in het vastgestelde bestemmingsplan. Daarnaast is de gewenste kwaliteitsverbetering bij ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied nader in de juridische regeling verankerd.

Voor de algehele doorwerking van het nieuw provinciale beleid, dat geen betrekking heeft op de ontwikkeling van intensieve veehouderij bedrijven zal op termijn (medio 2014) een algehele integrale herziening van het bestemmingsplan buitengebied worden voorbereid.

Het plangebied omvat het gehele buitengebied van de gemeente Reusel-De Mierden, met uitzondering van die locaties, waarvoor recent een afzonderlijk bestemmingsplan is vastgesteld dan wel in voorbereiding is. Dit betreft onder meer landgoed Wellenseind en landgoed de Utrecht, alsmede een aantal locaties waar een Ruimte-voor-Ruimte ontwikkeling heeft plaatsgevonden. Betreffende locaties maken geen onderdeel uit van de planherziening.

2.3.2 ONTWIKKELINGSMOGELIJKHEDEN INTENSIEVE VEEHOUDERIJEN

In deze paragraaf is het voorgenomen beleid, zoals opgenomen in het ontwerp van de partiële herziening van het bestemmingsplan buitengebied, samenvattend beschreven.

In het bestemmingsplan is er nadrukkelijk voor gekozen om de intensieve veehouderij niet op slot te zetten.

Dit omdat de gemeente verwacht dat het op slot zetten van de sector zou betekenen, dat er niet meer wordt geïnvesteerd door intensieve veehouderijbedrijven in een verbetering van het woon- en leefklimaat, omdat zonder uitbreiding investeringen onrendabel zijn. Daarom is het motto van het voorliggende bestemmingsplan 'Ruimte bieden voor verbetering'. Ruimte bieden voor uitbreidingen van intensieve veehouderijbedrijven betekent ruimte bieden voor een verbetering van het bestaande woon- en leefklimaat.

Conclusie in de zoektocht naar een beoordelingskader over risico's van de intensieve veehouderij voor de gezondheid van omwonenden (GGD, commissie van Doorn, Gezondheidsraad) is, dat de huidige wetenschappelijke gegevensbasis te smal is voor een kwantitatief beoordelingskader, waarin wordt vastgelegd welke risiconiveaus voor omwonenden maximaal toelaatbaar zijn. Evenmin is bekend tot welke afstand omwonenden verhoogde gezondheidsrisico's lopen. Vanuit de gezondheidsraad wordt geadviseerd om op lokaal niveau een meer beleidsmatig gericht beoordelingskader op te stellen.
Vanuit de raadsopdracht in het voorbereidingsbesluit van 8 maart 2012 is voornoemd advies nader uitgewerkt om te komen tot een verbetering van het woon- en leefklimaat.

Aanknopingspunten om te komen tot een verbetering van het woon- en leefklimaat zijn als volgt:

- Duurzaam ondernemen: een gezonde toekomst voor de ondernemer en zijn omgeving. Voor de borging van duurzaam ondernemen wordt gebruik gemaakt van beschikbare instrumenten, zijnde de 'Maatlat duurzame veehouderij". Voldoen aan de maatlat is een voorwaarde om in aanmerking te komen voor uitbreiding van een intensieve veehouderij.
- Ruimtelijke ordening: het juiste bedrijf op de juiste plek. Om te komen tot een integrale afweging voor uitbreidingen van intensieve veehouderijen op de juiste plek zijn in het voorliggende bestemmingsplan in aanvulling op het geldende bestemmingsplan extra voorwaarden gesteld. Navolgend wordt in dit collegevoorstel ingegaan op deze voorwaarden.
- Milieu: afwaartse beweging, reductie van emissies, toepassing van innovatieve en duurzame technieken en systemen. Om te komen tot een verbetering van het woon- en leefklimaat wordt binnen de gemeente gewerkt aan een aanscherping van de geurvisie en geurverordening. Beoogd wordt om deze aanscherping van het milieuspoor gelijktijdig met het bestemmingsplan door de raad te laten vaststellen.
- Landschap: versterking van landschappelijke waarden. Beleving van het landschap draagt bij aan een goed leefklimaat. De gemeentelijke ambitie om te komen tot een verbetering van de fysieke leefomgeving zijn in het voorliggende bestemmingsplan maatvoeringen opgenomen voor de landschappelijke inpassing van agrarische bedrijfsgebouwen en overige bebouwing.

Voorwaarden voor ontwikkeling: eerder vastgesteld beleid

In het geldende bestemmingsplan buitengebied 2009 zijn al wijzigingsbevoegdheden en ontheffingen opgenomen om uitbreidingen van intensieve veehouderijbedrijven mogelijk te maken. Aan deze wijzigingsbevoegdheden en ontheffingen zijn voorwaarden gekoppeld.
Dat betekent, dat een uitbreiding van een bestemmingsvlak van een intensieve veehouderij uitsluitend mogelijk is als:

- het bedrijf is gelegen binnen een zogenaamd 'verwevinggebied';
- de omvang niet meer bedraagt dan 1,5 ha;
- de vergroting noodzakelijk is voor een doelmatige agrarische bedrijfsontwikkeling van een reëel bedrijf;
- de vergroting plaatsvindt aansluitend aan het bestaande bestemmingsvlak;
- de in het gebied aanwezige waarden niet onevenredig worden aangetast (dus de milieu planologische haalbaarheid waaronder geur en stikstof);
- er sprake is van een voldoende landschappelijke inpassing van de bedrijfsbebouwing op basis van een erfbeplantingsplan;
- er vooraf een advies van de AAB wordt ingewonnen bij een uitbreiding van meer dan 20%.

Aanvullend op het bestemmingsplan buitengebied 2009 is door de raad de 'Beleidsnotitie vergroting of vormverandering agrarische bouwvlakken voor intensieve veehouderij' vastgesteld, met de aangescherpte voorwaarden dat tevens:

- vergroting en/of vormverandering alleen op een duurzame locatie is toegestaan;
- er binnen het geldende bestemmingsvlak onvoldoende mogelijkheden bestaan voor uitbreiding van de bebouwing;
- er vooraf altijd een advies van de AAB wordt ingewonnen.

Voor agrarische bouwvlakken die op 20 maart 2010 al een omvang hebben van 1,5 hectare en geheel zijn benut, is eenmalig tot uiterlijk 1 januari 2013 een vergroting of vormverandering van het agrarische bouwvlak tot boven 1,5 hectare toegestaan om te kunnen voldoen aan de huisvestingseisen voortvloeiende uit het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij en uit de op grond van het Gezondheids- en welzijnswet voor dieren gestelde eisen:

- Minimaal 10% van het bouwvlak moet worden aangewend voor een goede landschappelijke inpassing.
- Alle voorzieningen geconcentreerd en binnen het bestemmingsvlak moeten worden geprojecteerd;
- Binnen gebouwen ten hoogste één bouwlaag gebruikt mag worden voor het houden van dieren, met uitzondering van volière- en scharrelstallen voor legkippen waar ten hoogste twee bouwlagen gebruikt mogen worden.

Voorwaarden voor ontwikkeling: aanscherping van de voorwaarden voor uitbreiding

Om te komen tot een goed woon- en leefklimaat zijn in de voorliggende ontwerp partiële herziening van het bestemmingsplan buitengebied de hiervoor genoemde voorwaarden (eerder vastgesteld beleid) verder aangescherpt.

Aanvullende voorwaarden zijn, dat:

- sprake moet zijn van een intensieve veehouderij die voldoet aan de 'Maatlat duurzame veehouderij';
- sprake is van ten minste 10% landschappelijke inpassing van het bestemmingsvlak, uitgaande van een plantstrook om het bestemmingsvlak van 6,5 meter. In het geval van een uitbreiding van het bestemmingsvlak of functiewijziging is tevens sprake van een verplichte kwaliteitsverbetering bovenop de inspanning van de landschappelijke inpassing;
- sprake moet zijn van een reëel agrarisch bedrijf, waarbij de norm van een halve arbeidskracht is vervangen door de term volwaardig agrarisch bedrijf.;
- geen sprake mag zijn van negatieve effecten op de volksgezondheid (voor zover ten tijde van de betreffende uitbreiding aantoonbaar is).

Om uitbreidingsruimte te behouden voor agrarische bedrijven is er niet voor gekozen om een norm op te nemen voor de maximale omvang van een agrarisch bedrijf. Ook is er geen groeipercentage opgenomen voor de uitbreiding van de bebouwing ten opzichte van de bestaande bebouwing.

Nieuw in de partiële herziening: latente ruimte toetsbaar maken

Ook toetsing aan de aangescherpte voorwaarden bij uitbreiden binnen het bestemmingsvlak

Om te komen tot een goed woon- en leefklimaat is in het voorliggende ontwerp bestemmingsplan tevens de latente (lees onbenutte) ruimte binnen een bestemmingsvlak gekoppeld aan voorwaarden.

Latente ruimte kan op basis van het geldende bestemmingsplan (2009) direct worden benut door het indienen van een omgevingsvergunning zonder dat een wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk is. In het voorliggende bestemmingsplan (2013) is de latente ruimte toetsbaar gemaakt, door in het bestemmingsplan de bestaande intensieve veehouderijbebouwing te inventariseren en vast te leggen in vierkante meters. In het bestemmingsplan is een lijst opgenomen van alle intensieve veehouderijen (blijvende intensieve veehouderijen, niet de bedrijven die hebben aangegeven uiterlijk 2020 te stoppen), waarbij per bedrijf de oppervlakte aan intensieve veehouderijbebouwing is vastgelegd.

Uitbreiding van de bebouwing is mogelijk onder dezelfde voorwaarden die zijn gekoppeld aan een uitbreiding van een bestemmingsvlak.

Verwijderen iv-aanduidingen van veehouderijen die stoppen met de tak intensieve veehouderij tot 2020
De gemeente heeft er voor gekozen om voor locaties waar geen vee meer wordt gehouden en/of waar de eigenaar te kennen heeft gegeven om uiterlijk in 2020 te stoppen met de intensieve veehouderij, de aanduiding 'iv' te verwijderen. In dit kader zijn alle intensieve veehouderijen geïnventariseerd op onder andere de aanwezigheid van dieren (bron web-B.V.B.) dan wel of de betreffende eigenaar in het kader van AMvB dierhuisvesting heeft aangegeven om in 2020 te stoppen met de intensieve veehouderij tak. In het voorliggende bestemmingsplan worden de locaties die nu nog een intensieve veehouderijtak kennen maar die uiterlijk in 2020 stoppen, onder het zogenaamde 'overgangsrecht' geplaatst. In concrete betekent dat, dat wanneer het bedrijf eenmaal stopt met de intensieve veehouderij, er in de toekomst geen intensieve veehouderij mag worden gevestigd, maar uitsluitend een grondgebonden bedrijf.

2.3.3 OVERIGE WIJZIGINGEN

Zowel Landgoed De Utrecht en landgoed Wellenseind vallen onder de werking van het voorbereidingsbesluit. Op beide landgoederen spelen momenteel planologische ontwikkelingen waarvoor een bestemmingsplanprocedure wordt gestart. Technisch is het niet mogelijk om gelijktijdig één locatie twee ontwerp bestemmingsplannen in procedure te brengen. Daarom moet een keuze worden gemaakt welk plan prevaleert. Op beide landgoederen zijn geen intensieve veehouderijbedrijven gelegen.

Op 7 december 2011 heeft de Raad van State uitspraak gedaan inzake het bestemmingsplan buitengebied 2009. Voor zover deze uitspraak betrekking heeft op een aanpassing van de regels zijn deze aanpassingen meegenomen in de voorliggende herziening.

Ambtshalve zijn in het bestemmingsplan buitengebied 2009 een aantal kleine omissies geconstateerd. Deze omissies zijn aangepast in de regels van de voorliggende herziening.

Deze overige wijzigingen hebben geen betrekking op functies waarbij er sprake is van een m.e.r. (beoordelings)plicht of waarbij de ontwikkeling van die functies gepaard kan gaan met belangrijke milieugevolgen. Deze wijzigingen zijn daarmee ook niet van belang voor het MER of voorliggende Passende Beoordeling.

2.4 MOGELIJKE EFFECTEN BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED

2.4.1 VEEHOUDERIJ STIKSTOFDEPOSITIE

De aanwezigheid van nutriënten (m.n. stikstof en fosfor) in lucht, bodem en water speelt direct (habitats) of indirect (soorten) een belangrijke rol in de kwaliteit van de ecosystemen. Met name ecosystemen die gekenmerkt worden door lage nutriëntenniveau zijn gevoelig voor aanvoer van nutriënten van buiten het systeem, maar ook voor processen die in het systeem zelf plaatsvinden. De instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied hebben betrekking op natte tot droge voedselarme ecosystemen, die sterk gevoelig zijn voor toename van het nutriëntenniveau, ook wel vermesting genoemd.

De toename van nutriënten in de betreffende gebieden kan plaatsvinden door mineralisatieprocessen in de bodem door verlaging van de grondwaterstand, door aanvoer via grond- en oppervlaktewater of door stikstofdepositie vanuit de lucht. Er is geen sprake van duidelijke kwelstromen vanuit het buitengebied naar de Natura 2000-gebieden, waardoor nutriëntenverspreiding via het grondwater geen substantiële invloed heeft op de Natura 2000-gebieden. Tevens vinden geen substantiële wijzigingen plaats van de grondwaterstand of de waterhuishouding. Derhalve richt deze Passende Beoordeling zich op de stikstofdepositie vanuit de mogelijke landbouwkundige ontwikkelingen.

Stikstof komt van nature voor in de lucht in de vorm van stikstofgas (N2). Dit wordt door denitrificatie in de bodem gevormd door stikstofbacteriën die nitraat (NO3 -) omzetten in stikstofgas. Het stikstofgas kan vervolgens weer door bacteriën in de bodem worden omgezet, zodat het beschikbaar komt voor planten. De aanvoer van N die op deze wijze beschikbaar komt voor planten is beperkt.
Door onnatuurlijke processen is het aanbod van N via de lucht sterk toegenomen. Naast de natuurlijke aanvoer zijn er sinds de industrialisatie in Nederland namelijk belangrijke bronnen bijgekomen en wel: het verkeer, de industrie en de landbouw. De stikstofverbindingen slaan uiteindelijk neer op de bodem, zogenaamde depositie, en in de bodem worden de verbindingen omgezet waardoor de stikstof beschikbaar komt voor planten.

Toename van het nutriëntenniveau zal leiden tot verandering in de soortensamenstelling en structuur van de vegetatie, waarbij voedselminnende soorten gaan overheersen ten koste van de kenmerkende soorten van de habitats en soorten waarop de instandhoudingsdoelen zijn gericht.

2.5 UITGANGSPUNTEN PASSENDE BEOORDELING

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd voor het opstellen van deze Passende Beoordeling:

- Veranderingen in de landbouwbedrijven kunnen leiden tot verschillende effecten op Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Mogelijke effecten zijn verzuring, vermesting, oppervlakteverlies door ruimtebeslag, versnippering van leefgebieden van beschermde soorten, verzoeting of verzilting, verdroging of vernatting van gebieden, verandering van stroomsnelheid, verandering van overstromingsfrequentie, verstoring door licht, geluid of trilling, optische verstoring en verstoring door mechanische effecten. Deze Passende Beoordeling richt zich volledig op de effecten van stikstofdepositie. Gezien de aard van de voorziene veranderingen, worden veranderingen in populatiedynamiek en soortensamenstelling door andere effecttypen uitgesloten (zie paragraaf 2.4).
- Het studiegebied bestaat uit de Natura 2000-gebieden Kempenland-West, Regte Heide & Riels Laag, Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout, Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout, Valleigebied van de Kleine Nete met aangrenzende brongebieden, moerassen en heiden, Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen en De Ronde Put en het Beschermd Natuurmonument Zwartven.
- Voor de berekeningen en effectbeoordeling is uitgegaan van de Huidige situatie vergund + CBS-correctie. De Huidige situatie vergund + CBS-correctie vormt een benadering van de “werkelijke situatie” en is vooral van belang vanuit het juridisch kader.
- Voor achtergronddeposities zijn gegevens gebruikt uit jaren die zo dicht mogelijk lagen bij de jaartallen die in het MER zijn aangegeven als uitgangspunten voor huidige situatie en autonome ontwikkelingen.
- De berekeningen van de stikstofdeposities zijn uitgevoerd met OPS-Pro 4.3.
- De stikstofdepositie vanuit veehouderijen wordt vooral veroorzaakt door NH_3. Bij de berekeningen zijn deze dan ook het meest belangrijk. De uitstoot van NOx van veehouderijen is zeer klein vergeleken met NH_3. Voor veehouderijen zijn ook geen gegevens bekend van de uitstoot van NOx.

3 Wettelijke kader en toetsingskader

3.1 NATURA 2000 EN DE NATUURBESCHERMINGSWET 1998

Op 1 oktober 2005 is de Natuurbeschermingswet 1998 (NBwet) in werking getreden. Deze wet heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten) in Nederland. De Natura 2000- gebieden bestaan uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. De Vogelrichtlijngebieden zijn aangewezen voor de bescherming van bepaalde vogelsoorten (kwalificerende soorten). Kwalificerende soorten zijn soorten waarvan geregeld meer dan 1% van de biogeografische populatie in het gebied verblijft of waarvoor het gebied tot de vijf belangrijkste gebieden in Nederland behoort. De Habitatrichtlijngebieden zijn aangemeld voor het beschermen van andere diersoorten en habitattypen (natuurtypen) waarvoor Europa op wereldschaal een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. Samen vormen deze gebieden het Europese Natura 2000 netwerk.

Natura 2000-gebieden

Voor de Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd in de (concept) aanwijzingsbesluiten van de betreffende gebieden. In de besluiten staat omschreven wat de doelen zijn met betrekking tot de oppervlakte en de kwaliteit van de habitattypen. Voor sommige doelen betreft dat behoud van oppervlakte en kwaliteit. Maar ook uitbreiding van oppervlakte en verbetering van kwaliteit of een combinatie daarvan zijn mogelijkheden. Nieuwe ontwikkelingen mogen geen negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van de habitattypen en soorten. De voorgenomen planwijzigingen in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 moeten derhalve getoetst worden aan de instandhoudingsdoelstellingen.

Om de effecten van een ontwikkeling op een Natura 2000-gebied te toetsen wordt de Habitattoets uitgevoerd. De Habitattoets bestaat uit drie mogelijke onderzoekssituaties, die opeenvolgend doorlopen kunnen worden maar ook los van of in combinatie met elkaar.
Deze drie onderzoekssituaties zijn:

- oriëntatiefase (de Voortoets);
- verslechteringstoets;
- Passende Beoordeling.

In de oriëntatiefase wordt aan de hand van een Voortoets gekeken of de ontwikkelingen waarin het plan voorziet mogelijk (significante) negatieve gevolgen kunnen hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied.

Van een negatief effect is sprake wanneer een verstoring optreedt van een kwalificerende soort of een verslechtering van een kwalificerend habitattype. Indien deze verstoring of verslechtering leidt tot een aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen voor de betreffende soort of habitattype, dan is sprake van een significant negatief effect.

Indien uit de Voortoets blijkt dat het plan geen negatieve effecten met zich meebrengt. is geen verder onderzoek noodzakelijk. Wanneer een significant negatief effect niet op voorhand uitgesloten kan worden moet een Passende Beoordeling worden uitgevoerd. Wanneer een significant negatief effect wel kan worden uitgesloten maar er mogelijk toch sprake is van verslechtering van een habitattype of een habitat van een soort, wordt aan de hand van een verslechteringstoets gekeken welke gevolgen deze negatieve effecten hebben op de betreffende soort of het habitattype.

Beschermde Natuurmonumenten

Sinds de inwerkingtreding van de (oude) Natuurbeschermingswet zijn 188 gebieden aangewezen als beschermd natuurmonument of staatsnatuurmonument. Door de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 verdwijnt het verschil tussen Beschermde en Staatsnatuurmonumenten. Deze gebieden vallen dan onder de noemer van Beschermde Natuurmonumenten. Een deel van de Beschermde Natuurmonumenten vallen samen met Natura 2000-gebieden. Hiervoor geldt bij definitieve aanwijzing van de Natura 2000-gebieden dat de “oude doelen” van het Beschermde Natuurmonument onderdeel worden van de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied. Waar de gebieden niet samen vallen, blijven Beschermde Natuurmonumenten in stand en vallen onder het toetsingskader van artikel 16 van de Natuurbeschermingswet, dat hieronder wordt toegelicht.

BEOORDELINGSKADER VAN BESCHERMDE NATUURMONUMENTEN

De status Beschermd Natuurmonument betekent dat het zonder vergunning verboden is om handelingen te verrichten die schadelijk kunnen zijn voor dat natuurmonument. Het gaat om handelingen die significante gevolgen kunnen hebben voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied. Tenzij er zwaarwegende openbare belangen zijn (‘dwingende reden van openbaar belang’) die het verlenen van een vergunning ‘noodzaken’. In tegenstelling tot de afweging bij een Natura 2000-gebied, hoeft hier geen alternatievenonderzoek plaats te vinden. Ook een Passende Beoordeling is niet verplicht.

Bij Beschermde Natuurmonumenten ontbreken de instandhoudingdoelen als toetsingskader voor mogelijke effecten, zoals bij de Natura 2000-gebieden. Het aanwijzingsbesluit van een Beschermd natuurmonument bevat echter een overzicht van de te behouden natuurwaarden. Het toetsingskader is vergelijkbaar met dat van de Natura 2000-gebieden. Voor handelingen buiten het Beschermde Natuurmonument (voor zover aangewezen voor de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998) die significante effecten kunnen hebben op het gebied is het begrip ‘externe werking’ van toepassing (art. 65 Nbwet[1]). Dit betekent dat de vergunningplicht ook van toepassing is op handelingen buiten een Beschermd natuurmonument die negatieve gevolgen kunnen hebben.

3.2 TOETSINGSKADER NEDERLANDSE NATURA 2000-GEBIEDEN

3.2.1 ALGEMEEN

Voor alle Nederlandse Natura 2000-gebieden zijn specifieke doelen gesteld, deze komen in de onderstaande paragrafen aan bod. De doelen voor Nederland zijn overgenomen uit de (concept) besluiten zoals gepubliceerd op de website van het ministerie van EZ (www.natura2000.nl).

[1] In artikel 16 staat dat externe werking alleen geldt voor in het aanwijzingsbesluit beschreven activiteiten.
Uit art. 65 blijkt echter dat dit alleen geldt voor Beschermde Natuurmonumenten die na 1 oktober 2005 zijn aangewezen en die zijn er (nog) niet.

3.2.2 KEMPENLAND-WEST

Gebiedsomschrijving

Het heide- en vennengebied van Kempenland-West bestaat uit enkele enigszins verspreid liggende delen: in het westen de Rovertse Heide, meer naar het oosten de Mispeleindsche Heide en Neterselsche Heide, dan de Landschotsche Heide, en tenslotte nog verder naar het oosten tussen Vessem en Wintelre, het Grootmeer. Tussen deze heideterreinen stromen de meanderende lopen van de laaglandbeken Reusel, Groote Beerze en Kleine Beerze. De Rovertsche Heide, oorspronkelijk een groot heidegebied dat in de 20ste eeuw met naaldhout is bebost, omvat hier de Rovertsche Leij met beekbegeleidend bos alsmede het ven Papschot. De Mispeleindsche en Neterselsche Heide zijn droge en vochtige heiderestanten met vennen (De Flaes, Het Goor) van de voorheen uitgestrekte en kenmerkende Kempische heiden.
De Neterselsche Heide omvat het gebied 'Grijze Steen' (met snavelbiesbegroeiingen) en broekbossen.
De Landschotse Heide bestaat uit overgangen van droge en vochtige heiden met hierin enkele heidevennen (Keijenhurk, Kromven, Wit Hollandven en Berkven). Het Groot en Klein Meer zijn voormalige heidevennen te midden van een groot bosgebied.

Instandhoudingsdoelstellingen

Tabel 1 geeft de instandhoudingsdoelstelling van de habitattypen en soorten waarvoor Kempenland-West is aangewezen.

	SVI Landelijk (Landelijke Staat van instandhouding)	Doelst. Oppervlakte	Doelst. Kwaliteit	Doelst. Populatie
Habitattypen				
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	- -	=	>	
H3130 Zwakgebufferde vennen	-	=	>	
H3260A Beken en rivieren met waterplanten	-	>	>	
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	=	>	
H4030 Droge heide	- -	=	>	
H7150 Slenken in veengronden	-	=	=	
H91E0C *Vochtige alluviale bossen	-	=	>	
Habitatsoorten				
H1149 Kleine modderkruiper	+	=	=	=
H1831 Drijvende waterweegbree	-	=	=	=

Tabel 1: Instandhoudingsdoelstellingen voor Kempenland-West.

De Landelijke Staat van instandhouding is in de tabel weergegeven. + staat voor positief, - staan voor negatief en - - staat voor zeer negatief.

De doelstelling voor oppervlakte, kwaliteit en populatie is in de tabel weergegeven. = staat voor behoud, > staat voor uitbreiding of verbetering, =(<) staat voor Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft "ten gunste van" formulering, * staat voor prioritair habitattype. Hier heeft Nederland speciale verantwoordelijkheid voor.

3.2.3 REGTE HEIDE & RIELS LAAG

Gebiedsomschrijving

Het gebied Regte Heide & Riels Laag liggen tussen de beken Lei en Roppelsche Leij, waarvan de laatste buiten de begrenzing valt. Het gebied is te verdelen in de beekdalen en het daarbuiten gelegen licht golvende dekzandlandschap waarin hier en daar lage duingebiedjes voorkomen. Het gebied bestaat uit droge en vochtige heide, moerassige laagten, zure en zwakgebufferde vennen en loof- en naaldbossen.

Instandhoudingsdoelstellingen

Tabel 2 geeft de instandhoudingsdoelstelling van de habitattypen en soorten waarvoor Regte Heide & Riels Laag is aangewezen.

	SVI Landelijk (Landelijke Staat van instandhouding)	Doelst. Oppervlakte	Doelst. Kwaliteit
Habitattypen			
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	- -	=	>
H3130 Zwakgebufferde vennen	-	=	=
H3160 Zure vennen	-	=	>
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	=	>
H4030 Droge heide	- -	=	>
H7150 Slenken in veengronden	-	=	=

Tabel 2: Instandhoudingsdoelstellingen voor Regte Heide & Riels Laag.

De Landelijke Staat van instandhouding is in de tabel weergegeven. + staat voor positief, - staan voor negatief en - - staat voor zeer negatief.

De doelstelling voor oppervlakte, kwaliteit en populatie is in de tabel weergegeven. = staat voor behoud, > staat voor uitbreiding of verbetering, =(<) staat voor Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft “ten gunste van” formulering, * staat voor prioritair habitattype. Hier heeft Nederland speciale verantwoordelijkheid voor.

3.3 TOETSINGSKADER BELGISCHE NATURA 2000-GEBIEDEN

3.3.1 ALGEMEEN

In Vlaanderen is een aantal speciale beschermingszones aangewezen of voorgesteld. Van bijzonder belang zijn de Habitat- en Vogelrichtlijngebieden die samen vormgeven aan 'Natura 2000'.
De instandhoudingsdoelstellingen voor een Europees te beschermen gebied (S-IHD) zijn de verbeter- of behoudopgaven voor de Europees te beschermen habitats of populaties van Europees te beschermde soorten en hun leefgebieden, waarvoor het Europees te beschermen gebied is aangemeld of die in het Europees te beschermen gebied voorkomen. Instandhoudingsdoelstellingen voor een Europees te beschermen gebied worden opgemaakt op basis van een rapport.

De ecologische vereisten van een Europees te beschermen habitat of soort zijn de wetenschappelijk vaststelbare, abiotische en biotische vereisten waaraan moet worden voldaan, zodat deze habitats, of populaties van deze soorten en hun leefgebieden, kunnen worden behouden, hersteld of ontwikkeld in een gunstige staat van instandhouding.

3.3.2 ARENDONK, MERKSPLAS, OUD-TURNHOUT, RAVELS EN TURNHOUT

Tabel 3 geeft de instandhoudingsdoelstelling van de habitattypen en soorten waarvoor gebied Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout is aangewezen.

Soort	Max. populatiegrootte	Isolatie
Aalscholver	7	Niet broedend Annex I
Bergeend	6	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Blauwborst	2	Niet broedend Annex I
Blauwe Reiger		Wintergast of doortrekker niet Annex I
Boomleeuwerik	10	Broedvogel Annex I
Dodaars		Wintergast of doortrekker niet Annex I
Fuut	20	Wintergast of doortrekker niet Annex I
IJsvogel	3	Niet broedend Annex I
Kemphaan	1	Niet broedend Annex I
Knobbelzwaan	3	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Korhoen	6	Broedvogel Annex I
Krakeend	9	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Kuifeend	35	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Meerkoet	320	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Nachtzwaluw	5	Broedvogel Annex I
Nonnetje		Wintergast of doortrekker niet Annex I
Parelduiker		Niet broedend Annex I
Pijlstaart	15	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Slobeend	40	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Smient	6	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Tafeleend	350	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Wilde Eend	2050	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Wintertaling	65	Wintergast of doortrekker niet Annex I
Witoogeend		Niet broedend Annex I
Zwarte Specht	9	Broedvogel Annex I

Tabel 3: Aangemelde (broed)vogels voor het gebied Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout.

3.3.3 VENNEN, HEIDEN EN MOERASSEN ROND TURNHOUT

Tabel 4 en Tabel 5 geven de instandhoudingsdoelstelling van de habitattypen en soorten waarvoor gebied Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout is aangewezen.

Code	Habitattype	Oppervlakte	Rel. Opp	Behoud	Representativiteit	Algemeen
2310	Psammofiele heide met Calluna- en Genista-soorten	ca 1%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol
2330	Open grasland met Corynephorus- en Agrostis-soorten op landduinen	ca 2%	15% >= p > 2%	goede instandhouding	uitstekende representativiteit	waardevol
3110	Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten met amfibische vegetatie: Lobelia, Littorellia en Isoëtes	ca 1%	15% >= p > 2%	goede instandhouding	uitstekende representativiteit	waardevol
3130	Oligotrofe wateren van het Midden-Europese en peri-alpiene gebied met Littorella- of Isoëtes-vegetatie of met eenjarige vegetatie op drooggevallen oevers (Nanocyperetalia)	ca 1%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	waardevol
3150	Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamium of Hydrocharition	ca 1%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	goede representativiteit	uiterst waardevol
4010	Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix	ca 3%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol
4030	Droge heide (alle subtypen)	ca 2%	2% >= p > 0%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol
6230	Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems	ca 2%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	goede representativiteit	uiterst waardevol
7140	Overgangs- en trilveen	ca <1%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol
7150	Slenken in veengronden (Rhynchosporion)	ca <1%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol
9160	Eikenbossen van het type Stellario-Carpinetum	ca 1%	2% >= p > 0%	goede instandhouding	uitstekende representativiteit	waardevol
9190	Oude zuurminnende bossen met Quercus robur op zandvlakten	ca 1%	2% >= p > 0%	goede instandhouding	beduidende representativiteit	waardevol
91E0	Overblijvende of relictbossen op alluviale grond (Alnion glutinoso-incanae)	ca 5%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol

Tabel 4: Aangemelde habitattypen voor het gebied Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout.

Code	Soort	Populatie	Behoud	Isolatie	Algemeen
1831	Luronium natans - Drijvende waterweegbree	ca 15% >= p > 2%	goede instandhouding	niet-geïsoleerde, door de rest van het areaal omsloten populatie	uiterst waardevol

Tabel 5: Aangemelde soorten voor het gebied Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout.

3.3.4 VALLEIGEBIED VAN DE KLEINE NETE MET AANGRENZENDE BRONGEBIEDEN, MOERASSEN EN HEIDEN

Tabel 6 en Tabel 7 geven de instandhoudingsdoelstelling van de habitattypen en soorten waarvoor gebied Valleigebied van de Kleine Nete met aangrenzende brongebieden, moerassen en heiden is aangewezen.

Code	Habitattype	Oppervlakte	Rel. Opp	Behoud	Representativiteit	Algemeen
2330	Open grasland met Corynephorus- en Agrostis-soorten op landduinen	ca 2%	2% >= p > 0%	goede instandhouding	uitstekende representativiteit	waardevol
3110	Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten met amfibische vegetatie: Lobelia, Littorellia en Isoëtes	ca 2%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	waardevol
3130	Oligotrofe wateren van het Midden-Europese en peri-alpiene gebied met Littorella- of Isoëtes-vegetatie of met eenjarige vegetatie op drooggevallen oevers (Nanocyperetalia)	ca 2%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol
3260	Drijvende Ranunculus-vegetatie van submontane en planitaire rivieren	ca 1%	100% >= p > 15%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol
4010	Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix	ca 2%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol
4030	Droge heide (alle subtypen)	ca 3%	2% >= p > 0%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol
6230	Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems	ca 1%	2% >= p > 0%	goede instandhouding	goede representativiteit	uiterst waardevol
6430	Voedselrijke ruigten	ca 5%	15% >= p > 2%	goede instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol
7140	Overgangs- en trilveen	ca <1%	100% >= p > 15%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol
7150	Slenken in veengronden (Rhynchosporion)	ca <1%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol
7210	Kalkhoudende moerassen met Cladium mariscus en Carex davalliana	ca <1%	15% >= p > 2%	goede instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol
7230	Alkalisch laagveen	ca <2%	100% >= p > 15%	goede instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol
91E0	Overblijvende of relictbossen op alluviale grond (Alnion glutinoso-incanae)	ca 5%	2% >= p > 0%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol

Tabel 6: Aangemelde habitattypen voor het gebied Valleigebied van de Kleine Nete met aangrenzende brongebieden, moerassen en heiden.

Code	Soort	Populatie	Behoud	Isolatie	Algemeen
1096	Lampetra planeri - Beekprik	ca 100% >= p > 15%	goede instandhouding	niet-geïsoleerde populatie aan de rand van het areaal	waardevol
1145	Misgurnus fossilis - Grote modderkruiper	ca 100% >= p > 15%	goede instandhouding	niet-geïsoleerde populatie aan de rand van het areaal	waardevol
1149	Cobitis taenia - Kleine modderkruiper	ca 100% >= p > 15%	goede instandhouding	niet-geïsoleerde populatie aan de rand van het areaal	waardevol
1163	Cottus gobio - Rivierdonderpad	ca 100% >= p > 15%	goede instandhouding	niet-geïsoleerde populatie aan de rand van het areaal	waardevol
1166	Triturus cristatus - Kamsalamander	ca 15% >= p > 2%	goede instandhouding	niet-geïsoleerde, door de rest van het areaal omsloten populatie	waardevol
1042	Leucorrhinia pectoralis - Gevlekte witsnuitlibel	ca 100% >= p > 15%	goede instandhouding	niet-geïsoleerde populatie aan de rand van het areaal	waardevol
1831	Luronium natans - Drijvende waterweegbree	ca 15% >= p > 2%	goede instandhouding	niet-geïsoleerde, door de rest van het areaal omsloten populatie	uiterst waardevol
1903	Liparis loeselii - Groenknolorchis	ca 100% >= p > 15%	goede instandhouding	niet-geïsoleerde populatie aan de rand van het areaal	uiterst waardevol

Tabel 7: Aangemelde soorten voor het gebied Valleigebied van de Kleine Nete met aangrenzende brongebieden, moerassen en heiden.

3.3.5 BOS- EN HEIDEGEBIEDEN TEN OOSTEN VAN ANTWERPEN

Tabel 8 en Tabel 9 geven de instandhoudingsdoelstelling van de habitattypen en soorten waarvoor gebied Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen is aangewezen.

Code	Habitattype	Oppervlakte	Rel. Opp	Behoud	Representativiteit	Algemeen
2330	Open grasland met Corynephorus- en Agrostis-soorten op landduinen	ca 2%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	goede representativiteit	uiterst waardevol
3110	Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten met amfibische vegetatie: Lobelia, Littorellia en Isoëtes	ca 1%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	goede representativiteit	uiterst waardevol
3130	Oligotrofe wateren van het Midden-Europese en peri-alpiene gebied met Littorella- of Isoëtes-vegetatie of met eenjarige vegetatie op drooggevallen oevers (Nanocyperetalia)	ca 1%	2% >= p > 0%	uitstekende instandhouding	goede representativiteit	uiterst waardevol
4010	Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix	ca 1%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	goede representativiteit	uiterst waardevol
4030	Droge heide (alle subtypen)	ca 4%	2% >= p > 0%	uitstekende instandhouding	goede representativiteit	uiterst waardevol
6410	Grasland met Molinia op kalkhoudende bodem en kleibodem (Eu-Molinion)	ca 1%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	goede representativiteit	uiterst waardevol
9120	Beukenbossen van het type met Ilex- en Taxus-soorten, rijk aan epifyten (Ilici-Fagetum)	ca 8%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	goede representativiteit	uiterst waardevol
9190	Oude zuurminnende bossen met Quercus robur op zandvlakten	ca 10%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	uitstekende representativiteit	uiterst waardevol
91E0	Overblijvende of relictbossen op alluviale grond (Alnion glutinoso-incanae)	ca 4%	15% >= p > 2%	uitstekende instandhouding	goede representativiteit	uiterst waardevol

Tabel 8: Aangemelde habitattypen voor het gebied Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen.

Code	Soort	Populatie	Behoud	Isolatie	Algemeen
1096	Lampetra planeri - Beekprik	ca 100% >= p > 15%	passabele of verminderde instandhouding	niet-geïsoleerde populatie aan de rand van het areaal	waardevol
1149	Cobitis taenia - Kleine modderkruiper	ca 100% >= p > 15%	goede instandhouding	niet-geïsoleerde populatie aan de rand van het areaal	waardevol
1163	Cottus gobio - Rivierdonderpad	ca 100% >= p > 15%	goede instandhouding	niet-geïsoleerde populatie aan de rand van het areaal	waardevol
1393	Drepanocladus vernicosus - Geel schorpioenmos	ca 100% >= p > 15%	uitstekende instandhouding	(vrijwel) geheel geïsoleerde populatie	uiterst waardevol
1831	Luronium natans - Drijvende waterweegbree	ca 2% >= p > 0%	goede instandhouding	niet-geïsoleerde, door de rest van het areaal omsloten populatie	uiterst waardevol

Tabel 9: Aangemelde soorten voor het gebied Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen.

3.3.6 DE RONDE PUT

Tabel 10 geeft de instandhoudingsdoelstelling van de habitattypen en soorten waarvoor gebied De Ronde Put is aangewezen.

Soort	Max. populatiegrootte	Isolatie
Blauwborst	8	Broedvogel Annex I
Blauwe Kiekendief		Niet broedend Annex I
Blauwe Reiger	20	Wintergast of doortrekker niet Annex 1
Boomleeuwerik	6	Broedvogel Annex I
Bruine Kiekendief	4	Broedvogel Annex I
Dodaars	10	Wintergast of doortrekker niet Annex 1
Fuut	20	Wintergast of doortrekker niet Annex 1
Grauwe Kiekendief		Niet broedend Annex I
IJsvogel	4	Broedvogel Annex I
Knobbelzwaan	3	Wintergast of doortrekker niet Annex 1
Krakeend	40	Wintergast of doortrekker niet Annex 1
Kuifeend	110	Wintergast of doortrekker niet Annex 1
Meerkoet	400	Wintergast of doortrekker niet Annex 1
Nachtzwaluw	4	Broedvogel Annex I
Nonnetje	10	Wintergast of doortrekker niet Annex 1
Pijlstaart	4	Wintergast of doortrekker niet Annex 1
Rietgans	25	Wintergast of doortrekker niet Annex 1
Rode Wouw		Niet broedend Annex I
Roerdomp	4	Broedvogel Annex I
Roodkeelduiker		Niet broedend Annex I
Slechtvalk	2	Niet broedend Annex I
Slobeend	4	Wintergast of doortrekker niet Annex 1
Smelleken		Niet broedend Annex I
Smient	10	Wintergast of doortrekker niet Annex 1
Tafeleend	110	Wintergast of doortrekker niet Annex 1
Visarend	4	Niet broedend Annex I
Wespendief	5	Broedvogel Annex I
Wilde eend	950	Wintergast of doortrekker niet Annex 1
Wintertaling	400	Wintergast of doortrekker niet Annex 1
Woudaap	1	Broedvogel Annex I
Zwarte specht	8	Broedvogel Annex I
Zwarte Stern		Broedvogel Annex I
Zwarte Wouw		Niet broedend Annex I

Tabel 10: Aangemelde (broed)vogels voor het gebied De Ronde Put.

3.4 TOETSINGSKADER BESCHERMDE NATUURMONUMENTEN

3.4.1 ZWARTVEN

Gebiedsomschrijving

Het Zwartven is een natuurgebied van ruim 57 hectare, en is gelegen op 2 kilometer ten zuidwesten van Hooge Mierde tegen de Belgisch-Nederlandse grens. Het gebied maakt deel uit van de voormalige Turnhoutse en Reuselse heide.

Instandhoudingsdoelstellingen

Alle aanwezige natuurwaarden in het Beschermd natuurmonument zijn beschermd.
Het gebied bestaat uit droge en natte heide en is gedeeltelijk bebost. In het laagste deel van het gebied ligt een ven, dat alleen in regenarme perioden droogvalt. Door externe invloeden is zowel de droge als natte heide zwaar vergrast (met Pijpestrootje), en is het ven verzuurd. Door gericht natuurbeheer zijn er goede mogelijkheden om in dit terrein weer de oorspronkelijk aanwezige botanisch waardevolle vegetatietypen te (her)ontwikkelen. In het gebied komt daarnaast een gevarieerde fauna voor, met reptielen waaronder Levendbarende hagedis, Rugstreeppad en Heikikker. Ook heeft het voor broedvogels een belangrijke betekenis: in het gebied broeden hier jaarlijks de Wulp en Boomleeuwerik, evenals verscheidene andere soorten.
De aanwezige vegetatietypen kunnen worden vertaald naar de volgende habitattypen:

- H3130 Zwakgebufferde vennen.
- H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden).
- H4030 Droge heiden.

3.4.2 LANDSCHOTSCHE HEIDE, MISPELEINDSE EN NETERSELSE HEIDE, GROOT EN KLEIN MEER

Het Beschermde natuurmonument Mispeleindse en Neterselse heide ligt deels binnen het plangebied. De Beschermde natuurmonumenten Landschotse heide, Groot en Klein Meer liggen in de directe omgeving van het plangebied. De begrenzingen en de beschermde natuurwaarden van deze Beschermde natuurmonumenten overlappen geheel met Natura 2000-gebied Kempenland-West. Om die reden worden de effecten van deze gebieden beoordeeld als onderdeel van de effectbeoordeling van Natura 2000-gebied Kempenland-West.

4 Effectbepaling en –beoordeling stikstofdepositie

4.1 ALGEMEEN

In deze Passende Beoordeling wordt de stikstofdepositie vanuit het voorkeursalternatief en het worst-case alternatief vergeleken met de referentiesituatie (Huidige situatie + CBS-correctie veestapel).

4.1.1 DE REFERENTIESITUATIE

Er zijn verschillende mogelijkheden om de huidige situatie in beeld te brengen:

- Aan de hand van de Huidige situatie vergund wordt een beeld gevormd van de vergunde situatie.
- De Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting brengt de huidige vergunde situatie in beeld voor de veehouderij. Voor de intensieve veehouderij wordt gecorrigeerd met de lagere stalemissies voortkomend uit de AMvB-Huisvesting. Deze worden voor deze situatie als autonome ontwikkeling gezien.
- Voor plannen, zoals voorliggend bestemmingsplan Buitengebied, geldt de huidige werkelijke situatie als referentiesituatie. Voor deze Passende Beoordeling is uitgegaan van de Huidige situatie vergund + CBS-correctie als beste inschatting hiervan.

4.1.2 HET VOORKEURSALTERNATIEF, HET WORST-CASE ALTERNATIEF EN HET BEST-CASE VOORKEURSALTERNATIEF

Voorkeursalternatief (trendmatige ontwikkeling)
In m.e.r.-termen wordt het voornemen of concept bestemmingsplan het voorkeursalternatief genoemd. In deze m.e.r.-procedure bestaat het voorkeursalternatief uit het ontwerp bestemmingsplan buitengebied (i.c. de partiële herziening van het bestemmingsplan buitengebied 2009, fase 1A). Het alternatief 'voorkeursalternatief' (VKA) beschrijft de effecten van het planologisch beleid ten aanzien van veehouderijen zoals opgenomen in het ontwerp bestemmingsplan, met een reële verwachting van groei en krimp van de veehouderijen.

Locaties met een aanduiding intensieve veehouderij, waar nu veehouderijen zijn gevestigd met een beperkte omvang groeien niet (in verwevingsgebieden en de LOG's) of stoppen (in extensiveringsgebieden). Locaties waar bedrijven al een omvang hebben van een volwaardig bedrijf, zijn mogelijke groeiers, voor zover de planologische ruimte (maximaal bouwblok is 1,5 hectare) en de milieugebruiksruimte (i.c. de uitbreidingsruimte qua geur, geurnormen 2008) die groei mogelijk maakt. Locaties van een dergelijke omvang die gelegen zijn in extensiveringsgebieden zijn aangeduid als blijvers.

Van locaties die geen aanduiding meer hebben als intensieve veehouderijen, wordt er van uitgegaan dat de tak intensieve veehouderij wordt beëindigd.

Als op deze locaties een volwaardige tak melkrundvee aanwezig is, wordt uitgegaan van groei van die melkrundveetak met 20%.

Worst-case voorkeursalternatief

De tweede variant 'worst-case variant op het voorkeursalternatief' (worst-case VKA) richt ook op de mogelijkheden zoals opgenomen in het ontwerp bestemmingsplan, maar met een worst-case benadering. Hierbij wordt inzichtelijk wat maximaal mogelijk is binnen het bestemmingsplan. Hierbij wordt alleen uitgegaan van groei van veehouderijen (en dus geen krimp).

In dit alternatief wordt er van uitgegaan dat ook de locaties waar nu kleinere intensieve veehouderijen gevestigd zijn, zullen groeien met die tak (voor zover gelegen in verwevingsgebieden en in landbouwontwikkelingsgebieden). Ook hier voor zover de planologische ruimte (maximaal bouwblok is 1,5 hectare) en de milieugebruiksruimte (i.c. de uitbreidingsruimte qua geur, geurnormen 2008) die groei mogelijk maakt. Locaties in extensiveringsgebieden, ook de kleinere locaties, zijn voor wat betreft de tak intensieve veehouderij aangeduid als blijvers.

Van locaties die geen aanduiding mee hebben als intensieve veehouderijen, wordt er van uitgegaan dat de tak intensieve veehouderij wordt beëindigd, maar dat hier groei van een melkrundveebedrijf (tot maximaal 200 melkkoeien en bijbehorend jongvee) mogelijk is.

Voor zowel het alternatief "voorkeursalternatief, trendmatige ontwikkeling" als het alternatief "worst-case voorkeursalternatief" is er van uitgegaan dat:

- bestaande stallen minimaal voldoen aan de maximale emissiewaarden uit het Besluit Huisvesting;
- nieuwe stallen voldoen aan grenswaarden uit bijlage 1 van de geldende verordening stikstof en Natura 2000 van de provincie Noord-Brabant.

Best-case voorkeursalternatief

In aanvulling op het VKA trendmatig en het worst-case VKA is er voor het aspect ammoniak een extra variant gedefinieerd en doorgerekend: het best-case VKA.

Hierbij is uitgegaan van aanpassingen van de bestaande stallen, verdergaand dan de eisen uit het Besluit Huisvesting. Per diersoort is de minimale ammoniakemissie bepaald die op dit moment vergunbaar is (R.a.v. 2013) en vervolgens zijn emissies van bestaande bedrijven bepaald, indien ze hun dieren zouden houden op de stalsystemen met deze minimale emissies. Dit alternatief is voor het aspect ammoniak (stikstofbelasting) extra onderzocht en beschreven, om aan te geven of en hoe via bronmaatregelen aan de stallen significante negatieve effecten op Natura2000-gebieden voorkomen kunnen worden. Dit betreft een modelmatige benadering en is bedoeld om te onderzoeken en/of te onderbouwen dat het bestemmingsplan buitengebied uitvoerbaar is binnen de kaders van de Natuurbeschermingswet.

4.2 BEOORDELINGSKADER

4.2.1 VERMESTING EN VERZURING DOOR DEPOSITIE VAN STIKSTOF

Bij de beoordeling van de effecten van de landbouwkundige ontwikkeling in het kader van het bestemmingsplan Buitengebied zijn de volgende gegevens van belang:

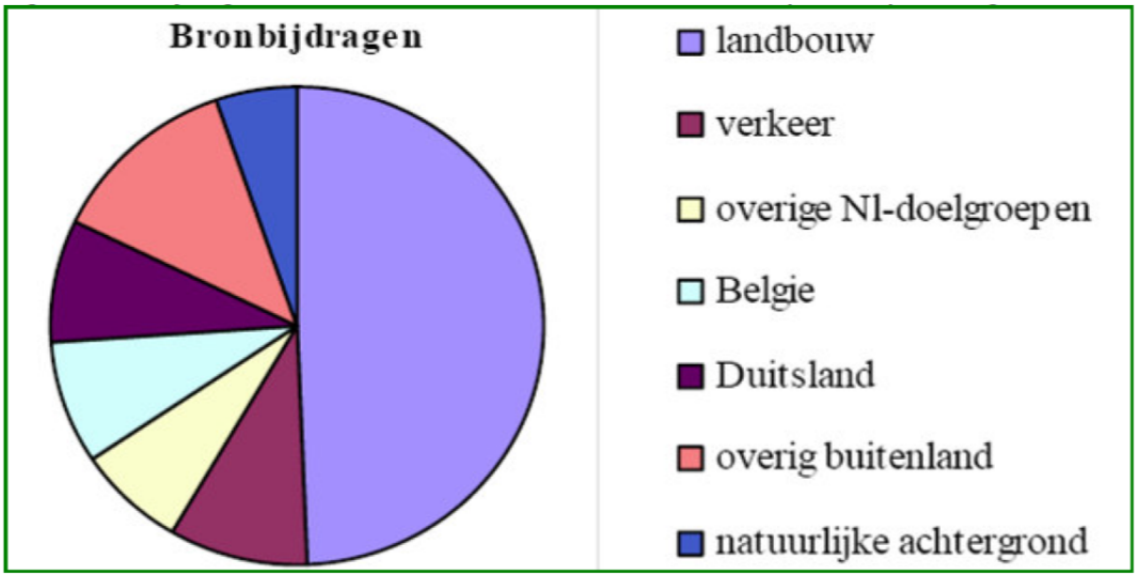
- De kritische depositiewaarde van kwalificerende habitattypen.
- De achtergronddepositie.
- De bijdrage van de landbouwkundige ontwikkelingen aan de uitstoot van stikstofdepositie.

Kritische depositiewaarde

De kritische depositiewaarde is de grens waarboven het niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van een habitattype significant wordt aangetast door stikstofdepositie(verzuring/vermesting). Aangezien depositie van invloed kan zijn op de vegetatie en habitattypen (en daarmee op instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden), is er een studie uitgevoerd om kritische depositiewaarden van habitattypen in Nederland te bepalen (Van Dobben et al., 2012).

Achtergronddepositie

De N-depositie in Nederland bestaat uit ammoniak (NHx) en stikstofoxiden (NOx). De uitstoot van N- verbindingen bestaat bij verkeer en industrie voornamelijk uit stikstofoxiden (NOx) en bij de landbouw uit ammoniak (NH_3). De landbouw krijgt veel aandacht bij de stikstofproblematiek. Deze sector veroorzaakt ook een groot gedeelte van de stikstofdepositie in Nederland. Echter, ook andere sectoren veroorzaken stikstofdepositie. De stikstofdepositie op natuurgebieden is voor de helft afkomstig uit de Nederlandse landbouw, in de vorm van ammoniak. Een kleiner deel van de stikstofdepositie is, in de vorm van stikstofoxides, afkomstig van verkeer en industrie. Ongeveer een kwart van de stikstofdepositie is afkomstig uit het buitenland (zie Afbeelding 3).

Afbeelding 3: Bijdragen van verschillende bronnen aan de stikstofdepositie op natuurgebieden (bron: Milieu en Natuurplanbureau, taskforce ovv hr C. Trojan, 2008).

De huidige stikstofdepositie in het plangebied wordt in deze studie onderscheiden in de depositie van de landbouw in het plangebied zelf en de depositie vanuit het totaal aan bronnen, de zogenaamde achtergronddepositie. De bijdrage van de landbouw in het plangebied wordt gemodelleerd. De totale depositie wordt ontleend aan de grootschalige milieukaarten van het PBL.

Bijdrage landbouwkundige ontwikkelingen aan de stikstofdepositie
In het bestemmingsplan Buitengebied zijn uitbreidingsmogelijkheden opgenomen voor verschillende agrarische bedrijven. Dit kan leiden tot een toename van de ammoniakuitstoot wat extra stikstofdepositie kan veroorzaken op de beschermde habitattypen in de Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument. Tevens kunnen de ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt in het bestemmingsplan Buitengebied zorgen voor een toename van het verkeer in het gebied. Deze toename kan ook zorgen voor extra stikstofdepositie. De toename van het verkeer zal beperkt zijn. Aangezien er niets aan de wegenstructuur verandert vinden er in relatie tot wegen geen nieuwe ontwikkelingen plaats en worden de effecten van deze depositie buiten beschouwing gelaten. De bijdrage van de landbouw aan de stikstofdepositie wordt voor de huidige situatie, de autonome ontwikkeling, het voorkeursalternatief en het worst-case alternatief gemodelleerd.

4.2.2 BEOORDELINGSWIJZE NEDERLAND

Beschouwing kritische depositiewaarde
Voor een kwantitatieve beoordeling van het effect van stikstofdepositie op de kwalificerende habitats wordt gebruik gemaakt van de kritische depositiewaarde. Dit is de grens waarboven niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitattype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie. Als de stikstofdepositie hoger is dan de kritische depositiewaarde, dan zijn significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen niet uit te sluiten.

Met de term 'kritische depositiewaarde voor stikstof (KDW) wordt bedoeld: "de grens waarboven het risico bestaat dat de kwaliteit van het habitat significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van atmosferische stikstofdepositie" (Van Dobben et al., 2012). Dit komt inhoudelijk overeen met de internationaal gangbare definitie: "de kritische depositie is een kwantitatieve schatting van de blootstelling aan één of meer verontreinigende stoffen, waar beneden geen significante schadelijke effecten optreden aan gespecificeerde gevoelige elementen in het milieu, volgens de huidige stand van kennis (Nilsson en Grenfeldt,1988).

Van Dobben et al (2012) geven de meest recente gegevens van kritische depositiewaarden voor de Nederlandse Natura 2000-gebieden. Dit rapport bouwt voort op het rapport van Van Dobben en Van Hinsberg (2008). Daarbij zijn geen nieuwe modelgegevens gebruikt. Wel zijn de stappen van het toegepaste protocol opnieuw doorlopen en enkele fouten hersteld. De KDW kan vergeleken worden met de huidige of toekomstige stikstofdepositie om een beeld te krijgen van de knelpunten voor verzuring en vermesting. De KDW moet gezien worden als de meest waarschijnlijke waarde gezien de huidige stand van kennis. Wanneer de atmosferische depositie hoger is dan de KDW van het habitat bestaat er een duidelijk risico op een significant negatief effect, waardoor het instandhoudingsdoel voor een habitat (in termen van kwaliteit en oppervlakte) niet duurzaam kan worden gerealiseerd. Hoe hoger de overschrijding van het kritische niveau en hoe langduriger die overschrijding, hoe groter het risico op ongewenste effecten op de biodiversiteit (Van Dobben et al., 2012).

Bij een vergunningaanvraag moet worden getoetst in hoeverre een initiatief een belemmering vormt voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied. Voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen zijn meer factoren van belang dan alleen depositie. De Minister van LNV (nu EZ) heeft dit standpunt ingenomen in de brief waarbij het rapport van Van Dobben en Van Hinsberg (2008) openbaar is gemaakt. In deze brief van het Ministerie van LNV van 16 juli 2008 wordt een lijst van factoren gegeven die, naast stikstofdepositie, eveneens van belang zijn.

Dit wordt bevestigd in de "Handreiking beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden" dat het ministerie van LNV (2008a) heeft opgesteld. De conclusie is dat bij de toetsing van mogelijk schadelijke initiatieven, aan de kritische depositiewaarden geen absolute betekenis kan worden gehecht. Een significant negatief effect op de staat van instandhouding kan niet worden afgeleid van alleen het overschrijden van de kritische depositiewaarde. Voor een dergelijke conclusie dienen meer factoren te worden bekeken. De kritische depositiewaarden moeten worden gezien als een wetenschappelijk hulpmiddel bij het beoordelen van de milieubelasting van Natura 2000-gebieden.

Toetsingskader stikstofdepositie
Voor het beoordelen van effecten van stikstofdepositie op gevoelige Natura 2000-gebieden bestaat op het moment van het opstellen van voorliggend rapport geen toetsingskader. Het oorspronkelijke Toetsingskader Ammoniak is door de Raad van State vernietigd.
Naar aanleiding daarvan deed de Commissie Trojan (2008) aanbevelingen voor een meer op maatwerk gebaseerde aanpak.
Mede op basis van deze aanbevelingen stelde het Ministerie van LNV (2008a) de "Handreiking beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden" op.

In juni 2009 adviseerde de Adviesgroep Huys (2009) aan de Minister van LNV over de problematiek.
In een brief van de Minister van LNV (2009a) aan de Tweede Kamer d.d. 30 juni 2009 over Natura 2000, reageert zij op het advies van de Adviesgroep Huys d.d. 19 juni 2009 ('Meer dynamiek bij de uitvoering van nationale en Europese natuurwetgeving'). De Adviesgroep Huys geeft aan dat de kritische depositiewaarde in het Nederlandse beleid een te grote aandacht heeft gekregen en dat die waarde te strikt is geformuleerd en toegepast. Dit doet geen recht aan de werkelijkheid dat depositie slechts één van de elementen is, die eraan bijdragen dat geen gunstige staat van instandhouding kan worden bereikt of behouden.

De adviesgroep beveelt aan het belang van de kritische depositiewaarde te relativeren en verwacht dat daardoor de nadruk bij toetsing door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State zal verminderen.
Deze aanbeveling is in lijn met het advies van de Commissie Trojan (2008). Het ministerie gaf aan dat zij van mening is dat de kritische depositiewaarde niet in absolute termen moet worden gebruikt.
Deze waarde is richtinggevend voor de langere termijn, maar niet noodzakelijkerwijs een realistisch streven voor de korte termijn. Dat geldt zeker in gebieden waar de feitelijke depositie al vele malen hoger is dan de kritische depositiewaarde.
De minister onderschrijft, zoals genoemd door de adviesgroep, het belang van het inzichtelijk maken van de gevolgen van een initiatief voor de instandhoudingsdoelstellingen door middel van een Passende Beoordeling.

Aankondiging nieuw beleid
De minister bereidt een voorstel voor, dat voorziet in een specifiek beoordelingsregime voor stikstof. In de situatie dat een activiteit per saldo niet leidt tot een toename van de stikstofdepositie in een gebied, heeft deze activiteit geen invloed op de stikstofdepositie en is er feitelijk sprake van een 'stand still-situatie'.
In een dergelijke situatie is geen sprake van een project met mogelijk significante effecten, die verband houden met de stikstofemissie. Dergelijke activiteiten zouden volgens het ministerie doorgang moeten vinden. In dat geval wordt de stikstofdepositie bij de vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 buiten beschouwing gelaten. Of dit ten aanzien van dit plan zo is, kan worden beoordeeld op grond van een analyse van de historische ontwikkeling van de stikstofdepositie door de tijd heen, in relatie tot de op die momenten geldende wetgeving.

Wettelijk moet worden verzekerd dat bij gelijkblijvende depositie een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 niet kan worden geweigerd.

Rijk en provincies hebben begin november 2009 overeenstemming bereikt over de hoofdlijnen van een effectieve aanpak van de stikstofproblemen in en nabij Natura 2000-gebieden: de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). De PAS is op dit moment in voorbereiding, en is naar verwachting begin 2014 gereed.

Verordening Stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant

De Verordening Stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant beoogt:

- het beschermen van natuur en landschap, waaronder het terugdringen van de achteruitgang van biodiversiteit door reductie van de stikstofdepositie;
- ruimte geven aan agrarische bedrijfsontwikkeling door het reduceren van vergunningenprocedures in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998;
- het terugdringen van de regeldruk en administratieve lasten door facilitering van saldering via de depositiebank.

Eisen maximale emissie

De verordening stelt (extra) technische eisen aan stallen die qua emissiereductie verder gaan dan de vereisten uit de AMvB-Huisvesting. Nieuwe stallen worden vanaf juli 2010 getoetst aan de streefwaarden die in de bijlagen bij de verordening zijn genoemd en de toepassing van stallen/technieken met een ammoniakemissie per dier die ligt onder die streefwaarden. Voor bijvoorbeeld varkensstallen geldt een streefwaarde van 85% reductie t.o.v. traditionele stallen en zijn er ook voldoende technieken beschikbaar die voldoen aan die streefwaarden. Voor een aantal diercategorieën zoals melkkoeien, geiten en legkippen in scharrelsysteem zijn er nog geen stallen/technieken beschikbaar die aan de streefwaarden voldoen. Voor die diersoorten geldt dat gebruik moet worden gemaakt van die technieken die het meest in de buurt van de streefwaarden komen en praktisch toepasbaar zijn. Dit wordt beoordeeld door een commissie van deskundigen die de streefwaarden periodiek bijstelt, naar gelang de beschikbaarheid van nieuwe technieken of een te hoog regionaal depositieniveau.

Deze eisen gelden voor nieuwe stallen, niet voor bestaande stallen. Uiterlijk op 1 januari 2028 (na drie beheerplanperioden) dient het bedrijf als geheel gemiddeld te voldoen aan de vereisten uit de provinciale verordening.

Gecorrigeerd emissieplafond als referentieniveau

Aanvragen voor een Natuurbeschermingswetvergunning c.q. meldingen worden ook getoetst aan het gecorrigeerd emissieplafond. Dit is de emissie van ammoniak volgens de op 7 december 2004 geldende vergunning, gecorrigeerd voor de vereisten uit de AMvB-Huisvesting. Voor bedrijven die al eerder een Natuurbeschermingswetvergunning hebben gekregen is dat de daarin vergunde situatie, gecorrigeerd voor de vereisten uit de AMvB-Huisvesting. Is de emissie in de nieuwe, aangevraagde situatie hoger dan dit gecorrigeerd emissieplafond, dan dient er gesaldeerd te worden via de depositiebank (zie hierna). Is er onvoldoende saldo beschikbaar, dan kan de vergunning niet verleend worden. Is er voldoende saldo beschikbaar of is de emissie in de nieuwe, aangevraagde situatie lager dan het gecorrigeerd emissieplafond (en wordt voldaan aan de hiervoor beschreven eisen met betrekking tot maximale emissie per dierplaats), dan is er vanuit de verordening geen belemmering voor vergunningverlening.

Depositiebank Provincie Noord-Brabant

De depositiebank is een registratie- en monitoringssysteem dat de ontwikkelingen van de stikstofdepositie (N-depositie) op de gevoelige habitats binnen de Natura 2000-gebieden van veehouderijbedrijven registreert en via saldering de mogelijkheid biedt voor agrarische bedrijfsontwikkeling. Salderingen verlopen (verplicht) via de depositiebank. De depositiebank wordt door de provincie beheerd. Door te salderen wordt een door een bedrijf veroorzaakte toename (van emissie van ammoniak, boven het gecorrigeerd emissieplafond) van de N-depositie op een N-gevoelig habitat verevend met de (eerdere) afname van de N-depositie op hetzelfde habitat als gevolg van het geheel of gedeeltelijk beëindigen van de bedrijfsvoering door (een of meer) andere bedrijven. Als er onvoldoende saldo op de bank beschikbaar is, is saldering niet mogelijk en wordt de aanvraag geweigerd.

De depositiebank wordt gevuld[2] met:

- depositierechten van veehouderijbedrijven die gestopt zijn na 7 december 2004 en op die datum nog aantoonbaar actief waren;
- depositierechten van bedrijven die sinds 7 december 2004 zowel in emissie (en daarmee in depositie) als ook in aantallen dieren, ingekrompen zijn.

Uitgifte van depositierechten vindt plaats ten behoeve van initiatiefnemers, die een nieuwe stal bouwen dan wel een stal geheel of gedeeltelijk renoveren na 25 mei 2010 waarvoor een bouwvergunning krachtens de Woningwet noodzakelijk is (met de komst van de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) per 1 oktober 2010 vervangen door een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen). Dit in het geval dat de nieuwe situatie leidt tot een depositietoename ten opzichte van de gecorrigeerde depositie van de uitgangssituatie op 7 december 2004 of, bij het in bezit hebben van een geldende Natuurbeschermingswetvergunning, ten opzichte van de gecorrigeerde depositie van de uitgangssituatie in die vergunning.

BEREKENINGEN TBV DE DEPOSITIEBANK

In het kader van de depositiebank wordt de depositie berekend als de depositie op alle habitats in een Natura 2000-gebied, welke geheel of gedeeltelijk gelegen zijn binnen 25 km van een door te rekenen bedrijf. De berekende depositie wordt per habitattype gesommeerd voor zowel de inkomende deposities als de uitgaande deposities.
Op basis van de depositiepiek valt een bedrijf in een bank voor bedrijven tot 5 mol depositiepiek of daarboven. Bedrijven met een depositiepiek die lager is dan 5 mol, mogen saldo's uit beide deelbanken voor saldering benutten. Bedrijven met een depositiepiek van 5 mol of meer alleen maar uit de deelbank voor bedrijven > 5 mol. Op deze wijze wordt een afwaartse beweging t.o.v. de Natura 2000-gebieden gestimuleerd. Saldering is niet mogelijk voor bedrijven met een depositiepiek van 50 mol of meer. Het streven is om zoveel mogelijk bedrijven met een hoge piekdepositie te saneren.

Door de eis van saldering bij emissies boven het gecorrigeerd emissieplafond (vergunning december 2004) en dat er voldoende saldo beschikbaar moet zijn dankzij stoppers en inkrimpers voor er gesaldeerd kan worden, is verzekerd dat de depositie van stikstof door veehouderijen op de gevoelige habitats, niet hoger kan worden dan de depositie op basis van de vergunde emissies per 7 december 2004, gecorrigeerd voor de vereisten uit de AMvB-Huisvesting.

[2] Reeds vóór inwerkingtreding van de Verordening bij saldering gebruikte deposities (ten behoeve van eerdere aanvragen van Nb-wetvergunningen of ten behoeve van saldering in het kader van de Crisis- en herstelwet, worden niet opnieuw in de depositiebank opgenomen.

Het gebruik van de planologische ontwikkelruimte voor veehouderijen die in het bestemmingsplan Buitengebied wordt geboden, kan dus niet gepaard gaan met een toename van de depositie van stikstof boven het niveau van december 2004, gecorrigeerd voor de AMvB-Huisvesting (dus lager dan op basis van de vergunde rechten in december 2004). Daar waar een veehouderijbedrijf gebruik wil maken van de geboden planologische ontwikkelruimte, zal dit gepaard moeten gaan met een emissieniveau dat ligt onder het gecorrigeerd plafond op bedrijfsniveau of, bij een toename, bij een minstens even zo grote gebleken afname van depositie op elk gevoelig habitatgebied door stoppers en krimpers.
Deze administratie verloopt via de Depositiebank bij de Provincie Noord-Brabant.

De Provincie Noord-Brabant heeft in december 2010 een beleidsregel vastgesteld die ingaat op de bescherming van de zogenaamde natuurmonumenten. Die beleidsregel lijkt op de verordening voor de Natura 2000-gebieden, maar hanteert een andere referentie om te beoordelen of er sprake is van een noodzaak voor saldering. Anders dan voor de Natura 2000-gebieden wordt de vergunde emissie bij de toetsing van de Beschermde Natuurmonumenten niet gecorrigeerd met de emissie-eisen uit het Besluit.

4.2.3 KRITISCHE DEPOSITIEWAARDEN

Bij stikstofdepositie gaat het om vermestende en verzurende depositie. Met de huidige gegevens is het niet mogelijk een onderscheid te maken tussen vermestende en verzurende depositie. In de bepaling van de kritische depositiewaarden zijn zowel verzuring als vermesting verdisconteerd. Van Dobben et al., 2012 hebben een overzicht gemaakt van kritische depositiewaarden toegepast op de Natura 2000-gebieden. Uit dit overzicht is per habitattype de gevoeligheidsklasse voor stikstof overgenomen.

In Tabel 11 zijn de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument weergegeven. Tevens zijn de kritische depositiewaarden (KDW) van de habitattypen opgenomen en is weergegeven of de achtergronddepositie van stikstof de KDW in de huidige situatie al overschrijdt. Bij veel voor verzuring en vermesting gevoelige habitattypen wordt de kritische depositiewaarde overschreden. Het Natura 2000-gebied “Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout” en “De Ronde Put” is niet in Tabel 11 opgenomen, aangezien er in dit gebied geen habitattypen zijn aangewezen.

Habitattype	KDW (mol N/ha/jaar)	Kempenland-West	Regte Heide & Riels Laag	Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout	Valleigebied van de Kleine Nete met aangrenzende brongebieden, moerassen en heiden	Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen	Zwartven
H2310	**1071**	**x**	**x**	**x**	**x**		
H2330	**714**			**x**		**x**	
H3110	**429**			**x**	**x**	**x**	
H3130	**571**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**
H3150	**2143**			**x**			
H3160	**714**		**x**				
H3260	2400				x		
H3260A	2400	x					
H4010	**786**			**x**	**x**	**x**	
H4010A	**1214**	**x**	**x**				**x**
H4030	**1071**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**
H6230	**714**			**x**	**x**		
H6410	**1071**					**x**	
H6430	**1857**				**x**		
H7140	**714**			**x**	**x**		
H7150	**1429**	**x**		**x**	**x**		
H7210	**1571**				**x**		
H7230	**1143**				**x**		
H9120	**1429**					**x**	
H9160	**1429**			**x**			
H9190	**1071**			**x**		**x**	
H91E0	**1857**			**x**	**x**	**x**	
H91E0C	**1857**	**x**	**x**				

Tabel 11: De Natura 2000-gebieden met instandhoudingsdoelstellingen (habitattypen). Voor de habitattypen is de kritische depositiewaarde (KDW) weergegeven. Habitattypen die vet zijn weergegeven, zijn gevoelig tot zeer gevoelig voor stikstofdepositie (vermesting en verzuring). De habitattypen zijn oranje gemarkeerd wanneer de gemiddelde achtergronddepositie (zie Tabel 12) de KDW overschrijdt.

4.2.4 ACHTERGRONDDEPOSITIES

De huidige achtergronddeposities in Nederland (2012) zijn weergegeven in Tabel 12. De verwachting is dat ook in de toekomst (2020) nog steeds een overschrijding van de kritische depositiewaarden plaatsvindt op deze stikstofgevoelige habitattypen.

Natura 2000-gebied	Minimaal	Gemiddeld	Maximaal
Kempenland-West	1760	2461	4130
Regte Heide & Riels Laag	1660	2161	3390
Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout	1400	1800	2140
Valleigebied van de Kleine Nete met aangrenzende brongebieden, moerassen en heiden	1550	2120	2690
Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen	1650	2070	2690
Zwartven	1880	2110	2270

Tabel 12: Achtergronddepositiewaarden (in mol N/ha/jr.) in 2011 in de Natura 2000-gebieden in Nederland (bron: CPB/ RIVM, concentratiekaart stikstof van het jaar 2011, berekening uit 2012).

* De achtergronddepositiewaarden van de Belgische Natura 2000-gebieden zijn gebaseerd op de achtergronddepositiewaarden aan de Nederlandse grens (berekening 2012, PBL/ RIVM), aangezien er geen gegevens beschikbaar zijn van achtergronddepositiewaarden in België. Dit is vermoedelijk een overschatting van de werkelijke achtergronddepositiewaarden.

4.3 EFFECTBESCHRIJVING EN EFFECTBEOORDELING

4.3.1 VERANDERING STIKSTOFDEPOSITIE DOOR HET VOORKEURSALTERNATIEF, HET WORST-CASE ALTERNATIEF EN HET BEST-CASE VOORKEURSALTERNATIEF

Stikstofdepositiewaardes

Tabel 13 geeft voor de referentiesituatie, het voorkeursalternatief, de worst-case variant op het voorkeursalternatief en de best-case op het voorkeursalternatief de minimale, maximale en gemiddelde waardes van stikstofdeposities per habittatype in de Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument weer. Dit betreft de totale depositie van stikstof als gevolg van stalemissies vanuit het plangebied.

Beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998		Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie)			Voorkeursalternatief			Worst-case alternatief			Best-case alternatief		
	Habitattype	Min.	Max.	Gem.	Min.	Max.	Gem.	Min.	Max.	Gem.	Min.	Max.	Gem.
Kempenland-West	2310	26,8	37,3	30,5	18,9	26,0	21,4	26,6	36,9	30,2	6,7	9,3	7,6
	3130	8,5	109,6	38,5	5,9	87,2	28,3	8,5	111,8	38,4	2,1	34,5	10,1
	4010	9,9	233,3	72,2	6,9	185,9	55,3	9,8	238,1	73,2	2,4	73,4	21,5
	4030	8,4	123,9	51,5	5,9	93,6	38,6	8,4	132,7	52,3	2,0	36,9	15,2
	7150	10,0	143,6	33,2	7,0	109,4	24,4	10,0	146,1	33,4	2,5	43,8	9,2
	91E0C	70,8	140,0	93,8	49,5	94,9	64,4	71,9	156,9	99,3	19,5	38,8	25,6
Regte Heide & Riels Laag	3130	3,6	6,7	4,7	2,5	4,7	3,4	3,5	6,6	4,7	0,8	1,6	1,1
	3160	3,9	13,7	9,1	2,8	9,7	6,4	3,9	13,5	9,0	0,9	3,2	2,1
	4010	3,9	7,1	4,8	2,8	5,0	3,4	3,8	7,0	4,7	0,9	1,7	1,1
	4030	3,8	10,9	4,6	2,7	7,7	3,3	3,7	10,7	4,6	0,9	2,6	1,1
	7150	4,1	7,4	5,6	2,9	5,2	4,0	4,1	7,2	5,5	1,0	1,7	1,3
Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout		5,1	212,6	22,0	3,6	186,9	16,2	5,0	221,6	21,5	1,2	52,8	5,0
Valleigebied van de Kleine Nete met aangrenzende brongebieden, moerassen en heiden		8,3	50,0	20,4	6,0	38,1	15,1	8,0	47,8	19,7	1,8	10,8	4,4
Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen		7,5	13,5	11,2	5,4	9,8	8,1	7,3	13,1	10,9	1,7	3,0	2,5
Zwartven		42,6	238,5	115,9	25,9	132,0	64,0	39,3	233,7	104,3	8,8	49,5	22,6

Tabel 13: De stikstofdepositiewaardes voor het best-case alternatief (rechterkolom, vetgedrukt), in vergelijking met de stikstofdepositiewaardes voor de referentiesituatie, het voorkeursalternatief en het worst-case alternatief op de verschillende Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument.

Min.: Minimaal; de waarde van de cel die de laagste waarde heeft binnen het rekenkundige grid.
Max: Maximaal; de waarde van de cel die de hoogste waarde heeft binnen het rekenkundige grid.
Gem: Gemiddeld; het gemiddelde van de waarden van alle cellen binnen het rekenkundige grid.

Effectbeschrijving

- Te zien is dat in de huidige situatie met CBS-correctie[3] de depositie op de Natura 2000-gebied Kempenland-west en het Beschermde Natuurmonument Zwartven het grootst is van alle Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonument binnen het invloedsgebied: 93,8 mol N/ha/jr op habitattype vochtige alluviale bossen in het Natura 2000-gebied Kempenland-west en 115,9 mol N/ha/jr op het Beschermde Natuurmonument Zwartven. De laagste depositie is bij Natura 2000-gebied Regte Heide & Riels Laag 4,6 mol N/ha/jr op habitattype droge heide.
- De deposities van de huidige situatie met CBS correctie voor het Nederlandse Natura 2000-gebied Kempenland-West ligt tussen de 33,2 en 93,8 mol N/ha/jr., voor Regte Heide & Riels Laag ligt dit tussen de 4,6 en 9,1 mol N/ha/jr.

[3] De CBS-correctie bedraagt 15%. Dit percentage is gebaseerd op het verschil in de huidige (werkelijke) bezetting (CBS-gegevens) versus de vergunde situatie voor de gemeente Reusel-De Mierden.

- De deposities van de huidige situatie met CBS correctie voor het Belgische Natura 2000-gebied Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout 22 mol N/ha/jr., voor Valleigebied van de Kleine Nete met aangrenzende brongebieden, moerassen en heiden 20,4 mol N/ha/jr. en voor Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen 11,2 mol N/ha/jr.
- De depositie van de huidige situatie met CBS correctie voor het Beschermde Natuurmonument Zwartven bedraagt 115,9 mol N/ha/jr.
- De modelresultaten laten voor het voorkeursalternatief zien dat de depositie op de Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument afneemt t.o.v. de huidige situatie met CBS-correctie.
- De modelresultaten laten voor het worst-case voorkeursalternatief zien dat voor vrijwel alle Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument sprake is van een afname t.o.v. de huidige situatie met CBS-correctie. Alleen voor het Natura 2000-gebied Kempenland-west geldt dat er voor een aantal habitattypen (H4010, H4030, H7150 en H91E0C) sprake is van een toename t.o.v. de huidige situatie met CBS-correctie.

De huidige achtergronddepositie in de Natura 2000-gebieden en het Beschermde Natuurmonument overschrijdt in vrijwel alle gevallen de kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitattype.

- Voor Kempenland-West ligt de achtergronddepositie in de huidige situatie tussen de 1.760 en 4.130 mol N/ha/jr. De kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitattype zwakgebufferde vennen is 571 mol N/ha/jr. Dit habittattype wordt in de huidige situatie reeds overschreden. Ook voor andere stikstofgevoelige habitattypen is overschrijding in de huidige situatie aan de orde.
  Het voorkeursalternatief laat afnames tussen de 9,1 en 29,4 mol N/ha/jr. zien. De worst-case variant op het voorkeursalternatief laat op de habitattypen H4010, H4030, H7150 en H91E0C toenames tussen de 0,2 en 5,5 mol N/ha/jr. zien.
- Voor Regte Heide & Riels Laag ligt de achtergronddepositie tussen de 1660 en 3390 mol N/ha/jr.
  De kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitattype zwakgebufferde vennen is 571 mol N/ha/jr. Dit habittattype wordt in de huidige situatie reeds overschreden. Ook voor andere stikstofgevoelige habitattypen is overschrijding in de huidige situatie aan de orde.
  De voorkeursalternatief laat afnames tussen de 1,4 en 2,7 mol N/ha/jr. zien. De worst-case variant op het voorkeursalternatief laat afnames van maximaal 0,1 mol N/ha/jr. zien. Ook zorgt de worst-case voor gelijkblijvende stikstofdeposities op de habitattypen H3130 en H4030.
- Voor Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout ligt de huidige achtergronddepositie tussen de 1400 en 2140 mol N/ha/jr. De kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitattypen mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten met amfibische vegetatie is 429 mol N/ha/jr. Ook voor vrijwel alle andere stikstofgevoelige habitattypen is overschrijding in de huidige situatie aan de orde. Het voorkeursalternatief laat een afname zien van 5,9 mol N/ha/jr. zien. De worst-case variant op het voorkeursalternatief laat een afname zien van 0,5 mol N/ha/jr. zien.
- Voor Valleigebied van de Kleine Nete met aangrenzende brongebieden, moerassen en heiden ligt de achtergronddepositie in de huidige situatie tussen de 1550 en 2690 mol N/ha/jr. De kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitattypen mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten met amfibische vegetatie is 429 mol N/ha/jr. Ook voor vrijwel alle andere stikstofgevoelige habitattypen is overschrijding in de huidige situatie aan de orde.
  Het voorkeursalternatief laat een afname zien van 5,3 mol N/ha/jr. zien. De worst-case variant op het voorkeursalternatief laat een afname zien van 0,7 mol N/ha/jr. zien.
- Voor Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen ligt de achtergronddepositie in de huidige situatie tussen de 1650 en 2690 mol N/ha/jr. De kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitattypen mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten met amfibische vegetatie is 429 mol N/ha/jr. Ook voor andere stikstofgevoelige habitattypen is overschrijding in de huidige situatie aan de orde. Het voorkeursalternatief laat een afname zien van 3,1 mol N/ha/jr. zien. De worst-case variant op het voorkeursalternatief laat een afname zien van 0,3 mol N/ha/jr. zien.

- Voor Beschermd Natuurmonument Zwartven ligt de achtergronddepositie in de huidige situatie tussen de 1880 en 2270 mol N/ha/jr. De aanwezige natuurwaarden kunnen worden vertaald naar verschillende habitattypen, , waarvan het meest gevoelige habitattype zwakgebufferde vennen betreft. De kritische depositiewaarde van dit habitattype is 571 mol N/ha/jr, dit wordt in de huidige situatie reeds overschreden. Ook voor de andere stikstofgevoelige habitattypen is overschrijding in de huidige situatie aan de orde. Het voorkeursalternatief laat een afname zien van 51,9 mol N/ha/jr. zien.
  De worst-case variant op het voorkeursalternatief laat een afname zien van 11,6 mol N/ha/jr. zien.

Conclusies
De huidige achtergronddepositie zorgt daarmee dus voor veel habitattypen voor een overbelaste situatie. In dergelijke gevallen is elke verdere verhoging van stikstofdepositie door activiteiten die emissie van stikstof met zich mee brengen, zeer ongewenst.
Als gevolg van het voorkeursalternatief en de worst-case variant op het voorkeursalternatief komen de volgende punten naar voren:

- Significant negatieve effecten kunnen voor het voorkeursalternatief worden uitgesloten voor alle Natura 2000-gebieden en het Beschermde Natuurmonument Zwartven.
- Significant negatieve effecten kunnen voor het worst-case alternatief worden uitgesloten voor de Natura 2000-gebieden Regte Heide & Riels Laag, Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout, Valleigebied van de Kleine Nete met aangrenzende brongebieden, moerassen en heiden, Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen en het Beschermde Natuurmonument Zwartven.
- Significant negatieve effecten zijn op het Natura 2000-gebied Kempenland-West, vanuit het worst-case alternatief, niet uit te sluiten.

Bij elke individuele aanvraag zal worden ingegaan op of een toename van depositie aan de orde is en of effecten op Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten optreden. Hierbij kan met behulp van de lokale situatie worden beoordeeld wat per geval effecten zijn. Op dat niveau kan dan ook worden bepaald hoe de lokale situatie is ten aanzien van aanwezige habitats en of toename van depositie in individuele gevallen een probleem is. Dit zal per geval verschillen.

Best-case variant op het voorkeursalternatief
In het voorkeursalternatief en de worst-case variant op het voorkeursalternatief is steeds uitgegaan van AMvB-huisvesting voor zowel de bestaande veebezetting als voor de groei. Voor de meeste diersoorten zijn er stallen mogelijk met veel lagere NH3-emissie waarden dan die welke gelden voor AMvB-huisvesting, met name voor iv-bedrijven, in mindere mate ook voor melkrundvee. In de best-case variant op het voorkeursalternatief is daarom uitgegaan van aanpassingen van de bestaande stallen, verdergaand dan de eisen uit het Besluit Huisvesting. Per diersoort is de minimale ammoniakemissie bepaald die op dit moment vergunbaar is (R.a.v. 2013) en vervolgens zijn emissies van bestaande bedrijven bepaald, indien ze hun dieren zouden houden op de stalsystemen met deze minimale emissies. In relatie tot de berekende stikstofdepositie bij de worst-case variant op het voorkeursalternatief zijn de volgende conclusies af te leiden voor de best-case variant op het voorkeursalternatief (zie Tabel 13):

- De worst-case variant op het voorkeursalternatief zorgt voor een toename aan stikstofbelasting op habitattypen van het Natura 2000-gebied Kempeland-West en heeft daarmee mogelijk significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van dit Natura 2000-gebied. Een dergelijke ontwikkeling past niet binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet. Het benutten van de planologische mogelijkheden die geboden worden in het ontwerp bestemmingsplan, is dus niet mogelijk bij een dergelijke “ontwikkeling”.

- Indien er gebruik wordt gemaakt van de inzet van de best beschikbare staltechnieken (best-case variant op het voorkeursalternatief) is er geen sprake meer van een toename, maar een afname van stikstofbelasting op de habitattypen van het Natura 2000-gebied Kempenland-West in vergelijking met het referentieniveau van de Natuurbeschermingswet (Vergunde situatie gecorrigeerd voor de feitelijke bezetting via de CBS-correctie). Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande stallen, is het dus mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet.

4.3.2 MITIGERENDE MAATREGELEN

Stimuleren van verdergaande emissiebeperkende maatregelen dan wettelijk vereist volgens de AMvB-Huisvesting en de IPPC-richtlijn voor grote bedrijven is een mogelijk extra mitigerende maatregel (zie resultaat alternatief best beschikbare technieken). Indien de gemeente hiertoe besluit, is het voor de hand liggend om dit toe te passen bij omgevingsvergunningen (Wabo). Ook kan de gemeente een bijdrage leveren aan de implementatie van het generiek beleid gericht op een versnelde afname van de emissie van ammoniak, o.a. door het gebruik van emissiearme stalsystemen en andere technieken om emissies te voorkomen en te beperken te stimuleren en, waar deze verplicht zijn, te controleren op een goede werking. Een actief gemeentelijk beleid gericht op het intrekken van onbenutte planologische mogelijkheden voor hergebruik van bestaande veehouderijen kan helpen de vergunde emissie van ammoniak nog verder te doen dalen. Gezien de afstand tussen de veehouderijen in Reusel-De Mierden en de Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument zullen positieve effecten van een gemeentelijk gebiedsgericht beleid groot zijn.

4.3.3 CUMULATIEVE EFFECTEN

In een Passende Beoordeling is het nodig om een beschouwing te geven van de cumulatie van effecten. Immers als een plan op zichzelf slechts geringe effecten heeft, kan het effect aanzienlijk zijn in combinatie met een aantal andere projecten met geringe effecten. In dit geval gaat het om cumulatie van effecten als gevolg van stikstofdeposities.

In de gemeente Reusel-De Mierden en de omringende gemeentes zijn geen (grootschalige) ontwikkelingen voorzien, die leiden tot een toename van stikstofdepositie in de omgeving (informatie van gemeente Reusel-De Mierden). Vooralsnog zijn geen projecten voorzien waarvoor sprake is van cumulatie van effecten. Wanneer nieuwe initiatieven in de omgeving ontwikkeld worden, is het noodzakelijk om in nadere toetsingen aandacht te besteden aan mogelijke cumulatie van stikstof in Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument. Indien maatregelen genomen worden (effect- of brongericht) zijn effecten mogelijk uit te sluiten, maar dit moet per project beoordeeld worden door middel van een toetsing waarin cumulatie wordt meegenomen.

5 Conclusies

5.1 STIKSTOFDEPOSITIE

Voorkeursalternatief en worst-case variant op het voorkeursalternatief

- Significant negatieve effecten kunnen voor het voorkeursalternatief (VKA), trendmatig worden uitgesloten voor alle Natura 2000-gebieden en het Beschermde Natuurmonument Zwartven.
- Significant negatieve effecten kunnen voor het VKA worst-case alternatief worden uitgesloten voor de Natura 2000-gebieden Regte Heide & Riels Laag, Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout, Valleigebied van de Kleine Nete met aangrenzende brongebieden, moerassen en heiden, Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen en het Beschermde Natuurmonument Zwartven.
- Significant negatieve effecten zijn op het Natura 2000-gebied Kempenland-West, vanuit het worst-case alternatief, niet uit te sluiten.

Best-case variant op het voorkeursalternatief

- De worst-case variant op het voorkeursalternatief zorgt voor een toename aan stikstofbelasting op habitattypen van het Natura 2000-gebied Kempeland-West en heeft daarmee mogelijk significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van dit Natura 2000-gebied. Een dergelijke ontwikkeling past niet binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet. Het benutten van de planologische mogelijkheden die geboden worden in het ontwerp bestemmingsplan, is dus niet mogelijk bij een dergelijke “ontwikkeling”.
- Indien er gebruik wordt gemaakt van de inzet van de best beschikbare staltechnieken (best-case variant op het voorkeursalternatief) is er geen sprake meer van een toename aan stikstofdepositie, maar een afname van stikstofbelasting op de habitattypen van het Natura 2000-gebied Kempenland-West in vergelijking met het referentieniveau van de Natuurbeschermingswet (Vergunde situatie gecorrigeerd voor de feitelijke bezetting via de CBS-correctie). Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande bedrijven, is het dus mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet.

Colofon

PASSENDE BEOORDELING MER BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED 2009, HERZIENING FASE 1A

OPDRACHTGEVER:

Gemeente Reusel-De Mierden

STATUS:

Definitief

AUTEUR:

ing. J.T.H. Houkes BSc
drs. K.B.M. Albers
drs. W.J.C. van den Berg

GECONTROLEERD DOOR:

drs. H.P.T. Ullenbroeck

VRIJGEGEVEN DOOR:

drs. H.P.T. Ullenbroeck

8 april 2013
076970512:0.7

ARCADIS NEDERLAND BV
Utopialaan 40-48
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Tel 073 6809 211
Fax 073 6144 606
www.arcadis.nl
Handelsregister 9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.

Bijlage 2 Beleid en wetgeving

Bijlage 2.1 Europees niveau

Kader	Doel	Positie in gemeente Reusel-De Mierden
Kaderrichtlijn Water (KRW)	Kwaliteitsverbetering oppervlakte- en grondwater gericht op goede chemische en ecologische toestand.	In dit MER zijn de effecten op water beschreven. Waar relevant wordt een relatie gelegd met de waterfuncties zoals geformuleerd door het waterschap en vastgesteld door de Provincie Noord-Brabant o.b.v. de KRW.
Verdrag van Malta	Bescherming van archeologisch erfgoed.	Vergravingen kunnen invloed hebben op het bodemarchief. Ook bij bouwwerkzaamheden dient rekening te worden gehouden met archeologie. In dit MER komt dit globaal aan de orde, bij concrete activiteiten verdient het aandacht. Daarbij zal getoetst worden aan het door de gemeenteraad vastgestelde archeologische beleid.
IPPC-richtlijn	De IPPC-richtlijn (Integrated Pollution Prevention Control) is een Europese richtlijn inzake de geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreinigingen.	Een gedeelte van de intensieve veehouderijbedrijven valt onder de werkingssfeer van de richtlijn.
Vogel- en Habitatrichtlijn	Op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn beschermde gebieden in ontwerp aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. De gebieden zijn van grote betekenis voor de bescherming van de Europese biodiversiteit en dienen gezamenlijk met alle andere aangewezen gebieden in Europa een ecologisch netwerk te vormen.	Zie onder Natuurbeschermingswet 1998 in Tabel 28.

Tabel 27: Europees beleid, wet- en regelgeving.

Bijlage 2.2 Landelijk niveau

Kader	Doel	Positie in gemeente Reusel-De Mierden
Natuurbeschermingswet 1998	De Natuurbeschermingswet 1998 geeft uitvoering aan Europese richtlijnen: de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992).	De Natura 2000-gebieden die mogelijk beïnvloed worden door de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt en beschermd zijn op grond van de Natuurbeschermingswet. Het betreft de Nederlandse Natura 2000-gebieden Kempeland-West en Regte Heide & Riels Laag en het Beschermd Natuurmonument Zwartven. Ook gaat het om de Belgische Natura 2000-gebieden “Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout”, “Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout”, “Valleigebied van de Kleine Nete met aangrenzende brongebieden, moerassen en heiden”, “Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen” en “De Ronde Put”.
Crisis- en herstelwet	Het doel van de Crisis- en herstelwet is het bestrijden van de gevolgen van de economische crisis waarin de mondiale en de Nederlandse economie zich sinds het najaar van 2008 bevinden. De Nederlandse economie zal nog zeker tot 2014 de gevolgen van de recessie ondervinden, met name op het gebied van werkgelegenheid. Door middel van de nieuwe wet moet de economische structuur worden versterkt, zodat Nederland sneller en sterker uit de recessie tevoorschijn komt.	De Crisis- en herstelwet geldt vanaf 1 april 2010 en zorgt voor wijzigingen in de Natuurbeschermingswet 1998.
Wet ruimtelijke ordening	De Wet ruimtelijke ordening (Wro) draagt bij aan vereenvoudiging en versnelling van procedures en beroepsprocedures. Ook zal er een scherpere handhaving zijn.	Vooral door de mogelijkheid van het opnemen van milieunormen in het bestemmingsplan en het verordenend karakter van gebruiksregels worden nieuwe wegen geopend voor de bescherming van het lokale milieu.

Kader	Doel	Positie in gemeente Reusel-De Mierden
		In de opzet van de Wro legt de gemeente haar beleid vast in een structuurvisie en worden de planologische mogelijkheden concreet beschreven in de bestemmingsplannen.
Flora- en faunawet	Nederlandse implementatie van de soortenbescherming uit Vogel- en Habitatrichtlijn.	Aangezien op het niveau van MER de detailinformatie niet voorhanden is voor oriëntatie op de Flora- en faunawet schuift deze informatieplicht door naar meer concrete initiatieven.
Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte	De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte hanteert het volgende motto “Nederland concurrerender, bereikbaar, leefbaar en veilig”	Deze structuurvisie geeft een nieuw, integraal kader voor het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid op rijksniveau en is het de ‘kapstok’ voor bestaand en nieuw rijksbeleid met ruimtelijke consequenties.
Monumentenwet 1998	In de Monumentenwet 1998 is geregeld hoe gebouwde of archeologische monumenten aangewezen kunnen worden als wettelijk beschermd monument.	Deze wet is van toepassing op de aanwezige monumenten in het buitengebied van de gemeente – Reusel-De Mierden.
Waterwet	De Waterwet heeft acht bestaande waterbeheerwetten samengevoegd. Daarnaast is vanuit de Wet Bodembescherming de regeling voor waterbodems ondergebracht bij de Waterwet.	Initiatieven op het gebied van veehouderij hebben mogelijk te maken met de Waterwet, waarbij voorheen een andere vergunning nodig was, zoals de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo).
Wetgeving op het gebied van dierenwelzijn zoals het Varkensbesluit en het Legkippenbesluit 2003	Er is diverse regelgeving die betrekking heeft op dierenwelzijn.	Deze wetgeving is van toepassing in Reusel-De Mierden .
Wet milieubeheer, waaronder de luchtkwaliteitseisen	De Wet milieubeheer bepaalt welk gereedschap kan worden ingezet om het milieu te beschermen. Daarnaast dient er geen overschrijding te zijn van grenswaardes voor stoffen die in deze wet zijn benoemd.	Toetsing aan wettelijke normen voor fijn stof is relevant en wordt in dit MER behandeld.
Wet geluidhinder	Doel is het voorkomen of beperken van geluidhinder	Geluidstoe- of -afname zal in het MER gerelateerd worden aan de geluidsgevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden.

Kader	Doel	Positie in gemeente Reusel-De Mierden
Wet geurhinder en veehouderij (Wgv)	Deze wet vormt het toetsingskader voor geur veroorzaakt door het houden van dieren. Er wordt gerekend met “odour units” (Ou) en geurgevoelige objecten krijgen een beschermingsfactor toegewezen.	De Wgv biedt de gemeenten de mogelijkheid om bij verordening gebiedsgericht geurbeleid vast te stellen en hiermee af te wijken van de standaardnorm voor geur. De gemeente Reusel-De Mierden bereidt momenteel een nieuwe gebiedsvisie en verordening Wet geurhinder en veehouderij voor. In het MER wordt een relatie gelegd met de huidige en voorgestelde normering in het kader van de Wgv.
Wet ammoniak en veehouderij (Wav)	De Wet ammoniak en veehouderij (Wav) bevat regels met betrekking tot de ammoniakemissie uit dierverblijven. Dit ter bescherming van de zogeheten zeer kwetsbare gebieden.	Deze regels moeten worden toegepast bij de verlening van milieuvergunningen voor veehouderijen.
Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderijen (AMvB)	Met dit Besluit wordt invulling gegeven aan het algemene emissiebeleid voor heel Nederland. Het besluit bepaalt dat dierenverblijven, waar emissiearme huisvestingssystemen voor beschikbaar zijn, op den duur emissiearm moeten zijn uitgevoerd. Hiertoe bevat het besluit zogenaamde maximale emissiewaarden. Op grond van het besluit mogen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, toegepast worden.	Dit besluit moet worden toegepast bij bestaande intensieve veehouderijen en nieuwvestiging van intensieve veehouderijen. In het MER is uitgegaan van toepassing van emissiearme stallen in de autonome ontwikkeling, die als referentie dient.
Wet op publieke gezondheid	Deze wet regelt de organisatie van de openbare gezondheidszorg, de bestrijding van infectieziektecrises en de isolatie van personen / vervoermiddelen die internationaal gezondheidsgevaren kunnen opleveren.	De gemeenteraad draagt zorg voor het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen.
IPPC omgevingstoets ammoniak en veehouderij	Door het ministerie van VROM is de beleidslijn IPPC-omgevingstoets ammoniak en veehouderij ontwikkeld.	Een gedeelte van de intensieve veehouderijbedrijven valt onder de werkingssfeer van deze beleidslijn.

Kader	Doel	Positie in gemeente Reusel-De Mierden
	Deze beleidslijn is bedoeld als handreiking voor het uitvoeren van de omgevingstoets die op grond van de IPPC richtlijn voor ammoniakemissie dient te worden uitgevoerd.	

Tabel 28: Landelijk beleid, wet- en regelgeving.

Bijlage 2.3 Provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau

Kader	Doel	Positie in gemeente Reusel-De Mierden
Provinciale Structuurvisie Ruimtelijke Ordening	In de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening (SVRO) omschrijft de Provincie Noord-Brabant het nieuwe beleid tot 2025.	De SVRO is zelfbindend voor de provincie, maar niet voor de gemeenten, en geeft voor de opgenomen beleidsonderdelen het provinciaal belang aan.
Provinciale Verordening ruimte	De onderwerpen die in de verordening staan, komen uit de Provinciale Structuurvisie. Daarin staat welke belangen de provincie wil behartigen en hoe ze dat wil doen. De verordening is daarbij een van de manieren om die provinciale belangen veilig te stellen.	In de Verordening ruimte staan regels waarmee een gemeente rekening moet houden bij het ontwikkelen van bestemmingsplannen. Voor een paar onderwerpen zijn in de verordening regels opgenomen die rechtstreeks doorwerken naar de vergunningverlening bij gemeenten.
Koersdocument Stad en Platteland	Een pleidooi van de Provincie Brabant voor een nieuwe aanpak, met essentieel andere invalshoeken en accenten, waarmee ‘de waarden en principes’ voor het Brabantse landelijk gebied opnieuw worden gedefinieerd. Het document propageert toepassing van ‘uitnodigingsplanologie’, hetgeen impliceert dat overheden inspireren en stimuleren tot particuliere en private initiatieven.	Het koersdocument van de provincie geldt als basis voor alle nog te nemen maatregelen in het landelijk gebied, zoals de herijking EHS en de maatregelen rondom de intensieve veehouderij (commissie van Doorn). De nieuwe koers kent een aantal principes: 1. het versterken van de samenhang 2. Participatie en betrokkenheid 3. Overheid stuurt op proces 4. Ruimte voor initiatieven
Convenant ‘beleidsregel stikstof en Natura 2000’/Verordening stikstof en Natura 2000	Een overmaat aan ammoniak is een groot probleem bij de implementatie van Natura 2000. Met het convenant en de daaruit voortvloeiende verordening is een balans gevonden tussen de bescherming van waardevolle natuur enerzijds en ontwikkelingsmogelijkheden voor de agrarische sector anderzijds.	De verordening is gebaseerd op een convenant dat op 29 september 2009 met diverse partijen is bereikt. De verordening stelt (extra) technische eisen aan stallen. Ook gelden er voorwaarden aan het salderen van de uitstoot van ammoniak, via een provinciale depositiebank. Uitvoering van de verordening leidt tot een daling van de uitstoot van ammoniak vanuit de veehouderij en geeft duidelijkheid over mogelijkheden voor agrarische bedrijfsontwikkeling.

Kader	Doel	Positie in gemeente Reusel-De Mierden
(Provinciale) Ecologische hoofdstructuur	Realisatie van verbindingen voor verspreiding van planten en dieren	Ontwikkelingen kunnen leiden tot het verstoren van de ecologische hoofdstructuur of het onderbreken of verstoren van een ecologische verbindingszone.
Cultuurhistorische waardenkaart Noord-Brabant	Op deze kaart worden alle archeologische en cultuurhistorische waardevolle elementen in beeld gebracht die voor bescherming in aanmerking komen. Naast de bestaande waarden wordt op deze kaart ook de archeologische verwachtingswaarde weergegeven.	Deze informatie geeft inzicht in de cultuurhistorische waarden en een indicatie van de kans om daadwerkelijk archeologische vondsten te doen in de gemeente R.
Provinciaal Waterplan (PWP)	Het Provinciaal Waterplan geeft de hoofdlijnen voor het waterbeleid in de provincie. Het PWP is de structuurvisie voor het aspect water op grond van de Wet ruimtelijke ordening. Het plan bevat de verplichte onderdelen vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water	Het PWP geeft de uitgangspunten weer voor het waterbeleid van waterschappen en gemeenten.
Waterbeheerplan Waterschap De Dommel	Het waterbeheerplan 'Krachtig Water' is een strategisch document. Hierin wordt aangegeven wat de doelen zijn voor de periode 2010-2015 en hoe zij deze willen bereiken. Het plan is afgestemd op het Stroomgebiedsbeheerplan Maas, het Nationaal Waterplan en het Provinciaal Waterplan.	In het waterbeheerplan staan de doelen en de noodzakelijke ingrepen. De van toepassing zijnde doelen en noodzakelijk e ingrepen voor de gemeente Reusel-De Mierden worden meegenomen in dit MER.
Visie plattelandsontwikkeling	Hierin is op hoofdlijnen de toekomst van het buitengebied van Reusel-De Mierden beschreven. Het betreft een strategisch plan, waarvan de horizon zich maximaal 15 jaar vooruit bevindt.	De visie initieerde flinke discussies over de ontwikkelingsmogelijheden van intensieve veehouderijbedrijven binnen de gemeente, hetgeen uiteindelijk resulteerde tot het voornemen van de raad om via een voorbereidingsbesluit en een herziening van het planologisch beleid negatieve effecten als gevolg van de agrarische ontwikkelingsmogelijkheden van vooral intensieve veehouderij bedrijven te willen kunnen voorkomen.

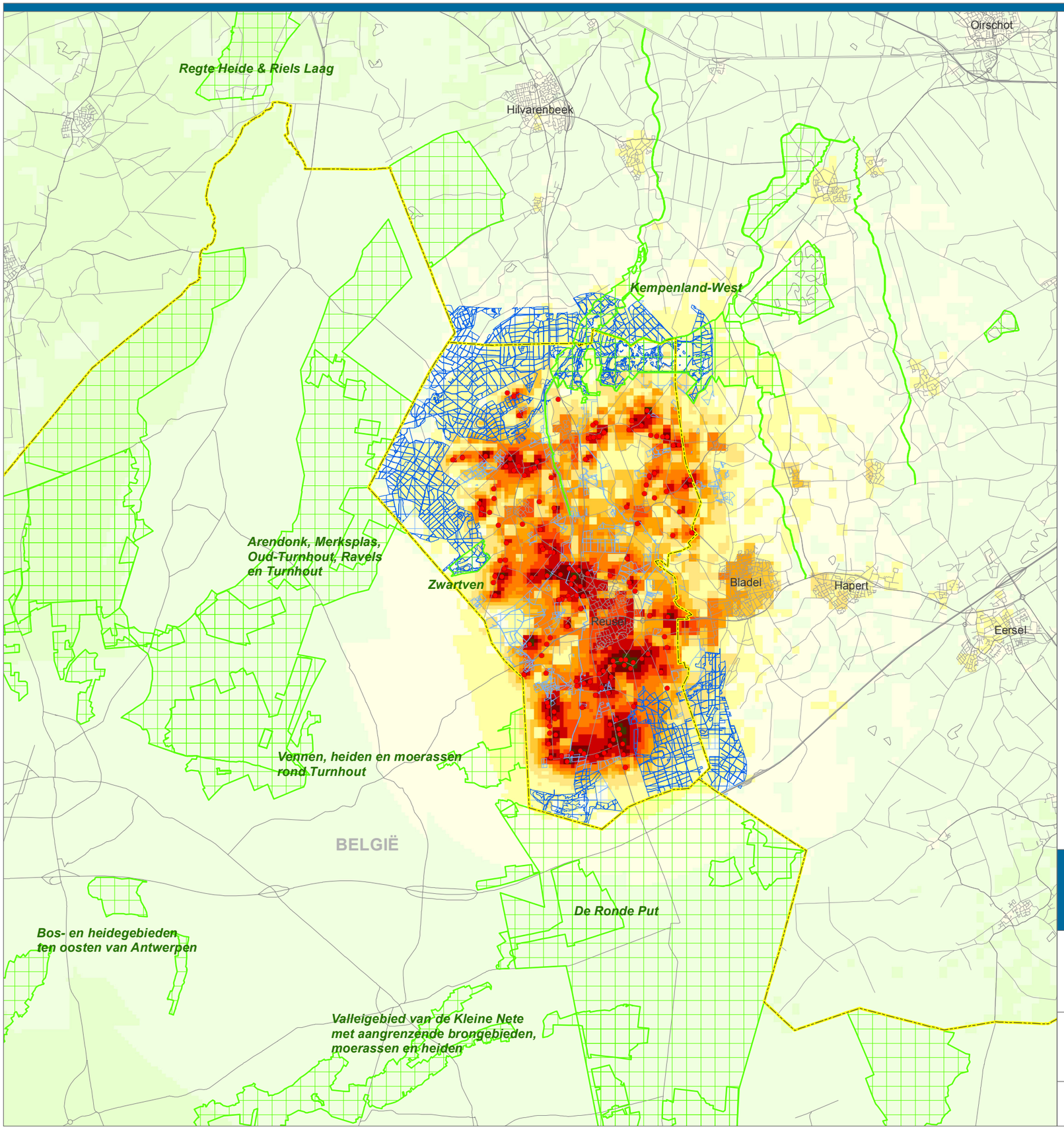
Kader	Doel	Positie in gemeente Reusel-De Mierden
Beleidsregel kleine afwijkingen van bestemmingsplannen 2012	Deze beleidsregel is opgesteld om een rechtmatige en doelmatige uitoefening van de Wabo te realiseren. Door de beleidsregel zijn burgers en bedrijven vooraf beter op de hoogte van de criteria die worden gehanteerd bij de beoordeling van aanvragen om een omgevingsvergunning.	In de beleidsnota wordt omschreven in welke specifieke situaties meer wordt toegestaan dan de huidige regels van de bestemmingsplannen toestaan. In alle andere situaties zijn de bestemmingsplanregels leidend en wordt in beginsel niet afgeweken van het bestemmingsplan.
Bouwverordening 2012, 14e serie wijzigingen met bijbehorende toelichting	Nieuw Bouwbesluit met als doel om de bouwtechnische eisen leesbaarder, eenvoudiger en eenduidiger te maken.	In de gemeentelijke bouwverordening staan voorschriften over stedenbouwkunde, bouwen op verontreinigde grond en welstand. Bij (ver)bouwen, slopen of het (veranderd) gebruik van een gebouw, moet worden voldaan aan de bouwtechnische eisen uit het Bouwbesluit 2012.
Beleidsregel toepassing artikel 3.3, lid 3 Wabo in verband met het voorbereidingsbesluit buitengebied	Het doel van deze beleidsregel is aan te geven hoe B&W ter uitvoering van het voorbereidingsbesluit (herziening bestemmingsplan buitengebied) van 8 maart 2012 wil omgaan met aanvragen voor omgevingsvergunning voor de activiteiten bouwen en aanleg, die na 9 maart 2012, 9.00 uur zijn ingediend en waarvan de locaties zijn gelegen in het buitengebied	Voor alle aanvragen voor omgevingsvergunning voor de activiteiten bouwen en aanleg en verzoeken om afwijking van het bestemmingsplan via een binnenplanse ontheffing of wijziging van het bestemmingsplan geldt vanaf 9 maart 2012, 9.00 uur een aanhoudingsplicht. Dat wil zeggen dat besluitvorming over een aanvraag of verzoek wordt opgeschort. De aanhoudingsplicht geldt voor een jaar. Tussentijdse opheffing van de aanhoudingsplicht tis alleen mogelijk bij gewenste ontwikkelingen.
Lijst van beeldbepalende panden en Subsidieverordening beeldbepalende panden 2002	Bevorderen van het behoud van monumentale panden.	Vaststelling lijst van beeldbepalende panden. Tevens verstrekt de gemeente aan de eigenaren een kosteloos inspectie-abonnement op de diensten van de Stichting Monumentenwacht Noord-Brabant
Nota Gronden voor beleid 1998	Het vaststellen van beleid ten aanzien van de gemeentelijke landbouwgronden die eigendom zijn van de gemeente.	Reusel-De Mierden bezit een groot eigen grondareaal. De landbouwgronden zijn er niet om het gemeentelijk landbouwbedrijf in stand te houden.

Kader	Doel	Positie in gemeente Reusel-De Mierden
		De gronden kunnen juist ingezet worden om gemeentelijk beleid uit te voeren. Zij worden dan ten dienste gesteld van andere beleidsdoelen, zoals het voeren van een actieve grondpolitiek ter realisering van bestemmingsplannen, recreatiebeleid, natuurbeleid, financieel beleid, etc. .
Nota permanente bewoning van recreatiewoningen	In deze nota heeft de gemeente vastgelegd op welke wijze zij de problematiek van permanente bewoning van recreatieverblijven wil aanpakken.	De gemeente streeft een tweeledig doel na: - het beëindigen van permanente bewoning van recreatieverblijven in strijd met de bestemmingsplanvoorschriften. - het voorkomen van nieuwe strijdige situaties, welke uit een oogpunt van bestemmingsplanvoorschriften, huisvestingsregels en/of bouwtechnische voorschriften ongewenst zijn.
Nota Grondbeleid 2009	De gemeente Reusel-De Mierden acht actieve grondpolitiek wenselijk. Per project dient er een afweging te worden gemaakt tussen actief of passief grondbeleid. Dit hangt af van: - de grondpositie die men inneemt; - de mogelijkheid tot verwerving van de (overige) grond en tegen welke prijs; - het risicoprofiel; - de omvang van het project; - de ruimtelijke en maatschappelijke impact van het project. De uiteindelijke keuze is afhankelijk van de feitelijke situatie.	Op basis van de nota worden elk jaar de grondprijzen opnieuw vastgesteld. Het beleid wordt vierjaarlijks bijgesteld. Beleid landbouwgronden: 1. Het beleid zoals is vastgelegd in de Nota Gronden voor Beleid 1998 voortzetten zodat de gestelde doelen kunnen worden gerealiseerd; 2. De aankoopprijs en verkoopprijs (inclusief ruilen) van percelen wordt marktconform vastgesteld door middel van de comparatieve methode en taxatie.
Beleidsnotitie vergroting of vormverandering agrarische bouwvlakken voor intensieve veehouderij	In deze beleidsnotitie heeft de gemeente voorwaarden vastgesteld waaraan verzoeken voor een vergroting en/of vormverandering van een agrarisch bouwvlak voor een intensieve veehouderij moeten voldoen om in aanmerking te komen voor een partiële	De beleidsregels gelden alleen voor die delen van het plangebied van het bestemmingsplan “Buitengebied 2009” die zijn aangewezen als landbouwontwikkelingsgebied en verwevingsgebied.

Kader	Doel	Positie in gemeente Reusel-De Mierden
	bestemmingsplanherziening. Dit was noodzakelijk als gevolg van een reactieve aanwijzing van de provincie.	Alleen als een verzoek aan alle voorwaarden voldoet, is het mogelijk om via een partiële bestemmingsplanherziening medewerking te verlenen.

Tabel 29: Provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid, wet- en regelgeving.

Bijlage 3 Kaartmateriaal geur en ammoniak

Legenda

veehouderij

- veehouderij met iv bouwblok bestemmingsplan 2009

depositie van ammoniak uit stalemissies van veehouderijbedrijven met iv bouwblok bestemmingsplan 2009 (mol/ha/jr)

- 0 - 1
- 1 - 10
- 10 - 50
- 50 - 100
- 100 - 200
- 200 - 300
- 300 - 400
- 400 - 500
- 500 - 750
- 750 - 1.000
- 1.000 - 2.000
- 2.000 - 5.000
- >5.000

- Natura 2000 / Nb-wet gebied
- zeer kwetsbaar gebied WAV (nabij Reusel - De Mierden)
- (overig) EHS (nabij Reusel - De Mierden)

Plan MER
Bestemmingsplan buitengebied 2009
Herziening fase 1A

Depositie van ammoniak uit stalemissies

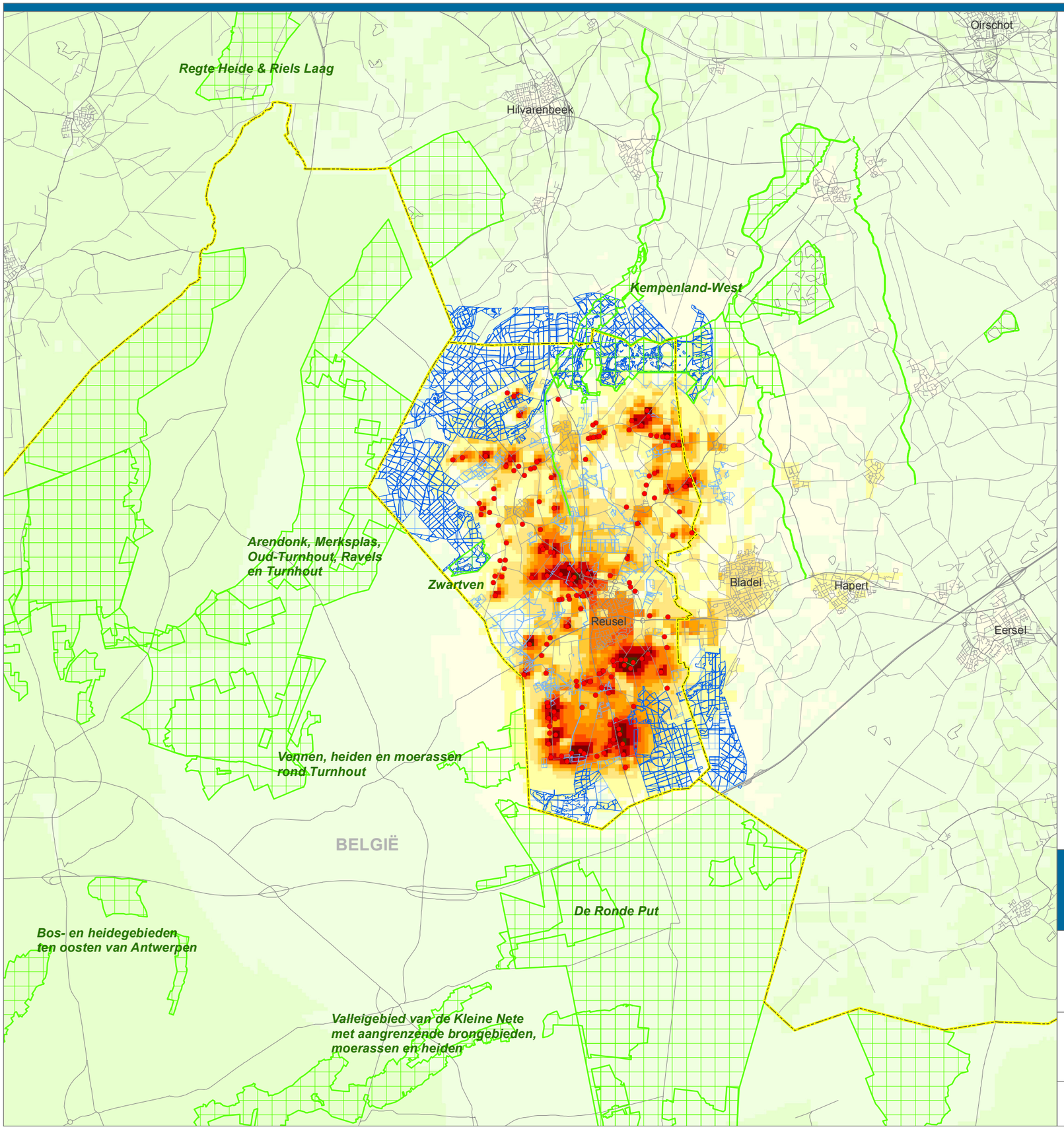
- huidige situatie vergund

opdrachtgever:
gemeente
Reusel - De Mierden

uitvoering:
ARCADIS
Infrastructuur · Water · Milieu · Gebouwen

schaal: 0 250500 1.000 1.500 2.000 2.500 3.000 3.500 4.000 Meters

B02012.000377
6 mrt 2013

Legenda

veehouderij

- veehouderij met iv bouwblok bestemmingsplan 2009

depositie van ammoniak uit stalemissies van veehouderijbedrijven met iv bouwblok bestemmingsplan 2009 (mol/ha/jr)

- 0 - 1
- 1 - 10
- 10 - 50
- 50 - 100
- 100 - 200
- 200 - 300
- 300 - 400
- 400 - 500
- 500 - 750
- 750 - 1.000
- 1.000 - 2.000
- 2.000 - 5.000
- >5.000

- Natura 2000 / Nb-wet gebied
- zeer kwetsbaar gebied WAV (nabij Reusel - De Mierden)
- (overig) EHS (nabij Reusel - De Mierden)

Plan MER
Bestemmingsplan buitengebied 2009
Herziening fase 1A

Depositie van ammoniak uit stalemissies

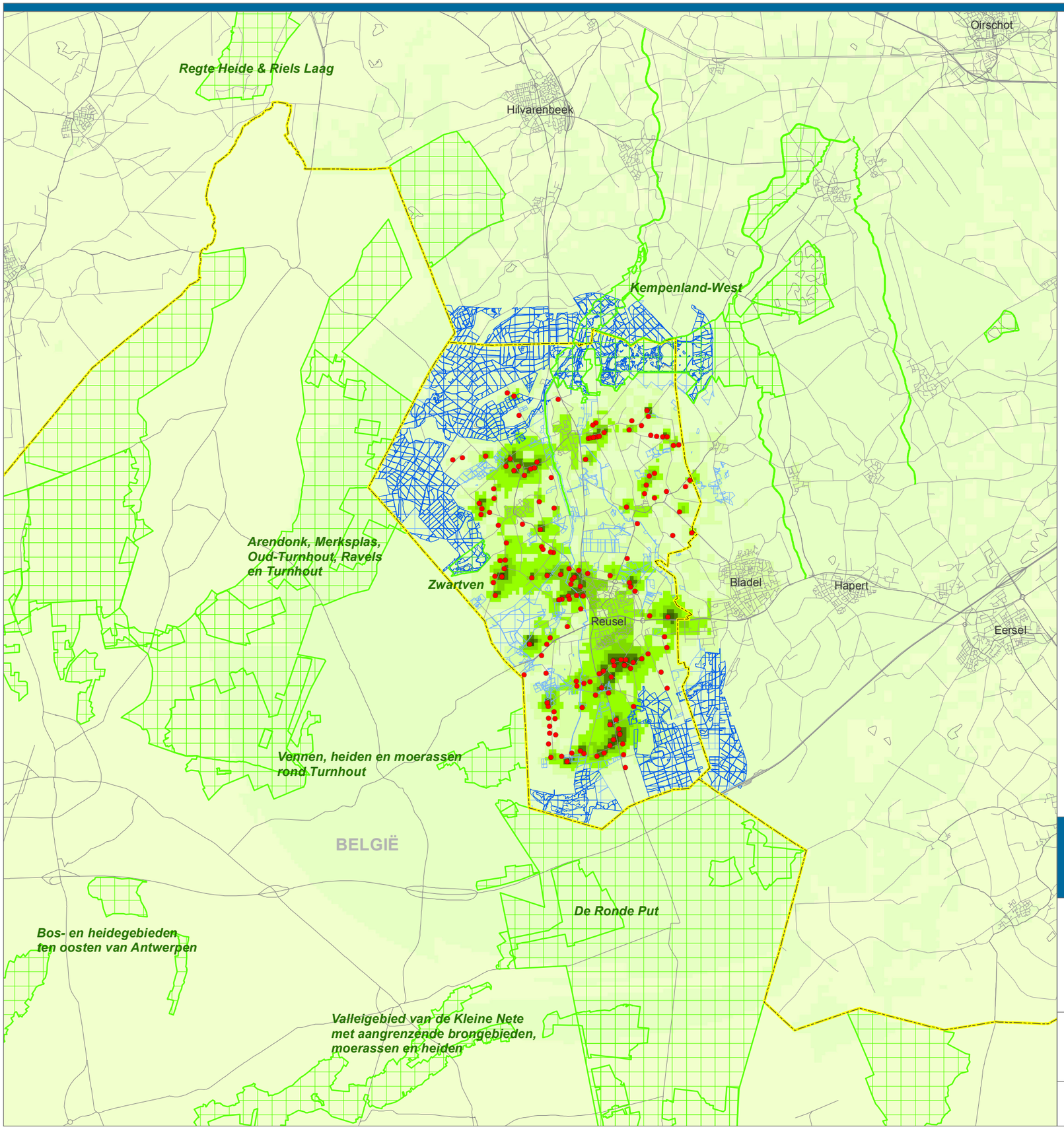
- Voorkeursalternatief - trendmatig

opdrachtgever:
gemeente
Reusel - De Mierden

uitvoering:
ARCADIS
Infrastructuur · Water · Milieu · Gebouwen

schaal: 0 250500 1.000 1.500 2.000 2.500 3.000 3.500 4.000 Meters

B02012.000377
6 mrt 2013

Legenda

veehouderij

- veehouderij met iv bouwblok bestemmingsplan 2009

verschil in depositie van ammoniak uit stalemissies (mol/ha/jr)

- <-5000
- -5000 - -2500
- -2500 - -1000
- -1000 - -500
- -500 - -250
- -250 - -100
- -100 - -10
- -10 - -1
- -1 - 0
- 0 - 10
- 10 - 100
- 100 - 250
- 250 - 500
- 500 - 1000
- 1000 - 2500
- 2500 - 5000
- >=5000

- Natura 2000 / Nb-wet gebied
- zeer kwetsbaar gebied WAV (nabij Reusel - De Mierden)
- (overig) EHS (nabij Reusel - De Mierden)

Plan MER
Bestemmingsplan buitengebied 2009
Herziening fase 1A

Verschil in depositie van ammoniak uit stalemissies

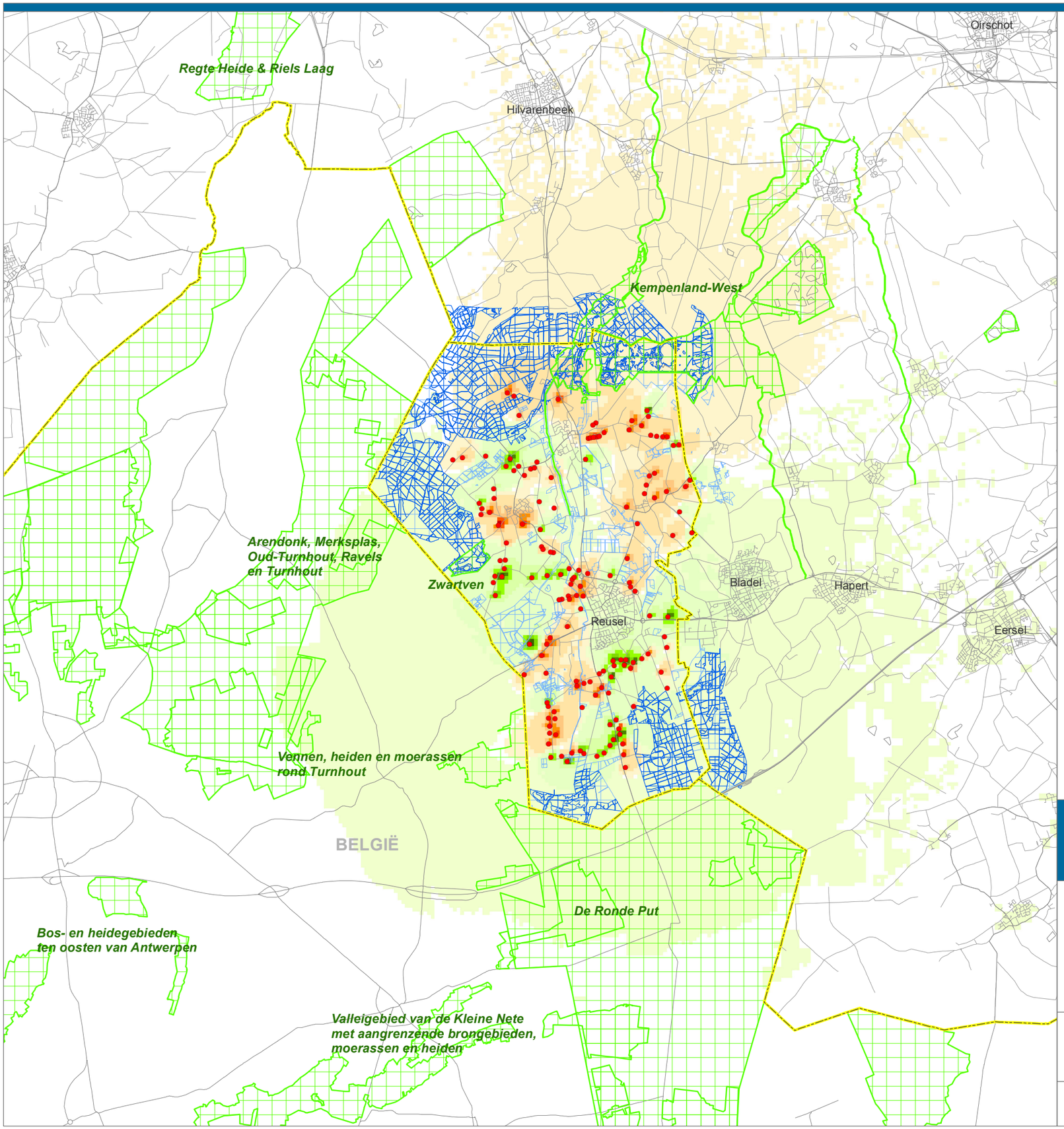
- Voorkeusalternatief trendmatig t.o.v. huidige situatie vergund

opdrachtgever:
gemeente
Reusel - De Mierden

uitvoering:
ARCADIS
Infrastructuur · Water · Milieu · Gebouwen

schaal: 0 500 1.000 2.000 3.000 4.000 Meters

B02012.000377
6 mrt 2013

Legenda

veehouderij

- veehouderij met iv bouwblok bestemmingsplan 2009

verschil in depositie van ammoniak uit stalemissies (mol/ha/jr)

- <-5000
- -5000 - -2500
- -2500 - -1000
- -1000 - -500
- -500 - -250
- -250 - -100
- -100 - -10
- -10 - -1
- -1 - 0
- 0 - 10
- 10 - 100
- 100 - 250
- 250 - 500
- 500 - 1000
- 1000 - 2500
- 2500 - 5000
- >=5000

- Natura 2000 / Nb-wet gebied
- zeer kwetsbaar gebied WAV (nabij Reusel - De Mierden)
- (overig) EHS (nabij Reusel - De Mierden)

Plan MER
Bestemmingsplan buitengebied 2009
Herziening fase 1A

Verschil in depositie van ammoniak uit stalemissies

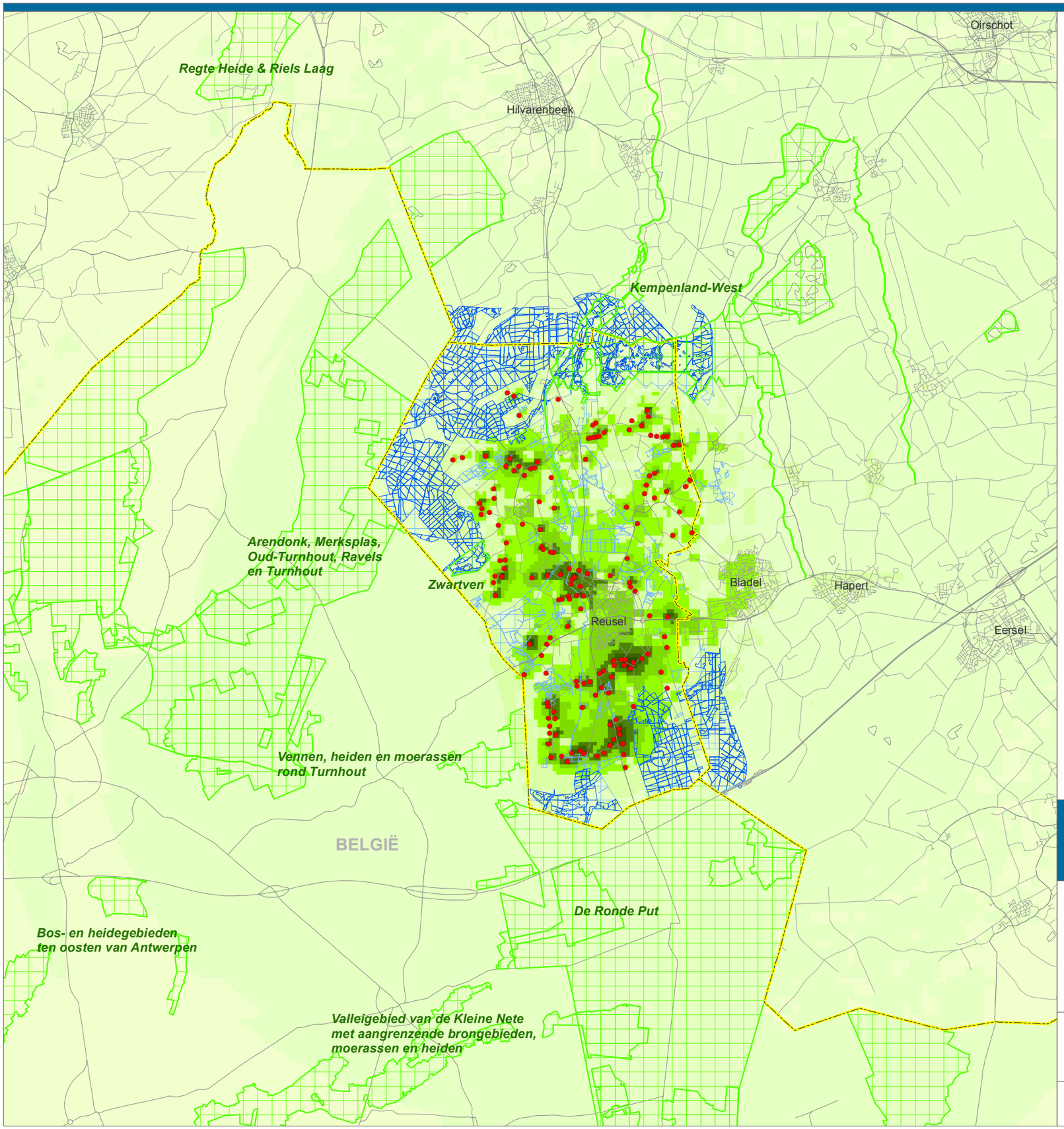
- *Voorkeusalternatief worst-case t.o.v. huidige situatie vergund met Cbs-correctie*

opdrachtgever:
gemeente
Reusel - De Mierden

uitvoering:
ARCADIS
Infrastructuur · Water · Milieu · Gebouwen

schaal: 0 500 1.000 2.000 3.000 4.000 Meters

B02012.000377
6 mrt 2013

Legenda

veehouderij

- veehouderij met iv bouwblok bestemmingsplan 2009

verschil in depositie van ammoniak uit stalemissies (mol/ha/jr)

- <-5000
- -5000 - -2500
- -2500 - -1000
- -1000 - -500
- -500 - -250
- -250 - -100
- -100 - -10
- -10 - -1
- -1 - 0
- 0 - 10
- 10 - 100
- 100 - 250
- 250 - 500
- 500 - 1000
- 1000 - 2500
- 2500 - 5000
- >=5000

- Natura 2000 / Nb-wet gebied
- zeer kwetsbaar gebied WAV (nabij Reusel - De Mierden)
- (overig) EHS (nabij Reusel - De Mierden)

Plan MER
Bestemmingsplan buitengebied 2009
Herziening fase 1A

Verschil in depositie van ammoniak uit stalemissies

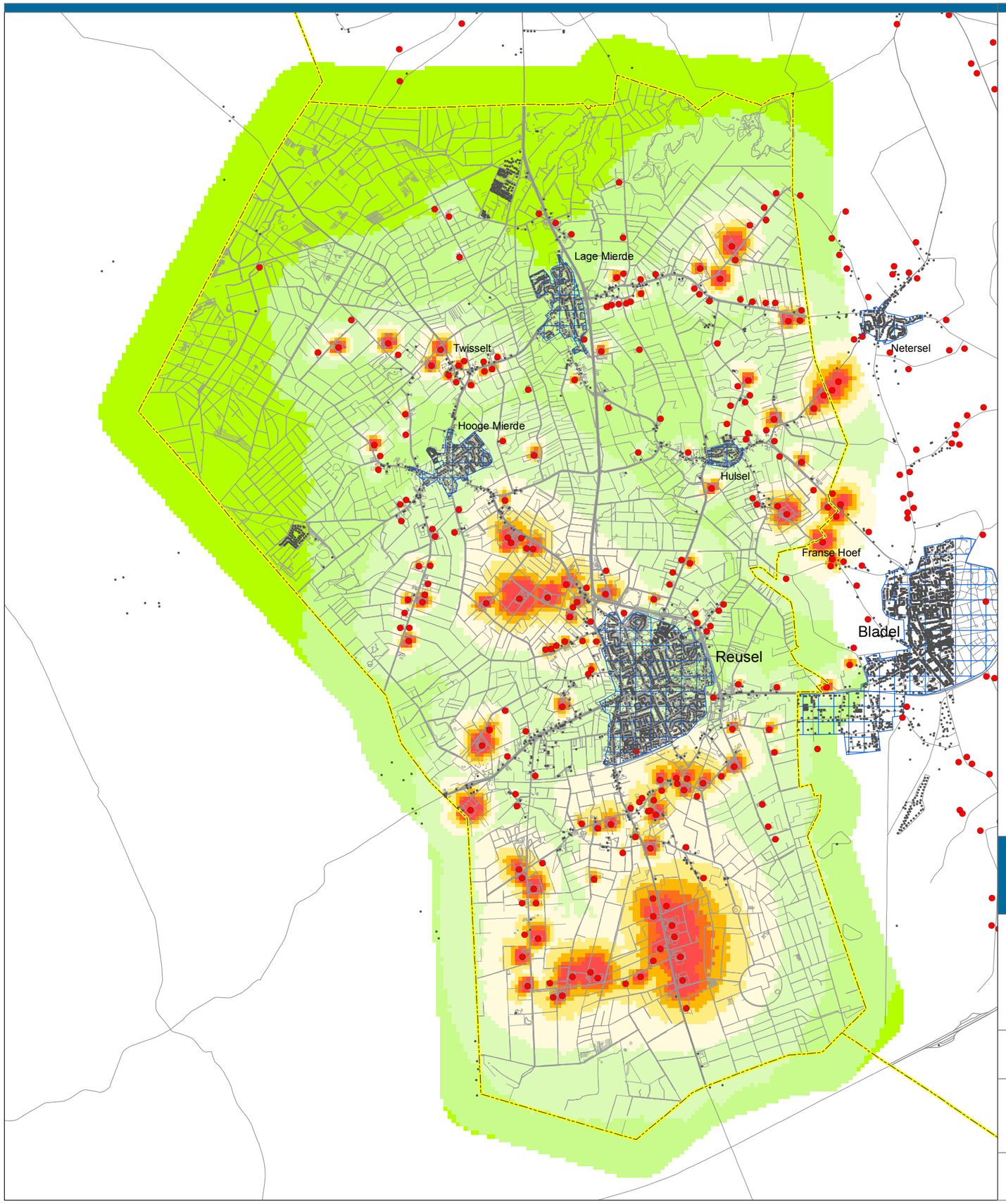
- *Voorkeusalternatief best-case t.o.v. huidige situatie vergund met Cbs-correctie*

opdrachtgever:
gemeente
Reusel - De Mierden

uitvoering:
ARCADIS
Infrastructuur · Water · Milieu · Gebouwen

schaal: 0 500 1.000 2.000 3.000 4.000 Meters

B02012.000377
6 mrt 2013

Legenda

veehouderij

- veehouderijbedrijf

voor geurhinder gevoelige objecten

- object
- bebouwde kom

beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder

- zeer goed
- goed
- redelijk goed
- matig
- tamelijk slecht
- slecht
- zeer slecht
- extreem slecht

achtergrond-belasting (ou)	kans op geurhinder	beoordeling leefklimaat
0 - 3.0	< 5 %	zeer goed
3.1 - 7.4	5 - 10 %	goed
7.5 - 13.1	10 - 15 %	redelijk goed
13.2 - 20.0	15 - 20 %	matig
20.1 - 28.3	20 - 25 %	tamelijk slecht
28.4 - 38.5	25 - 30 %	slecht
38.6 - 50.7	30 - 35 %	zeer slecht
>50.7	>35 %	extreem slecht

Plan MER
Bestemmingsplan buitengebied 2009
Herziening fase 1A

Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder

- huidige situatie vergund

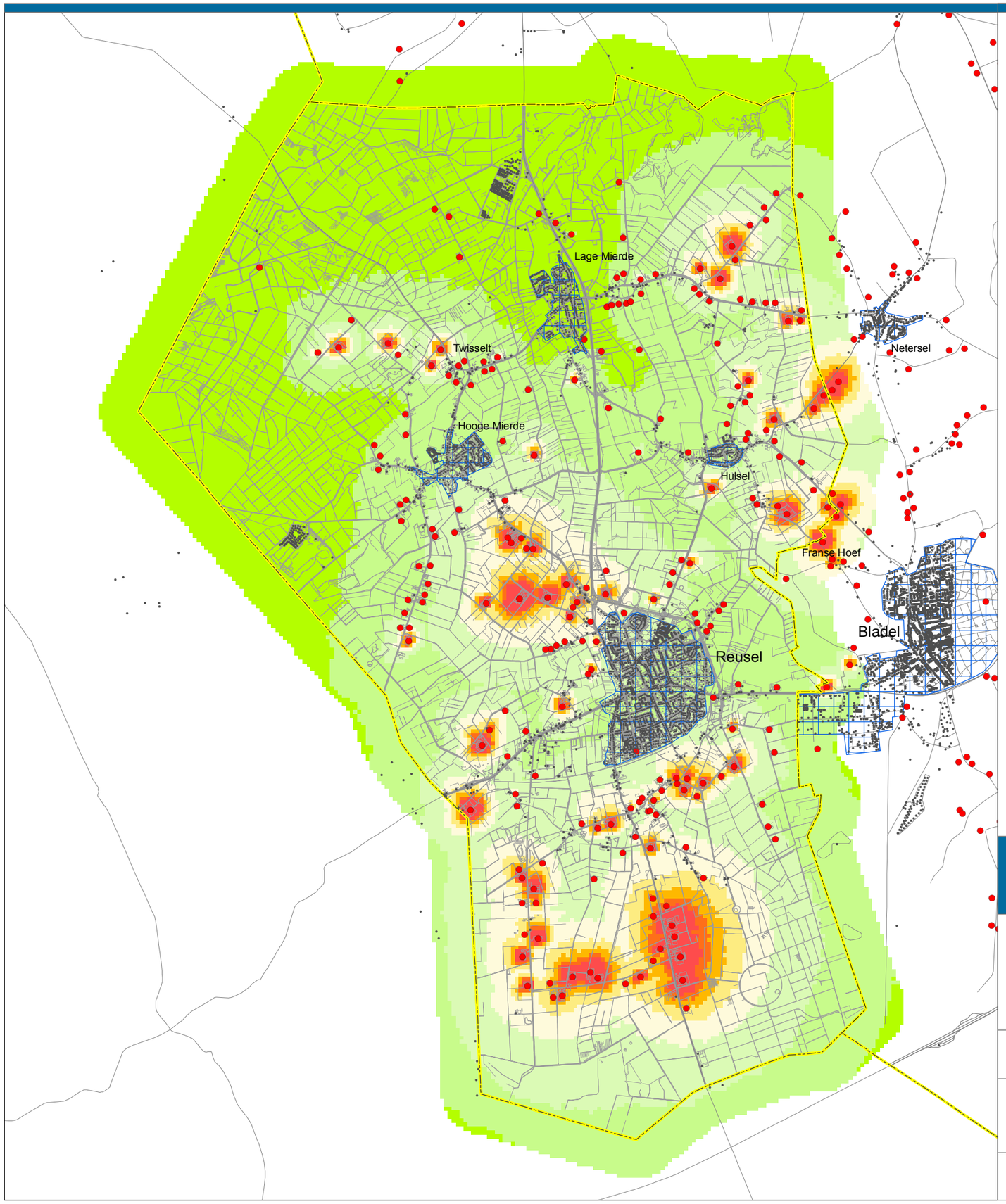
gebaseerd op default Vstacks parameters voor staluitvoering en een ruwheid van 0.20

opdrachtgever:
gemeente
Reusel - De Mierden

uitvoering:
ARCADIS
Infrastructuur · Water · Milieu · Gebouwen

schaal: 0 250 500 1.000 1.500 2.000 Meters

B02012.000377
3 mrt 2013

Legenda

veehouderij

- veehouderijbedrijf

voor geurhinder gevoelige objecten

- object
- bebouwde kom

beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder

- zeer goed
- goed
- redelijk goed
- matig
- tamelijk slecht
- slecht
- zeer slecht
- extreem slecht

achtergrond-belasting (ou)	kans op geurhinder	beoordeling leefklimaat
0 - 3.0	< 5 %	zeer goed
3.1 - 7.4	5 - 10 %	goed
7.5 - 13.1	10 - 15 %	redelijk goed
13.2 - 20.0	15 - 20 %	matig
20.1 - 28.3	20 - 25 %	tamelijk slecht
28.4 - 38.5	25 - 30 %	slecht
38.6 - 50.7	30 - 35 %	zeer slecht
>50.7	>35 %	extreem slecht

Plan MER
Bestemmingsplan buitengebied 2009
Herziening fase 1A

Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder

- Voorkeursalternatief trendmatig

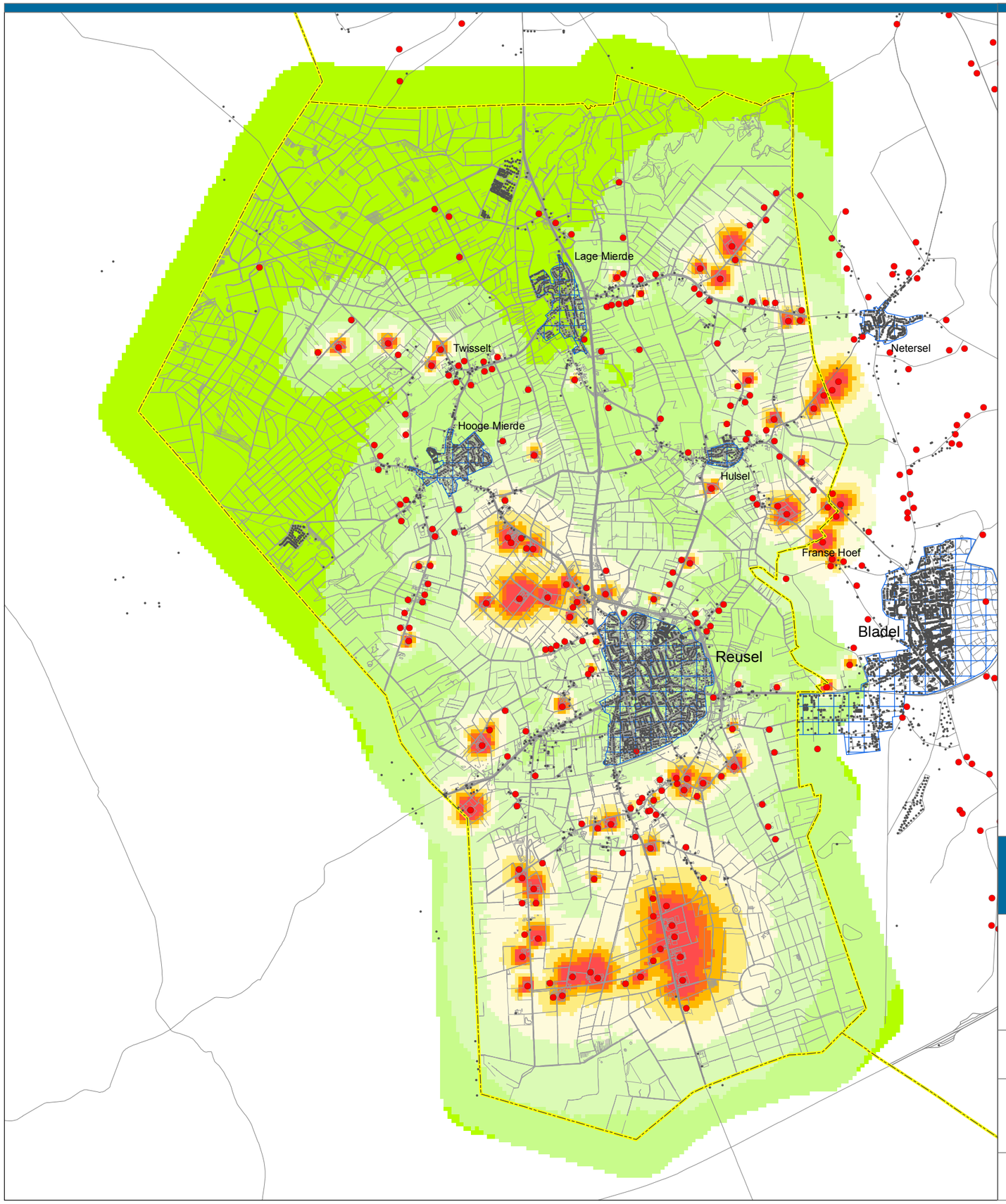
gebaseerd op default Vstacks parameters voor staluitvoering en een ruwheid van 0.20

opdrachtgever:
gemeente
Reusel - De Mierden

uitvoering:
ARCADIS
Infrastructuur · Water · Milieu · Gebouwen

schaal: 0 250 500 1.000 1.500 2.000 Meters

B02012.000377
3 mrt 2013

Legenda

veehouderij

- veehouderijbedrijf

voor geurhinder gevoelige objecten

- object
- bebouwde kom

beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder

- zeer goed
- goed
- redelijk goed
- matig
- tamelijk slecht
- slecht
- zeer slecht
- extreem slecht

achtergrond-belasting (ou)	kans op geurhinder	beoordeling leefklimaat
0 - 3.0	< 5 %	zeer goed
3.1 - 7.4	5 - 10 %	goed
7.5 - 13.1	10 - 15 %	redelijk goed
13.2 - 20.0	15 - 20 %	matig
20.1 - 28.3	20 - 25 %	tamelijk slecht
28.4 - 38.5	25 - 30 %	slecht
38.6 - 50.7	30 - 35 %	zeer slecht
>50.7	>35 %	extreem slecht

Plan MER
Bestemmingsplan buitengebied 2009
Herziening fase 1A

Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder

- Voorkeursalternatief worst-case

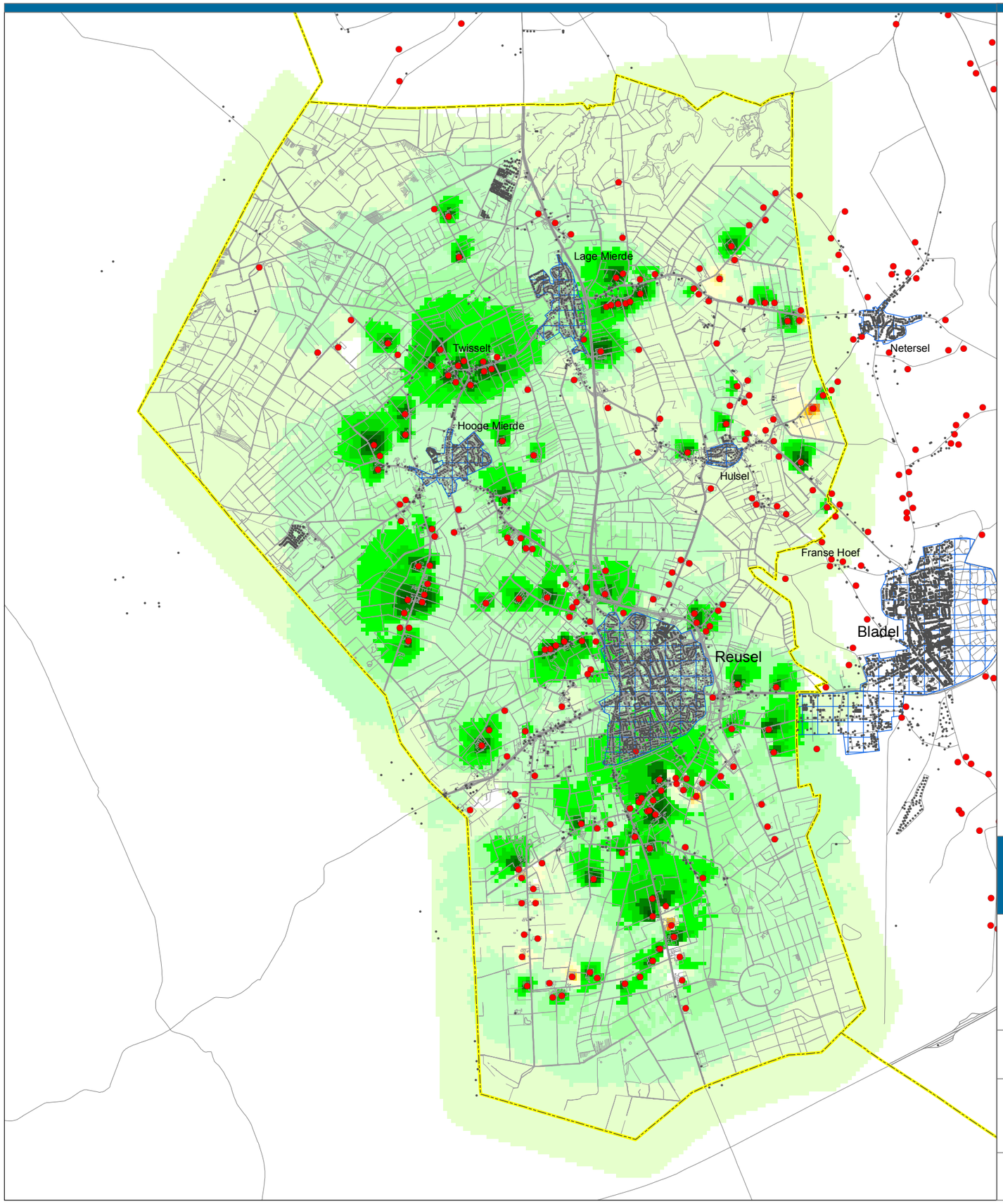
gebaseerd op default Vstacks parameters voor staluitvoering en een ruwheid van 0.20

opdrachtgever:
gemeente
Reusel - De Mierden

uitvoering:
ARCADIS
Infrastructuur · Water · Milieu · Gebouwen

schaal: 0 250 500 1.000 1.500 2.000 Meters

B02012.000377
3 mrt 2013

Legenda

veehouderij

- veehouderijbedrijf

voor geurhinder gevoelige objecten

- object
- bebouwde kom

verschil in indicatieve achtergrond-belasting t.a.v. geurhinder (ou)

- <-50
- -50 - -20
- -20 - -10
- -10 - -5
- -5 - -3
- -3 - -2
- -2 - -1
- -1 - -0
- 0
- 0 - 1
- 1 - 2
- 2 - 3
- 3 - 5
- 5 - 10
- 10 - 20
- 20 - 50
- >=50

Plan MER
Bestemmingsplan buitengebied 2009
Herziening fase 1A

Verschil in indicatieve achtergrond-belasting ten aanzien van geurhinder

- Voorkeursalternatief trendmatig t.o.v. huidige situatie vergund

gebaseerd op default Vstacks parameters voor staluitvoering en een ruwheid van 0.20

opdrachtgever:
gemeente
Reusel - De Mierden

uitvoering:
ARCADIS
Infrastructuur · Water · Milieu · Gebouwen

schaal: 0 250 500 1.000 1.500 2.000 Meters

B02012.000377
3 mrt 2013

Bijlage 4 Gezondheid

In deze bijlage staat de letterlijke tekst uit de samenvatting van het advies “Gezondheidsrisico’s rond veehouderijen” van de gezondheidsraad van 30 november 2012 en het advies “De invloed van stikstof op de gezondheid” van de Gezondheidsraad van 10 december 2012.

Samenvatting van het advies “Gezondheidsrisico’s rond veehouderijen”

Waaraan kunnen mensen die in de buurt van veehouderijen wonen worden blootgesteld?

Er zijn duidelijke aanwijzingen dat omwonenden kunnen worden blootgesteld aan micro-organismen en aan stoffen afkomstig van micro-organismen, met name zogeheten endotoxinen, bestanddelen van de celwand van bepaalde bacteriën. Deze microbiële componenten bevinden zich vooral in de grovere fractie van zogeheten fijn stof, een verzamelnaam voor deeltjes in de lucht met verschillende grootte, herkomst en chemische samenstelling. De deeltjescocktail rond veehouderijen is daarmee duidelijk anders samengesteld dan stedelijk fijn stof.

Hoe hangt de concentratie van de diverse componenten in de buitenlucht af van de woonafstand tot een veehouderijbedrijf en van het type bedrijf?

Concentraties van bepaalde stofdeeltjes, endotoxinen en micro-organismen, zullen over het algemeen afnemen met toenemende afstand tot een bedrijf en eveneens afhangen van de mate van emissie vanuit een bedrijf. Ook de meteorologische omstandigheden en de lokale bebouwing en beplanting kunnen daarop van invloed zijn. Blijkens een recent uitgevoerd Nederlands onderzoek werden verhoogde endotoxineniveaus gemeten tot maximaal een afstand van ongeveer 250 meter van specifieke bedrijven. Op zeer korte benedenwindse afstand werden bij varkenshouderijen vijf- tot maximaal tienvoudige verhogingen ten opzichte van de achtergrondconcentratie gevonden. Bij een nertsbedrijf waren de betreffende niveaus wat lager en bij een pluimveebedrijf duidelijk hoger. In hetzelfde onderzoek werden ook enkele metingen gedaan naar bepaalde micro-organismen in de fijnstofmonsters. Zo werd regelmatig de Q-koorts-bacterie gevonden, vooral op meetlocaties waar zich enkele jaren geleden veel Qkoorts gevallen hadden voorgedaan. Ook de veespecifieke MRSA-bacterie werd vaker en in hogere concentraties aangetroffen in een straal van 1.000 meter rond veehouderijbedrijven. De commissie wijst er op dat deze gegevens weliswaar een indicatie bieden van de (potentiële) blootstelling van omwonenden, maar dat we over diverse zaken nog in het duister tasten. Vooral de verschillen tussen grotere en kleinere bedrijven in termen van emissies zijn nog onvoldoende onderzocht. Evenmin is duidelijk hoe de algehele bedrijfsvoering die emissies precies kan beïnvloeden.

Welke gezondheidseffecten kunnen zich bij omwonenden voordoen en in hoeverre zijn die te relateren aan blootstellingsgegevens?

De commissie heeft vastgesteld dat de beschikbare wetenschappelijke informatie hierover schaars en heterogeen is en beperkte zeggingskracht heeft. Naast het zojuist genoemde onderzoek van Nederlandse bodem zijn alleen een Duits en een Amerikaans onderzoek van relatief goede kwaliteit. De opzet van deze onderzoeken verschilt echter, wat de interpretatie van het geheel aan gegevens bemoeilijkt. Er zijn naar het oordeel van de commissie enkele aanwijzingen dat zich bij omwonenden effecten op de luchtwegen kunnen voordoen, in het bijzonder longfunctievermindering en mogelijk allergie. In Nederland kwam Q-koorts duidelijk vaker voor op korte afstand van geitenstallen. Ook longontsteking werd significant vaker gevonden bij omwonenden van geitenbedrijven en pluimveehouderijen. Astma bleek iets minder vaak voor te komen op korte afstand van veehouderijen. De gegevensbasis is echter nog te smal voor conclusies over oorzakelijke kwantitatieve verbanden tussen het optreden van gezondheidsproblemen en blootstelling aan specifieke componenten in het fijn stof.

Het enige gezondheidsrisico waarvoor tot nu toe wel stevig wetenschappelijk bewijs bestaat zijn uitbraken van Q-koorts. Daarmee heeft ons land enkele jaren geleden te maken gekregen.

In hoeverre biedt wetenschappelijke informatie over specifieke componenten van de deeltjescocktail houvast bij de bepaling van de onderhavige gezondheidsrisico's?
Waar rechtstreekse informatie over gezondheidsrisico's van wonen in de buurt van veehouderijen veel beperkingen kent, rijst de vraag of indirecte informatie of extrapolatie vanuit andere situaties meer licht op de zaak kan werpen. De commissie heeft dat voor de diverse componenten van de deeltjescocktail nagegaan. Over de gezondheidsrisico's van blootstelling aan fijn stof is weliswaar het nodige bekend, maar dat betreft onderzoek in stedelijk gebied. Volgens de commissie verschilt stedelijk fijn stof te zeer van fijn stof rond veehouderijen om als basis te kunnen dienen voor een risicoschatting. Evenmin biedt onze kennis over micro-organismen goede aanknopingspunten. We weten namelijk vrijwel niets over blootstelling-responsrelaties voor deze agentia. Bij endotoxinen ligt het weer anders. Daar is nogal wat onderzoek gedaan naar blootstelling van werknemers in diverse bedrijfssectoren, inbegrepen mensen die in stallen werken. Zo zijn bij concentraties die in de veehouderij voorkomen, zonder uitzondering chronische effecten op de longfunctie gevonden die gepaard gaan met luchtwegklachten. In 2010 heeft de Gezondheidsraad een nieuwe gezondheidskundige advieswaarde voor werknemers afgeleid: 90 EU/m3. Bij blootstelling aan concentraties onder die advieswaarde lopen werknemers geen gezondheidsrisico. Het schort echter aan gegevens over effecten bij de algemene bevolking. Daaronder zouden zich groepen mensen kunnen bevinden die gevoeliger zijn dan werknemers. Een mogelijke manier om daar rekening mee te houden is het toepassen van een onzekerheidsfactor. Hoe groot die factor zou moeten zijn valt op basis van de beschikbare kennis niet te zeggen, mede omdat onduidelijk is hoe middeling van blootstelling over de tijd moet worden verdisconteerd. Zou men desondanks willen kiezen voor toepassing van een dergelijke onzekerheidsfactor, dan ligt volgens de commissie de standaard factor 3 het meest voor de hand. Een gezondheidskundige advieswaarde voor de algemene bevolking zou daarmee 30 EU/m3 bedragen. Vergelijking met de schaarse blootstellinggegevens leert dat alleen op enkele tientallen meters afstand tot sommige veehouderijbedrijven, in het bijzonder een pluimveebedrijf, de endotoxineconcentratie rond de 30 EU/m3 lijkt te kunnen liggen. Wat meer op afstand is die concentratie al gauw minder dan 10 EU/m3. Op basis van de beschikbare kennis acht de commissie het te vroeg om een uitspraak te kunnen doen over de eventuele negatieve gezondheidseffecten van zulke beduidend lagere blootstellingniveaus.

Welke factoren spelen verder nog een rol bij beschouwingen over het gezondheidsrisico?
De commissie constateert dat de maatschappelijke ongerustheid over de intensieve veehouderij mede bepaald wordt door de risicopercepties van mensen en door geurhinder. Gebrek aan controle op een situatie kan stress in de hand werken. Geurhinder betekent primair een vermindering van de kwaliteit van leven, maar wordt door mensen ook in verband gebracht met gezondheidsklachten.

Wat is een geschikt kader om de gezondheidsrisico's van de intensieve veehouderij te beoordelen?
Bij de huidige stand van kennis is het naar het oordeel van de commissie niet mogelijk één kwantitatief beoordelingskader te ontwikkelen, waarin beleidsmatig wordt vastgelegd welke risiconiveaus voor omwonenden maximaal toelaatbaar zijn. Wel vindt de commissie dat het bestaande Beoordelingskader Gezondheid en Milieu goede diensten kan bewijzen. Daarin wordt systematisch aandacht geschonken aan de omvang van het probleem, de ernst van de (mogelijke) gezondheidseffecten, de waardering van het probleem, de noodzaak tot en mogelijkheden voor interventie en de kosten en baten van maatregelen. Zo wordt ook maximaal zichtbaar waar wetenschappelijke beschouwingen eindigen en beleidsmatige afwegingen beginnen. Tevens is een zorgvuldig besluitvormingsproces nodig om de gewenste structurering en transparantie te bewerkstelligen. Alle belanghebbende partijen zullen daarin hun inbreng moeten hebben.

Volgens de commissie moet deze aanpak op lokaal niveau zijn beslag krijgen, juist omdat de lokale omstandigheden kunnen variëren. Uiteindelijke weging van elk van de aspecten in het beoordelingskader zou daarmee ook lokaal moeten worden bepaald. Dit alles valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten, met de GGD in een adviserende functie.

Is het nodig en nuttig minimumafstanden tussen woongebieden en veehouderijbedrijven te hanteren?
Het is niet bekend tot welke afstand mensen in de omgeving (omwonenden, bezoekers) onder reguliere omstandigheden verhoogde gezondheidsrisico's lopen. Bij uitbraken van zoönosen (infectieziekten die van dieren op mensen kunnen worden overgedragen) weten we meer: in het geval van Q-koorts kan het om afstanden tot wel vijf kilometer gaan. Verder worden in de praktijk minimumafstanden gehanteerd op basis van geurnormen krachtens de Wet geurhinder en veehouderij. Een onmiskenbare realiteit is echter de ongerustheid van veel omwonenden. Om daaraan tegemoet te komen kan het inderdaad nuttig en nodig zijn emissiegerelateerde minimumafstanden te hanteren die niet alleen op geurbelasting gebaseerd zijn. Bij de door de commissie bepleite toepassing van het beoordelingskader zouden die dan via lokaal maatwerk moeten worden vastgesteld. Zeker zo belangrijk echter zijn maatregelen om de emissie van deeltjes uit stallen terug te dringen. Technieken zoals luchtwassers kunnen hieraan bijdragen, maar naar het oordeel van de commissie is blijvende aandacht nodig voor nieuwe vormen van bedrijfsvoering en bedrijfshygiëne en voor verduurzaming van de veehouderijsector als geheel. Welke plaats de veehouderijsector in de toekomst kan gaan innemen, qua omvang en locatie, is een politieke vraag die mogelijk een belangrijk thema is voor een nationaal debat. Los van de uitkomst van zo'n debat is er hoe dan ook behoefte aan aanvullend onderzoek van het type dat recent in ons land is uitgevoerd. Alleen zo valt meer zicht te krijgen op de gezondheidsrisico's van wonen in de buurt van veehouderijen.

Samenvatting van het advies: "De invloed van stikstof op de gezondheid":
Nederland heeft te veel stikstof in het milieu, en dat is ook slecht voor de volksgezondheid. Met haar beleid tegen mestoverschotten en luchtverontreiniging wist de overheid in voorgaande jaren de situatie wel te verbeteren, maar die goede ontwikkeling lijkt te stagneren. De Gezondheidsraad pleit bij de staatssecretarissen van Infrastructuur en Milieu en van Economische Zaken voor een intensivering van het stikstofbeleid, en daardoor een schoner milieu en minder gezondheidsproblemen.

Reactief stikstof heeft direct en indirect een ongunstige invloed op de gezondheid. Een belangrijk deel van de directe gezondheidsschade door reactief stikstof komt voor rekening van luchtverontreiniging, een ander deel voor rekening van (verontreiniging van) drinkwater en voeding. Luchtverontreiniging, waaraan stikstofoxiden bijdragen, veroorzaakt schade aan de luchtwegen en het hart- en vaatstelsel.
Bij drinkwater en voeding gaat het hoofdzakelijk om nitraat en zijn omzettingsproduct nitriet, dat in verband wordt gebracht met kanker, vooral van het maag-darmkanaal.

Ozon
Indirect heeft reactief stikstof een nadelige invloed op de gezondheid doordat stikstofdioxide bijdraagt aan de vorming van ozon aan het aardoppervlak. Inademing van ozon kan tot schade aan de luchtwegen leiden. Daarnaast kan verontreiniging van lucht, bodem en water met reactief stikstof bijdragen aan mondiale milieuveranderingen als klimaatverandering en aantasting van ecosystemen, en via deze weg wellicht allerlei indirecte gezondheidseffecten veroorzaken.

Schade

De overmaat aan reactief stikstof heeft twee belangrijke oorzaken: de landbouw en veehouderij, en de verbranding van fossiele brandstoffen. Van de totale omvang van de invloed van reactief stikstof op het milieu en de volksgezondheid bestaat een ruwe indicatie. Voor de EU is dat, in geld uitgedrukt, 150-750 euro per inwoner per jaar. Voor Nederland bedraagt de schatting 200-1.000 euro per inwoner per jaar.

De situatie in ons land is namelijk ongunstiger dan gemiddeld in de Europese Unie. Dit heeft te maken met de hoge bevolkingsdichtheid, de intensieve landbouw, de forse industrie en het drukke verkeer.

Beleid intensiveren

Het Nederlandse beleid heeft de hoeveelheid reactief stikstof in de afgelopen decennia teruggedrongen, maar dit proces lijkt de laatste jaren te stagneren. Dat is slecht voor het milieu, maar ook voor de volksgezondheid. Hoewel de invloed van reactief stikstof op de volksgezondheid nog veel onzekerheden kent, maken de beschikbare gegevens voldoende aannemelijk dat de Nederlandse volksgezondheid baat heeft bij verdere reductie van de hoeveelheid reactief stikstof in ons land. Uit het oogpunt van volksgezondheid vindt de Gezondheidsraad dat het stikstofbeleid met nieuw elan voortgezet zou moeten worden.

Bijlage 5 Verklarende woordenlijst

Achtergronddepositie	Dit is de depositiewaarde die er is zonder de ontwikkelingen uit het plan. Het gaat hierbij om de hoeveelheid stikstof veroorzaakt door onder meer landbouw, industrie en autoverkeer.
Alternatief	Eén van de mogelijke oplossingen om de doelstellingen te bereiken.
Archeologie	Wetenschap die een bepaalde cultuur of samenlevingsvorm in een bepaalde periode in het verleden tracht te doorgronden via bodemvondsten en andere (stoffelijke) overblijfselen.
Archeologische verwachting	Dit zijn gebieden met potentiële archeologische waarden (op basis van archeologische verwachtingskaart).
Autonome ontwikkeling	De ontwikkeling van het milieu en andere factoren als de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd; het betreft alleen die ontwikkelingen die kunnen worden afgeleid uit vastgesteld beleid.
Bestemmingsplan	Gemeentelijk plan met voorschriften, betreffende de bestemming van een bepaald terrein.
Bevoegd Gezag	De overheidsinstantie die bevoegd is (het m.e.r.-plichtige) besluit te nemen (en die de m.e.r.-procedure organiseert).
Commissie voor de m.e.r. / Cmer	Onafhankelijke commissie die het Bevoegd Gezag adviseert over richtlijnen voor de inhoud van het MER en de beoordeling van de kwaliteit van het MER.
Cultuurhistorie	De geschiedenis van de beschaving. In drie wetenschappelijke velden; historische geografie, bouwhistorie en archeologie.
Cumulatief effect	Optelsom van effecten.
Decibel (dB(A))	Eenheid van geluiddrukniveau. De toevoeging A duidt erop dat een frequentie-afhankelijke correctie is toegepast in verband met gevoeligheid van het menselijk gehoor.
Ecologische verbindingszone (EVZ)	Groenzones die een netwerk vormen ter bevordering van de migratie van bepaalde doelsoorten.
EHS	Ecologische hoofdstructuur (EHS) is een stelsel van natuurgebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindende zones in Nederland om de duurzaamheid van ecologische waarden te versterken zoals dat is vastgelegd in het Structuurschema Groene Ruimte (SGR, kabinetsstandpunt 1993) en later in de Nota Ruimte.

Emissie	Hoeveelheden stoffen of geluid die door bronnen in het milieu worden gebracht.
Fauna	Verzameling van plantensoorten die in een gebied wordt aangetroffen.
Flora	Verzameling van diersoorten die in een gebied wordt aangetroffen.
Geomorfologie	Wetenschap die de natuurlijke vorm van het landschap bestudeert, zoals die ontstaan is door geologische processen en eventueel beïnvloed is door menselijk handelen.
Gevoelige bestemming	Bestemmingen waaraan getoetst wordt in het kader van zonering; bestemmingen waar hinder kan worden ervaren bij het oprichten van nieuwe inrichtingen en dergelijke.
Grondgebonden veehouderij	Alle veehouderijen niet zijnde de intensieve veehouderijen. Het gaat bijvoorbeeld om paarden- en melkveehouderij.
Initiatiefnemer	De rechtspersoon die (de m.e.r.-plichtige activiteit) wil ondernemen.
Instandhoudingsdoelstellingen	Instandhoudingsdoelstellingen moeten vastgesteld worden in de aanwijzingsbesluiten van de Vogelrichtlijngebieden en Habitatrichtlijngebieden. Deze doelen geven aan voor welke natuurwaarden het gebied belangrijk is en voor hoeveel natuurwaarden er geschikt habitat beschikbaar moet zijn in dat gebied.
Intensieve veehouderijen (of niet grond gebonden veehouderij)	Het hebben van veehouderijen waar het voedsel niet direct van het land komt. Het gaat voornamelijk om de pluimvee-, kalveren- en varkenshouderij. Men is niet gebonden aan het land voor de voedselvoorziening (door bijvoorbeeld toedienen van aangevoerd veevoer).
Kritische depositiewaarde	Dit is de hoeveelheid (ammoniak)depositie die een ecosysteem nog kan verdragen zonder schade te ondervinden.
m.e.r.	Milieueffectrapportage, de procedure.
MER	Milieueffectrapport, het document.
Mitigeren	Verzachten, matigen of verlichten van de negatieve gevolgen (milieueffecten) van een ingreep.
Natura 2000	Europees Netwerk van beschermde natuurgebieden.
Notitie PlanMER	Dient als bekendmaking van het voornemen tot het opstellen van het Milieueffectrapport en beschrijft de kaders/detailniveau voor de verkenning.

NO_x	Stikstofoxiden.
NO_2	Stikstofdioxide.
Passende beoordeling	Een beoordeling die moet worden opgesteld, t.b.v. de vergunningverlening binnen de Natuurbeschermingswet 1998, indien significante effecten niet uitgesloten kunnen worden.
Plangebied	Het gebied waarin de voorgenomen activiteit wordt ondernomen.
PM_{10}	Fijn stof deeltjes met een aerodynamische diameter kleiner dan 10 micrometer.
$PM_{2,5}$	Fijn stof deeltjes met een aerodynamische diameter kleiner dan 2,5 micrometer.
Referentiesituatie	De situatie in het plangebied wanneer enkel de autonome ontwikkelingen en niet de voorgenomen activiteit plaatsvindt. Ten opzichte van deze situatie worden de effecten van de activiteit beoordeeld (ook wel nulalternatief).
Significant (negatief) effect	Effecten die als gevolg hebben dat instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden niet worden gehaald.
(Stikstof)depositie	Hoeveelheid emissie die terecht komt in de grond.
Studiegebied	Gebied waarbinnen relevante effecten op kunnen treden veroorzaakt door de ingreep.
Toetsingsadvies	Advies van de Commissie voor de m.e.r. waarin deze het MER beoordeelt op de aanwezigheid van essentiële informatie. De vastgestelde richtlijnen vormen hierbij het toetsingskader.
$\mu g/m^3$	Microgram per kubieke meter.
Verkeersafwikkeling	Doorstroming en verwerking van verkeersstromen.
Waterkwaliteit	Chemische samenstelling van water.
Waterkwantiteit	De hoeveelheid water.
Watersysteem	Waterkringloop inclusief opgenomen stoffen vanaf het moment dat neerslag valt tot op het moment dat water uit het gebied wordt afgevoerd.
WAV-gebied	Gebieden die op grond van de Wet ammoniak en veehouderij zijn aangewezen als zeer kwetsbare natuur.

Bijlage 6 Literatuurlijst

- Alterra, 2007: Megastallen in beeld
- ARCADIS, 2012: Regionaal de hand aan de kraan?
  Cie c. Trojan, 2008: Commissie Trojan, Stikstof/ammoniak in relatie tot Natura 2000.
  Een verkenning van oplossingsrichtingen. Rapport van een taskforce onder voorzitterschap van de heer C. Trojan in opdracht van de Minister van Landbouw, natuur en voedselkwaliteit
- CROW, 2002: Handboek Wegontwerp – Erftoegangswegen
- GGD Noord-Brabant: Informatieblad intensieve veehouderij en gezondheid
  www.ggdgelre-ijssel.nl/scripts/download.asp?ID=3314
- Infomil, 2008: Nederlandse emissierichtlijn lucht
- LEI, 2011: In perspectief, over de toekomst van de Nederlandse agrosector
- LEI en CBS, januari 2013: Land- en tuinbouwcijfers
- Ministerie van LNV, 1998: Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet 98)
- Ministerie van LNV, 2002: Reconstructiewet concentratiegebieden
- Ministerie van VROM, 2007: *Wet Luchtkwaliteit*
- Ministerie van VROM , 2007: Wet geurhinder en veehouderij
- Ministerie van VROM: Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL),
  http://www.saneringstool.nl
- Ministerie van Volksgezondheid, d.d. 29 mei 2009: Brief Welzijn en Sport aan de Tweede Kamer; kenmerk: PG/ZP-2920705
- Ministeries van VWS en VROM, 1998: Handreiking externe veiligheid vervoer gevaarlijke stoffen
- MNP: Grootschalige Concentratiekaarten Nederland
- Provincie Noord-Brabant, 2005: Reconstructieplan De Peel
- Provincie Noord-Brabant, 2010: Structuurvisie Ruimtelijke Ordening
- Provincie Noord-Brabant, 2010: Buitengebied in Ontwikkeling
- Provincie Noord-Brabant, 2010: Provinciaal Waterplan Noord-Brabant 2010-2015
- Provincie Noord-Brabant: Diverse thema kaarten (www.brabant.nl)
- RIVM, 2008: Briefrapport 609300006, Intensieve veehouderij en gezondheid, Overzicht van kennis over werknemers en omwonenden
- RIVM: *Themapagina Q-koorts* http://www.rivm.nl/cib/themas/Q-koorts/q-koorts-publiek.jsp
- VNG, 2009: VNG-handboek Bedrijven en Milieuzonering

Colofon

MER BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED 2009, HERZIENING FASE 1A

OPDRACHTGEVER:

Gemeente Reusel-De Mierden

STATUS:

Definitief

AUTEUR:

ing. J.T.H. Houkes BSc
drs. K.B.M. Albers
drs. W.J.C. van den Berg

GECONTROLEERD DOOR:

drs. H.P.T. Ullenbroeck

VRIJGEGEVEN DOOR:

drs. H.P.T. Ullenbroeck

8 april 2013
076971021:0.6

ARCADIS NEDERLAND BV
Utopialaan 40-48
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Tel 073 6809 211
Fax 073 6144 606
www.arcadis.nl
Handelsregister 9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.